

DIARIO DE SESIÓNS DO **PARLAMENTO DE GALICIA**

XI lexislatura
Serie Pleno
Número 96

Sesión plenaria
4 de outubro de 2022

Presidencia do Excmo. Sr. D. Miguel Ángel Santalices Vieira

ORDE DO DÍA

Punto 1. Textos lexislativos

1.1 Debate e votación, polo procedemento de lectura única, do proxecto de lei de medidas extraordinarias dirixidas a impulsar a provisión de postos de difícil cobertura de determinado persoal estatutario con título de especialista en ciencias da saúde do Servizo Galego de Saúde (41316, 11/PL-000015)

Publicación da iniciativa polo procedemento de urxencia, BOPG nº 382, do 21.09.2022

Publicación da proposta de tramitación polo procedemento de lectura única, BOPG nº 382, do 21.09.2022

1.2 Debate de toma en consideración da Proposición de lei, do G. P. dos Socialistas de Galicia, da regulación do xogo en Galicia (doc. núm. 34474, 11/PPL-000011)

Publicación da iniciativa, BOPG nº 318, do 12.05.2022

Punto 2. Comparecencia

2.1 40288 (11/CPP-000100)

Do conselleiro de Sanidade, por petición propia, para informar dos avances nas medidas en marcha para o reforzo da atención primaria

Publicación da iniciativa, BOPG nº 375, do 07.09.2022

Punto 3. Mocións

42036 (11/MOC-000115)

Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego

Ríos Santomé, Paulo

Sobre o servizo de transporte público por estrada (Moción consecuencia da Interpelación doc. núm. 40049, publicada no BOPG núm. 383, do 22 de setembro de 2022, e debatida na sesión plenaria do 27 de setembro de 2022)

Publicación da iniciativa, BOPG nº 389, do 03.10.2022

42037 (11/MOC-000116)

Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia

Otero Lago, Noelia

Sobre o sistema de axudas para a adquisición de libros de texto e material escolar (Moción consecuencia da Interpelación doc. núm. 40462, publicada no BOPG núm. 383, do 22 de setembro de 2022, e debatida na sesión plenaria do 27 de setembro de 2022)

Publicación da iniciativa, BOPG nº 389, do 03.10.2022

42077 (11/MOC-000117)

Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia

Arangüena Fernández, Pablo

Sobre as políticas de prevención de incendios do Goberno galego (Moción consecuencia da Interpelación doc. núm. 40146, publicada no BOPG núm. 379, do 14 de setembro de 2022, e debatida na sesión plenaria do 27 de setembro de 2022)

Publicación da iniciativa, BOPG nº 389, do 03.10.2022

Punto 4. Propositions non de lei

4.1 32630 (11/PNP-003381)

Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego

de iniciativa popular, de rehabilitación dos dereitos do persoal do Servizo Galego de Saúde suspendidos pola Lei 9/2009, do 23 de decembro, de orzamentos de Galicia, para o exercicio 2010
Publicación da iniciativa, BOPG nº 360, do 12.08.2022

4.2 36257 (11/PNP-003237)

Grupo Parlamentario Popular de Galicia

Nóvoa Iglesias, Marta e catorce deputados/as máis

Sobre a solicitude que debe realizar a Xunta de Galicia ao Goberno de España dun PERTE singular para destinar os fondos necesarios que permitan dar viabilidade aos proxectos industriais priorizados pola Comunidade Autónoma

Publicación da iniciativa polo procedemento de urxencia, BOPG nº 334, do 22.06.2022

4.3 36955 (11/PNP-003309)

Grupo Parlamentario Popular de Galicia, do Bloque Nacionalista Galego e dos Socialistas de Galicia

Sobre as actuacións que debe levar a cabo o Goberno galego para facer efectiva a asistencia sanitaria ás persoas afectadas con enfermidades raras, así como a actualización dos criterios e importes establecidos na Orde do 30 de marzo de 2001 pola que se regulan prestacións por desprazamento

Publicación da iniciativa, BOPG nº 350, do 26.07.2022

4.4 37488 (11/PNP-003336)

Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia

Rodríguez Rumbo, Matilde Begoña e dous deputados/as máis

Sobre as actuacións que debe realizar a Xunta de Galicia, logo do acordo coa Federación Galega de Municipios e Provincias, dun plan a dous anos para auditar os concellos co fin de minimizar as perdas de auga

Publicación da iniciativa, BOPG nº 353, do 01.08.2022

4.5 40963 (11/PNP-003471)

Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego

Lourenzo Sobral, Manuel Antonio e dous deputados/as máis

Sobre as actuacións que debe levar a cabo a Consellería de Cultura, Educación, Formación Profesional e Universidades para que as familias con rendas per cápita inferiores a 12.000 € poidan facer fronte aos gastos de inicio de curso

Publicación da iniciativa, BOPG nº 382, do 21.09.2022

4.6 41603 (11/PNP-003518)

Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia

Díaz Varela, Noa Susana e tres deputados/as máis

Sobre o apoio do Parlamento de Galicia á prohibición do proxenetismo e as medidas que debe adoptar a Xunta de Galicia contra a explotación sexual e a favor da abolición da prostitución

Publicación da iniciativa, BOPG nº 386, do 27.09.2022

4.7 41720 (11/PNP-003528)**Grupo Parlamentario Popular de Galicia****Puy Fraga, Pedro e catorce deputados/as máis**

Sobre a demanda que debe realizar a Xunta de Galicia ao Goberno central relativa á incorporación, na axenda da reunión bilateral, de determinadas cuestións para tratar co Goberno alemán na Coruña e, no programa de traballo para a Presidencia española do Consello da Unión Europea de 2023, de determinados elementos de especial interese para Galicia

Publicación da iniciativa polo procedemento de urxencia, BOPG nº 386, do 27.09.2022

Punto 5. Interpelacións**5.1 36128 (11/INT-001872)****Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego****Pérez Fernández, Rosana e dous deputados/as máis**

Sobre a política ambiental da Xunta de Galicia nas rías galegas

Publicación da iniciativa, BOPG nº 334, do 22.06.2022

5.2 39636 (11/INT-001955)**Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia****Castro Rey, Paloma e tres deputados/as máis**

Sobre o impulso da economía circular en Galicia

Publicación da iniciativa, BOPG nº 371, do 31.08.2022

5.3 41162 (11/INT-001999)**Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia****Torrado Quintela, Julio e dous deputados/as máis**

Sobre o control financeiro do Servizo Galego de Saúde exercido polo Consello de Contas

Publicación da iniciativa, BOPG nº 382, do 21.09.2022

Punto 6. Preguntas para resposta oral do presidente da Xunta de Galicia**6.1 41924 (11/POPX-000079)****Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia****Álvarez Martínez, Luis Manuel**

Sobre as medidas de política social previstas para dar resposta ás necesidades da cidadanía galega

Publicación da iniciativa, BOPG nº 388, do 30.09.2022

6.2 41925 (11/POPX-000080)**Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego****Pontón Mondelo, Ana**

Sobre a eficacia das medidas tomadas para garantir o dereito de acceso á vivenda

Publicación da iniciativa, BOPG nº 388, do 30.09.2022

Punto 7. Preguntas ao Goberno**7.1 39324 (11/POP-006098)****Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia****Otero Rodríguez, Patricia e tres deputados/as máis**

Sobre a reindustrialización da Mariña lucense

Publicación da iniciativa, BOPG nº 370, do 30.08.2022

7.2 41923 (11/PUP-000280)**Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia****Rodríguez Rumbo, Matilde Begoña**

Sobre as medidas que vai tomar a Xunta de Galicia ante a próxima caducidade, no mes de xaneiro de 2023, dos puntos de conexión á rede eléctrica previstos para un centenar de proxectos de construción de novos parques eólicos

Publicación da iniciativa, BOPG nº 388, do 30.09.2022

7.3 40635 (11/POP-006200)**Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego****Queixas Zas, Mercedes e Pérez López, Daniel**

Sobre os criterios empregados pola Xunta de Galicia para determinar o prezo do contrato de patrocinio do concerto de Muse

Publicación da iniciativa, BOPG nº 382, do 21.09.2022

7.4 41296 (11/POP-006275)**Grupo Parlamentario Popular de Galicia****Balseiro Orol, José Manuel e seis deputados/as máis**

Sobre as actuacións promovidas polo Goberno galego para resolver a situación xerada polo derrubamento rexistrado na estrada LU-651 entre Folgoso do Courel e Quiroga

Publicación da iniciativa, BOPG nº 382, do 21.09.2022

7.5 41037 (11/POP-006228)**Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego****Rivas Cruz, Xosé Luís e Lourenzo Sobral, Manuel Antonio**

Sobre as previsións do Goberno galego para dar resposta á comunidade educativa da comarca de Curtis na demanda dun servizo razoable de transporte escolar que cubra as necesidades de bacharelato e formación profesional

Publicación da iniciativa, BOPG nº 382, do 21.09.2022

7.6 41904 (11/PUP-000279)**Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego****Lourenzo Sobral, Manuel Antonio**

Sobre o proceso de adxudicación das pantallas do plan Abalar

Publicación da iniciativa, BOPG nº 388, do 30.09.2022

7.7 39498 (11/POP-006109)**Grupo Parlamentario Popular de Galicia****Pérez Domínguez, Fernando e sete deputados/as máis**

Sobre a situación na que se atopa o proxecto de creación do novo centro de saúde de Caldas de Reis

Publicación da iniciativa, BOPG nº 370, do 30.08.2022

7.8 41195 (11/POP-006244)**Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia****Seco García, Martín e dous deputados/as máis**

Sobre a situación actual do proxecto de aldea modelo de Osmo, no concello de Cenlle

Publicación da iniciativa, BOPG nº 382, do 21.09.2022

SUMARIO

Ábrese a sesión ás dez e tres minutos da mañá

Debate e votación, polo procedemento de lectura única, do proxecto de lei de medidas extraordinarias dirixidas a impulsar a provisión de postos de difícil cobertura de determinado persoal estatutario con título de especialista en Ciencias da Saúde do Servizo Galego de Saúde. (Punto primeiro da orde do día.)

Presentación do proxecto de lei: *Sr. conselleiro de Sanidade (García Comesaña).* (Páx. 10.)

Rolda de defensa das emendas á totalidade e fixación de posicións: *Sr. Torrado Quintela (S)* (Páx. 15.) e *Sra. Prado Cores (BNG).* (Páx. 20.)

Rolda dos grupos parlamentarios non emendantes: *Sra. Amigo Díaz (P)* (Páx. 24.)

Rolda de réplica dos grupos parlamentarios emendantes: *Sr. Torrado Quintela (S)* (Páx. 29.) e *Sra. Prado Cores (BNG).* (Páx. 31.)

Debate de toma en consideración da Proposición de lei, do G. P. dos Socialistas de Galicia, de regulación do xogo en Galicia. (Punto primeiro da orde do día.)

Presentación da proposición de lei: *Sr. Torrado Quintela (S).* (Páx. 33.)

Intervención dos grupos parlamentarios para fixar posicións: *Sra. Carreira Pazos (BNG)* (Páx. 37.) e *Sra. Prado del Río (P).* (Páx. 41.)

Rolda de réplica: *Sr. Torrado Quintela (S).* (Páx. 44.)

Votación dos textos lexislativos

Votación da emenda á totalidade de devolución, do G. P. dos Socialistas de Galicia, ao Proxecto de lei de medidas extraordinarias dirixidas a impulsar a provisión de postos de difícil cobertura de determinado persoal estatutario con título de especialista en Ciencias da Saúde do Servizo Galego de Saúde: *rexeitada por 31 votos a favor, 39 en contra e ningunha abstención.* (Páx. 46.)

Votación da emenda á totalidade de devolución, do G. P. do Bloque Nacionalista Galego, ao Proxecto de lei de medidas extraordinarias dirixidas a impulsar a provisión de postos de difícil cobertura de determinado persoal estatutario con título de especialista en Ciencias da Saúde do Servizo Galego de Saúde: *rexeitada por 31 votos a favor, 39 en contra e ningunha abstención.* (Páx. 47.)

Votación, polo procedemento de lectura única, do Proxecto de lei de medidas extraordinarias dirixidas a impulsar a provisión de postos de difícil cobertura de determinado persoal estatutario con título de especialista en Ciencias da Saúde do Servizo Galego de Saúde: *aprobado por 39 votos a favor, 31 en contra e ningunha abstención.* (Páx. 47.)

Votación da toma en consideración da Proposición de lei, do G. P. dos Socialistas de Galicia, da regulación do xogo en Galicia: *rexeitada por 31 votos a favor, 39 en contra e ningunha abstención.* (Páx. 47.)

Comparecencia do Sr. conselleiro de Sanidade, por petición propia, para informar dos avances nas medidas en marcha para o reforzo da atención primaria. (Punto segundo da orde do día.)

Intervención do Goberno: *Sr. conselleiro de Sanidade (García Comesaña).* (Páx. 48.)

Rolda dos grupos parlamentarios: *Sr. Torrado Quintela (S)* (Páx. 58.), *Sra. Prado Cores (BNG)* (Páx. 62.) e *Sra. Amigo Díaz (P).* (Páx. 66.)

Réplica do Goberno: *Sr. conselleiro de Sanidade (García Comesaña).* (Páx. 69.)

O señor presidente abre unha rolda especial de aclaracións, con dúplica do Goberno. (Páx. 74.) *Nesta rolda interveñen o señor Torrado Quintela (S)* (Páx. 74.), *a señora Prado Cores (BNG)* (Páx. 77.), *a señora Amigo Díaz (P)* (Páx. 79.) e *o señor conselleiro de Sanidade (García Comesaña).* (Páx. 81.)

Moción do G. P. do Bloque Nacionalista Galego, por iniciativa de D. Paulo Ríos Santomé, sobre o servizo de transporte público por estrada. (Punto terceiro da orde do día.)

A señora presidenta (Candia López) comunica as emendas presentadas á moción. (Páx. 86.)

Intervención do grupo autor da moción: *Sr. Ríos Santomé (BNG).* (Páx. 86.)

Intervención dos grupos parlamentarios emendantes: *Sra. Otero Rodríguez (S).* (Páx. 89.)

Intervención dos grupos parlamentarios non emendantes: *Sr. Balseiro Orol (P)* (Páx. 92.)

O señor Ríos Santomé (BNG) intervén para posicionarse respecto da emenda. (Páx. 95.)

Moción do G. P. dos Socialistas de Galicia, por iniciativa de Dª Noelia Otero Lago, sobre o sistema de axudas para a adquisición de libros de texto e material escolar. (Punto terceiro da orde do día.)

Intervención do grupo autor da moción: *Sra. Otero Lago (S).* (Páx. 97.)

Intervención dos grupos parlamentarios: *Sr. Lourenzo Sobral (BNG)* (Páx. 100.) e *Sr. Rodeiro Tato (P).* (Páx. 103.)

Nova intervención da señora Otero Lago (S). (Páx. 106.)

Moción do G. P. dos Socialistas de Galicia, por iniciativa de D. Pablo Arangüena Fernández, sobre as políticas de prevención de incendios do Goberno galego. (Punto terceiro da orde do día.)

Intervención do grupo autor da moción: *Sr. Arangüena Fernández (S).* (Páx. 108.)

Intervención dos grupos parlamentarios: *Sra. González Albert (BNG)* (Páx. 111.) e *Sr. Armada Pérez (P).* (Páx. 114.)

Nova intervención do señor Arangüena Fernández (S). (Páx.)

Votación das mocións

Votación do texto transaccionado da Moción do G. P. do Bloque Nacionalista Galego, por iniciativa de D. Paulo Ríos Santomé, sobre o servizo do transporte público por estrada: *rexeitado por 31 votos a favor, 40 en contra e ningunha abstención.* (Páx. 119.)

Votación da Moción do G. P. dos Socialistas de Galicia, por iniciativa de Dª Noelia Otero Lago, sobre o sistema de axudas para a adquisición de libros de texto e material escolar: *rexeitada por 31 votos a favor, 40 en contra e ningunha abstención.* (Páx. 119.)

O señor Armada Perez (P) pide a palabra para solicitar a votación por puntos na votación da seguinte moción. (Páx. 120.) *O señor Arangüena Fernández (S) acepta a solicitude.* (Páx. 120.)

Votación dos puntos 2, 5 e 9 da Moción do G. P. dos Socialistas de Galicia, por iniciativa de D. Pablo Arangüena Fernández, sobre as políticas de prevención de incendios do Goberno galego: *aprobados por 71 votos a favor, ningún en contra e ningunha abstención.* (Páx. 120.)

Votación da Moción do G. P. dos Socialistas de Galicia, por iniciativa de D. Pablo Arangüena Fernández, sobre as políticas de prevención de incendios do Goberno galego, agás os puntos 2, 5 e 9: *rexeitada por 31 votos a favor, 40 en contra e ningunha abstención.* (Páx. 120.)

Proposición non de lei do G. P. do Bloque Nacionalista Galego, de iniciativa popular, de rehabilitación dos dereitos do persoal do Servizo Galego de Saúde suspendidos pola Lei 9/2009, do 23 de decembro, de orzamentos de Galicia, para o exercicio 2010. (Punto cuarto da orde do día.)

Intervención do grupo autor da proposición non de lei: *Sra. Prado Cores (BNG).* (Páx. 121.)

Intervención dos grupos parlamentarios: *Sr. Torrado Quintela (S)* (Páx. 124.) e *Sr. Pazos Couñago (P).* (Páx. 127.)

Nova intervención da señora Prado Cores (BNG). (Páx. 131.)

Proposición non de lei do G. P. Popular de Galicia, por iniciativa de Dª Marta Nóvoa Iglesias e catorce deputados/as máis, sobre a solicitude que debe realizar a Xunta de Galicia ao Goberno de España dun PERTE singular para destinar os fondos necesarios que permitan dar viabilidade aos proxectos industriais priorizados pola Comunidade Autónoma. (Punto cuarto da orde do día.)

O señor presidente comunica as emendas presentadas a esta proposición non de lei. (Páx. 133.)

Intervención do grupo autor da proposición non de lei: *Sra. Nóvoa Iglesias (P).* (Páx. 134.)

Intervención dos grupos parlamentarios emendantes: *Sr. Fernández Alfonso (BNG).* (Páx. 137.)

Intervención dos grupos parlamentarios non emendantes: *Sra. Rodríguez Rumbo (S).* (Páx. 141.)

A señora Nóvoa Iglesias (P) intervén para posicionarse respecto da emenda. (Páx. 143.)

Alteración da orde do día

O señor presidente anuncia un cambio no desenvolvemento da orde do día consistente en adiantar o debate da interpelación de dona Rosana Pérez Fernández, do Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego. (Páx. 146.)

Interpelación de Dª Rosana Pérez Fernández e dous deputados/as máis, do G. P. do Bloque Nacionalista Galego, sobre a política ambiental da Xunta de Galicia nas rías galegas. (Punto quinto da orde do día.)

Intervención da autora: Sra. Pérez Fernández (BNG). (Páx. 146.)

Resposta da Xunta: Sra. conselleira do Mar (Quintana Carballo). (Páx. 149.)

Réplica da autora: Sra. Pérez Fernández (BNG). (Páx. 151.)

Réplica da Xunta: Sra. conselleira do Mar (Quintana Carballo). (Páx. 153.)

Suspéndese a sesión ás oito do serán.

Ábrese a sesión ás dez e tres minutos da mañá

O señor PRESIDENTE: Bos días. Ábrese a sesión.

A orde do día está publicada no *Boletín Oficial do Parlamento de Galicia*, polo que non procedemos á súa lectura. Non hai xustificación de inasistencias nin delegacións de voto, e entramos na orde do día.

O primeiro punto é o de textos lexislativos.

Debate e votación, polo procedemento de lectura única, do Proxecto de lei de medidas extraordinarias dirixidas a impulsar a provisión de postos de difícil cobertura de determinado persoal estatutario con título de especialista en Ciencias da Saúde do Servizo Galego de Saúde

O señor PRESIDENTE: A este proxecto de lei presentáronse dúas emendas á totalidade de devolución, polo Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego e Grupo Parlamentario Socialista.

Foi aprobada a proposta de tramitación polo procedemento de lectura única na sesión plenaria do pasado 27 de setembro, e, concluído o prazo de presentación de emendas á totalidade, por resolución desta Presidencia, e a 30 de setembro, admítense a trámite as formuladas polo Grupo Parlamentario Socialista e o Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego, con expresa petición de devolución, documentos 42.072 e 42.071 respectivamente.

A ordenación do debate, conforme o disposto nos artigos 134 e 79 do Regulamento, é a seguinte: unha rolda para a presentación do proxecto de lei pola Xunta de Galicia, por un tempo de quince minutos; roldas dos grupos parlamentarios emendantes e non emendantes para a defensa das súas emendas e/ou fixar as posicións, tamén por un tempo de quince minutos por grupo parlamentario; e, finalmente, rolda de réplica para os grupos emendantes por un tempo de cinco minutos cada un.

Comezamos.

Para a presentación do proxecto de lei, ten a palabra o conselleiro de Sanidade, don Julio García Comesaña.

O señor CONSELLEIRO DE SANIDADE (García Comesaña): Bo día, presidente.

Señorías, comparezo hoxe ante esta Cámara para presentarlles o Proxecto de lei de medidas extraordinarias dirixidas a impulsar a provisión de postos de difícil cobertura de determinado persoal estatutario co título de especialista en Ciencias da Saúde do Servizo Galego de Saúde, e para solicitar, polo tanto, a súa aprobación.

Atopámonos posiblemente ante unha das reformas normativas de máis calado das que se teñen dado no ámbito da atención primaria en Galicia e en toda España. As razóns que mo-

tivan a necesidade de contar cunha lei coma esta son sobradamente coñecidas e téñense reiterado nesta Cámara en multitude de ocasións. A falta de profesionais en medicina de familia é un problema que atenaza o sistema público de saúde en todo o Estado e incluso máis alá das nosas fronteiras. Neste sentido, o Goberno galego tenlle reclamado reiteradamente ao Ministerio de Sanidade que tome as medidas de reforma necesarias para atallar este déficit de profesionais. Lamentablemente, señorías, aínda non obtivemos resposta, e os feitos indican que o Goberno de España non está facendo nada para solucionar esta situación. A reunión do presidente Rueda co presidente Sánchez hai uns meses, no que o presidente Rueda lle trasladou a necesidade de abordar este problema, foi seguida dunha chamada da ministra de Sanidade ao día seguinte. E dous meses despois seguimos sen ningunha novidade sobre este asunto.

Porén, a falta de profesionais é un problema que se agudiza se falamos daqueles postos de difícil cobertura. Trátase dun diagnóstico que non é exclusivo deste Goberno, tamén o sinala o estudo realizado este mesmo ano polo propio Ministerio de Sanidade, o Informe oferta-necesidade de especialistas médicos 2021-2035, que sinala, por unha banda, que o atractivo das prazas é moi heteroxéneo, sobre todo entre as cidades grandes e as pequenas poboacións ou as áreas rurais; e, por outra banda, di literalmente: «*Incluso aunque el número global de profesionales disponibles en el país fuera adecuado, no se cubrirían las plazas poco atractivas, salvo que se mejore su atractivo con incentivos adecuados y potentes*». Ao Bloque Nacionalista Galego, na súa emenda, parécelle que unha praza en propiedade non é un incentivo potente. Nós cremos que si.

Isto non é un problema recente, señorías. Levamos cinco anos agardando que o Goberno central aplique o acordo do Consello Interterritorial de abril de 2018, que acordaba por unanimidade que era imprescindible reformar a Lei do estatuto marco do persoal estatutario dos servizos de saúde co fin, precisamente, de incentivar a provisión das prazas de difícil cobertura. Como saben, dous meses despois de que un goberno de España chegase a un acordo unánime coas comunidades autónomas, chegou ao poder outro goberno que decidiu que aquilo que os gobernos autónomos do seu partido exixiran xa non era importante. E pasaron xa cinco anos e catro ministros sen que ese acordo se cumpra.

Polo tanto, o desleixo do Goberno de España e a extrema dificultade para a cobertura destas prazas son as dúas principais razóns que levaron á Xunta de Galicia a elaborar medidas propias encamiñadas a solucionar este grave problema. A finais do ano pasado, este Parlamento habilitaba o Goberno galego para a realización da convocatoria de 106 prazas por concurso de méritos. Grazas a isto, nun tempo récord de cinco meses dende o inicio da convocatoria, conseguimos cubrir xa nunha primeira quenda 91 desas 106 prazas. É dicir, que xa temos 91 facultativos con contrato fixo en destinos que antes eran moi difíciles de cubrir, evitando a dilación de dous anos que, no mellor dos casos, suporía unha convocatoria ordinaria. Ademais, en breves días sairá o chamamento para a segunda quenda no *Diario Oficial de Galicia* para a cobertura desas 15 prazas restantes.

Grazas a esta medida puidemos resolver problemas que levaban moito tempo requirindo unha solución como esta. Vou poñer dous exemplos: unha das prazas do Centro de Saúde de Viana do Bolo, cuberta a semana pasada, que levaba cinco anos sen un médico especialista,

e a praza do Centro de Saúde de Laza, sen profesional fixo dende o ano 2012, despois de quedar deserta en sucesivas ofertas públicas de emprego e concurso de traslados. Insisto, quedaron desertas nunha OPE e nun concurso de traslados. Desde este mes, estas dúas prazas, por exemplo, terán un médico estable con praza fixa. Por iso queremos esta lei. E por iso é que actuamos coa máxima celeridade, no marco das nosas competencias, para a elaboración deste proxecto de lei e resolver dun xeito máis áxil e estable a falta de profesionais. Outra convocatoria ordinaria suporía un tempo excesivo que cremos que llelo podemos aforrar aos cidadáns. Grazas á rapidez do proceso que incorpora esta lei, garantiremos que en pouco tempo a poboación dos concellos onde existan prazas de difícil cobertura conte cun facultativo fixo que lle proporcione a mesma atención que en calquera outro lugar.

A cuestión clave reside en dar incentivos aos facultativos para que escollan estes postos menos atractivos. Neste sentido véñse traballando dende a Xunta, nunha primeira liña, a través das melloras retributivas, que reforzamos este mesmo verán e nas que se inclúe o incremento dun 50 % nos incentivos aos postos de difícil cobertura —neste caso, nos centros illados ou de difícil cobertura, medida, por certo, practicamente igual á tomada polo Goberno portugués hai tamén escasamente dous meses—. E amplíase, ademais, o número destes centros en 28, polo que chegan a ser 82 os que están en toda Galicia con esta consideración, que vén a ser case o 18 % dos nosos centros coa consideración de centro de difícil cobertura.

Nunha segunda liña de actuación destaca a aposta que fixemos polo concurso de méritos, algo que se plasma neste proxecto de lei. Aquí o Goberno galego foi o primeiro, efectivamente, en avanzar nesta liña, pero non o primeiro en sinalala. De feito, estamos a seguir o camiño marcado, en primeiro lugar, polo Congreso dos Deputados. No ano 2020 a Cámara baixa aprobaba, supoño que con algún voto a favor do Partido Socialista, o ditame da Comisión para a Reconstrución Social e Económica que instaba a revisar con urxencia o sistema de selección de persoal especialista en Ciencias da Saúde —en particular, do persoal médico— e impulsar o sistema de concurso.

En segundo lugar, seguimos a aposta, curiosamente, do propio Goberno de España no Plan de recuperación, transformación e resiliencia remitido á Comisión Europea. Nel comprometíase a simplificar o sistema de selección pasando do concurso-oposición a un sistema no que só se valorase o *curriculum vitae* dos facultativos, posto que estes xa eran avaliados en fases previas, como é o caso do proceso MIR.

Señorías, este proxecto de lei recolle o mecanismo extraordinario do concurso de méritos por un prazo de tres anos e establece o seu uso cando así o xustifiquen as circunstancias concorrentes e unhas condicións de incentivos taxados no artigo 1.2 do texto normativo. É dicir, non se vai facer un uso arbitrario do concurso de méritos, senón só un uso razoable e xustificado sempre e cando se cumpran unha serie de requisitos moi estritos contidos na norma que nos indican que nos atopamos ante unha situación dun posto de difícil cobertura. De feito, o presente proxecto contén tres eixos de actuación claramente delimitados.

Un primeiro eixo ten que ver coa atención primaria. Queremos continuar co proceso que tivo éxito este ano, e por iso propoñemos convocar novos concursos de méritos para persoal das categorías de facultativo especialista de atención primaria, por unha banda, e de pediatra

de atención primaria, por outra. Como reiteraba ao principio da miña intervención e como recollía a resolución aprobada no pleno deste Parlamento o pasado 14 deste setembro, o Goberno de España ten pendentes unha serie de reformas para resolver a falta de profesionais en atención primaria. Estas reformas fóronlle remitidas á ministra nun manifesto conxunto co departamento de saúde do País Vasco, ao que se adheriron outros seis gobernos autonómicos de distinto signo político e que, en conxunto, representan máis do 60 % da poboación española. Ademais, cos mesmos partidos, os mesmos puntos recollidos neste manifesto foron aprobados pola maioría no Congreso dos Deputados no pasado debate do estado da nación. Lamentablemente, malia ter a solución na súa man, o executivo de Pedro Sánchez aínda non pasou do dito aos feitos.

O que acontece coas especialidades de medicina familiar e comunitaria e con pediatria de atención primaria é, por unha banda, que unha gran porcentaxe deses especialistas optan, ao rematar a súa formación, por prestar servizo respectivamente nas urxencias hospitalarias ou na pediatria hospitalaria. Este é o noso caso, e así, como xa temos dito, o 90 % dos residentes de familiar e comunitaria formados en Galicia están traballando no Sergas, pero unha porcentaxe alta están nos servizos de urxencias, por exemplo.

Por outra banda, como acontece cos hospitais comarcais, os centros de saúde dos concellos máis afastados das grandes cidades, así como as quendas de tarde ou deslizantes, resultan menos atractivos para os facultativos, o que ocasiona moitas dificultades para a súa cobertura. Así mesmo, o déficit de pediatras en atención primaria tamén incide na dispoñibilidade real de especialistas de medicina de familia.

Ante este problema e a situación de inacción do Goberno central respecto das reformas normativas comprometidas, resultaba necesario que Galicia adoptase tamén medidas extraordinarias de provisión de postos de traballo nestes sectores esenciais para evitarlle un empeoramento da atención primaria á cidadanía en determinados puntos concretos da xeografía galega. A finais do ano pasado, xa demos pasos na boa dirección, pois creamos a nova categoría de profesional de persoal facultativo especialista de atención primaria, caracterizado pola integración da atención ordinaria e da atención urxente, o que contribúe a garantir así a mellor cobertura dos puntos de atención continuada. O éxito desa convocatoria lévanos a propoñer completar o proceso coa aprobación deste proxecto de lei.

O segundo eixo ten que ver co persoal facultativo especialista dos hospitais dos distintos distritos sanitarios: Cee, O Barbanza, A Mariña, Monforte de Lemos, Verín, O Barco de Valdeorras e O Salnés. Neste punto, gustárame resaltar a importancia que tivo a Lei 1/2018, do 2 de abril, pola que se modifica a Lei de saúde de Galicia do ano 2008. O novo mapa sanitario que fixou esta norma conseguiu garantir a asistencia sanitaria especializada nos hospitais comarcais, ao permitir modalidades de contrato que combinaron o posto no hospital de referencia coas gardas nos hospitais comarcais da área. Aquí quero ter un especial recoñecemento para os especialistas de traumatoloxía ou medicina interna que, tendo contratos noutros hospitais, se desprazaron especialmente ao Hospital do Barco de Valdeorras —pero non exclusivamente— para dar cobertura, como dicía, ás gardas neste hospital. Servizos como oncoloxía, dixestivo, uroloxía ou outros tamén fixeron este esforzo que, insisto, quero agradecer. *(Aplausos.)*

Dito isto, tamén teño que dicir que esta modificación non conseguiu poñer fin ao déficit de profesionais especialistas neste tipo de hospitais, porque seguen existindo graves dificultades para a súa cobertura. Por este motivo, incluímos como postos de difícil cobertura nesta norma. É unha situación na que urxe tomar medidas extraordinarias para garantir a calidade asistencial e a súa mellora, e para evitar que se produza unha deterioración da atención hospitalaria para a cidadanía destes distritos.

E, por último, e non menos importante, o terceiro eixo que presentamos é o relativo a un terceiro grupo de prazas para as que temos necesidade de captar persoal. Falo dos facultativos especialistas en psiquiatría, psicoloxía clínica e dos enfermeiros e enfermeiras especialistas en saúde mental. Este terceiro eixo vén dar soporte á execución do Plan de saúde mental de Galicia 2020-2024. Como saben, este plan fixa a creación de 241 prazas de persoal especialista en saúde mental ata o 2024, un compromiso que cumprimos ano tras ano coa dotación, a través da lei de orzamentos de cada ano, das prazas que o propio plan prevé crear en cada unha das súas anualidades. Na actualidade contamos xa con 120 profesionais, con 120 prazas cubertas. Pero é certo que estamos atopando certas dificultades para captar os profesionais necesarios para cubrir o resto. E por iso apostamos por incorporalos a esta lei para garantir que no ano 2024 todas as novas prazas programadas polo noso Plan de saúde mental estean efectivamente cubertas e os programas asociados funcionando.

En resumidas contas, señoras e señores deputados, ante a ausencia e inacción do Goberno de España, a Xunta de Galicia está facendo todo o que está na súa man para paliar esa falta de profesionais. En Galicia non podemos, non queremos, agardar máis por unha reforma que o propio Goberno central está pospoñendo deliberadamente. Por iso é fundamental que contemos cun sistema de selección máis áxil que nos permita incorporar facultativos de xeito urgente, estable e permanente aos hospitais, aos puntos de atención continuada e aos centros de saúde con maiores carencias de profesionais. Por iso presentamos este proxecto de lei nesta Cámara e lles solicitamos hoxe a súa aprobación. Porque é preciso contarmos cun modelo de selección que proporcione maior rapidez ao desenvolvemento dos procesos de selección, e facilite a pronta incorporación dos facultativos seleccionados ao posto asignado.

Señorías, atopámonos ante unha disxuntiva: ou seguimos instalados na parálise esperando solucións que nunca chegan ou optamos por actuar de xeito proactivo empregando todas as ferramentas que temos á nosa disposición. O Goberno galego xa elixiu, por iso somos a primeira comunidade autónoma que fixo unha aposta tan clara e decidida polo sistema de concurso de méritos. Por certo, recibimos cada día preguntas de todas as comunidades autónomas por este proceso.

Coa aprobación desta lei poñemos en marcha solucións reais e efectivas necesarias para a provisión dos postos de difícil cobertura, para asegurar a correcta cobertura do Servizo Galego de Saúde en todo o territorio e seguir garantindo a asistencia sanitaria de calidade a todos os galegos e galegas.

Máis nada, moitas grazas. *(Aplausos.)*

O señor PRESIDENTE: Grazas, conselleiro.

Rolda de defensa das emendas á totalidade.

Polo Grupo Parlamentario Socialista, o señor Torrado.

O señor TORRADO QUINTELA: Grazas, presidente.

Bo día a todas e todos.

Bo día, señor conselleiro.

Eu, en nome do meu grupo, lonxe de facer un mitin de campaña electoral para disparar contra o goberno de Pedro Sánchez, vou facer algo impresionante, que é falar da situación da sanidade galega e, a partir de aí, construír unhas poucas propostas, se é posible. *(Aplausos.)*

Cremos que, para analizar esta proposta de lei, explicar o sentido do noso voto e por que presentamos esta emenda á totalidade, é importante analizar por que estamos como estamos. Vostede citou os informes e estudos dos recursos humanos en sanidade do 2021, que, como di, están enriba da mesa e ninguén fai nada. Supoño que vostede —supoño, non, estou segurísimo, non teño ningunha dúbida— leu perfectamente ese informe. E seguro que a primeira frase do informe lle chamou a atención cando cita: «Dende os últimos quince anos vimos presentando os informes pertinentes aos recursos humanos». Porque non é un informe novo, é un informe continuado —que, ademais, fai practicamente sempre o mesmo grupo de traballo— sobre a economía da saúde dende hai moitísimo tempo, e que durante quince anos o veñen presentando os gobernos sucesivos. Digamos que, se vostede o que quere defender —nós non o compartimos— é o criterio de que os gobernos de España non fan nada, se vostede quere defender esa idea, debería defendela con honestidade respecto dos últimos quince anos de goberno. E aí podemos repartir culpas, se é que vostede quere repartir culpas. Nós non estamos niso, senón que estamos en intentar comprender que as competencias de sanidade son das comunidades autónomas, que o Ministerio pode consensuar pero as comunidades autónomas teñen as competencias, e tamén a de contratar. Pero é o que pon o informe. Leva quince anos presentándose; por tanto, se vostede fai a mesma crítica, eu creo que será —aínda que nós podemos non estar de acordo— honesta. Se só a fai respecto de agora, vostede está facendo un mitin electoral e, por tanto, non o podemos compartir.

Pero ¿de onde vimos? —porque iso tamén o di ese informe e o di calquera análise sobre o sistema—. Vimos dunha década anterior de recortes, dunha década de bastantes problemas. Por ser máis concretos, vimos non só dunha década de recortes e do afrontamento dunha crise que tivemos ao principio da década dos dez, coa austeridade como bandeira —que aquí en Galicia parecía que querían ser os campións da austeridade—, senón que ademais vimos da época na que as normativas sobre empregados públicos —era ministro Cristóbal Montoro, eu non podo evitalo— implantaron unha taxa de reposición que, a pesar do que todo o mundo lles solicitou, ¡todo o mundo!, da aplicación da chamada «regra de ouro», a taxa de reposición tamén se aplicou sobre educación e sobre sanidade. ¡Un erro tremendo, un erro absoluto! Porque puidemos recortar algún gasto se fose necesario, pero non naqueles servizos públicos, naqueles servizos básicos, que constrúen unha sociedade, como son, sobre

todo, educación e sanidade. Pero tamén foron incluídos e hoxe estamos pagando ese problema.

O problema é que, aínda que hoxe temos unha taxa do 120 %, durante varios anos do goberno Rajoy —con Cristóbal Montoro como factótum do asunto— tiñamos unha taxa de reposición do 10 %. Traducido: hoxe podemos contratar doce veces máis que naqueles anos, ¡doce veces máis! E, por tanto, aí temos un problema, porque vimos acumulando os problemas de que hai dez anos, oito anos, sete anos, nove anos, estabamos contratando moito menos no sistema —tamén no sistema de saúde, ademais doutros—. E esa taxa de reposición que non tivo excepcionalidade en sanidade trae este problema.

Hai outro problema grave: o deseño do sistema. E isto si é unha cuestión de Galicia, porque lle compete a organización do seu propio sistema, porque quero insistir en que Galicia ten a competencia da xestión da sanidade. Nós defendemos sempre que vostede é o noso conselleiro, vostede é o conselleiro que ten a competencia de xestionar a sanidade en Galicia. Estamos recordándollo nós máis do que o Partido Popular se convence: vostede é o noso conselleiro, o noso conselleiro de Galicia, de todos os galegos e galegas, e ten esa competencia. Pero durante estes últimos anos, durante esta última década, produciuse en Galicia un proceso de concentración do sistema, de concentración horizontal e vertical, para intentar explicar de maneira simple. Houbo concentración horizontal en termos xeográficos. Concentrouse o sistema, perdéronse capacidades do sistema e a súa capilaridade en comarcas e en entornos máis rurais en favor das grandes cidades. A reforma da Lei de saúde reducía áreas sanitarias, produciuse unha tendencia a concentrar os servizos de pediatría, tendencia a pechar consultorios. É unha estratexia que nós non compartimos. Cremos que hai que buscar outras solucións pero é unha estratexia absolutamente lexítima, por suposto. E é unha decisión que o que provoca é que a capacidade aumenta, en certa maneira, nos grandes centros de asistencia e prexudica os entornos máis alonxados. Nun territorio como Galicia é moi delicado. E isto produciuse, é unha evidencia. É unha evidencia e aí está. Vostede estame dicindo que non, pero aí está o problema que pasou co paridoiro de Verín, como exemplo, que é un caso específico, pero é un exemplo. Aí está a perda de servizos que teñen varios hospitais comarcais. Algúns teñen menos problemas que outros dentro dos comarcais, pero tamén os teñen. Aí está o problema que sofren en Valdeorras coa perda de capacidade de especialistas. Aí está o problema que sufrimos no Salnés, probablemente o comarcal con máis conexión urbana de todos e tamén temos problemas de especialistas —que nos últimos anos tiñamos e agora non temos porque temos derivados en Pontevedra—. Hai un problema de concentración en torno ás grandes cidades e aos grandes centros.

Pero hai un problema tamén en vertical no sistema. Perdemos capacidade en atención primaria e concentráronos nos hospitais. E isto é unha evidencia que non só apuntamos nós propiamente, senón que apuntan os profesionais en xeral pero que ademais apuntan os propios estudos e as propias análises que a Consellería ten. Esa análise por unha atención primaria integradora —que nós recordamos sempre e que vostedes só recordan ás veces— que fixo algunha consultora externa sobre a atención primaria en Galicia apunta a isto. Existía unha perda de capacidade de autoxestión da atención primaria, que perdeu a súa capacidade en favor das xerencias integradas que eliminaron a Xerencia de Atención Primaria. E ese sería un elemento moito máis decisivo do que parece. Parece que queremos olvidar que en 2012, ata

2012, existía unha Xerencia de Atención Primaria que organizaba o territorio que lle correspondía e que tiña capacidade de decisión. E hoxe non existe. Hoxe a atención primaria ten que pedirllles permiso aos hospitais. Este é o funcionamento real do sistema. Porque non hai ninguén, ninguén, que proveña da primaria e que teña capacidade de decisión sobre os hospitais. Os hospitais priman sobre a atención primaria na capacidade de decisión. E, por tanto, este é un sistema que prexudica a atención primaria, que lle fixo perder moitísima capacidade.

Esta perda de capacidade e esta concentración de servizos súmase ao desprestixio que sufriron os comarcais, os hospitais comarcais, con respecto aos hospitais das grandes cidades, e ao que sofre a primaria con respecto á atención hospitalaria. Porque é un desprestixio constante en perda de calidade laboral, en perda de capacidade, cando os profesionais de primaria teñen que solicitar ou demandar probas —case pedir permiso para facer probas— aos hospitais. Estamos desprestixiando o sistema. E isto é o que leva a que perdamos capacidade de dotar de recursos humanos algúns entornos. O que hoxe chamamos «prazas de difícil cobertura», que haxa prazas de difícil cobertura, ten que ver basicamente con isto: desprestixio e perda de capacidade, de capacidade laboral, de capacidade de darlles unha formación, un entorno suficiente para traballar, a algunhas prazas. E, por tanto, non ten que ver unicamente coa dotación de prazas, que tamén, pero non ten que ver unicamente con iso, senón coa capacidade de desenvolver o traballo en plenas condicións, porque a isto é ao que apelan.

Vostede citaba o caso das 106 prazas de primaria pensadas —e así foron anunciadas ao principio, pero rapidamente desapareceu iso do relato— para incorporar os MIR que se titulaban, porque se titulaban, concretamente, os 106 MIR. ¿Cantos MIR que terminaron este ano foron incorporados dentro destas 106? ¿Cantos? ¿106? Non. ¿91? Tampouco. ¿80? Non. ¿70? Non. Moi poucos, se acaso algún pero moi poucos. ¿Por que? Porque hai aínda antes ca eles moitísimos profesionais facultativos —que parece que cando falamos de precariedade non falamos tamén de facultativos—, e tamén moitos deles aspiraron e conseguiron esas prazas. Polo tanto, o que tiñamos era un problema non de MIR, senón de déficit de capacidade e de situación laboral, de inestabilidade laboral que teñen tamén os facultativos. Por certo, cousa que vostedes levan anos negando, ¡anos! Existe un problema de inestabilidade nos recursos humanos do sistema sanitario de Galicia profundo, e este é o problema polo cal temos problemas de falta de capacidade de xestión moitas veces. Porque os profesionais non están —vou buscar unha palabra— «atornillados» a un servizo.

E, por tanto, se o servizo non lles ofrece estabilidade, se non lles ofrece garantía, estámolos pedindo un heroísmo cando lles pedimos que teñen que darlle todo ao servizo, todas as horas da súa vida e pouco menos que sacrificar un año cada día diante da lúa. Non podemos pedirllles todo iso aos profesionais aos que logo non lles damos nin sequera moitas veces as fins de semana pagadas. É que non podemos facer iso. Por tanto, temos un problema de desprestixio, a través das condicións laborais e da falta de organización do sistema, das prazas de difícil cobertura.

E fronte a isto ¿que? Ben, pois, anos despois de estar demandando isto..., porque parece que só o Goberno do Estado tiña que escoitar, e só dende 2018, porque antes a sanidade non existía; antes aquí iamos aos chamáns das tribos, non había que ir a ningún sitio. Antes non pa-

saba nada. (*Aplausos.*) Ou tamén a outra opción: era todo marabilloso, nin chegabas ao centro de saúde e xa estabas curado. Tamén pode ser que ocorrera iso. Eu creo que ningunha das dúas. Existía un sistema. Por tanto nin todo o que pasou na historia de Galicia pasou a partir de 2009 nin todo o malo que pasa no mundo é culpa do Goberno de España a partir de 2018. Pero, en fin, iso para outro debate quizais máis distendido.

En todo caso, e máis alá de toda esa retórica, vostedes traen aquí unha cuestión que levamos anos todos demandando, que é unha proposta para reformular o sistema de forma que poñamos primar algunhas prazas. ¡Ah!, pero ¿como a traen? Primeiro, sen incremento orzamentario ningún. ¡Ningún! Imos dotarnos de máis prazas, pero unicamente crear a praza. Non estamos falando doutras cuestións. Porque vostedes din que imos dotar a praza e despois incorporan na súa proposta..., proposta pequena... E non se miden ao peso. Pode ser pequena e boa, iso non é un problema. Vou ler un artigo, porque disto é do que estamos falando cando falamos desta política. «A Administración promoverá a formación continuada de profesionais que ocupen postos de difícil cobertura, priorizando» —non di como— «a súa participación nos cursos que se convoquen...». E ademais fala de facilitar as condicións de traballo e a prestación asistencial dende os postos, e de que para iso se impulsará a súa participación en programas piloto. «Promoverá», «priorizará», «impulsará»... ¿Como? Porque isto xa o di a lei en moitos lugares. Porque isto non é unha lei, isto é unha PNL. Impulsarase, promoverase... ¿Como? ¿Como imos dotar eses profesionais? ¿Imos liberar tempo do seu labor asistencial? ¿Imos propor condicións laborais extra en termos de libranzas de días, en termos de salarios? ¿Imos dotalos de máis cobertura a través doutros profesionais? Porque a atención primaria, ningunha atención primaria, ningún hospital, ningún sistema sanitario, son só médicos; que parece que falamos só de médicos e cortamos o problema aí. Non son só médicos. De feito deberíamos estar falando de todos os profesionais. E vostede cando expón esta lei, cando o PP a defende, falan só de médicos. É un problema de todos os profesionais.

Por tanto, vostedes traen aquí unha cousa moi vaga, traen unha PNL, basicamente. Iso si, ademais traen unha PNL en formato de lei polo trámite de urxencia. Debe ser que foi moi rápido e que se deron conta agora do problema. Tráena polo trámite de urxencia. Por certo, aínda melloraron —hai que recoñecerllelo— con respecto a traer o mesmo —pero para atención primaria— que trouxeron o ano pasado na parte de atrás do maleteiro da carreta que levaban cos orzamentos de Galicia. Porque vostedes trouxeron a través da Lei de acompañamento unha proposta moi parecida para a atención primaria, sen querer debatela en ningún caso. Vostedes din: Aprobouno o Parlamento. Vamos ser sensatos. O Parlamento o que aprobou aquí foi unha lei de orzamentos. Aprobouna o PP. Por certo, sen aprobar nin negociar ningunha emenda da oposición, ¡nin unha! E digo eu que, de 750 ou 800 que se presentaron, algunha podería valer, aínda que fose por estatística. Pero, en fin, non valía ningunha. Non é que o aprobara o Parlamento, o Parlamento non debateu diso, non tivo a oportunidade de debater diso. Polo tanto, vostedes aprobárono pola porta de atrás, como aprobaron pola porta de atrás co trámite de urxencia, incluso covardemente —feito polo grupo parlamentario, non polo Goberno—, o intento de implantar unha [...] (*Inintelixible.*) obrigatoria, que o Tribunal Constitucional os obrigou a remediar para atrás.

Polo tanto, vostedes están utilizando este Parlamento como un trámite —que lles molesta, que, se puidesen, non virían aquí— para aprobar normas cando só debería ser en situacións

excepcionais. Porque esta é unha cuestión de forma que ten que ver con esta lei. Porque, ademais, non o plantexamos só nós senón que vostede sabe que as alegacións que se presentaron son bastante contundentes nese asunto. Estamos falando dun procedemento moi excepcional, estamos falando de crear postos de traballo dentro do sistema público sen oposición. Disto é do que estamos falando.

Vou apelar a algunhas das alegacións que se fan que vostedes rexeitaron: «O concurso debe ser algo excepcional e non pode converterse na regra xeral para acceder a prazas de facultativo do Sergas». Estamos de acordo, pero é a segunda vez en menos dun ano que utilizan este sistema. Pero di a xurisprudencia constitucional —que non o dicimos nós, é o Tribunal Constitucional— que entre as condicións que se atopan, de acordo coa xurisprudencia, figura que «só se acuda a este tipo de procedementos por unha soa vez». Doutro modo, perderíase a condición de excepcionalidade, como é lóxico. Unha excepcionalidade ten por norma ser excepcional e non estándar, porque, se fose estándar, sería estrutural e non excepcional. Esta é unha cuestión lingüística que todos comprendemos.

Pero, é máis, o propio Tribunal Constitucional sentencia que «estas prácticas» —e cito literalmente— «de valoración diferente de postos similares...». Porque imos crear un sistema dual de profesionais que, facendo o mesmo no mesmo lugar, coas mesmas obrigas, coa mesma capacidade, coa mesma formación e cos mesmos obxectivos, teñen dúas categorías laborais distintas. E isto é un erro. Produciuse noutros lugares; por exemplo, na universidade. E é un erro gordísimo, porque as universidades están agora tamén cun problema por culpa diso. Non creemos un problema no sistema, creemos unha solución. O Tribunal Constitucional di destas prácticas de valoración diferente de postos de traballo que as censura... Utiliza esta terminoloxía, que o Tribunal Constitucional «censura» estas prácticas. E, ademais, o Tribunal de Xustiza da Unión Europea tamén o fixo. E está isto nas alegacións que vostedes rexeitaron porque non consideraron que eran importantes.

Por tanto, hai unha cuestión de forma. Vostedes traen aquí algo, apuradamente e con urxencia, con moitísimas alegacións que plantexan dúbidas xurídicas moi serias. E ao final vostedes o que traen aquí é unha cousa moi vaga para dicir que fan algo porque o Goberno do Estado non o fai. Vostedes veñen aquí a traer unha PNL para facer campaña electoral e nós o que lles propoñemos é: se a idea pode estar ben porque temos que traballar en ser capaces de dotar mellores condicións, fagámola ben. Nós estaremos nesa proposta e vostedes despois decidirán para onde queren tirar; pero queremos traer esa proposta. Levamos anos nesa proposta, na proposta, efectivamente, de mellorar as condicións para futuras promocións, mellorar as condicións para a carreira profesional, pero facéndoo dentro da lei. E tamén na de mellorar as condicións de estabilidade, as condicións salariais e na de mellorar a capacidade de rotar entre hospitais. Pero con todo iso levamos anos neste Parlamento este voceiro e outros anteriores —moito antes ca min—. Este voceiro xa leva dende que vostedes aprobaron a Lei de saúde de Galicia, que facía ¿que? Crear prazas de difícil cobertura.

Vostedes hoxe veñen aquí a autoemendarse e a propoñer unha norma con bastantes dúbidas xurídicas que vén resolver un problema que vostedes crearon. Pero para vostedes a culpa é de Pedro Sánchez, que, que eu saiba, non aprobou a Lei de saúde de Galicia, aprobouna o Partido Popular. Iso é do que parece que nos olvidamos.

Grazas. *(Aplausos.)*

O señor PRESIDENTE: Grazas.

Polo Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego, a señora Prado.

A señora PRADO CORES: Grazas, presidente.

Moi bo día.

Moi bo día, conselleiro.

A verdade é que eu, despois da súa rolda de prensa, quería explicar un par de cousiñas.

Primeiro, realmente, eu entendo que cada un queira poñer en valor o seu traballo. Pero vir aquí a este Parlamento dicir que esta reforma normativa é a de máis calado que se ten dado en Galiza e no Estado é un pouco pretencioso de máis, jé un pouco pretencioso de máis! *(Aplausos.)* Igual que está moi ben que reclame ao Estado. O BNG lévao facendo desde hai tempo, e sobre todo leva intentando non ter que reclamar ao Estado e ter competencias propias para poder exercer e tomar as decisións sen ter que depender de que cho autoricen ou non. Vostede e o Partido Popular están máis cómodos non tendo esas responsabilidades e acusando os demais de que as cousas non funcionan. E vostede dirá.

E dixo vostede tamén aquí que esta inacción do Estado levou á Xunta a elaborar solucións propias. ¡Anda, un goberno con competencias exclusivas en materia de sanidade ten que elaborar solucións propias! ¡Pois o nunca visto! *(Aplausos.)* ¡O nunca visto! *(Aplausos.)* É o nunca visto, señor conselleiro, é o nunca visto. *(Aplausos.)*

Mire, entrando xa neste proxecto de lei que vostedes presentan, xa dixemos no anterior pleno que o BNG o rexeitaba pola forma e polo fondo. Rexeitámolo pola forma porque isto significa, primeiro, que asumen que levan trece anos non facendo ben as cousas, que levan trece anos actuando con total irresponsabilidade na xestión da sanidade pública, non tomando medidas, non planificando, non sabendo canto persoal necesitaban, cantos se ían xubilar, para ir tomando medidas. E agora pretenden presentar este proxecto de lei á última hora, por urxencia, por lectura única, parecendo que é un problema que acaba de xurdir, parecendo que é un problema que creou non se sabe quen, coma se as políticas que vostedes levan implementando non fosen as responsables.

Pero, claro, vostedes seguen primando crear un relato con respecto a cales son os datos e cal é a realidade —é aquilo de que a realidade non lles estropee o seu titular—. Por iso o seu titular é que isto é o non vai máis, é o culmen das normativas que se podían traer. Bueno, falan dun mecanismo de excepción. ¿Que significa un mecanismo de excepción? Que vostedes non negociaron con ninguén, que vostedes non permiten incorporar absolutamente ningunha emenda, que non admiten ningunha aportación, que vostedes non foron capaces de chegar a ningún acordo na mesa sectorial e que vostedes non queren chegar... *(Pronúncianse palabras que non se perciben.)* Non, non aceptaron absolutamente ningunha das propostas en

mesa sectorial. Está aí o informe da directora xeral de Recursos Humanos e que acompaña a lei. E ademais agora non aceptaron absolutamente ningunha das alegacións feitas polo Colexio de Médicos nin polos sindicatos. Non aceptaron absolutamente nada. Iso é o que é a excepción.

E vostedes din que é unha lei anunciada para captar persoal. Pero na propia lei o que di é que é unha norma de carácter organizativo —díño aí— e por iso non fixeron nin exposición pública nin audiencia pública, porque é simplemente unha lei de carácter organizativo e non necesita ningunha desas tramitacións. Vostedes mesmos poñen por escrito o que é isto. É simplemente reorganizar, cambiar cromos, facer un baile de persoal. E, o que si é, é eludir o debate tanto cos sectores implicados, como son os profesionais, como coa sociedade, ou que haxa informes como o do CES.

E logo, evidentemente, o BNG discrepa no fondo porque —insisto— presentando esta lei recoñecen que hai un problema, cousa que ata hai catro días non había, non había absolutamente ningún problema. Era alarmismo cando viñamos aquí dicindo que hai falta de profesionais, que hai que planificar os MIR... Si, si, votaron sempre en contra, non quixeron tomar ningunha decisión. Con esta lei, e con outras que veñen presentando agora, polo menos recoñecen que hai un problema. Pero, recoñecido o problema, o único que fan é unha fuxida cara a adiante nese spot publicitario no que están inmersos na vez de liderar a situación e realmente poñerse a buscar solucións de calado.

E na exposición de motivos desta lei, señor conselleiro, dise repetidamente que é un problema estrutural. E, como vostede sabe, estrutural significa que non acaba de xurdir, significa que é un problema de como está concibido o modelo e como se desenvolve. Entón, é un problema estrutural que se vén arrastrando e que vostedes nunca quixeron atallar. E a pesar dese recoñecemento de que é un problema estrutural, en todas as páxinas que dedican a argumentar a necesidade desta lei, en todas as páxinas que dedican a argumentar, non aparece ningunha reflexión sobre cales foron as causas que levaron a este problema estrutural, non avalían en ningún momento as medidas que foron poñendo en marcha —ou que dixeron que poñían en marcha—, que todas elas eran o non vai máis, as máis importantes —porque están aí os diarios de sesións—. Cada vez que traen aquí unha medida é coma se fose a panacea. ¿Cal é o resultado desas medidas que puxeron en marcha, que foron poñendo en marcha, para chegar a este punto onde hai que ir a medidas excepcionais porque non resultaron? Debería facerse esa avaliación, ¿non cre vostede?, antes de seguiren nesa fuxida constante cara a adiante.

E, dende logo, no BNG temos moi claro que analizar as causas é preciso, primeiro, para asumir responsabilidades. O Partido Popular debería asumir as responsabilidades de ter chegado a esta situación, porque lle lembro que o Partido Popular leva trece anos gobernando en Galicia a sanidade pública, dos cales, por certo, vostede leva practicamente todos en cargos directivos da Consellería de Sanidade. Algunha responsabilidade terán, digo eu. *(Aplausos.)* Non será o empedrado, ou non será o BNG, que votou en contra, digo eu. *(Aplausos.)* É necesario para asumir responsabilidades e necesario para corrixir o que se fixo mal. E se non se avalía, ¿como van corrixir, emendar, o que se fixo mal para facelo agora ben? Por iso no BNG o que demandamos é que, antes destas medidas, fai falta esa reflexión; reflexión que vostedes dende logo non contemplan.

Efectivamente, no texto —e xa o dixemos no pleno pasado— recóllense referencias ao Informe oferta-necesidade de especialistas médicos 2021-2035, do Ministerio de Sanidade. E, efectivamente, di que son moitas as causas de que haxa prazas de difícil cobertura. Fundamentalmente é a falta de planificación —e, engado eu, que por sirios e troianos, por todo o mundo—. Pero o que din é que sen incentivos potentes non se vai solucionar o problema. E a pregunta é: ¿cales son eses incentivos, señor conselleiro? A pregunta é que este proxecto de lei non contempla medidas para mellorar o atractivo desas prazas de difícil cobertura. Di que hai prazas de difícil cobertura pero, dende logo, non contempla medidas de calado para solucionar que esas prazas sexan de difícil cobertura. E ¿que van facer para que deixen de selo? ¿Cales van ser eses incentivos máis alá destas *cositas* puntuais?

Porque, mire, vostede fixo referencia a que acaban de convocar as 106 persoas que tiñan as condicións para as 106 prazas que sacaron. Quince non as aceptaron. Non, non as colleron. (*Pronúncianse palabras que non se perciben.*) Non, vostede fala do primeiro turno. Non, vostede está enganando. Vostede fala de que das 106 que convocaron, 15 decidiron non coller esas prazas. ¿Por que cre que decidiron non coller esas prazas á parte de ser prazas fixas e demais? Porque o problema son as condicións laborais. (*Aplausos.*) ¡O problema son as condicións laborais, señor conselleiro! (*Aplausos.*) Entón, ao de que 15 non aceptasen chámalle vostede «que había unha primeira quenda e que agora van facer unha segunda quenda». O que fan é ir correndo a ver se hai persoas que queiran collelas. Pero ¿vostede cre que ofrecendo así, sen máis, unha praza fixa que as persoas a collen? É dicir, non xogue cos termos a intentar confundir, porque é o que está facendo vostede.

E reconece que hai unha porcentaxe importante de especialistas de Medicina Familiar e Pediatría que optan por traballar en urxencias hospitalarias e pediatría hospitalaria. E ¿por que cre que optan a iso no caso de Medicina de Familia se se forman para Medicina de Familia? Polas condicións laborais. E ¿quen é o responsable de ter unhas condicións laborais axeitadas para que queiran traballar en atención primaria? Vostede, e non o está facendo. (*Aplausos.*) Vostede é o responsable de que non haxa esas condicións laborais que lles fan atractivo traballar para o que se formaron. (*Aplausos.*) Dígoo porque parece que vostede está solucionando un problema que creou outro. Non, vostede está intentando parecer que está solucionando un problema que vostedes foron os que o crearon, que vostedes foron os que non fixeron nada para solucionalo.

Bueno, pois unha vez identificado o problema, o Sergas ten a obriga de mellorar esas condicións laborais, de melloralas en atención primaria, porque esas malas condicións laborais teñen como consecuencia que fuxan, que non queiran traballar en atención primaria, que cando se convocan as prazas MIR queden desertas algunhas delas e que logo non escollan as prazas que se lles oferta. E incluso inflúe, efectivamente, en que non queiran ir á especialidade de Familiar e Comunitaria. ¿Por que? Porque cando fan a súa formación ven cales son as condicións; ou porque incluso na carreira Familiar e Comunitaria apenas ocupa espazo, co cal o que non se coñece non se escolle.

Faise referencia na lei a que, ante a ausencia de pediatras, pode ser precisa a colaboración da Medicina de Familia na atención á poboación pediátrica. E, claro, a pregunta é: ¿como van atender a poboación pediátrica se non dan atendido os adultos, señor conselleiro? Di

que igual teñen que asumir os cupos de pediatría. E ¿como van facer?, ¿deixar aínda máis xente adulta sen atender? A verdade é que é preocupante. E o máis grave é que estas dificultades —que vostedes seguen recoñecendo na lei— o que fan é que practicamente todas as prazas de atención primaria se estean convertendo en prazas de difícil cobertura.

Claro, vostede deu hai uns días unha rolda de prensa na que dixo que se cubrían prazas de difícil cobertura no Virxe Peregrina, no ambulatorio de Vilagarcía, en Cambados... Pero ¿como se pode chegar a que prazas situadas nunha cidade, en Vilagarcía, Cambados etc., se poidan cualificar de difícil cobertura!, ¿pola súa distancia, porque non hai transporte, porque non hai onde aloxarse ou polas condicións laborais inaceptables, ¡inaceptables!? (*Aplausos.*) Chegar a dicir que unha praza no centro de Pontevedra é unha praza de difícil cobertura é que é un escándalo, é un auténtico escándalo. É un auténtico escándalo do que vostedes son os únicos responsables.

No caso da atención hospitalaria, no documento recoñécense as especiais características dos sete hospitais comarcais. ¿Por que? Polos raquíuticos cadros de persoal, polas dificultades para desenvolver unha carreira docente ou investigadora, polo diferente desenvolvemento da carteira de servizos, pola dotación tecnolóxica, porque teñen que ser polivalentes os profesionais, por ese papel complementario que teñen os hospitais comarcais con respecto aos de referencia. E vostede, tendo en conta que a modificación da Lei de saúde os converteu en distritos secundarizados respecto dos de referencia, aínda vén aquí con que foi unha solución para mellorar a atención neses hospitais comarcais. ¿Que datos hai?, ¿cal é o informe que avala que melloraron os hospitais, señor conselleiro?, ¿onde está ese informe que avala que os hospitais comarcais melloraron en algo desde esas modificacións do Partido Popular?

A realidade é que teñen que traer aquí unha lei para que haxa xente a ver se colle esas prazas, porque non melloraron en nada, porque as condicións laborais son peores, porque perderon especialidades, porque foxen tamén de alí e non queren traballar. Será tamén por algo, digo eu, será por algo, ¿non? (*Aplausos.*)

E, dito isto, ¿que vai facer o Partido Popular para solucionar esas dificultades?, ¿seguir condenando o persoal que acepte esas prazas a non ter carreira investigadora, non ter posibilidades de formación...? Porque está moi ben que vostedes, efectivamente —xa o dixo o voceiro do Partido Socialista—, poñan «tratarase», «intentarase», «impulsarase»... ¿Como? ¿En hospitais comarcais onde son dúas ou tres as especialidades e teñen que facer 10 ou 15 gardas ao mes e estar vivindo no hospital?, ¿de onde van sacar tempo para esa carreira investigadora e para formación, cando vostedes nin sequera o concretan? Din que «intentarán», que «imos intentar...», ser bos, ¿non? Dende logo, no BNG non vemos que haxa posibilidades de que iso sexa así.

Logo falan de incorporar o persoal previsto no Plan de saúde mental 2020-2024 que anunciaron a bombo e prato. Dixeron que ían incorporar 241 profesionais, e dous anos despois din que non teñen profesionais, cando xa sabíamos que había dificultades de todo tipo. Pero nós xa os advertimos por terra, mar e aire, de que ese xa era un plan que non daba pasado do papel, un plan que, aínda que incorporasen eses 241 profesionais ao cabo dos catro anos, significaría a metade dos que o propio plan da Xunta de hai vinte e seis anos establecía como

necesarios para a atención da saúde mental. É dicir, nin sequera iso. Vostedes falan de que hai que incorporar profesionais sen dicir cantos farían falta, cales son as necesidades. E seguen sen presentar cal é esa necesidade de persoal para atender a saúde mental da poboación.

Realmente é preocupante que signifique esta lei incorporar novos profesionais fraccionando o procedemento de acceso, facendo un procedemento diferente para as mesmas prazas, facendo que nas mesmas prazas estean traballando persoas con diferentes condicións laborais e salariais, e que sigan impulsando procedementos extraordinarios, como fixeron coa Lei de acompañamento de 2022, sen debate, sen diálogo, para solucionar problemas estruturais, que o fagan sen diálogo e que o fagan a custo cero. Porque o propio informe da Consellería de Facenda que acompaña esta lei di que as dotacións orzamentarias correspondentes ao capítulo I —persoal— non poderán experimentar incremento derivado das necesidades procedentes da entrada en vigor desta norma. É dicir, a custo cero. ¿Que significa? Que non hai aumento de persoal, que simplemente é unha recolocación, que só é unha recolocación, señor conselleiro, desvestir un santo para vestir outro. Esa non é a solución aos problemas que ten a sanidade pública do noso país.

Polo tanto, presentamos esta emenda de totalidade, porque, dende logo, non responde ás necesidades que ten a sanidade, porque non se pode facer un ordeno e mando e porque non aporta absolutamente ningunha solución de calado, nin...

O señor PRESIDENTE: Remate, por favor.

A señora PRADO CORES: ...vai significar ningún aumento de persoal, que é o que significa.

O único que si hai é que a situación actual de déficit de profesionais é a consecuencia das políticas de recortes dos últimos anos, de todos estes trece anos de recortes. E digo recortes a pesar de que a Xunta do Partido Popular non quere nin facerse unha foto onde apareza a palabra «recortes» (*Aplausos.*), que obrigan a retirar unha pancarta...

O señor PRESIDENTE: Remate, por favor.

A señora PRADO CORES: ...que fala de recortes —en termos futbolísticos—, que foxen de aparecer e obrigan a cambiar incluso pancartas porque a palabra recortes está prohibida. O que debería estar prohibido é a política de recortes e non que saia nunha pancarta.

Moitas grazas. (*Aplausos.*)

O señor PRESIDENTE: Grazas.

Grupo non emendante.

Polo Grupo Parlamentario Popular, a señora Amigo.

A señora AMIGO DÍAZ: Grazas, presidente.

Bos días, señoras e señores deputados.

Hoxe atopámonos ante unha nova mostra do esforzo inxente que vén facendo a Xunta de Galicia para dar solucións desde Galicia ao gran problema de falta de facultativos que afecta a toda España e, ao mesmo tempo, para conseguir a provisión das prazas de difícil cobertura. Atopámonos ante unha situación complexa na que cómpre tomar decisións valentes e precisas para solucionar o problema que temos na nosa sanidade. Como acaba de relatar o conselleiro, hai moitas prazas que ano tras ano teñen a mesma dificultade para ser cubertas. Na situación actual, con máis prazas vacantes que médicos dispoñibles, o que ocorre é que os profesionais poden escoller prazas de mañá, evitar as de tarde, prazas nas cidades en lugar de ir ao rural ou prazas nos hospitais grandes e non nos pequenos. Señora Prado, vostede tiña dificultade para saber o que é unha praza de difícil cobertura. Quérolle dicir que os profesionais acceden ás prazas de mañá, pero as prazas de tarde, aínda que sexan no centro dunha gran cidade, poden estar consideradas como prazas de difícil cobertura. E tampouco quero deixar de recordar o que sería dos hospitais comarcais. Vaia vostede explicarllelo ás doentes de cancro de Burela ou de Monforte, que reciben tratamento nos seus hospitais comarcais grazas a unha lei valente que tomou tamén o Goberno galego.

Isto é unha realidade e temos que entendelo así. Os profesionais poden elixir e o Goberno ten que poñer as medidas para que esas prazas non teñan dificultades —esa é a obriga dunha administración responsable— e que estas preferencias non condicionen a prestación sanitaria. Porque os usuarios, os galegos e as galegas, necesitan tamén médicos polas tardes, médicos no rural e especialistas nos hospitais comarcais, e a obriga da Administración é poñer todos os medios ao seu alcance para que isto sexa así. Por iso, dende hai anos, hai un consenso en que é necesario incentivar as prazas que de entrada non son escollidas en primeiro termo polos profesionais. Eses incentivos poden ser con complementos salariais —de feito a Xunta acaba de aumentalos o 50 % nos centros de saúde illados—, tamén pode ser a maior puntuación á hora de optar a concursos ou de avanzar na carreira profesional —como se está facendo dende hai anos nos hospitais comarcais—, ou, como no caso que hoxe nos ocupa, pode ser a forma de acceder á praza, que é o que —insisto— hoxe formulamos con esta lei.

Que o acceso mediante concurso é un incentivo real puidémolo ver e comprobar o pasado xoves. Aínda que non lles guste, señorías, na primeira quenda do proceso de adxudicación 91 profesionais optaron por ir cubrir prazas que hai anos ninguén quería. E nunha segunda quenda vanse completar eses 106. Negarán vostedes que a creación desas seis prazas son prazas de estabilidade. Eu non sei o que lles critican.

Señorías, falemos con seriedade. Os dous grandes problemas que temos, ese déficit de especialistas —especialmente na atención primaria— e a necesidade de incentivar as prazas de difícil cobertura, xa se detectaron hai anos. De feito, hai acordos unánimes entre as comunidades autónomas e o Goberno para que se adopten solucións a nivel nacional. A resolución deses acordos, aprobados por todos os grupos políticos, señorías, é o que seguimos esperando. Pero esas solucións que son responsabilidade do Goberno central non terminan de chegar. E o problema, señorías, téñeno os usuarios, que son os que máis o sofren. A Xunta pon todos os recursos dentro das súas competencias e segue a avanzar con medidas propias.

E ¿que fan vostedes? Fronte a un goberno propositivo, como é o elixido polos galegos para que xestione a súa autonomía, que pon enriba da mesa solucións concretas, eficaces e realistas aos problemas máis graves que afectan o sistema público de saúde en toda España, atopámonos cunha oposición sen propostas, a «oposición do non», unha oposición que non propón nada e que só se dedica a rexeitar todas e cada unha das medidas que formula o Goberno galego.

É abraiante, señor Torrado, a capacidade que teñen vostedes de estar conscientemente poñéndolle deberes á Xunta de Galicia cando o único goberno que non está facendo a parte que lle toca é o goberno do señor Pedro Sánchez. A ver cando é o día que o PSOE predica co exemplo. Ademais, é sorprendente que veñan agora queixándose de que lles furtamos a posibilidade de facer melloras á lei. Quero lembrarlles que, na tramitación da lei que regulou a convocatoria das prazas que se veñen de adxudicar, a única emenda que fixo a oposición neste Parlamento ao artigo que regulaba ese tema foi a supresión. Pediron suprimir a proposta inicial do artigo que as regulaba. Votaron en contra da emenda do Grupo Popular para introducir o concurso de méritos e votaron en contra da lei. ¡Nin unha soa contribución! O único que lles interesa a vostedes é obstaculizar o proceso de aprobación desta lei; probablemente, probablemente, porque as solucións que poden achegar en termos de mellora da asistencia en moitos concellos non lles conveñen aos seus intereses electorais. Aí parece que está o quid da cuestión. Debe de estar no ADN do Partido Socialista pospoñer a adopción de medidas que solucionen os problemas de atención primaria, porque, como ben dixo o conselleiro, levamos catro anos agardando que o goberno do señor Sánchez modifique o sistema de selección de facultativos, tal e como se demandou por unanimidade nese Consello Interterritorial do ano 2018 e que aínda non fixeron. Quizais é que o Consello de Ministros ten outras prioridades, evidentemente, como, por exemplo, estar moi ocupado agora gravando a serie propagandística que o señor Sánchez está financiando a custa dos contribuíntes. É moi indicativo das prioridades deste goberno. ¡Gasto, señorías!, vostedes falan de gasto, pero xa vemos onde invisten uns gobernos e onde invisten outros gobernos. (Aplausos.)

E o mesmo Bloque Nacionalista Galego, que aquí racha as vestiduras dicindo defender a Galicia e opoñéndose a todas as medidas que trae a Xunta, vólvese ben mansiño co goberno de Sánchez cando se trata de exixirlle medidas que solucionarían os problemas da sanidade dos galegos. Señores do BNG, son o único partido nacionalista do Congreso —perdón, xunto con Bildu— que se puxo do lado do Partido Socialista votando en contra de que o Goberno tome as medidas que lle exixiron varios gobernos autonómicos, incluído o Goberno vasco e o Goberno catalán. Eles si que defenderon as solucións para a súa sanidade pública. Pero xa sabemos que o Bloque, se ten que elixir entre Galicia e o PSOE, sempre vai elixir o PSOE. (Aplausos.) Levan moitos anos pactando en concellos, nos gobernos. E xa saben o que di o refrán: «dous que dormen no mesmo colchón vólvense da mesma condición».

Porque se lles esquece, señorías da oposición, que non nos atopamos ante un problema exclusivo de Galicia, senón que é común ao resto as autonomía. Polo tanto, o que está facendo o Goberno galego é traer este proxecto de lei ao Parlamento por sufrir as carencias e o abandono ao que nos ten sometidos o Goberno central, e non só a Galicia, non só á Xunta, senón a todo o Sistema Nacional de Saúde. O executivo do señor Sánchez non é que non cumpra

con Galicia, que non cumpra cos galegos, é que non cumpre nin cos propios compromisos, ata cos adquiridos coa Unión Europea.

Tamén chaman a atención varias afirmacións que se fan desde a oposición. Primeiro, que digan que este proxecto de lei non foi explicitado con anterioridade. ¡Home!, o presidente da Xunta anunciouno o 13 de xullo neste Parlamento. No mes de agosto o anteproxecto estivo no portal de transparencia da Xunta para recibir alegacións. E ata se publicou unha nota de prensa.

Tamén sorprende que digan que esta lei se aprobou sen participación de ninguén mentres na súa propia emenda de totalidade nos fan un relato das distintas alegacións presentadas polos sindicatos e polo Consello de Colexios de Médicos de Galicia. Din que as súas dúbidas non se tiveron en conta. Non é certo, contestáronse usando os mesmos razoamentos, tal e como lles acaba de dicir o conselleiro, e os razoamentos que emprega o Goberno central para defender a extensión do sistema de concurso na selección de persoal médico. Polo tanto, déuselle audiencia á resposta e, probablemente por ter recibido esa resposta, voulle ler o que o presidente do Colexio de Médicos de Galicia dixo nunha entrevista hai pouco, a semana pasada —cito literalmente—: «*No es el sistema ideal porque todo el mundo quiere una plaza con una oposición, pero la situación es crítica, sobre todo en atención primaria. Y también entendemos que hai que buscar soluciones*».

Isto que entenden perfectamente os colexios médicos parece que non o entende a oposición; ou, se cadra, si que o entende pero non lle convén que se adopten solucións. Porque, grazas a este mesmo mecanismo que estenderá esta lei nas vindeiras semanas, tivemos cubertas cun facultativo fixo en todas as áreas sanitarias prazas para as que antes era moi difícil conseguir un médico. Este proceso, aínda pendente de terminar nesa segunda quenda, foi capaz de cubrir 20 postos en Ourense, Verín e O Barco de Valdeorras; 18 en Pontevedra e o Salnés; 16 en Santiago e O Barbanza; 11 en Vigo; 9 na área sanitaria da Coruña-Cee; 9 na área de Lugo, A Mariña e Monforte; e 8 na de Ferrol. Así mesmo, todas estas incorporacións contribuirán en gran medida á cobertura da atención sanitaria e continuada a través dos PAC. E todo iso vai acompañado de melloras retributivas e salariais para compensar este esforzo que están facendo os facultativos ante esta situación tan crítica que estamos vivindo. Isto, señorías, é solucionar os problemas de atención primaria.

¿Cal é o problema? Evidentemente, que vostedes se alimentan politicamente destes problemas. E ¿onde foron eses médicos que colleron praza nesta convocatoria que acabamos de dicir? A Viveiro, Vilalba, Moaña, Sanxenxo, Marín ou a reforzar os PAC da cidade de Pontevedra. E, claro, non vaia ser que este mecanismo que atopou a Xunta para solucionar as vacantes nos centros de saúde priven as alcaldías nacionalistas de Punteareas, do Rosal e de Moaña ou as socialistas de Cambados e Viveiro de ter unha baza política contra a Xunta nas súas campañas electorais. Aí está a cuestión, tan simple e tan triste como iso. Ao que están a xogar vostedes é a que unha boa medida non lles estrague unha boa campaña para as súas eleccións municipais. (Aplausos.)

Só así se pode entender a postura que hoxe teñen vostedes ao rexeitar esta medida sen propoñer outra a cambio: dúas emendas á totalidade de devolución. Non son emendas á

totalidade con texto alternativo, porque vostedes non teñen alternativa. Porque, se vostedes tivesen unha alternativa, xa non lles digo que a compartisen con nós, pero poderían facelo, polo menos, cos seus compañeiros que gobernan outras comunidades e que sofren exactamente o mesmo. Por exemplo, señor Torrado, podía falar vostede co señor Barbón ou co señor Lambán; ou vostede, señora Prado, cos seus socios de Esquerra Republicana. Pero ante esta situación argumentan xustificacións do máis peregrinas. O Partido Socialista de Galicia alerta dunha posible inconstitucionalidade, aínda que o informe da Asesoría Xurídica da Xunta de Galicia entende xustificada a urxencia da medida e a proporcionalidade do sistema de concurso de méritos, e considera esta lei axustada ao bloque de constitucionalidade. Polo tanto, señor Torrado, non lle vaia vostede recomendar ao Goberno de España que recorra perante o Constitucional esta lei, non vaia ser que lle ocorra como coa Lei de saúde e que en poucas semanas saia unha comunidade gobernada polo PSOE copiándoa literalmente; ou que teñamos que presenciar outra vez o triste espectáculo de como o Goberno de España chega ao mesmo acordo sobre dúas leis idénticas en dúas comisións bilaterais pero unha con previo recurso ao Constitucional e outra sen el.

Ao BNG —paso á emenda de totalidade— teño que recoñecerlle, señora Prado, que, despois da estrepitosa metedura de zoca da señora Pontón a semana pasada sobre o custo dos médicos, é difícil pedirlle rigor —ao Bloque Nacionalista Galego e a vostede—. Pero coido que é necesario que mediten un pouco máis o que din e que lean mellor a lei.

Xa lle dixo o conselleiro —e acábollo de repetir eu mesma— que non é un problema exclusivo de Galicia. Falan de que a causa son as supostas políticas nefastas do Partido Popular. Pois debe de ser que gobernamos tamén Cataluña e Aragón e aínda non nos enteramos, porque alí teñen exactamente o mesmo problema.

En segundo lugar, non sabemos cales son as categorías deficitarias, e por iso se explicou aquí e por iso se dixo que a pediatría tamén estaba aí, porque sabemos que non temos pediatras. E a lei, ademais, di claramente que cada convocatoria vai desenvolverse mediante un decreto aprobado polo Consello da Xunta que se fundamentará nun informe previo no que se xustifique debidamente —concretando sempre por centro, categoría e especialidade—. E temos un exemplo: a convocatoria deste ano.

Falaba a señora Prado do Plan de saúde mental de Galicia. Vostede segue dicindo sempre a mesma cantilena. Mire, eu tráíolle aquí o persoal de nova incorporación destinado ao Plan de saúde mental de Galicia 2020-2024, todas as incorporacións ano por ano: no 2020, 55; no 2021, 65; no 2022, 43; e as previstas para os seguintes anos. E ¿por que entra a categoría de..., de...? Explicouullo o conselleiro: hai dificultade para conseguir psiquiatras e, se non podemos conseguir psiquiatras, pois teremos que ver a maneira de poder conseguilos. Porque Galicia cumpre e ten un plan que hai que cumprir. Aí está a realidade.

Mire, o que lles gustaría a vostedes é que non se solucionasen os problemas e seguir usando a mesma cantilena que teñen sempre ata que cheguen as eleccións.

O señor PRESIDENTE: Remate, por favor.

A señora AMIGO DÍAZ: Pero, mire —remato xa—, as galegas e os galegos non son parvos. Mantivéronos na oposición durante catro lexislaturas consecutivas. E estou segura de que todas estas cantilenas que traen vostedes vanlles custar un castigo, así que fagan cálculos electorais pensando na saúde dos galegos, traendo aquí ao Parlamento propostas e apoiando todas esas propostas positivas que se fan desde o Goberno de Galicia. Á diferenza de vostedes, o que fai o Grupo Popular é seguir apoiando a Xunta en todos os esforzos que está facendo para garantir a cobertura sanitaria dos galegos nun contexto de falta de médicos.

Máis nada e moitas grazas. (*Aplausos.*)

O señor PRESIDENTE: Grazas.

Réplica do señor Torrado.

O señor TORRADO QUINTELA: Grazas, presidente.

A ver, xa non ten que ser moi boa a lei para que acabemos xuntos na cama unha de Cambados e un de Vilagarcía, jeh! (*Risos.*) É dicir, isto xa ten que ser unha cousa... Señora Prado, aos de Cambados xa sabe que lles teño cariño, especialmente por vostede... (*Murmurios.*) Non a todos, jeh! Pero, en fin.

Ben, lonxe da brincadeira, miren, dende o noso punto de vista —a ver se o consigo explicar así— nós non traemos a este Parlamento o debate sobre a política militar e a responsabilidade do Goberno da Xunta de Galicia, porque non a ten. Pero cremos que traer a este Parlamento o debate sobre política sanitaria en función do que fai a Xunta de Galicia ten sentido, porque é quen ten as competencias. Eu creo que quen se equivoca é —ao contrario— o que pretende traer a este Parlamento —onde residen as competencias lexislativas sobre sanidade que ten que executar o Goberno galego porque é quen ten as competencias— debates do Congreso do Estado, que logo, por certo, non leva alí. Aínda estou esperando que o señor Feijóo fale da taxa de reposición alí. Estou esperando. Veremos.

Pero creo que tampouco se poden falsear os feitos. Por exemplo, eu non vou perderme en entrevistas de medios —nas que por certo, ese señor Lago di bastantes cousas interesantes— pero si nas seis páxinas de alegacións que asina nas que fala de recursos do Tribunal Constitucional e de xurisprudencia do Tribunal de Xustiza da Unión Europea que van en contra desta proposta de lei. Creo que é interesante escoitar cando se fala de cousas tan serias, pero, en fin, poden non selo. Tampouco vou falsear os feitos sobre se levamos ou non proponendo ideas neste Parlamento. Aí hai unha cuestión evidente: hai unha maioría neste Parlamento que ten non só lexitimidade senón o dereito e, ademais, case a obriga de votar aquilo que considera bo. E se considera que as propostas que traemos non son boas, está no seu dereito efectivo de votar en contra. Pero, ¡home!, ¡que non as traemos...! Eu creo que, se facemos un cómputo, señora Amigo, das cousas que temos proposto dende o Grupo Socialista neste Pleno e na Comisión de Sanidade, creo —e a min non me gusta contabilizar ao peso— que ao peso, normalmente, gano eu. Así que en realidade creo que coas propostas tamén, porque creo que o número é abismal. Poden non estar de acordo pero é que nós trouxemos

aquí moitísimas cuestións, moitísimas. Pero, en fin, poden non estar de acordo pero non nos digan que non as traemos. Discutamos sobre o que argumentamos.

Pero, en fin. Fíxese, incluso ás veces —algo sorprendente neste mundo— nós defendemos que hai cousas que esta consellería fai ben. Por exemplo, vostede plantexa que é un mérito da Lei de saúde que os pacientes oncolóxicos teñan tratamento en Burela. Non, é un mérito de que os servizos de oncoloxía nesta comunidade autónoma funcionan moi ben e están ben xestionados pola Consellería de Sanidade. Porque a Consellería de Sanidade traballa moi ben ese campo, ¡moi ben!; moi ben, señor conselleiro —díxenllo varias veces—, moi ben. Teñen un concepto moi bo de como deben funcionar, avanzado, útil, funcional e que resolve. É un problema de recursos, porque xa funcionaban moi ben antes da reforma da Lei de saúde. As leis regulan dereitos pero non regulan xestión. Os modelos de xestión son outra cousa, debemos ter claro iso. Co mesmo marco legal pódese xestionar ben ou mal, e isto é unha boa xestión pero non ten que ver coa lei.

Cita vostede, señora Amigo, que hai máis prazas vacantes que médicos dispoñibles. Hai poucas semanas botáballe a culpa de que non tivéssemos cubertas todas as prazas de MIR ao Goberno do Estado. (*Pronúncianse palabras que non se perciben.*) Non, non, esta é a cuestión. Díxoo vostede aquí, que é porque non hai médicos que queiran esas prazas por unha cuestión de estabilidade. Pero pregúntome —porque esta lei tamén traballaría sobre profesionais de saúde mental—: ¿é un problema lexislativo, de difícil cobertura, de déficit de profesionais ou é de vontade política que sexamos a comunidade autónoma de España que menor número de profesionais teñamos en todas as categorías de saúde mental? ¿É cuestión da difícil cobertura, do déficit ou da vontade política que pasásemos sete anos sen convocar prazas de fisioterapeutas, que en atención primaria son moi importantes e constrúen equipo, que tamén lles importa aos médicos? ¿É unha cuestión de déficit ou de vontade política que existan comunidades que xa incorporan a podoloxía e Galicia non —o que contribuiría a redimensionar o sistema da atención primaria e, por tanto, a facilitar o traballo de todos, tamén dos facultativos, e a darlles un equipo máis completo para que se vexan máis recoñecidos? ¿É unha cuestión de déficit de lexislación ou de vontade política que non existan suficientes administrativos para levar as tarefas administrativas que o médico de cabeceira hoxe ten que facer —probablemente un terzo do seu tempo— cando estamos na consulta? Non é cuestión de leis nin de déficits, é cuestión de vontade. Non o fixeron e hoxe teñen un problema e queren resolvelo por onde non é.

Porque isto é o que pasa. Miren, nós levamos defendido incluso —como cuestión propositiva— o seu mecanismo para convocar as 106 prazas —que, por certo, non se votou en contra diso, só hai un voto ao final para os orzamentos—. Vostede di: Votaron en contra das 106 prazas. Non, é que, se quixéssemos votar a favor, tiñamos que votar a favor de todo o orzamento. Ese é o truco: que vostedes trouxeron unha decisión moi importante en sanidade a través do orzamento.

Se vostedes recibiron 351 solicitudes, convoquen 351 prazas. Non é o noso modelo. Pero se é o seu, polo menos solucionen por aí. Fíxese no que lles propoñemos. Non é a nosa solución, pero, se vostedes cren que é a boa solución, polo menos fágana ampla e teñamos todos os médicos que concursaron. E dicir, están aí, poden concursar e, polo tanto, poden ter unha praza.

O señor PRESIDENTE: Remate, por favor.

O señor TORRADO QUINTELA: Remato.

Dixémolo cando reformaron a Lei de saúde e perdemos áreas sanitarias, as comarcais, e dixemos sempre que estamos perdendo capacidade asistencial en atención primaria. Se vostedes hoxe queren resolver un problema que xeran as distancias para que os profesionais non se despracen a lugares de difícil cobertura, pénseno doutra maneira. Pensen —que é o que levamos anos dicindo— no que teñen os pacientes. Se a distancia é un problema para os profesionais, que vostedes son incapaces de xestionar, imaxinen para os pacientes, que son aos que nós defendemos.

Moitas grazas. (*Aplausos.*)

O señor PRESIDENTE: Grazas, señor Torrado.

Polo Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego, a señora Prado.

A señora PRADO CORES: Grazas, presidente.

Falaba a deputada do Partido Popular, a señora Amigo, das carencias e abandonos aos que nos ten sometidos o Goberno central. É dicir, a situación da sanidade pública en Galicia é consecuencia das carencias e abandonos aos que nos someteu o Goberno central. Insisto, no BNG témolo claro. Entón a pregunta é: ¿para cando a declaración de independencia, señoras e señores do Partido Popular? ¿Para cando van tomar algunha medida para que non sigamos nesa situación de abandono e de dependencia? (*Aplausos.*) Porque diagnosticar o problema está moi ben, pero sería moito mellor tomar decisións, ¿verdade? Se todos os males son consecuencia do abandono e dependencia aos que nos ten sometidos o Goberno central, actuemos. Van ter o apoio decidido, entusiástico, do Partido Popular en solucionar ese problema. Se é a nai do año, empecemos por aí, deixémonos de cuestións de matiz, vaíamos ao fondo do problema.

¡Ah!, claro, dicía a señora Amigo que, se se solucionan os problemas da sanidade, imos deixar de ter unha baza política. ¡Tremendo! Igual, se se solucionan os problemas da dependencia, quen deixa de ter unha baza política son vostedes, son vostedes. E a verdade é que é tremendo escoitar aquí que, se alcaldes, alcaldesas, veciñanza e profesionais saen á rúa diante de situacións tan tremendas como que durante días enteiros non haxa nin un só médico no PAC, se a Moaña desde hai máis de dous anos lle eliminaron o servizo de urxencias, se nos centros de saúde dúas ou tres persoas teñen que atender o traballo de sete, de oito ou de quince —como nos centros de saúde de Vilagarcía ou Pontearreas—, iso é unha baza política. Pois quítenlle a baza política e solucionen os problemas, ¡quítenlle esa baza política! O que deberían é avergoñarse vostedes de que teñan que saír a reclamar atención para a súa veciñanza.

Non sei por onde empezar. (*Murmurios.*) Si, si, non sei por onde empezar.

Di o Partido Popular —e díxoo antes o señor conselleiro— que non temos propostas. O BNG presentou esta emenda á totalidade, di que se retire, que se faga outra proposta. E o que di-

timos é que, antes de tomar estas medidas excepcionais —que, lonxe de ser ese bálsamo de Fierabrás, esa solución máxica, non o é—, teñamos a información, que fagamos unha avaliación de por que se chegou a esta situación e de cales foron as causas. Fagamos esa avaliación.

¿Cantas prazas son deficitarias en FEA, en especialistas de hospitalaria? ¿Cantos médicos de familia e pediatras fan falta e onde? ¿Por que non temos esa información? ¿Por que se negan a dar esa información? ¿Por que se negan a poñer negro sobre branco, e que saibamos realmente cal é a situación, cales son as medidas que hai que facer?

Sobre información dos cadros de persoal recoñecen no documento que hai déficit. ¿Cales son os déficits? ¿Onde? ¿En que especialidades? ¿Que medidas están tomando ou hai que tomar para evitar eses déficits? ¿Cal é a información das xubilacións que se van producir nos vindeiros anos, e das que se produciron e non se cubriron? ¿Que se vai facer? Se a situación actual é gravísima, ¿que se vai facer diante das inminentes xubilacións de médicos de familia, de pediatras, de enfermería? Necesitamos ter esa información antes de facer fuxidas cara adiante. ¿Por que non se quere facer esa avaliación?

Hai que establecer as condicións que deben ter os postos de traballo para ser considerados de difícil cobertura, non unha cuestión xenérica senón cuestións reais, non que quede ao albur de que o Consello da Xunta decida. ¿Por que non se establecen eses criterios para que todo o mundo saiba cales son esas prazas?

¡Orzamento! ¿Como é posible que pretendan solucionar os problemas a custo cero, a custa do lombo dos profesionais? ¡Orzamento! Non poden presentar unha lei a custo cero. ¡Orzamento! ¡Miren se non temos propostas!

Polo tanto, consideramos que este proxecto de lei é un mal parche, que modifica un sistema de acceso, rompe a igualdade, a equidade e a unidade, consolida agravios e non aporta solucións; que xa lles poden dar a praza ao lado da casa a moitos profesionais, que non a van aceptar porque o problema son as condicións laborais nas que teñen que traballar; que non van solucionar o problema sen non teñen persoal e uns cadros de persoal estables. Se manteñen a actual carga de traballo non van solucionar o problema. Se nos centros de saúde e nos PAC un só profesional ten que facer o traballo de tres e de catro, con intersubstitucións, prolongacións de xornada, presenzas garantidas —que o que significa é que non haxa ningún ou un para facer o traballo— e se teñen que vivir no hospital facendo quendas de garda continuamente, non van aceptar esas prazas. Se non se regula a posibilidade de que teñan formación, de que poidan investigar, non van solucionar ese problema.

O señor PRESIDENTE: Remate, por favor.

A señora PRADO CORES: E con eses cadros de persoal non está garantida a formación. Igual que se non se identifican esas prazas de difícil cobertura e se realmente non fan unha aposta clara e decidida pola sanidade pública. Porque ese é o inicio da solución, e de momento o Partido Popular non ten mostrado nin a máis mínima aposta clara por que a sanidade pública sexa a súa prioridade; moi ao contrario, van na outra dirección.

Moitas grazas. (*Aplausos.*)

O señor PRESIDENTE: Grazas, señora Prado.

Debate de toma en consideración da Proposición de lei, do G. P. dos Socialistas de Galicia, de regulación do xogo en Galicia

O señor PRESIDENTE: Para a presentación da proposición de lei ten a palabra o señor Torrado.

O señor TORRADO QUINTELA: Grazas, presidente.

No ano 1985 non caera o muro de Berlín, non había ningún equipo galego en primeira división, Fraga aínda non fora nin sequera presidente da Xunta de Galicia. Van algúns anos desde o ano 1985. Naquel momento o Estado derivou, e Galicia recibiu, as competencias en materia de xogo e de xestión do xogo. Salvo Galicia, Andalucía e Cataluña, todas as comunidades autónomas entenderon que dende 1985 pasara demasiado tempo para regularse por unha norma que, xa non é que quedase obsoleta, senón que non entendía o mundo dunha mínima maneira como para xestionalo de maneira correcta con respecto ao xogo e ás apostas. Todas o cambiaron, e algunhas delas dúas veces. Galicia nunca, Galicia nunca fixo tal cousa. E, por tanto, nós vivimos en Galicia regulados por unha norma que basicamente estrutura o mundo de 1985 para regular un funcionamento de 2022.

Dende hai anos, máis alá de seis anos, o actual goberno e o Partido Popular defenden a necesidade de cambiala e anuncian dende entón unha lei do xogo de Galicia —con recente *revival*, o xoves pasado—. Documento que entrase neste Parlamento non hai ningún, ningún, porque esta que defendemos nós hoxe é a única lei do xogo de Galicia rexistrada neste Parlamento dende 1985. (*Aplausos.*)

Cremos que é importante regulalo. Sabemos que é un eido difícil pero necesitamos regulalo —limitalo, nunca prohibilo—. É un dereito ao ocio adulto —primeira modificación que propoñemos coa lei—, ocio adulto —non xenérico— que necesitamos regular. E, por tanto, propoñemos unha lei, unha lei completa, non unha modificación dun artigo de lei —que teñen o seu trámite tamén como leis—. Propoñemos unha lei completa. Algo que é difícil —sexamos serios e poidamos recoñecer isto— que unha oposición faga nun parlamento: unha proposta de lei completa, enteira, dende a primeira á última letra. Será criticable, mellorable, gustará ou non gustará, pero é a primeira completa. E, por tanto, isto é o que nós propoñemos.

¿Por que? Porque na actualidade temos un problema, temos un problema que é posible que non vexamos ou que non se vexa en termos globais aínda coa gravidade que ten. Pero está, e está larvado un problema que, se non facemos nada, dentro duns anos aparecerá xa como menos resoluble e con máis dificultades para afrontar. Debemos anticiparnos. Xa estamos chegando tarde pero debemos, polo menos, poñer xa pé en parede.

Nos últimos anos hai moitos colectivos que traballan incansablemente para alertar do problema que temos, e tamén incorporaron a esa loita moitos profesionais e académicos que tra-

ballan sobre condutas adictivas —xogo e condutas de relación—, especialmente nos menores ou nos adultos máis novos. Algúns deles fano dende Galicia e que hoxe están aquí con nós, son profesionais de recoñecido prestixio internacional no ámbito académico, que publican en revistas de alto impacto internacional estudos que teñen a súa orixe en Galicia —e dos que temos que sentirnos orgullosos—. Publican estudos que amosan unha realidade preocupante. Pero, cando existe unha realidade preocupante, é moito máis importante amosala que agochala.

Nestes estudos apuntan cuestións bastante graves. Seguramente aqueles de vostedes que tiveron interese en lelos puideron ver a dureza. Por non estendernos neles, hai algúns datos que a nós nos parecen moi duros: 1 de cada 4 menores de 18 anos en Galicia xa xogou algunha vez diñeiro, cartos, a través de apostas. Isto son máis de 30.000 menores. Falamos dos menores de 18 anos. Se o enmarcamos entre os 16 e 17 anos, estamos falando da metade deles. A metade dos rapaces e rapazas de 16 e 17 anos xa xogou. Falo, sobre todo, en masculino, porque, sobre todo, é masculino o perfil do que xoga —non unicamente, pero sobre todo—. E por iso nós propoñemos que temos un problema, porque case un 10 % deles, un oito e algo por cento deles, xa o fixo no último mes; e, sobre todo, porque o que nos amosan os estudos é algo moi preocupante: está descendendo brutalmente o perfil de inicio do xogador. Hoxe rapaces de 12 ou 13 anos teñen xa o seu primeiro contacto co xogo. E sabemos, coñecemos perfectamente, que canto antes comecen aquelas condutas que poden dar lugar a procesos de adicción, máis fácil é que eses procesos se dean. Non é unha continuidade inevitable, pero si é unha facilidade. Canto máis novos empezan, máis fácil é que caian nun problema.

E, por tanto, temos unha situación problemática. Sabemos, ademais, que estes menores, e tamén os adultos máis novos, responden a ese perfil, xogan esencialmente de maneira presencial, non na Internet. Aínda que é certo que aí temos un problema tamén, e que ese si que non lle corresponde á Xunta de Galicia e que o Estado debería regular —e está tardando en facelo—. Pero si sabemos que esencialmente xogan de maneira presencial. Por tanto, temos na man a capacidade de regular unha situación que é preocupante e sobre a que podemos intervir.

Por tanto, nós o que plantexamos é unha proposta de lei completa e que regule unha situación que dende hai moito tempo tivo unha tolerancia social. Porque a tivo, porque todos a temos, porque neste país aínda hai menores de idade que proclaman premios de azar en teliarios e con portadas de periódicos ao día seguinte. E, se non, só temos que recordar o 22 de decembro, porque aínda asociamos o xogo a entornos de ocio aparentemente inofensivo. Temos un problema de tolerancia social e debemos ir a iso.

Pero nós plantexamos que necesitamos regulalo, e regulalo para orientalo ben, para que saibamos convivir co xogo, ter coidado dos problemas e saber disfrutar na medida en que alguén queira disfrutalo. Pero hai que ter toda a protección para as persoas, a que hoxe non existe porque vivimos nunha *deslei* —non existe esta palabra pero permítanma para non usar outra terminoloxía—.

Por tanto, nós o que defendemos é que regulalo ten que ver con como nos comportamos ante o xogo. ¿Como nos comportamos as persoas ante o xogo? ¿Que sabe a ciencia do com-

portamento? Sabe que basicamente ten que ver con tres cuestións: expectativa, custo e oportunidade. É o que os que saben chaman «modelo ECO», expectativa, custo e oportunidade; é dicir, é no que un confía en que vai ocorrer. Moitos dos menores que xogan ou dos adultos máis novos afirman que hai dúas razóns principais: primeira, que gañan cartos e, segunda, porque o fan os amigos. É un xogo social e teñen a sensación de control, porque cren que gañan cartos, cando é evidente que no xogo gaña sempre a casa, sempre.

Pero, a partir de iso, necesitamos concienciar sobre eses problemas e que se entenda realmente como é o xogo e que expectativas un pode ter. Necesitamos regular sobre iso, e para iso necesitamos prevención. ¿Que propoñemos en termos de prevención? Varias cuestións a través da lei. Vou centralo en dúas medidas que basicamente son unha soa, que é: todo aquilo que a Comunidade Autónoma recade en sancións con respecto ás entidades de xogo —salóns de xogo— e todo aquilo que teña que ver coas accións relacionadas co xogo ten que destinarse integramente á prevención. Non é nada inaudito escoitar que todo aquilo que se sancione sobre un problema se poida dedicar a previr o problema.

Ademais diso, propoñemos unha medida que nós consideramos moi factible e que contribuiría a dinamizar e a axudar moitísimo en prevención. Galicia recibe un volume de taxas pola implantación do xogo da que nós propoñemos obter o 1 % para derivar exclusivamente á prevención, para que non teñan as entidades —ou a Xunta de Galicia propiamente— que extraer partidas doutros lugares ou que non teñan que concursar a concursos públicos onde pode haber diñeiro para prevención pero tamén para outras accións sociais de maneira competitiva, senón que dediquemos o 1 %. Cando falamos do 1 %, pode parecer pouco o dato, e éo, sempre pode ser máis. O 1 % significaría 600.000 euros, porque as taxas que incorpora ou que obtén a Xunta de Galicia o ano 2019 —como o último grande, máis ou menos normal, antes da pandemia, que podemos tomar— foron 61 millóns de euros. Propoñemos o 1 % e o completo das sancións para axudar a prevención.

Propoñemos traballar sobre o custo, porque o custo que ten ten que ver con aquilo que un cre que vai perder ou gañar en diñeiro. Non pode ser que permitamos que funcionen con alegría as entidades de crédito rápido, que son usura, e que vivan en torno aos salóns de xogo ou dentro dos salóns de xogo, nin facilitemos o pago con tarxeta ou os caixeiros nos contornos do xogo ou dentro dos locais de xogo. Non pode ser, porque estamos ofrecéndolles a persoas que teñen dificultades para controlar a súa conduta a oportunidade de desregular completamente o que fan. Se algún algunha vez entrou nunha casa de apostas é consciente de que dentro é imposible saber se é de noite ou de día e practicamente imposible saber canto un leva xogado. Necesitamos regular iso e non permitir que exista un pozo negro onde un acabe caendo e descontrolando o que gasta. Por tanto, necesitamos eliminar as posibilidades de caer nese problema.

Cremos tamén que hai que dificultar ou limitar a oportunidade. Canta máis oportunidade de xogar, máis posibilidade ten unha persoa de xogar; e, especialmente, hai que pensar nos adultos máis novos e nos menores de idade. Porque, é certo, antes ofrecínlles uns datos sobre os menores de idade, e alguén pode pensar: ¿pero como pode ser posible se os menores de idade legalmente non poden xogar? Pero xogan, ¡xogan! É máis —xa que lles falei de tolerancia social—, preguntados eses menores de idade se os seus pais e nais saben que xogan, dous de cada tres afirman que si. Temos un problema e non estamos mirando para el.

¿Que propoñemos? Limitar a oportunidade. Hai un debate certamente coñecido sobre as distancias aos lugares. Nós propoñemos unha limitación de distancias, non só dos centros con respecto a centros educativos —salóns de apostas con respecto a centros educativos—, ou incluso, obviamente, a centros onde traballan persoas en rehabilitación de xogadores ou ex-xogadores, por suposto que iso tamén, senón, ademais, dos centros entre si. E, ademais, cremos que é fácil de entender. Se este sistema no que vivimos, por unha cuestión de equis razóns, limita as distancias entre si das farmacias —e permítanme a simplicidade; as farmacias, que nos curan, están limitadas en distancias entre si—, ¿por que non o imos facer cos salóns de xogo?

Pero, ademais disto das distancias —que é certo que é un debate coñecido—, nós propoñemos outras medidas, por exemplo, cremos que os concellos deben de poder ter algunha palabra. Produciuse en Redondela, en 2019, unha protesta social moi contundente contra a instalación dunha casa de apostas. O Concello estaba plenamente de acordo cos veciños. Non había maneira legal de frealo porque o Concello, se non quere instalalo, prevarica, e non se lle pode pedir a un concello ou a una administración calquera que prevarique. Nós afrontamos o que con cariño alí acadaron en chamar «a norma Redondela»: que os concellos teñen que ter a capacidade de, en situacións excepcionais ben argumentadas, ben defendidas e ben plantexadas —xuridicamente e tecnicamente—, poder limitar a implantación de determinadas casas de apostas por algunha circunstancia que consideren.

Propoñemos tamén varias limitacións, pero dúas principais, con respecto á instalación de máquinas de aposta na hostalería. Porque os bares poden ter unha máquina para ocio, pero non poden converterse en casas de apostas encubertas; ao igual que as casas de apostas non poden converterse en bares, como aquí ocorreu en Galicia durante a pandemia, que tiñan o límite horario moito máis alto que os bares durante as limitacións de horario da pandemia. Aquí convertéronse nos *after* da pandemia. Pero os bares, os locais da hostalería, non poden converterse en lugares de apostas. Polo tanto, propoñemos dúas cousas: primeira, unha limitación do número de máquinas que poden ter os bares. Poden ter unha máquina de ocio, pero poden ter «unha». Propoñemos que teñan unha, non máis. ¿Por que? Porque non podemos converter aquilo nun salón de oferta máis de máquinas que de cafés; non, non pode ocorrer. E propoñemos, ademais, que para xogar necesitamos solicitar o DNI electrónico. É tecnicamente viable e é posible implantalo. ¿Por que? Esta é unha petición que nos trasladan fundamentalmente os colectivos que traballan en rehabilitación, e trasládano dunha maneira moi clara: cun DNI electrónico evitáramos de entrada dous problemas: un, nunca xogarán menores; e, dous, non xogarán os autoprohibidos, que, como vostedes saben, é a figura que moitas persoas adquiren cando están en rehabilitación ou cando xa a pasaron para non volver caer no problema. E algún autoprohibido podería contarlles en primeira persoa: «eu sei onde non me coñece ninguén e hai unha máquina. Son auto prohibido, pero ¿quen me vai dicir a min que non podo xogar se vou a ese local?». Ninguén, porque o último que debemos facer —e isto tamén o resolve o DNI electrónico— é trasladarlles o problema aos hostaleiros; é dicir, que teñan que atender o seu negocio e ademais vixiar a máquina, como o fan ou como orixinalmente se intentou cun sistema homologable ao das máquinas de tabaco. Pero, sexamos serios, iso xa non funciona, porque o botón das máquinas de tabaco está á disposición do usuario, porque o hostaleiro non é o responsable de facer cumprir unha norma.

Por tanto, nós propoñemos estas medidas. Hai outras máis, pero cremos que esta lei contempla unha visión global na que todo o mundo aportou, en maior ou menor medida; todos os elementos ou sectores e todos os axentes do sector implantaron e aportaron. Nós cremos que regulamos unha proposta. Sabemos que pode ter algunha reticencia, pero sabemos tamén que é mellorable —sen dúbida, é mellorable—, e para iso está o proceso parlamentario, para aceptala hoxe, que se tramite, que se mellore e que poidamos ter o que non temos dende 1985, que é unha lei que regule o xogo conforme a realidade actual. Seríamos, agora si, unha comunidade pioneira porque teríamos ademais unha lei promovida por un conxunto do Parlamento, porque isto non vai de méritos nin de medallas. E creo que sería unha lei que podería durar moito tempo, coas súas melloras necesarias, e que resolveríamos un problema.

O xogo non está en decadencia en Galicia, como afirmou aquí o director xeral responsable da área a preguntas do noso grupo, a preguntas que eu lle fixen. O xogo non está en decadencia; o xogo está en auxe, e aínda que pode ser un espazo de ocio, debemos regulalo para que non se converta nun espazo de problemas. Isto é o que propoñemos.

Nós cremos que o noso traballo foi, honestamente, un traballo para aportar, e somos quen de entender que é mellorable. Pero tamén é certo que é un traballo construído coa vontade de facer un pouquiño mellor este país. Por tanto, para iso traemos este debate, que nos custou moito tempo e que levou moitos meses —máis que meses incluso—. E quero agradecer a colaboración de moitos amigos, de moitos compañeiros, de moitos colectivos, que fixeron quilómetros, que deixaron horas e que hoxe están aquí algúns deles, como Agalure, Agaja, o profesor Rial, e moitos colectivos que nos acompañaron nesta andaina.

Por tanto, esta é a proposta de lei, que nós queremos que non sexa do Partido Socialista, senón que queremos ofrecerlla a este Parlamento para desatascar o problema que puidese ser que existise no Partido Popular para traer unha lei aquí, fose o que fose. Que hoxe o Partido Popular sinta esta lei como propia...,

O señor PRESIDENTE: Remate, por favor.

O señor TORRADO QUINTELA: ...e que tamén sexamos capaces entre todos de construír unha lei que nos faga un pouquiño mellores e que nos faga a todos un pouco máis orgullosos do país no que vivimos.

Grazas. *(Aplausos.)*

O señor PRESIDENTE: Grazas, señor Torrado.

(Prolongados aplausos.)

Rolda dos grupos parlamentarios.

Polo Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego, a señora Iria Carreira.

A señora CARREIRA PAZOS: Moi bo día.

Grazas, señor presidente.

Imos tarde con este debate. Imos moi, moi tarde; e, sobre todo, vai tarde a Xunta de Galiza.

Existe un problema co xogo no noso país. É un sector que conta cunha regulamentación do ano 1985, de antes incluso de que nacésemos máis de media ducia dos que hoxe ocupamos algún escano neste Parlamento; regulamentación, ademais, que non se foi adaptando a todos os cambios que se foron producindo nestas case catro décadas.

Trátase dun sector que ten unha presenza importante tanto a nivel de establecementos abertos ao público como tamén a nivel de recadación —tamén de recadación de impostos— e que, ademais, deixa unha pegada palpable na sociedade. As consecuencias que ten o xogo a nivel social, sobre todo a nivel de saúde, son importantísimas e estamos a ver como nos últimos anos se están modificando e empezan a repercutir dun xeito moi particular sobre a xente máis nova. Porque o certo é que a problemática arredor do xogo non é novidosa, pero si que ten actualmente unhas características que requiren de novas análises e de medidas precisas.

Nos últimos anos numerosos estudos veñen alertando destes cambios, como de que as taxas de xogo patolóxico entre adolescentes superan as das persoas adultas e de que estamos a asistir á conversión de xogadores habituais en adictos a unha velocidade alarmante. É un verdadeiro problema de saúde pública e que afecta —como digo— dun xeito moi especial a mocidade.

Apuntaba o señor Torrado os datos do estudo do profesor Rial Boubeta: 1 de cada 4 mozas no noso país apostou diñeiro nalgún momento da súa vida nalgún xogo de azar. Na maior parte dos casos, foi de xeito presencial, e o 70 % destas apostas tiveron lugar nos bares, lonxe de calquera tipo de clandestinidade. Un 2 % das mozas e mozos de entre 12 e 17 anos poderían xa ter problemas de xogo patolóxico, en risco de desenvolver un trastorno adictivo. Podemos comprobar no día de hoxe como a idade de inicio deste tipo de condutas adictivas se sitúa na década dos 20; moi lonxe dos 40 ou dos 50, onde se iniciaba anteriormente. Estamos ante un problema gravísimo que causa empobrecemento, perda de saúde mental, baixada do rendemento académico e, sobre todo e de xeito moi evidente, condutas e trastornos de adicción, e que se ceba, ademais, coas persoas máis desfavorecidas na nosa sociedade. Non é casualidade que as casas de apostas e os salóns de xogo proliferen nos barrios de clase obreira, ofrecendo esa falsa ilusión de que se poden mellorar facilmente as condicións económicas, cando non deixa de ser este un xeito de lucro a custa das esperanzas de quen menos ten.

Na situación de crise na que nos atopamos, onde as condicións socioeconómicas son cada vez máis complexas, as salas de apostas convértense en puntos negros para drenar economías familiares e a saúde de miles de persoas. Cando eu nacín, as adiccións tiñan substancia; agora non teñen substancia e anúncianse na televisión; iso si, provocan a mesma destrución.

Imos tarde, pero hai que ter presente que nestes anos o Partido Popular á fronte da Xunta de Galiza non perdeu o tempo. Para mostra, o acontecido durante a pandemia: a Xunta de Galiza levou a cabo unha bonificación para axudar a situación provocada neste sector pola

pandemia, que consistiu nun recorte dos tributos aos que están suxeitos xogos de sorte, en-vite ou azar, nas súas modalidades de casinos, máquinas ou aparellos automáticos e bingo. Concretamente, a rebaixa implicaba un 20 % do pago por casinos e bingos en 2020 e un 30 % sobre o importe que era preciso aboar por máquinas de xogo e azar no segundo se-mestre daquel primeiro ano da pandemia. En concreto, son 3.665.000 euros que deixou de recadar o Goberno galego, ao tempo que puidemos ver como locais coma bingos ou casas de apostas recibían un trato máis favorable que outros —por exemplo, que a hostalería— ao ter unha maior marxe de apertura ao público, cando aínda estaban vixentes as restricións por mor da covid. Unha vez máis, o Partido Popular gobernando para os amigos, porque é evidente a boa sintonía que existe entre o Partido Popular e o sector do xogo. O que no día de hoxe é presidente da Xunta de Galiza, cando aínda era conselleiro de Presidencia, Admi-nistracións Públicas e Xustiza desfacíase en eloxios cara ao sector do xogo nas súas propias galas e convencións, mentres o felicitaba por ser responsable ante a pandemia e tamén por xerar riqueza. A propia patronal do xogo ten salientado en máis dunha ocasión a boa sintonía co Executivo galego. (*Aplausos.*) Sobran as afinidades do Partido Popular con este sector. ¿Como se explica, se non, a demora en presentar unha nova lei do xogo? Só desde a presen-tación do seu anteproxecto de lei pasaron máis de tres anos. É curioso, cando acabamos de debater pola vía de urxencia outro proxecto de lei para solucionar un problema estrutural na sanidade. Porque o que queda claro é que as urxencias e as non urxencias para este go-berno son, cando menos, curiosas. (*Aplausos.*) Anteproxecto que, por certo, tampouco viña resolver ningún dos problemas existentes. O Consello Económico e Social de Galiza así o re-colleu no seu ditame de xullo de 2021; un informe que resulta demoledor e que debería sa-carlle as cores a calquera goberno que teña un mínimo de vergoña e de vocación de servizo. (*Aplausos.*)

E permítanme coller algúns dos apuntamentos que facía o CES. O CES entende que no ante-proxecto de lei debería aludirse con máis contundencia á problemática xerada nos últimos anos pola práctica incontrolada do xogo e á súa particular afección nos sectores sociais máis vulnerables e desfavorecidos. Algúns fragmentos do texto parecen incidir na naturalización da actividade, poñendo en valor o carácter dinámico e activo e deixando case de lado os gra-ves problemas que ten ocasionado. O CES considera, xa que logo, a necesidade de que o texto aborde con maior compromiso esta problemática.

No eido da prevención, o CES considera de todo punto insuficientes as medidas establecidas no anteproxecto, xa que non inciden decididamente en cuestións como publicidade e pro-moción dos xogos ou tipoloxía de establecementos, nos que se pode desenvolver a actividade, distancias, etcétera.

Por outra banda, e considerando moi oportuno o desenvolvemento de actuacións de sensi-bilización, de información e de deseño de políticas de xogo responsable, bota en falta espe-cíficas mencións a actuacións de natureza asistencial das ludopatías, reforzadas co compromiso da dotación de recursos para o seu desenvolvemento, sobre a base, por exemplo, da dedicación de parte da recadación por sancións para estes fins.

O CES considera que debe garantirse un marco orzamentario para o deseño das políticas de xogo responsable, así como das actividades preventivas e asistenciais.

En relación coas modalidades de xogo, o CES considera que este anteproxecto non está consono coa realidade actual do xogo, e que nace con importantes eivas, xa que o seu conxunto establece unha regulación do xogo baseado case na súa totalidade en modalidades tradicionais.

A xuízo do CES, e no tocante ás actividades de publicidade e promoción do xogo, así como na tipoloxía de espazos e recintos nos que estas poden desenvolverse, o texto peca de escasa ambición e valentía.

Tampouco comparte o CES o feito de que a norma non prevexa a desaparición das máquinas comezartos e de apostas deportivas nos establecementos de hostalería e restauración, se non xa con carácter inmediato, polo menos logo da expiración do período transitorio previsto no texto. Resulta difícil entender o sentido de disposicións tendentes a limitar o acceso a establecementos específicos de xogo, cando o acceso con controles máis laxos pode facerse en centos de locais abertos ao público en Galiza.

Estes só son fragmentos, o informe é vergoñento.

Cando en abril deste ano lle preguntamos ao daquela conselleiro e agora presidente da Xunta de Galiza a respecto de cando ía sacar o Goberno a súa nova lei do xogo, o señor Rueda dedicouse a botar balóns fóra. Alegrámonos de que agora lles entrase a présa, aínda que fose para ir a remolque da oposición, porque imos moi tarde con este debate. Como exemplo, a nota de prensa do pasado 27 de setembro, xoves: «Recóllense algúns avances a respecto deste proxecto de lei que acaba de recibir o okey do Goberno». O conselleiro de Presidencia, Xustiza e Deportes, Diego Calvo, moi interesado neste debate, (*Aplausos.*) avanzaba nesta nota de prensa —claramente interesado no debate— que o proxecto de lei que ía presentar o Goberno galego fixaba un límite de número de establecementos e terminais de xogo que se poderían instalar na comunidade: ata un máximo de 2 casinos e dúas salas adicionais, 12 bingos, 118 salóns de xogo e 41 tendas de apostas. Sigo lendo textualmente a nota de prensa: «Cómpre lembrar que está vixente o Decreto 2019, que impedía a apertura de novas instalacións, restrinxindo as existentes naquel momento. Actualmente existen 114 salóns de xogo, 33 tendas de apostas, 2 casinos, 1 sala adicional e 10 bingos». É dicir, collendo os cálculos da propia consellería da Xunta de Galiza, collendo as palabras do propio conselleiro, entre o que existe no día de hoxe e os máximos que vai recoller a previsible futura lei, só poderán abrir 2 bingos, 4 salóns de xogo e 8 tendas de apostas; é dicir, agardaron a que se saturase o mercado para poder poñer enriba da mesa unha nova lei do xogo. (*Aplausos.*) Imos moi tarde, ¡imos moi tarde!, pero houbo quen aproveitou para facer o seu agosto.

Desde o BNG consideramos que o proxecto que hoxe o Grupo Socialista somete á toma en consideración pode ser mellorado e pode ser enriquecido, valorando sempre o traballo previo que o trouxo ata aquí; pero é que, ademais, este proxecto marca un punto de inicio importante para un debate do que o Partido Popular leva fuxindo demasiado tempo. Desde o BNG imos apoiar esta toma en consideración porque o que non podemos é demorar máis tempo en enfrontar a regulación dun sector tan importante como é o do xogo e que ten tantas consecuencias a nivel social, a nivel sanitario e a nivel económico. (*Aplausos.*)

O señor PRESIDENTA (Candia López): Moitas grazas, señora Carreira.

Polo Grupo Parlamentario Popular de Galicia ten a palabra dona Paula Prado del Río.

A señora PRADO DEL RÍO: Moitas grazas, señora presidenta en funcións neste momento.

Señorías, a preocupación do Partido Popular de Galicia, do Goberno da Xunta de Galicia, é adaptar a normativa vixente en materia de xogo á realidade actual e garantir un xogo responsable e unha realidade que desde sempre foi así, pero concreouse no programa electoral con que concorremos ás eleccións autonómicas do ano 2016. Desde ese momento comezamos a traballar nun texto lexislativo que actualizase a lei —da que se xa se ten falado aquí— de 1985. Durante este tempo foise dando forma a un texto normativo que busca garantir a práctica responsable e coidar das persoas máis vulnerables, non só dos menores, senón tamén agora, nun contexto de crise como o que estamos, de moitas persoas que poden verse sen recursos e poden ver no xogo un atractivo perigoso. Por iso se creou un grupo de traballo de xogo responsable, onde participaron todos os sectores do xogo, a Administración autonómica, das áreas de sanidade, educación, política social e emerxencias, a universidade, e tamén as asociacións de loita contra a ludopatía; un proceso longo de diálogo con todos os colectivos implicados. Pero non só iso, a lei tamén foi o resultado de atender as recomendacións de profesionais coñecedores das adiccións.

Durante todo este tempo era público e coñecido por todos os actores implicados o texto lexislativo, tamén era coñecido polo Partido Socialista, porque, ademais, debatemos sobre iso moitas veces neste Parlamento e, polo tanto, sabían e coñecían ese texto lexislativo que agora din que é unha copia deste que nos traen hoxe e que foi rexistrado o pasado 4 de maio; é dicir, que hoxe, agora mesmo, se cumpren cinco meses, señor Torrado. Non cre ninguén que o texto que vostede trae hoxe aquí é o texto sobre o que pivota a lei da Xunta nin que llo copiamos. Señor Torrado, creo que hai que ser un pouco máis rigorosos e un pouco máis serios no debate, e non facer o que levan vostedes facendo toda a semana e dicindo que o Partido Popular —e xa lle comprou a mensaxe o Bloque Nacionalista Galego— imos a rebufa da oposición. Sinceramente, creo que mal empezamos se vostedes empezan por aí. *(Aplausos.)*

No debate anterior apoiamos unha lei polo procedemento de lectura única, e escoitamos nesta Cámara que era un procedemento que furtaba o debate, que furtaba as reunións cos colectivos, que furtaba os informes preceptivos... Nós non imos facer como fan vostedes e criticar que este proxecto de lei non trae ningún informe nin trae ningunha valoración nin nada. Claro, non o pode traer, pero eu pídolles que vostedes, cando o Grupo Popular o traia, non o critiquen como fan habitualmente, señor Torrado. Nós non o imos facer. Están en todo o seu dereito, e nós agradecemos que vostedes traballen nesta liña, pero o que pido é que, por favor, vostedes, que son tan puristas neste ámbito, cando nós o traemos, non o critiquen. E tamén digo que nós temos un anteproxecto de lei que cumpre con todos eses ditames e con todo ese debate que vostedes piden habitualmente.

Mire, desde o ano 2018 está este texto lexislativo circulando por todas partes e leuno todo o mundo, todos os sectores implicados: o borrador do texto é do ano 2018 e o texto foi elaborado, debatido e consensuado co Grupo de traballo de xogo responsable; o 29 de marzo de

2019 hai un acordo de inicio e sométese á exposición pública, no Portal de Transparencia, desde xullo de 2019; o trámite de audiencia e o informe sobre o tratamento dado ás alegacións presentadas, o 1 de 2020; o informe de impacto de xénero tamén é de xullo de 2019; o da Dirección Xeral de Avaliación e Reforma Administrativa, de agosto de 2019; o da Dirección Xeral de Función Pública, de setembro de 2019; o da Axencia Tributaria, o 12 de 2020; o da Comisión do Xogo de Galicia, o 12 de 2020; o da Dirección Xeral de Planificación e Orzamentos, de marzo de 2021; o Ditame do Consello Económico e Social —do que vostedes poden falar agora, precisamente, porque xa pasou por alí—, de xullo de 2021; o certificado da Secretaría de Estado para a Unión Europea, en xaneiro de 2022; e o informe da Asesoría Xurídica, en xullo de 2022. Por tanto, señorías, que veñan dicirnos aquí que non ten aval este anteproxecto de lei resulta sorprendente.

Fixo vostede, señor Torrado, alusión a unha situación concreta, que foi a casa de apostas de Redondela, e leva toda esta semana falando da «norma Redondela». Pois eu quero dicirlle hoxe aquí que con esta norma que vostede trae a aprobación, a casa de apostas de Redondela se abriría exactamente igual. No día de hoxe non resolve o problema, porque, como vostede ben sabe, coa lei da Xunta, nin o Concello nin a Xunta podían impedir a apertura desa casa de apostas. Pero coa norma que vostede trae hoxe aquí converte esa casa de apostas en indefinida —voullo explicar agora—, a diferenza do anteproxecto da Xunta de Galicia, que en quince anos pode permitir o peche desa casa de apostas. Agora llo explico.

Señora Carreira, deixen ese discurso de que gobernamos para os amigos, que tanto lle gusta ao BNG. Si, si, non... Mire, algo deberemos estar facendo ben cando a oposición non está de acordo co anteproxecto de lei, pero o sector do xogo tampouco. Mire: *«El sector del juego advierte de que la nueva ley gallega complica su futuro»*, *«La futura Lei de xogo debe cambiar porque estrangula el sector del juego tradicional»*. Por tanto, como no equilibrio está a razón, creo que temos o equilibrio suficiente. Se está en contra a oposición e está en contra o sector, creo que o estamos facendo ben.

Respecto da norma que estamos debatendo hoxe, señor Torrado, miren, a súa medida estrela —e creo que está por aí o señor Formoso, que veu hoxe tamén avalala, porque tamén saíu en vídeos este luns e veu aquí dicir que traían a gran lei— son unhas distancias aos colexios e aos centros de ludopatía.

Pois ben, señor Torrado, mire, din vostedes que as tendas de apostas deberán manter unha distancia de 850 metros respecto dos centros de ensino de menores ou dos de tratamento de trastornos de ludopatía, e que as distancias serán medidas de xeito peonil. En canto ás distancias que deben manter os salóns de xogo, os bingos e as tendas de apostas entre si —entre si, non dos centros educativos—, serán de 500 metros.

¿Vostede explicoulle ben ao seu grupo e ao señor Formoso esta medida? Mire, estas distancias unicamente se aplicarían ás novas licenzas e ás novas concesións. As actuais estarían todas abertas. Vostede establece un sistema de permanencia absoluta de todas as licenzas que hai hoxe en Galicia. É máis, vostede di —vostede non, a norma— que en cinco anos prorrogables se abrirían máis. Ben, entón, a distancia de 850 metros poríase ás novas licenzas, que vostede prevé que se darían en cinco anos. Isto quere dicir: punto un, que as

que están non cumprirían esa distancia; e punto dous, que dentro de cinco anos podemos ter máis licenzas. Iso si, con esa distancia, pero única e exclusivamente afectaría as novas, señor Torrado.

A diferenza é que o anteproxecto da Xunta establece quince anos; rompe o monopolio que vostede na súa norma establece. Vostede establece un monopolio para o sector do xogo: ningunha licenza vai ser de forma temporal, son todas definitivas. Pois ben, a Xunta de Galicia en quince anos pon o contador a cero, e a partir de aí establécese un novo sistema de licenzas. ¡Ah!, pero é que a Xunta establece unha limitación que non lle gustaba á señora Carreira, que é que, como moito —¡como moito!—, en quince anos, se poderán abrir catro salóns de xogo máis, oito tendas de apostas, unha sala adicional de casino e dous bingos, cunha vixencia de quince anos. Pero, señora Carreira, ¿vostede sabe que hoxe vai votar que si a unha norma que non pon límites? ¡Alá vostedes, alá vostedes, alá vostedes! Pero non veñan dicir aquí que o Partido Popular non pon límites.

Polo tanto, señor Torrado, en realidade, esa norma que vostede di que é tan marabillosa non vale para nada, porque só se aplica aos novos establecementos e, dado que tamén pechan o mercado, ¿a quen se lle aplica? Pois non se lle aplica a ninguén, ¡a ninguén!

Mire, tamén lle digo que na súa norma os casinos non teñen ningunha limitación en materia de distancias no seu proxecto, e os bingos unicamente teñen limitación de 500 metros con respecto aos salóns e ás tendas de aposta, pero non teñen limitacións respecto dos centros de ensino de menores nin dos de tratamento de adiccións.

Señor Torrado, respecto das máquinas en hostalería, vostedes limitan a unha máquina en hostalería, ¡ah!, pero non din que son só as do grupo A ou B, porque poden instalarse máquinas do grupo C. Vostede ben sabe que as máquinas do grupo C son para casinos, que teñen uns premios elevadísimos, e que iso xera moitísima máis adicción. E vostede pretende poñer as máquinas do grupo C no sector da hostalería; non limitan o establecemento de máquinas do grupo C. *(Pronúncianse palabras que non se perciben.)* Non, dígame en que artigo, á parte deses artigos que faltan na súa lei, porque hai artigos que son fantasmas, que non hai. Explíqueme, por favor, ese. Vostedes pretenden eliminar en hostalería as máquinas de apostas, pero si permitimos as máquinas do grupo C, que non teñen limitación de tempo.

Señor Torrado, isto é pura demagogia. As súas tres propostas estrela son: primeiro, as distancias, que, como lle acabo de explicar, non se poden aplicar en ningún caso. Segundo, propoñen o control do DNI só para menores; aos prohibidos, non, cando na nosa lei si se establece un control de DNI para todos os que entran, sexan menores, prohibidos ou o que sexa. E propoñen unha soa máquina nos establecementos de hostalería, que pode ser a do grupo C. Iso si, non impiden que haxa máquinas en supermercados, en tanatorios, en gasolineiras ou en centros comerciais. Señor Torrado, iso no anteproxecto de lei da Xunta si está absolutamente limitado. *(Aplausos.)*

E vostede tamén recoñecía que o Estado vai tarde. Ese si que vai tarde, señor Torrado. E, como ben sabe, o crecemento de xogo da SLAE e da ONCE é increíble.

O señor PRESIDENTE: Remate, por favor.

A señora PRADO DEL RÍO: Vemos todos os días novas publicidades. O último, un xogo de exipcios da ONCE. E vostede ben sabe que iso si que xera moitísima adicción, moitísima ludopatía, e contra iso si que hai que loitar.

Vostedes están gobernando en Madrid, señor Torrado. Eu xa sei que a vostede non lle gusta. Xa sei que non lle gusta, e vostede reconeceuno aquí. Pois con iso hai que seguir traballando.

Mire, nós consideramos que a nosa norma, da que a señora Carreira falou máis que desta de aquí... E preguntáballe ao señor Calvo se non lle interesaba o debate. O señor Calvo estaba un pouco sorprendido porque non sabía se estabamos debatendo o anteproxecto de lei da Xunta ou outra cousa...

O señor PRESIDENTE: Remate, por favor.

A señora PRADO DEL RÍO: ...porque vostede falou máis do anteproxecto da Xunta que disto. Pero, non se preocupen, teremos tempo de debater o anteproxecto de lei da Xunta, porque —como lle dixen— o noso anteproxecto de lei é moito máis garantista e é moito máis respectuoso coa normativa —que non me deu tempo a explicarlle, porque non teño tempo de todo—. Pero, señor Torrado, todo o traballo que levan feito vostedes e todas as persoas...

O señor PRESIDENTE: Grazas.

A señora PRADO DEL RÍO: ...que están detrás do seu proxecto...

O señor PRESIDENTE: Grazas, señora Prado.

A señora PRADO DEL RÍO: ...servirá para que poidan presentar emendas...

O señor PRESIDENTE: Grazas. Terminou o tempo.

A señora PRADO DEL RÍO: ...ao noso anteproxecto de lei, no que seguro que chegaremos a un acordo.

O señor PRESIDENTE: Grazas.

(Prolongados aplausos.)

Para a réplica, o señor Torrado.

O señor TORRADO QUINTELA: Grazas, señor presidente.

A verdade é que o último que esperaba é que se nos acusase de ser proclives ás empresas do xogo. Dígoos porque —por tomar todas as referencias— a lei ten varias inspiracións, pero fundamentalmente a lei valenciana, contra a que o PP votou en Valencia, por suposto, e que

foi cualificada como... Bueno, en fin, vou aforrar os adxectivos cos que se cualificou esta lei por parte da patronal do xogo alá.

Señor vicepresidente, voullo recoñecer, vostede fixo en seis meses o que non fixo o señor Rueda en seis anos. Pero xa terá a oportunidade de expoñer a súa lei —supoño—; supoño que terá a súa oportunidade porque, polo de agora, só o anunciaron. Porque vostedes falan da lei..., por certo, igual que algunha empresa que remitiu o xoves pola tarde as alegacións que nos suxiren presentar á lei que propón o Goberno. As alegacións xa apelan a artigos concretos que nós non temos ou que propoñen que emendemos dunha lei que nós non coñecemos. Vese que eles si. Pero, entón, a partir de aí, podemos debater.

En todo caso..., (*Murmurios.*) —eu creo que é un debate para permitir falar—, nós o que consideramos é que é importante ler a lei completa, porque, primeiro, cando alguén propón renovar as licenzas aos quince anos, hai que dicir que non é o mesmo que propoñelas aos cinco anos. E renóvalas aos cinco anos coa lexislación existente impediría moitas das cousas polas que vostedes van esperar —segundo din— quince anos. Polo tanto, nós propoñemos revisalas en cinco, primeiro, porque comprenderán que xuridicamente a ver se alguén é capaz de explicarme como unha lei pode ser retroactiva sobre instalacións xa feitas e empresas xa feitas, pero si para renovar as licenzas. E cando haxa que renovar, cinco anos–quince anos, aplicárase a lei; e, polo tanto, nós seremos máis restritivos. Por certo, quen cumpra a lei, adiante; e quen non a cumpra, que saia. Pero, á parte, eu creo que xa é imposible debater isto cando vostedes fan aquí unha «fake oposición».

Por certo —só para exemplarizar, porque me gustou o dato—, vostedes propoñen pedirlle o DNI só aos menores. (*Murmurios.*) Bueno, se xa son menores, ¿para que pedirilles o DNI? Debe ser que o que está na porta xa sabe se son menores ou non. En fin, eu creo que hai que ser un pouco serios no debate. Dá igual, non é un problema, eu entendo o debate.

Pero quería, xa que foi imposible, dicir que eu non quería que me fixesen un ataque persoal, porque esta é unha proposta e eu son instrumento aquí, non máis. Quero dicir, eu traio aquí un debate —alguén ten que traelo— que foi construído con moita xente, e eu teño esa responsabilidade e esa honra. Pero eu, queréndolle agradecer ao BNG a súa vontade construtiva, quería facer unha reflexión para terminar. Eu ben sei que a política moderna trata sobre a construción do relato, o impacto mediático, a capacidade de colocar slogans, a capacidade de intentar modificar os feitos xa ocorridos para contalos doutra maneira... Eu ben sei que iso é así e que o debate argumental, de datos e construtivo pois non vai. Non se trata tampouco de facer agora unha alegoría disto; todos xogamos a iso, e eu creo que todos nos equivocamos, pero todos xogamos a iso. Dende o noso grupo intentaremos evidenciar o que para nós é claro, e é que, despois de tanto tempo, foi o Goberno o que trouxo este anuncio este xoves arrastrado pola nosa proposta. Esta é a nosa lectura. Entendemos que non sexa a do Goberno e a do Partido Popular, e entendemos que o Goberno intentará dunha maneira desigual dicilo —porque a realidade galega é así e porque o poder tamén xera desigualdades na capacidade de emitir publicidade—. Somos conscientes de que este será o debate e de que temos moita dificultade para gañalo; somos conscientes, pero tamén somos conscientes dunha cousa: o Partido Socialista traballa para facer política, e a política, neste caso, fórmase cun obxectivo; co obxectivo de que Galicia debatese e aprobase unha lei do xogo. Eu

creo —e efectivamente está aquí alguén que apostou moitísimo por esta lei, como o señor Valentín González Formoso— que o Partido Socialista conseguiu un obxectivo, porque haberá un debate da lei. Vostedes non queren que sexa agora, queren que sexa dentro de varios meses, pero haberá un debate da lei. E non será a lei que quería o Partido Popular, será distinta, nin será a lei que quería o Partido Socialista, pero movémonos; incluso as paredes máis firmes movéronse, porque despois de seis anos o Goberno agora rendeu, axeonllou e trae a lei que non quería traer. Porque estaba parada inicialmente, (*Aplausos.*) porque estaba bloqueada intencionalmente, e porque tiña problemas dos que non sabían como saír. (*Aplausos.*) E o Partido Socialista obrigou a traer esa lei.

Nós sabíamos, dende o minuto 1 que puxemos un folio branco enriba da mesa, que esta lei hoxe, cando teñamos aí a votación, perdería. Nós perdemos unha votación, pero gañamos un debate e, sobre todo, construímos un pouquiño de país, e ao final para iso está o Partido Socialista, sexa dunha ou outra maneira: para cumprir eses obxectivos polos que eu hoxe quero felicitar o meu partido e sobre todo a xente que deixou quilómetros, horas, esforzo e traballo. Tardaremos un pouco máis, pero xa teremos unha lei do xogo. Agardemos agora que sexamos capaces de condicionala tamén para que sexa boa. «*Eppur si muove*». Vostedes non querían, pero teremos lei do xogo. E eu invito os meus compañeiros a que hoxe, por iso, sexan un pouco máis felices, que aínda non fixemos tan mala política neste tema.

Moitas grazas. (*Aplausos.*)

O señor PRESIDENTE: Grazas, señor Torrado.

(*Prolongados aplausos.*)

Votación dos textos lexislativos

O señor PRESIDENTE: Procedemos á votación dos textos lexislativos.

Comezamos votando o proxecto de lei de medidas extraordinarias dirixidas a impulsar a provisión de postos de difícil cobertura de determinado persoal estatutario con título de especialista en Ciencias da Saúde do Servizo Galego de Saúde.

Votamos as emendas á totalidade de devolución. En primeiro lugar, a emenda do Grupo Parlamentario Socialista.

Votamos.

Votación da emenda á totalidade de devolución, do G. P. dos Socialistas de Galicia, ao proxecto de lei de medidas extraordinarias dirixidas a impulsar a provisión de postos de difícil cobertura de determinado persoal estatutario con título de especialista en Ciencias da Saúde do Servizo Galego de Saúde.

Efectuada a votación, deu o seguinte resultado: votos a favor, 31; votos en contra, 39.

O resultado da votación é negativo.

En consecuencia, queda rexeitada esta emenda.

O señor PRESIDENTE: Votamos agora a emenda do Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego.

Votamos.

Votación da emenda á totalidade de devolución, do G. P. do Bloque Nacionalista Galego, ao proxecto de lei de medidas extraordinarias dirixidas a impulsar a provisión de postos de difícil cobertura de determinado persoal estatutario con título de especialista en Ciencias da Saúde do Servizo Galego de Saúde.

Efectuada a votación, deu o seguinte resultado: votos a favor, 31; votos en contra, 39.

O resultado da votación é negativo.

En consecuencia, queda rexeitada esta emenda.

O señor PRESIDENTE: Votamos o proxecto de lei.

Votamos.

Votación, polo procedemento de lectura única, do proxecto de lei de medidas extraordinarias dirixidas a impulsar a provisión de postos de difícil cobertura de determinado persoal estatutario con título de especialista en Ciencias da Saúde do Servizo Galego de Saúde.

Efectuada a votación, deu o seguinte resultado: votos a favor, 39; votos en contra, 31.

O resultado da votación é positivo.

En consecuencia, queda aprobada a Lei de medidas extraordinarias dirixidas a impulsar a provisión de postos de difícil cobertura de determinado persoal estatutario con título de especialista en Ciencias da Saúde do Servizo Galego de Saúde.

O señor PRESIDENTE: Imos votar agora a toma en consideración da Proposición de lei, do G. P. dos Socialistas de Galicia, da regulación do xogo en Galicia.

Votamos.

Votación da toma en consideración da Proposición de lei, do G. P. dos Socialistas de Galicia, da regulación do xogo en Galicia.

Efectuada a votación, deu o seguinte resultado: votos a favor, 31; votos en contra, 39.

O resultado da votación é negativo.

En consecuencia, queda rexeitada a toma en consideración desta proposición de lei.

O señor PRESIDENTE: Pasamos ao punto 2 da orde do día, comparecencias.

Comparecencia do Sr. conselleiro de Sanidade, por petición propia, para informar dos avances nas medidas en marcha para o reforzo da atención primaria

O señor PRESIDENTE: Para formular esta comparecencia ten a palabra o conselleiro de Sanidade, don Julio García Comesaña.

O señor CONSELLEIRO DE SANIDADE (García Comesaña): Bo día de novo, presidente.

Señorías.

Comparezo para dar conta ao Parlamento dos avances que está a facer a Xunta de Galicia nas distintas reformas que temos en marcha na atención primaria do Servizo Galego de Saúde.

E permítanme que despois do debate anterior e da votación que se acaba de producir traslade os meus parabéns á parte desta Cámara que hoxe demostrou estar realmente disposta a tomar medidas de apoio e de reforzo á atención primaria. Grazas polo apoio e por defender a moitos galegos e galegas que van poder dispoñer dun profesional estable no seu centro de atención primaria a través desta nova lei. Como dicía, vimos de resolver a primeira quenda de adxudicación de prazas de difícil cobertura na atención primaria, que permitiu cubrir esas 90 primeiras prazas que levaban tempo vacantes. Con esta lei poderemos seguir neste camiño.

Porque, dende logo, algo que temos moi claro na Xunta é que a nosa rede sanitaria de atención primaria non pode perder a capilaridade que a caracteriza. Cos nosos máis de 460 centros de saúde de atención primaria Galicia concentra o 14 % deste tipo de centros no conxunto do Estado, mentres que —como vostedes ben saben— só temos o 5,7 % da poboación: o 14 % en centros de saúde, o 5,7 % da poboación en Galicia. Temos, por tanto, unha rede que supón máis do dobre de centros de saúde dos que nos corresponderían por poboación. E, máis alá de casos puntuais nos que, evidentemente, poida ser beneficioso concentrar servizos, a Xunta ten claro que a proximidade debe seguir sendo unha característica do noso sistema.

Dito isto, manter esta ampla rede ten un custo; un custo que, por suposto, este goberno cre que debemos pagar. E por iso dende o ano 2009 levamos investidos en centros de atención primaria máis de 120 millóns de euros para contribuír a reformar ou facer novos centros de saúde. Isto, dende logo, non é desmantelar a atención primaria. Temos agora mesmo en marcha a construción dos centros integrais de saúde en Lugo e en Lalín, a ampliación do centro de saúde do Porriño, as reformas nos centros de Arnoia e Ribadavia; máis dunha ducia de obras de mellora en centros de saúde de titularidade municipal nas que estamos a colaborar.

E temos tamén un plan de infraestruturas sanitarias de atención primaria, que contempla máis de cincuenta actuacións para os vindeiros anos e no que estamos avanzando ao ritmo que os distintos concellos están a poñer á nosa disposición os terreos. Xa hai tres obras li-

citadas; seis proxectos arquitectónicos adxudicados, que permitirán licitar proximamente as obras; e trece convenios ou protocolos asinados, que nos van permitir iniciar novas licitacións de proxectos, algunhas mesmo antes de rematar este ano. É dicir, case levamos a metade das actuacións e non hai nin un ano que este documento foi aprobado polo Consello da Xunta.

En definitiva, hai unha aposta clara por manter e mellorar esa ampla rede de centros de atención primaria. (*Aplausos.*)

Pero ese compromiso de manter esta rede tan extensa xera tamén tensións nun momento de escaseza de profesionais. Aquí cómpre lembrar que, segundo o xa mencionado varias veces informe do Ministerio de Sanidade, Galicia está entre as catro comunidades autónomas con maior ratio de médicos de familia por cada cen mil habitantes. Galicia ten 116 médicos de familia por cada cen mil habitantes, cando a media do Estado está en 87, é dicir, 29 médicos máis por cen mil habitantes que a media do Estado español. Se extrapoláramos a toda a poboación galega, iso significa que en Galicia hai 783 médicos de familia máis que no resto do Estado en promedio.

É dicir, probablemente se tivésemos un modelo de atención primaria máis centralizado e menos capilar, non teríamos apenas problemas de falta de cobertura. Pero o noso obxectivo non é só ter bos profesionais, senón telos alí onde a cidadanía galega os necesita. Por iso, ante as prazas de difícil cobertura, non facemos o fácil, que sería amortizalas, senón o difícil, que é innovar con novos sistemas que garantan a súa ocupación.

En consecuencia, ese esforzo de repartir os nosos recursos humanos para prestar a asistencia sanitaria nunha rede tan ampla e extensa obriga a Galicia a contar con aínda máis profesionais de atención primaria. E isto, nun contexto xeneralizado en toda España de déficit de especialistas en medicina de familia, é o que está a provocar situacións como a imposibilidade da cobertura das ausencias en diferentes centros de saúde ou PAC do noso país.

Nunca negamos, señora Prado, que nos faltan especialistas de atención primaria, nunca. Tanto é así —e vostedes coñéceno— que, a instancias deste parlamento, é público na web do Sergas que as listas de contratación de médicos de familia están a cero en todas as categorías e en todas as áreas sanitarias. Non hai profesionais dispoñibles e levámolo dicindo neste parlamento moito tempo. Polo tanto, non o negamos, señora Prado.

E iso obríganos a facer dúas cousas: a tomar medidas para resolver no futuro ese déficit, ás que me referirei despois, e, no inmediato, a sacar o máximo rendemento do persoal co que actualmente contamos.

¿Como mellorar a organización do persoal existente? Ben, pois no que levamos de ano, dicir que os profesionais de atención primaria ordinaria en todas as categorías levan atendidas a nada desprezable cantidade de 22.928.032 consultas; vouno repetir: 22.928.032 consultas feitas en atención primaria no que vai de ano. (*Aplausos.*) Por se axuda a entender a magnitude desta cifra, é como se todos os galegos, todos, absolutamente todos, tiveramos ido 8,5 veces ao centro de saúde no que vai de ano; 8,5 veces cada un dos galegos.

Se nos centramos en medicina familiar e comunitaria, ao peche do mes de setembro, o dato non deixa de ser máis pequeno: 11.808.813 consultas de médico de familia en atención primaria no que vai de ano. Facendo o mesmo símil, sería como se cada galego, todos os galegos, tiveramos ido 4,4 veces ao centro de saúde no que vai de ano. Ao final, é que cada galego vai unha vez ao mes, unha vez ao médico de familia e unha vez ao resto das categorías.

Esta é a orde de magnitude da atención sanitaria que está a prestar esa atención primaria desmantelada e desprestixiada que temos en Galicia. Por suposto, noraboa para os profesionais. (Aplausos.)

Estamos a falar, como ven, dunha cifra récord de atención aos nosos usuarios, e a pesar desa alta demanda e do déficit de especialistas que sufrimos, os datos ao peche do mes de setembro amosan que o 65,24 % dos galegos e das galegas que piden cita no médico de familia téñena dispoñible nos dous seguintes días, o 65 % nos dous seguintes días. E se vemos nos catro días seguintes, esa cifra sobe ao 82 %. É dicir, de cada dez galegos que pide cita en atención primaria, oito deles conseguen a cita en menos de catro días.

Hai quen di que nestes debates as estatísticas non amosan a realidade dos pacientes, que teñen verdadeiras dificultades para acceder ao seu médico. Efectivamente, si que o reflicten: o 82 % conségueo en menos de catro días; polo tanto, hai un 18 % que tarda máis de catro días. Claro que o reflicten. Pero tamén amosan a nosa realidade de moitos centros de saúde e de moitos pacientes que teñen unha enorme facilidade de acceso á atención primaria, como así o reflicten as cifras que acabo de dar.

Ser consciente dos problemas non implica pechar os ollos ante unha resposta global positiva do sistema como a que hoxe estou aquí a destacar. Pola contra, falar de colapso sanitario desvía o foco aos puntos problemáticos e leva a perder a perspectiva sobre a realidade da nosa sanidade pública. Por iso este goberno non acepta ese marco discursivo, porque desde unha visión distorsionada da realidade nunca poderemos facer unha diagnose axeitada.

Nós mantemos a análise que se fixo no 2019 co documento estratéxico *Por unha atención primaria vertebradora do sistema de saúde*, e que concluía a necesidade de adoptar o modelo a un contexto distinto, con máis pacientes crónicos e pluripatolóxicos e cunha maior escaseza de profesionais médicos.

Neste sentido traballamos en reformas que potencien o valor engadido do traballo de cada unha das categorías que exercen na atención primaria e que fomenten o traballo en equipo e a autonomía de xestión dos centros. E iso require medidas de reforma organizativa.

Isto implica, por exemplo, ampliar as capacidades das categorías como a enfermería ou a farmacia de atención primaria, dúas liñas nas que a Xunta está a traballar e sobre as que vén de recibir dous mandatos desta cámara, que non contaron, por certo, co apoio dos grupos que sempre falan de potenciar outras categorías. Se cadra estes grupos consideran que hai categorías —valla a redundancia— de segunda categoría. Por suposto, nós estamos dispostos a estudar a inclusión dos podólogos, pero parécenos que a enfermería e a farmacia de atención primaria son pezas clave.

E, precisamente, por iso voules dar conta do que fixemos nestas dúas categorías. No caso da enfermería, en primeiro lugar, reforzamos os cadros de persoal con 81 novas enfermeiras, que están incluídas nos orzamentos deste ano 2022, pero, en segundo lugar, traballamos para reforzar a súa capacidade de resolución.

Un primeiro grande exemplo foi a instrución do Sergas que atribuíu á enfermería de atención primaria o seguimento dos pacientes con tratamentos anticoagulantes orais. A posta en marcha desta instrución ten logrado, no que levamos deste ano, reducir en cen mil as consultas dos médicos de familia galegos por ese motivo; ou, dito doutro xeito, liberamos cen mil ocos nas axendas dos médicos de familia para atender consultas nas que a súa participación si que é necesaria.

É un exemplo de que a enfermería de atención primaria ten moito potencial que aproveitar e nese camiño imos seguir avanzando. A partir deste mes de outubro, realmente a partir de xa, imos aprobar preto de corenta novos protocolos de enfermería de práctica avanzada, para que o persoal de enfermería poida resolver dun xeito autónomo consultas relacionadas con subas de tensión, infeccións urinarias, estrinximento ou outras patoloxías, sempre, por suposto, que se atopen dentro duns parámetros que non requiran presenza médica. Estes protocolos estanse a rematar por grupos de traballo, dos que forman parte representantes das distintas asociacións científicas de atención primaria.

E tamén imos avanzar na autonomía da enfermería para dispensar determinados medicamentos e produtos sanitarios. Xa se viña facendo co relacionado coas feridas e dende hoxe mesmo poderán dispensar os relativos ás queimaduras, neste mesmo mes de outubro os relacionados coa diabetes e a partir de novembro os relacionados coa hipertensión.

Galicia contribuíu a este empoderamento enfermeiro, xa que dúas das catro guías clínicas do ministerio, que se teñen aprobado para toda España, foron elaboradas por persoal do Servizo Galego de Saúde, ao que, dende aquí, por suposto, quero agradecer o seu rigor e traballo. (Aplausos.) E a medida que o ministerio vai aprobando máis guías, a Xunta irá adaptando o seu uso. É un camiño no que imos avanzar tan rápido como nolo permita a normativa estatal.

Pasemos agora a falar do persoal farmacéutico, neste caso o persoal farmacéutico de atención primaria, unha categoría pioneira no Sergas, que pasou este ano de 82 facultativos a 100 efectivos, cun incremento que semella que a algún grupo non lle pareceu unha potenciación doutras categorías. Pero o importante é que para quen foi útil foi para os pacientes.

Implantamos un modelo que permite que, cando un paciente crónico non teña dispoñibilidade de cita para renovación de receitas polo seu médico de familia, esa consulta poida derivarse ao farmacéutico do seu centro de saúde.

E para reforzar aínda máis esta estrutura, este mesmo verán puxemos en marcha na sede do 061 unha central de apoio á atención primaria, con farmacéuticos que atenden telefonicamente as consultas de renovación de receitas daqueles centros máis tensionados. O resultado é que, no que vai de ano, todo este persoal farmacéutico incorporado ao Servizo Galego de Saúde resolveu máis de cento nove mil consultas para a renovación de receitas.

Polo tanto, outras cen mil citas ou máis que non recaeron no persoal de medicina de familia e que axilizaron a atención sanitaria de milleiros de pacientes.

Pero seguimos a crer que é posible facer unha xestión máis eficiente do enorme volume de renovación de receita farmacéutica que procesa cada día o Sistema de saúde público galego. En consecuencia, despois da reforma organizativa, imos emprender unha reforma tecnolóxica. Desenvolveremos na aplicación Sergas Móbil un sistema para que xere alertas para o paciente no momento en que se aproxime a caducidade da súa receita e lle permita solicitar a través da propia aplicación a renovación ou ben na oficina de farmacia facer ese trámite administrativo.

Pola súa banda, o persoal médico e farmacéutico recibirá esta notificación de solicitude de renovación no seu sistema de historia clínica electrónica, e no caso de valorar que a renovación é procedente, sen necesidade de presenza física, poderá autorizala de xeito telemático. Con isto abriremos unha enorme ventá de oportunidades para eliminar desprazamentos, trámites e complicacións tanto á cidadanía como ao persoal sanitario e tamén, por suposto, ás oficinas de farmacia, sen descoidar en ningún momento o coidado da saúde da cidadanía, pois estará neste caso en mans do profesional, á vista do seu historial clínico, se autorizar ou non esa renovación telemática.

Outra categoría que estamos potenciando e que ten a chave para axilizar a atención ao paciente é a do persoal de xestión e servizos dos nosos centros de atención primaria. Nesta lexislatura puxemos á súa disposición un sistema informático para mellorar a relación co usuario, o chamado CRM 100. Este sistema rexistra as chamadas da cidadanía ao centro, identifica o paciente e o motivo da súa chamada, permitindo a este persoal organizar a evolución destas chamadas e axilizar a resolución das súas demandas.

Este sistema está implantado xa en 162 centros de saúde, que atenden a máis do 60 % da poboación galega. E os resultados falan por si sós: o 93 % das chamadas resólvense no propio día, cun tempo medio de resposta de corenta minutos. É dicir, conseguimos organizar o traballo do noso persoal administrativo dun xeito máis racional e con iso evitar esa sensación de inaccesibilidade dos centros de saúde que por parte da cidadanía se estaba a experimentar e que nalgún caso, efectivamente, estaba a ocorrer. Por iso cremos que podemos confiar a este persoal máis funcións das que actualmente asume.

Así, respondendo ademais a unha demanda formulada polo propio colectivo, imos habilitar este persoal para realizar todos os trámites relacionados coas solicitudes de transporte sanitario, deixando só a xustificación clínica neste caso para o facultativo. De novo potenciamos outras categorías e sacamos da mesa do médico tarefas onde a súa presenza non é precisa.

E, precisamente, nesta distribución de tarefas o persoal de xestión e servizos ten recibido outra encomenda asistencial para a reforma do modelo organizativo que estamos a implantar na atención primaria: dirixir o sistema XIDE, da xestión da demanda en equipo, que está a permitir derivar o paciente ao profesional máis axeitado á súa demanda.

Este sistema chegará nesta primeira semana de outubro a estar implantado en 125 centros de saúde, que atenden a máis do 40 % da poboación galega. E os seus resultados son tamén

elocuentes. O XIDE ten rexistrado case setecentos motivos de consulta e identificados e perfilados por un grupo multidisciplinar neste caso de profesionais que deseñou o sistema e segue perfeccionando a medida que avanza o seu uso. E, grazas ao procesamento de toda esta información, XIDE indica ao administrativo cara a que profesional debe derivar a demanda do paciente.

¿Que conseguimos con este sistema? Pois pasar dun modelo médico centrista, que obrigaba ao médico de familia a centralizar todas as consultas, a un sistema neste caso de xestión da demanda, que asigna ao médico só o 52 % desas citas, repartindo as restantes entre os demais profesionais: enfermería, matrona, farmacia, fisioterapia, traballo social e mesmo o propio persoal administrativo.

Este é un exemplo de cara a que tipo de organización da atención primaria queremos dirixirnos e os resultados dos procesos que temos iniciado. Porque XIDE é posible grazas a que houbo traballos previos, por exemplo, a aprobación das carteiras de servizo de cada categoría por parte dos grupos de traballo participativos creados no marco do Consello Técnico de Atención Primaria, ou como a implantación dun modelo de axendas de calidade, dispoñible xa neste momento para todas as categorías de atención primaria, para organizar e planificar mellor o seu traballo.

E, ao mesmo tempo, XIDE vai ser instrumental na posta en marcha de proxectos máis ambiciosos de reorganización dos servizos de atención primaria como son os plans locais de saúde. Estes instrumentos de planificación, que queremos que aprobe cada servizo de atención primaria para definir con autonomía o seu modelo de traballo en equipo, está xa en vigor en catorce centros de saúde, e chegará a outros vinte e oito antes de que remate este ano. E o certo é que o resultado é maior satisfacción dos pacientes. Nas enquisas que temos feito nestes catorce centros todos eles superan o 3,5 sobre 5 na satisfacción global de usuario.

Pero este modelo organizativo ten tamén resultados en saúde. Comprobamos que os pacientes destes centros ingresan menos e van menos a Urgencias, xa que a continuidade asistencial é maior. Así mesmo, aumenta a actividade comunitaria cunha maior relación do centro cos concellos ou as asociacións de pacientes do mesmo. A semana pasada, de feito, esta iniciativa dos plans locais de saúde resultou finalista nos premios anuais de xestión que concede o Club de Excelencia en Xestión, como saben, a entidade que outorga os selos EFQM de calidade en España. Os plans locais de saúde foron valorados entre setenta e cinco iniciativas no ámbito da sanidade, sendo a única candidatura pública premiada. Este premio, unido ao que obtivo o sistema XIDE no último congreso da Sociedade Española de Directivos de Atención Primaria, demostra que as innovacións que se están poñendo en marcha no Sistema sanitario público galego están sendo tan observadas dende fóra como ignoradas ou desprezadas por algúns que dentro de Galicia non teñen interese en transmitir outra imaxe. *(Aplausos.)*

Pero non só imos seguir avanzando neste modelo organizativo senón que, ademais, imos consolidalo. Nesta lexislatura aprobaremos un novo decreto regulador da atención primaria que substitúa o que leva rexendo Galicia dende que se fixo a transferencia de competencias sanitarias. Nesa normativa consolidaremos o modelo organizativo de traballo en equipo, de autonomía e xestión e de liderado das persoas que ocupen as xefaturas e coordinación dos

servizos de atención primaria; un modelo que permita axeitar a organización dos centros ás necesidades dos pacientes e optimizar as capacidades de cada categoría e o traballo común nelas para dar unha mellor asistencia sanitaria.

Por iso, contamos cos nosos profesionais, escoitándoos a través do Concello Técnico de Atención Primaria —como xa comentei— e dos grupos de traballo que deseñaron e implantaron cada unha das iniciativas mencionadas, entendendo que a mudanza organizativa ten que ter tamén un traslado aos cadros de persoal, polo que estamos a negociar coas organizacións sindicais un plan de ordenación de recursos humanos na atención primaria, poñendo en valor, como facemos cada día, o inxente traballo que fan e os resultados que obteñen e tamén evitando sobrecargalos con traballos que non teñen que facer.

E aquí quero poñer dous exemplos, un de presente e un de futuro.

Nestes días iniciamos a campaña de vacinación da dose de reforzo contra a covid-19 cunha poboación diana de máis de oitocentas mil persoas. Pois ben, ao contrario do que ocorre en moitas outras comunidades autónomas, Galicia non carga con esta campaña o persoal de primaria na súa xornada ordinaria, senón que habilita un equipo específico de enfermería para poder levala a cabo, como xa fixemos, por certo, nas tres campañas anteriores. É un modelo que colocou Galicia nos primeiros lugares de vacinación en todo o Estado e probablemente en toda Europa.

E imos liberar tamén o persoal de primaria doutra tarefa que consome tempo e recursos, como é a xestión das baixas ou incapacidades laborais. Constituiremos de inmediato un grupo de traballo para deseñar un sistema que automatice a xestión das baixas derivadas dunha atención hospitalaria. Evitaremos ao paciente e ao persoal de primaria innecesarias citas para tramitar unha baixa que vén xa indicada neste caso polo facultativo de atención hospitalaria tras unha intervención ou unha atención urxente.

En canto hai unha sobrecarga que non podemos evitar, como as ausencias —que non podemos cubrir por falta de persoal dispoñible—, tomamos as medidas necesarias para compensar o persoal por este esforzo extra. Na nómina deste mes de outubro o persoal de atención primaria do Sergas comezarán a percibir as compensacións salariais que se acordaron por unanimidade coas organizacións sindicais para retribuír o traballo derivado do déficit de profesionais. Estes incrementos, que aplicaremos nas contías que se pagan por prolongación de xornada ou por asunción de pacientes dun compañeiro ausente, contemplaranse coa próxima aprobación dun manual de cobertura de ausencias, que establecerá, por unha banda, o deseño dos distintos modelos de axenda que deberán ter esas xornadas prolongadas ou a regulación do novo sistema de repartición de pacientes dunha praza vacante de longa duración entre os restantes médicos do centro, coa correspondente retribución asociada, para asumir ata trescentos novos pacientes e prestar unha xornada adicional de catro horas e media á semana.

En consecuencia, estas novas medidas organizativas e de persoal non só nos van permitir axilizar a actividade ordinaria nos centros de saúde senón que tamén nos marcarán obxectivos de actividade extraordinaria. Por iso, a atención primaria vai formar parte do programa

de maximización da actividade asistencial que anunciou o presidente a pasada semana e para o que o dotaremos de fondos extraordinarios nos orzamentos. O noso obxectivo é citar de xeito proactivo aqueles pacientes crónicos ou pluripatolóxicos que non fosen revisados nos últimos seis meses na atención primaria. Con este programa, preto de setenta e cinco mil pacientes serán revisados e sometidos a probas diagnósticas pertinentes pola enfermería e polo persoal médico de atención primaria. Queremos, ademais, que esta actividade extraordinaria 2023 permita programar as revisións futuras de todos estes pacientes, avanzando na mellor organización das axendas dos profesionais da nosa atención primaria.

Isto é, en resumo, o que aspiramos a facer cunha mellor organización do persoal que temos, o que temos agora mesmo dispoñible. Pero, tal e como se falou no debate anterior, hai un problema de fondo que temos que resolver, que é o déficit de persoal especialista en medicina familiar e que require medidas a curto, a medio e a longo prazo.

A curto prazo, o que ten feito a Xunta de Galicia, no exercicio das súas competencias, é o que acabamos de facer hai uns minutos: promover a aprobación de leis que incentiven especialistas de medicina familiar e comunitaria xa formados a tomar posesión dunha praza fixa na atención primaria. A medio prazo, hai que ir ao seguinte punto: formar máis especialistas. Coido que aquí o compromiso deste goberno é incuestionable. Máis da metade das prazas formativas de medicina familiar e comunitaria que se crearon en toda España nesta convocatoria corresponden a Galicia, 65, que contribúen a que o investimento da Xunta en formación de especialistas suba na nada especial cantidade de 3 millóns de euros.

E como máis prazas formativas requiren máis titores, traballamos tamén no incentivo para os profesionais que participan na formación. Así, antes de final de ano entrará en vigor o decreto de formación sanitaria especializada, que blindará neste caso a súa redución de horas —refírome á dos titores— asistenciais para exercer esa docencia, os seus beneficios en materia de puntuación para traslados e carreira profesional e a súa preferencia para optar a unidades de formación convocadas pola Xunta.

Por último, hai medidas a longo prazo, dirixidas a lograr que máis titulados opten pola especialidade de medicina familiar e comunitaria, e aquí tamén tomamos medidas pioneiras que xa están en marcha.

No marco do acordo do Sergas coa Universidade de Santiago, impulsamos a creación este ano de novas prazas de profesor asociado para a formación práctica de alumnos de Medicina e Enfermería nos centros de saúde. Así, á praza que xa existía de formación médica nos centros de primaria na cidade de Santiago uníranse en 2023 outras tres: dous novos profesores asociados que impartirán formación práctica de medicina de familia nos centros de primaria das cidades de Vigo e A Coruña, respectivamente, e un novo profesor ou profesora —asociado tamén— para impartir formación práctica de enfermería, neste caso no centro de atención primaria de Oroso. Estas prazas xa están convocadas no *Diario Oficial de Galicia* dende o 1 de setembro. E, complementariamente a estas prazas, está pendente na publicación no *Diario Oficial de Galicia* —pero xa aprobada neste caso polo reitor da USC— a resolución que convoca unha nova praza de profesor contratado ou doutor para dar clase teórica en medicina de familia na Facultade de Medicina de Santiago. Polo tanto, a partir de 2023 por primeira vez os

alumnos do grao de Medicina recibirán clase dun profesor que será médico de familia e estará vinculado a un centro de saúde de atención primaria. (*Aplausos.*) É un fito que cremos que é un logro para os profesionais da atención primaria pero tamén para os alumnos, que poderán coñecer de primeira man dende a facultade a experiencia do exercicio clínico nun centro de saúde.

Estes son, por tanto, os esforzos da Xunta de Galicia para conseguir máis especialistas en medicina de familia. Pero, como saben, a formación sanitaria especializada é unha das poucas competencias que o Goberno central conserva en materia sanitaria. E por iso permítanme que, despois desta longa explicación sobre as accións da Xunta, me deteña uns breves minutos na inacción do Goberno de España. Levo vinte e oito folios contando o que fixo a Xunta; agora vou falar un ratinho do que non fai o Goberno, xusto na única competencia que é do Goberno de España.

Un goberno que coñece do problema xeneralizado de falta de médicos, pero, como non o sofre na súa xestión diaria, non ten présa ningunha en actuar. Un goberno que mantén paralizados dende o ano 2018, señor Torrado, uns acordos unánimes de todas as comunidades autónomas e do propio Goberno do Estado naquel momento para reformar a normativa do sistema de formación sanitaria para permitir formar máis médicos de saúde. Un goberno que está desoíndo o mandato do Congreso dos Deputados e dende hai unhas semanas tamén deste parlamento; curiosamente, hai grupos desta cámara que votaron en contra de pedirlle ao Goberno que cumpra os mandatos aos que está sometido e os acordos que ten asinado. E, como semella que non dan importancia ao que implican esas demandas desatendidas e esas promesas incumpridas, permítanme que os ilustre cun par de exemplos.

O ano pasado a Xunta logrou acreditar sesenta e catro prazas formativas de medicina familiar e comunitaria co modelo anterior, co modelo vixente a día de hoxe; un fito logrado, por certo, grazas ao esforzo dos titores actuais, porque, como saben, a rixidez dos criterios que temos agora mesmo impide ao 70 por cento dos centros de saúde do noso territorio formar especialistas. Diciamos antes que Galicia ten o 14 por cento dos centros de saúde de todo o Estado, cando ten o 5,7 por cento da poboación. Ben, pois dese 14 por cento de centros de saúde de todo o Estado, o 70 por cento non poden formar residentes.

Polo tanto, dicía que, ante o incumprimento dese mandato hai cinco anos, dese compromiso de flexibilización dos criterios, a Xunta non tivo máis opcións que aumentar o número neste caso de residentes nos poucos centros que pode formar, escasamente cen centros en toda Galicia.

Pois ben, unha vez que temos esas sesenta e catro novas prazas acreditadas, solicitamos ao Goberno que as inclúa na convocatoria MIR, a que estaba en marcha, para que puideran ser escollidas polos aspirantes que elixían este mesmo ano no que estamos. Dixéronnos que era imposible, porque a convocatoria non prevía a posibilidade de ampliarse unha vez iniciado o proceso. De nada serviu que houbese un precedente claro sobre iso mesmo, que xa se fixera hai pouco tempo, no ano 2020, e a negativa foi rotunda. Ben, pois para evitar que iso volviera ocorrer, este ano solicitamos que a orde reguladora do proceso incluíse unha cláusula que especificamente permitira ampliar de xeito sobrevido a convocatoria no caso

de que a Comunidade Autónoma lograra acreditar máis prazas. A resposta volve ser negativa; agora argumentan que en base a uns informes da Avogacía do Estado —que, por certo, non nos deron— non había habilitación legal para facelo. Por suposto, xa solicitamos formalmente ao ministerio que, se isto efectivamente é así, o que ten que facer é impulsar con urxencia unha reforma legal para mudar esta situación.

Fíxense o que podería pasar no caso hipotético de que o ministerio por fin cambiase os criterios e permitise formar especialistas en centros de saúde con menos de catro médicos. Automaticamente Galicia podería crecer en ducias de novas prazas de formación de medicina familiar e comunitaria, incluíndo os centros que só teñen tres facultativos. Pero, cando fósemos solicitarllo ao Goberno, diríanos: volva vostede mañá, o período para solicitar a acreditación dos centros xa rematou e non vai abrir. Porque seguen a desoír a nosa petición, que formaba parte das medidas que lle propuxemos ao Goberno para mellorar este asunto, de que o proceso de acreditación fose aberto e permanente. Polo tanto, agardaríamos a que se abrise ese novo prazo e presentaríamos as propostas. E, se nolas autorizan, iríamos correndo para metelas na próxima convocatoria MIR, para cubrilas canto antes. Pero, cando chegásemos a elas, de novo o Goberno de España diríanos: volva vostede o ano que vén, porque a convocatoria MIR deste ano xa está pechada.

En definitiva, temos que agardar a que cambien estes criterios para que a creación de prazas poida ser efectiva. E, cando cambien, temos que agardar para que abra o prazo de acreditación; cando o acrediten, temos que agardar un ano a que se poidan introducir na nova convocatoria.

¿Que parte de necesidade urxente de médicos de familia non entende o Goberno de España? ¿Como pode permitir este labirinto burocrático e esas demoras do procedemento nunha situación que é de urxencia para todo o Sistema nacional de saúde? Despois de que llelo pedirán sete comunidades autónomas que representan o 60 por cento da poboación española e dez partidos que suman a maioría do Congreso, ¿que máis necesita este goberno para asumir esas súas competencias e tomar decisións que só el pode tomar? Decía antes o señor Torrado: as competencias do conselleiro. O conselleiro non pode acreditar prazas de formación de medicina familiar e comunitaria; é probablemente das poucas competencias que ten o ministerio, pero precisamente está sendo clave.

Como saben, esta semana celebramos o Consello Interterritorial do Sistema Nacional de Saúde en Santiago de Compostela. Nesa xuntanza o Goberno galego vai insistir na urxencia novamente destas medidas. Gustaríame poder facelo co apoio dos grupos da oposición. Rectifiquen a súa postura do mes pasado e apoién unhas demandas que non son partidistas senón que son transversais a toda Galicia, como a toda España, que tamén as necesita. Iso é o que as comunidades autónomas necesitamos do Goberno de España, soamente é iso: que nos deixen mudar os criterios de creación de prazas para formar máis médicos. A formación pagámola nós, os titores poñémolos nós, os centros poñémolos nós e as prazas darémolas nós. Só falta que cambien o criterio, que acepten o cambio de criterio. ¿Que se nos ofrece a cambio? Pois un magnífico fondo de 170 millóns de euros, menos cartos para atención primaria para toda España do que algúns de vostedes di que se debe incrementar na atención primaria só de Galicia. Un fondo, por certo, que se aproba nun Consello de Ministros do mes

de setembro e sobre o que nos comunican, antes de recibilo, que a marxe para investilo é decembro deste mesmo ano. Realmente difícil, proxectos a montar en tres meses, é difícil saber se lles parece normal este nivel de improvisación ou é un truco deliberado para logo dicir que non estamos executando estes fondos.

Espero contar co seu apoio para reclamar tamén ao Goberno de España que rectifique e que nos dea ás comunidades unha marxe razoable de tempo para planificar, licitar e tramitar proxectos maduros para estes fondos.

En definitiva, señorías, este é o resumo do tema que titula a miña comparecencia: os avances nas melloras en marcha para o reforzo da atención primaria. Agardo ter dado boa conta das distintas e variadas accións postas en marcha pola Xunta e ter sido elocuente dabondo en expresar a desesperante inacción do Goberno de España nesta materia, no cumprimento das poucas e moi concretas demandas que lle temos feito as comunidades autónomas para que actúe no eido das súas competencias. Volvo recordar: 28 folios contando o que temos feito, 5 folios insistindo unha vez máis nesa desesperante inacción do Goberno de España.

Pola miña banda, máis nada, de momento, moitas grazas. (*Aplausos.*)

O señor PRESIDENTE: Grazas, conselleiro.

Rolda dos grupos parlamentarios.

Grupo Parlamentario Socialista, señor Torrado.

O señor TORRADO QUINTELA: Grazas, presidente.

Ben, eu nunha tarxeta e só por un lado, a ver se son capaz de igualar o nivel. Podo empezar pola parte do Estado ou podo empezar pola parte de Galicia. Non teño problema. Se lle parece ben, pola do Estado, que se resolve máis rápido.

Atendendo, señor conselleiro, ao que dixo vostede, dixo: só necesitamos do Estado a habilitación das prazas MIR; e repetiuno vehementemente: é o único que lle pedimos ao Estado. É un avance. Porque se iso é o único que lle queren pedir ao Estado, porque en realidade é a única competencia que pode ter compartida, todo o que tal escoitamos aquí sobre que o mal da sanidade galega é culpa do Estado. Só con iso, canto mal fan, jeh!

A precariedade, entón, é culpa da Xunta de Galicia; a falta de xestión sobre onde teñen que ir os profesionais é culpa da Xunta de Galicia; o modelo de ambulancias é problema da Xunta de Galicia. Entón, todo iso e o outro xa estamos de acordo en que é problema da Xunta de Galicia, (*Aplausos.*) xa é un avance. Mire como eu lle teño tanto aprecio que busco ter a capacidade de entendernos. Vale, xa estamos nun avance. A responsabilidade do Estado está na habilitación de prazas.

Ben, vou plantexar dúas cousas. Unha, ¿por que o PP non o fixo nunca? (*Pronúncianse palabras que non se perciben.*) ¿Fíxoo en 2018? ¿Fíxoo ou deixou un papel dicindo que o ía facer? E ¿por

que non o fixo en vez de firmar un papel que...? *Porque llegó Pedro Sánchez, y llegó el comandante y mandó parar (Risos.) (Aplausos.)* Está ben, debe ser que en 2011, cando gobernaba Rajoy, el xa sabía que en 2018 chegaría Pedro Sánchez, e xa sabería por que ía chegar e incluso xa sabería por que lle ían poñer unha moción de censura; eu creo que iso si que o sabía, o porqué. Debe ser que a sete anos xa o sabían. De feito, eu creo que Rajoy estaba desexando que chegara Pedro Sánchez para ter alguén a quen botarlle a culpa. *Is very difficult* todo isto. En fin, é moi complicada esta historia. Porque é moi difícil soste que o problema está en que Pedro Sánchez creou o gran problema mundial; é Sauron en Mordor Pedro Sánchez.

Vostede veu aquí dicir que só lle pedimos isto ao Estado, pero iso debe ser o colapso do mundo, que lle habiliten máis prazas. Permítame facerlle unha pregunta e un dato. Empezo polo dato. Co goberno Rajoy nunca, nunca tivemos cen prazas habilitadas, sempre menos. O Goberno de Galicia nunca cubriu, nunca abriu a convocatoria para máis do 80 por cento delas; debe ser que consideraban que tampouco facían falta. Porque perdemos, deixamos de convocar cento cincuenta e unha delas. Ademais, vostede recoñeceu aquí que ao redor do 20 por cento delas non saíron a convocatoria. ¿Para que queren habilitar máis se xa non pedían máis? Podían pedir máis e non as pedían.

Repito: nunca cen, nunca chegou a cen. Hoxe Galicia ten duascenas sete, duascenas sete. E agora vostede di: é que nós queremos habilitar máis. Unha curiosidade, esta é unha curiosidade persoal, non vai con ningunha malicia —ben, un pouco si—: vostedes sempre se acordan de que teñen prazas a habilitar xusto despois de que saia a convocatoria. É curioso, porque, se se acordaran antes, igual entraban. Isto é: eu sempre sei a resposta da pregunta do exame despois de que veña o exame, pero o choio é sabelo antes, porque se non ten truco o asunto. Pero, en fin... Duascenas sete. Vostede dixo aquí: é que queremos sesenta e catro máis, todas, todas, todas as prazas MIR que pediu. E agora fágolle unha pregunta sobre o sistema MIR e logo vou ao sistema xeral de primaria.

¿Vostede está plantexando que todos os centros de primaria de Galicia poidan formar? ¿Quere dicir que en Vilaxoán, en Vilagarcía, que é un consultorio, tamén poidan formar? Dígolle porque o primeiro que tería que ter Vilaxoán é un médico, que non ten, hai anos. *(Aplausos.)* Claro, vostedes queren formar MIR alí onde non poñen médicos.

Mire, está habilitado para formar MIR o centro do Grove, pero, ¿sabe que pasa? Que durante moitos meses do ano o centro do Grove pasa cun médico de sete que teñen, e a inmensa maior parte do tempo, tres, ¡tres! Claro, vostedes queren formar médicos xa onde si que están habilitados para formar; moitas veces non hai nin a metade deles, porque hai baixas, substitucións que non cobren; queren formar alí onde hai menos; iso si, aos titores tratalos igual, nada de facilitarlles traballo, nin librar de traballo asistencial, nin aumentar salarialmente, nada diso. Iso si, tamén queremos formar máis, e, entón, ¿que pasa cando teñen as baixas?

En fin, vostedes teñen que aclarar algo dese sistema, porque non é todo pedir, hai que ofrecer. ¿Que están vostedes plantexando? Se querían —como dixeron no seu momento do MIR extraordinario— que entren uns MIR cando outros levan seis meses formándose e ter un titor con tres ou catro persoas na consulta só formándose. En fin, teñen que aclaralo un pouco.

Do dos fondos que lle destinen á sanidade, case vaime deixar que lle pregunte na interpelación, porque vendo o que fixeron cos fondos sanidade que lle deron da covid, que desapareceron 159, que foron a non sei que cousa, eu case diría que non lle ande pedindo moito e xa está. Primeiro tiñan 159, e usábanos para iso, que non estaba mal. Isto é como o outro que lle retira o imposto de patrimonio 900 millóns e agora pide 1.000. ¡Si, home, xefe, tíñalos aí! É que hai que ser un pouco serio con isto. En fin...

O problema está no sistema de primaria, no que levamos unha década sufrindo recortes, e esta é a cuestión, é que non hai outra, e agora debemos reverter iso. Hai unha desatención, unha perda de empaque. Cando en 2012 se eliminaron as xerencias de atención primaria, nós o que defendemos, defendían os meus compañeiros entón, con todo o tino, era que estabamos perdendo capacidade de atención primaria para autoxestionarse, para tomar decisións, porque hoxe a primaria non ten influencia nos eixos da decisión, non está. E, por tanto, nas xerencias, á hora de distribuír os recursos, a tendencia natural, humana, lóxica, é distribuír a aquelas peticións que chegan máis fácil, e chegan máis fácil as dos hospitais.

E este é un problema de desequilibrio, creouse un desequilibrio en favor dos hospitais. E nós o que demandamos dende entón é a recuperación das xerencias de atención primaria, con orzamento propio e axeitado, porque así poderíamos organizar e a propia primaria pode autoorganizarse. ¿Ou hai alguén que crea que a primaria non é tan boa para autoorganizarse e ten que depender do seu irmán maior, que é o hospital? Non. Nós cremos que é necesario que teñan a súa propia capacidade de xestión para poder descentralizar, que é o noso modelo, descentralizar, e que as zonas, as comarcas ou os conxuntos de centros, en función de como se quixera deseñar o mapa, puideran tomar decisións sobre si mesmos, sobre a contratación e sobre o volume, e tamén que puideramos ter a constancia de que a atención primaria ten a súa capacidade de reivindicar, porque hoxe non teñen unha canle para facelo.

E, por tanto, nós defendemos iso, como defendemos que a sanidade non son unicamente médicos, que levan moito tempo demandando, que son equipos completos, porque así poderían facer moitas cousas.

Vostede hoxe falou do exemplo da vacinación. Permítame meterlle unha paréntese pequena. Xa que a están facendo e que a van contratar, que contratan a maiores, se pode ser a atención primaria un novo exemplo de concentración, podería aproveitar a súa capilaridade e non facer desprazar a ninguén 60 quilómetros para vacinar, poderíamos facer o que está pasando. E creo que a atención primaria ten a capacidade de facelo, de centralizar. Hoxe podemos facer iso e eu creo que vostede é consciente de que podemos facelo e que é mellorable o sistema que temos agora mesmo, non porque sexa malo, que non o é, porque vostedes todo o que non sexa que lles aplaudan o consideran demagogia, senón porque é mellorable.

E así, contra esta situación, nós levamos anos defendendo a necesidade dunha primaria máis dimensionada, máis ampla, con máis categorías laborais; xa sei que vostedes poderían instruír os podólogos; fágano, incorpórenos, hai comunidades autónomas que os están incorporando; sete anos sen incorporar fisioterapeutas no sistema.

Que sexan capaces de entender que as enfermeiras non só hai que incorporar máis —que moitas máis hai que incorporar—, senón que ademais vostede veu aquí presumir agora das capacitacións que teñen e de que poden. Pero é que vostedes votaron en contra disto. Se isto en 2015 se limitou no Estado por un decreto lei do goberno Rajoy, foi o Goberno Rajoy o que o fixo. É máis, cando en 2018 Sauron Pedro Sánchez entrou no Goberno e o seu Goberno defendeu un decreto que lles daba moitísima máis capacitacións ás enfermeiras, ¿que votou o Partido Popular, señor conselleiro? En contra. Pero é que é máis. Nós defendemos aquí que debiamos de incorporarnos a ese decreto, porque Galicia era a penúltima comunidade autónoma en sumarse. E ¿vostedes que votaron? En contra. Por tanto, está ben que o fagan; agora, se o fan e traballan sobre a prescrición enfermeira, fágano ben, non me fagan unha iniciativa como a que trouxeron o outro día na que incluso se perdían datos polo medio e xa non sabían nin a quen lle estaban pedindo as cousas. E, por tanto, hai que facer as cousas con tino.

Nós cremos na capacidade do sistema de resolver boa parte da situación e que seguro que non pode resolvelo todo de hoxe para mañá, seguro, é imposible, pero si é posible facelo, non coas solucións atropeladas, como vostedes traen aquí habitualmente, e deberían presentar unha idea global do que queren facer.

Vostede apela a ese documento dunha atención primaria integrada. Claro que queremos, se nós fomos os primeiros. Eu trouxen a este parlamento —non era vostede conselleiro, isto é certo, pero supoño que compartiría aquela xestión— un documento que recollía, literalmente, as principais conclusións desa análise, as principais. ¿Que votou o Partido Popular aquí? En contra, porque ao Partido Popular todo o que non propón o Partido Popular parécelle mal, aínda que sexa o mesmo que as súas análises din. Poderíamos estar de acordo, pero como o propoñemos nós, entón non lles vale. E non estou falando da Lei do xogo, que podía.

Entón, vostedes o que están aquí é querendo non concitar un acordo, vostedes queren que nós lles aplaudamos e vaíamos detrás a rebufo, aplaudindo e arrastrándonos detrás do que digan, aínda que digan hoxe unha cousa e mañá outra, aínda que metan as leis por detrás ou pola porta de atrás ou pola ventá de atrás ou pola ratoneira case. E vostedes están aquí intentando dicir que vostedes son magníficos, que os males veñen todos de fóra e que nós temos que apoiar iso. Cremos que deben de facer un pouco máis de política sanitaria en global. E hai plans capaces de desenvolver todas as competencias de todos os profesionais e toda a potencialidade que ten a nosa primaria. Porque nós dicímosllelo sempre cando propoñen unha solución. A idea da triaxe en primaria é unha idea interesante, pero hai que aplicala ben e con profesionais sanitarios, aínda que vostedes din que o XIDE non é unha triaxe, que o é a todas luces.

Cando falamos de saúde mental en atención primaria, nós levamos facendo iso anos, e vostedes din: imos incorporalo, pero hai que facelo ben, non cun psicólogo clínico por cada catrocentos mil habitantes. Cando vostedes fan as convocatorias, teñen que facelas con certo consenso, e vólvollo repetir: a súa maneira de convocar as cento seis prazas non nos gusta, parécenos que é un erro.

O señor PRESIDENTE: Remate, por favor.

O señor TORRADO QUINTELA: Pero se é a súa maneira e cren que esa é a vía, ¿por que quedar a medias e non facer para os trescentos cincuenta e un que pediron? Porque vostedes fan as cousas para poder dicir que fan, pero a ver cando lle podemos poñer o límite para non facer moito, non vaia ser que se nos escape, e ao final, igual por casualidade, ata saen boas cousas, que esa é unha boa idea. Adiante.

Moitas grazas, señor conselleiro. (*Aplausos.*)

O señor PRESIDENTE: Grazas, señor Torrado.

Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego, señora Prado.

A señora PRADO CORES: Grazas, presidente.

Bo día de novo.

Señor Comesaña, eu tamén vou tentar ser tan elocuente como vostede, a ver se consigo ser elocuente e que entenda o que lle levamos anos dicindo ao Partido Popular.

Vou ser elocuente en dicirlle que vostede, ben, falta á verdade, para ser así máis suave, ¿non? Dixo aquí rotundamente que nunca negaron a falta de médicos. O Partido Popular negou sistematicamente a falta de médicos e as propostas que trouxemos aquí dicíndolle que tomara medidas, unha e outra vez, (*Aplausos.*) unha e outra vez.

Di que Galiza é a campioa en ter médicos, no número de médicos por cen mil habitantes. Claro, só se lle escapa un detalle, si, se estiveran cubertas as prazas, que é na teoría. (*Pronúncianse palabras que non se perciben.*) Claro, pero é que o problema é que no papel están pero na realidade non hai médicos atendendo, co cal iso non é certo, que teñamos o maior número de médicos por cen mil habitantes. Están no papel, na teoría, non na práctica.

E logo vostede dixo aquí a cuestión de que, claro, en Galiza hai moita dificultade porque non temos un sistema de poboación centralizado e hai que dar unha asistencia capilarizada. É tanto como dicir que vostede ve un problema en que Galiza sexa Galiza. Claro, é que Galiza é Galiza e ten a poboación dispersa desde que o mundo existe. Entón, vostede é o conselleiro de Sanidade de Galiza e o que ten é que xestionar a sanidade de Galiza coas características de Galiza. E, ademais, son as mesmas que levan existindo desde hai moitos anos, co cal poñer agora encima da mesa que iso é un problema e que por iso non dan chegado cos médicos a todas partes parece unha escusa realmente pouco edificante.

E que fixeron millóns de consultas. Ben, eu creo que vostede debería facer a pregunta de se eses millóns de consultas son todas as que precisan os galegos e as galegas e se están atendendo en tempo e forma ás necesidades dos galegos e das galegas. E eu xa llo digo por adiantado: non. Pode vir vostede aquí coa estatística que queira dicindo que fan non sei cantas cousas, pero a realidade é que non é suficiente, a realidade é que non serve.

Por iso está moi ben, a súa comparecencia pois é o teatro de repetir as mesmas cuestións, mais a realidade, señor conselleiro, é que o Partido Popular ten unha folla de ruta clarísima, que é menos sanidade pública e máis sanidade privada, máis negocio para os amigos e para os ricos. E pretende levala a cabo si ou si, sen importarlle a dor, o sufrimento, a desprotección que lles causa aos miles de galegos e galegas, á xente que queda no camiño, fundamentalmente os máis vulnerables.

E mire, vou falarlle dos máis vulnerables, porque os nosos maiores son dos máis vulnerables, eses nosos maiores aos que cada vez lles poñen máis dificultades para acceder ao sistema; moita tecnoloxía e moito tal, pero dificultades para acceder ao sistema, por falta de médicos, por non ter habilidades tecnolóxicas, por todo.

E agora resulta que a todas esas dificultades lles engaden outra máis: engádenlles a obriga aos maiores de 80 anos, persoas de 80, 85, 90 ou máis anos, de poñer a cuarta dose da vacina nos vacinómetros. Estamos falando de que os obrigan a ir a quilómetros de distancia para poñer esa cuarta dose da vacina. ¿Que significa iso? Significa molestias no aspecto físico e molestias no aspecto económico. Estamos falando de persoas que na súa inmensa maioría teñen unha pensión moi baixa. Estamos falando de persoas que nunha inmensa maioría teñen problemas de mobilidade, que os vai obrigar a depender de familiares ou de achegados para que os leven. E, se non teñen eses familiares ou achegados, a pagar un taxi que os leve —en moitos casos 70, 80 ou 90 quilómetros—, a ir, a agardar e a volver, co que iso significa economicamente, ou a estar agardando alí de pé. E eu, de verdade, teño que preguntarlle se vostede xustifica esta medida na necesidade de que lle é máis fácil aparcar —como dixo—, de que con isto descolapsan a atención primaria ou optimizan un ben tan escaso como é a enfermería.

A pregunta é: ¿por que é tan escaso? A pregunta é: ¿por que foi posible nas tres anteriores doses e non é posible agora na cuarta?, cando nas tres anteriores doses se estaba en plena pandemia, con todas as dificultades. ¿Que pasou desde hai un ano, cando foi posible poñer esa vacina ao mesmo tempo que a vacina da gripe? ¿Que pasou? ¿Veu outro novo tsunami que volveu levar non sei cantos miles de profesionais, non sei cantos miles de enfermeiras? Non. Sinceramente, é unha decisión política de trasladar a idea de que seguimos estando nunha situación de excepcionalidade que a atención primaria non dá resolto.

E eu o que lle pido hoxe desde aquí é que rectifique esa decisión, que os vacine nos centros de saúde, que rectifique e non os someta a máis molestias e a gastos innecesarios. Rectifique e non os chantaxee coa incerteza de non saber cando van ser vacinados, coa incerteza de que vostedes lles din que logo igual poden ir a unha repesca, que non teñen especificado nin cando nin onde. Rectifique e non siga maltratando os nosos maiores dificultándolles o acceso á sanidade pública, rectifique.

E mire, inxenuamente o BNG pensamos que, diante das leccións que nos deu a covid da importancia da sanidade pública para salvar vidas, ían rectificar e ían desistir dese acoso e de rribo no que estaban instalados desde había anos. Porque teño que lembrarlle que esta situación da atención primaria leva anos, levan anos os galegos e galegas mobilizándose e os profesionais reclamando recursos e reclamando un novo modelo. E mire, resulta que dous

anos e medio desde o principio da pandemia ese acoso e derribo non soamente non o rectificaron senón que o acentuaron, e cada día é máis evidente. Aproveitaron a pandemia para intentar que a xente se conformara con esta situación.

O Partido Popular, lonxe de rectificar, o que fai é antepoñer o negocio e a saúde dos galegos e das galegas, aplicando sen piedade os preceptos do capitalismo máis salvaxe, que din: menos orzamentos para os servizos públicos e máis negocio para a privada.

E o primeiro que teño que dicirlle é que a atención primaria segue tendo menos orzamento trece anos despois de gobernos do Partido Popular. E eu teño que pedirlle que deixen de impoñer ese relato de que aumentaron o orzamento destinado ao persoal en atención primaria, que vostede tanto repite aquí e que di que é mentira, que hai máis orzamento, porque hai 100 millóns de euros máis no capítulo I para persoal en atención primaria. ¿E sabe cal é a realidade? Que os 242.230.000 euros que había no capítulo I no ano 2009, aplicándolles o IPC —que é o normal, non se paga o mesmo trece anos despois—, dan 241.732.000 euros, que son só 1 millón de euros menos que o orzamento. É dicir, que iso que presumen vostedes de que teñen 100 millóns máis só é o IPC, jé o IPC! (*Aplausos.*) ¡É mentira! É mentira que con eses cartos nin contrataron máis prazas nin hai máis persoal. O que si hai é máis contratos. E ese informe que deixou vostede aquí no anterior pleno o único que demostra é que hai máis contratos, máis xente traballando cada día. Claro, se para un contrato contratan unha persoa dous días aquí e outros días tal, nun mes pois teñen dez contratos para unha praza, pero non teñen máis profesionais.

E eu tamén lle teño que dicir que deixen de impoñer o relato de que hai novos médicos e novas prazas con este sistema de concurso. Vostede tivo a valentía de ir esta fin de semana a Pontevedra coa plana maior do Partido Popular dicir que na provincia de Pontevedra haberá corenta médicos, haberá corenta prazas que estaban sen cubrir e que por ser de difícil cobertura van ter médico de atención primaria, e como van facer dúas gardas ao mes nos PAC así van mellorar a cobertura. Claro, e eu, como antes vostede non podía contestar, volvo preguntarlle: ¿como é posible que vostede cualifique prazas de difícil cobertura prazas do centro de saúde de Vilagarcía, de Pontevedra, de Cambados ou do Grove? ¿Como é posible que esas prazas sexan de difícil cobertura? ¿E como é posible que vostede use aí a demagogia de dicir ou de xogar coa terminoloxía facendo crer que son novas prazas cando o único que é é un baile de profesionais? Porque a práctica totalidade destes profesionais estaban traballando no Sergas, moitos deles incluso na mesma área sanitaria, algúns no mesmo centro de saúde no que quedan agora.

Mire, un dos que vai para Cambados estaba no mesmo centro; un dos que vai para Ribadumia estaba no Mosteiro, en Meis; un dos que vai para o Grove estaba en Bueu; un dos que vai para Vilagarcía estaba no Virxe Peregrina; un dos que vai para Marín estaba no PAC da Parada; un dos que vai para Lárez estaba no Virxe Peregrina; un dos que vai para Ponte Caldelas estaba en Marín. É dicir, nin captaron nin retiveron novos profesionais, nin recibiron os que rematan o MIR.

É unha mostra do que lle dixen antes. Das cento seis prazas e os cento seis primeiros que quedaron clasificados, quince non aceptaron esas prazas porque non lles parecían atractivas.

E eu preguntolle, señor conselleiro: ¿cal é a idade media dos profesionais que colleron estas prazas? Hai persoas de 50, 60, 62 anos, que son os que optan a esas prazas. ¿E por que non tiñan prazas fixas con 30 anos traballando no Sergas e acceden agora por esa fase especial?

O señor PRESIDENTE: Remate, por favor.

A señora PRADO CORES: Gustaríame que vostede o contestara. Ou ¿cantos dos MIR que remataron nos últimos tres anos accederon a algunha destas prazas? ¿Cal é a procedencia? ¿Cantos captaron que non estiveran traballando no Sergas?

A realidade é que o maltrato sistemático do persoal de atención primaria e a voadura das súas características esenciais é o problema de por que non teñen profesionais.

E eu o que teño que dicirlle é que ao BNG, desde logo, non nos vai enganar con estas medidas que son simple escaparate, nin aos miles de veciños e veciñas de Galiza que están saíndo ás rúas, que non aceptan como normal...

O señor PRESIDENTE: Remate, por favor.

A señora PRADO CORES: ...o que vostedes nos pretenden trasladar como normal. Os miles de galegos que saíron á rúa esta semana en Soutomaior, os miles de veciños e veciñas do Grove que saíron esta semana ás rúas, miles de veciños e veciñas do Grove que non aceptan baixo ningún concepto que estando sen médico no PAC...

O señor PRESIDENTE: Grazas.

A señora PRADO CORES: ...e con apenas médicos —remato, presidente— no centro de saúde...

O señor PRESIDENTE: Grazas, señora Prado.

A señora PRADO CORES: ...non teñan o 29 nin o 30 médico no PAC...

O señor PRESIDENTE: Grazas.

A señora PRADO CORES: ...e vostede lles poña aos VIP que estaban reunidos no Foro La Toja...

O señor PRESIDENTE: Grazas.

A señora PRADO CORES: ...unha ambulancia medicalizada...

O señor PRESIDENTE: Terminou o seu tempo.

(A señora Prado Cores pronuncia palabras que non se perciben.)

(Aplausos.)

Grazas.

Grupo Parlamentario Popular, señora Amigo.

A señora AMIGO DÍAZ: Bos días de novo.

Moitas grazas, presidente.

Moitas grazas, conselleiro, por vir unha vez máis comparecer a esta cámara —penso que é a sétima vez que isto ocorre—. Xa lle dixen máis veces que lle tocou lidar con tempos difíciles, tempos complicados, pero asumiu o reto con forzas. E cada vez que vén á Cámara explicar as medidas de xestión nas que se vai avanzando a verdade é que as recibimos con ledicia, porque sempre transmite coñecemento, unha diagnose e unha certeza da situación e unha boa xestión dos problemas aos que se enfronta a nosa sanidade. A sociedade galega sabe que temos un goberno responsable que se ocupa e preocupa por manter o bo nivel da nosa sanidade. E créame que a mellor noticia que lle podemos transmitir á cidadanía é con veracidade e con feitos.

Acabamos de votar unha lei que vai favorecer milleiros de galegos, posibilitando que haxa máis médicos en atención primaria, máis pediatras en prazas de difícil cobertura, que se cubran as prazas ademais de especialistas nos hospitais comarcais, as prazas de psiquiatría, que cando un galego non poida acudir pola mañá ao seu médico de cabeceira o poida facer en horario de tarde.

E xa ve, conselleiro, a votación. Aí está a resposta desa oposición que di que quere mellorar a saúde dos galegos, que pon o berro no ceo porque non hai médicos, negando a maior; incluso escoitamos que non é verdade que non hai médicos. Pero, mire, dos compromisos do BNG e do PSOE coa mellora da atención primaria en Galicia xa tivemos boa conta no pleno de hoxe. Socialistas e nacionalistas votaron en contra a lei que ten como finalidade poder contratar máis médicos e cubrir as prazas vacantes de máis difícil cobertura en hospitais comarcais e en centros de saúde, tanto do rural como outros de difícil cobertura. Pero, claro, isto acaba co seu discurso e a eses miles de xentes que saen ás rúas imos ver —como dixen antes— o que lles contan.

Señores da oposición, vostedes propoñen medidas para Galicia, pero, en cambio, este é un problema que sabemos que é xeneralizado de todas as comunidades autónomas do noso país, todas padecen o mesmo. Moi boas non deben de ser esas medidas, porque non llas compran as comunidades que son da mesma cor política que a súa.

Mire, señor Torrado, non sei se vostede lle explicou a receita por exemplo ao señor Barbón. Eu vou dicirlle o que di el: *Los médicos asturianos califican de crítica la situación de la atención primaria. O se incentiva a los profesionales de las zonas rurales o de la alta montaña o se van a acabar quedando sin ellos.* Ou o que di o señor Lambán, en Aragón: *Los médicos aragoneses buscan soluciones contra el hundimiento de la atención primaria.*

E vostede, señora Prado, poderíalles dar unha solución máxica desas que ten vostede aos seus socios de Esquerra Republicana. *La falta de médicos y las jubilaciones amenazan la atención*

primaria en la Cataluña vaciada. Ante esta situación, facultativos y sindicatos reclaman que la Generalitat ponga en marcha un plan de incentivos que consiga atraer a las nuevas generaciones de médicos para garantizar la atención primaria.

Vostedes, contra toda evidencia, seguen actuando como se Galicia fose a única comunidade que tivese este problema e fose culpa do seu Goberno, do Goberno que goberna Galicia. E por iso agora non soportan que veña a Xunta, que non é o único goberno autonómico en sufrir este problema, ser o primeiro en atopar un mecanismo que pode ser parte da solución. Hoxe retratáronse ante todo o pobo galego.

Curiosa tamén é esa nova do señor Ximo Puig, que suma a privada ao seu plan para reducir listas de espera. Os doentes que teñan que esperar máis de sesenta días poderán optar pola concertada. Sería bo saber, señor Torrado, con que PSOE estamos a falar hoxe: se co que aumentou nun 48 por cento os concertos coa privada no Bipartito, conxuntamente co BNG, se co que chama privatización a este goberno que os mantén por debaixo de onde eles nos deixaron; ou co PSOE que, como na Comunidade Valenciana, acaba de descubrir de novo as bondades da colaboración coa privada e alí fai un anuncio de incremento dos concertos co que vostede, señor Torrado, sería implacable, se o tivera feito aquí o Goberno da Xunta de Galicia. Parece ser que alí o decreto de garantías vai ter a vontade declarada de derivar masivamente á privada, xusto do que nos acusaron aquí e o que nunca se fixo. Alí o PSOE declara abertamente que o vai facer. Sería bo que nos aclarase este modelo, señor Torrado.

Señorías, acabamos de escoitar o conselleiro, que nos di que en Galicia, cun 5,7 por cento da poboación de toda España, conta con máis de catrocentos sesenta centros de saúde, concentrando o 14 por cento dos centros de saúde de todo o país; unha rede que supón máis do dobre dos centros dos que correspondería por poboación. Pero a Xunta é consciente desta dispersión e ten moi claro que a proximidade debe de ser unha característica e unha prioridade para o goberno sanitario.

Vimos, ademais, o que dixo aquí. Falou dos centros integrais de saúde de Lugo e Lalín, ampliación doutros centros como Arnoia e Ribadavia entre outros; tamén se mencionou ese Plan de infraestruturas sanitarias de atención primaria, que contempla máis de cincuenta actuacións nos vindeiros anos. En definitiva, conselleiro, vese que hai unha aposta clara por manter e por mellorar esa ampla rede de centros de atención primaria.

Tamén o escoitamos, porque non se esconde nunca o problema que temos de falta de profesionais, motivado en gran medida na nosa Comunidade por ese compromiso que ten o Sergas de manter unha rede tan extensa de centros de saúde. Porque tampouco imos esquecer outro dato importante que nos deu, que nomeou, que, ademais, son datos do Ministerio de Sanidade. Galicia está entre as catro comunidades autónomas cunha maior ratio de médicos de familia por cada cen mil habitantes.

E poderíase optar por un modelo máis centralizado, pero sabemos —e vostede tamén o recordou— que o obxectivo que teñen desde o Goberno non é só ter bos profesionais, senón telos alí onde a cidadanía galega os necesita. Non se amortizan prazas, senón que se innova, mentres que aquí seguimos escoitando as mesmas perlas pleno tras pleno, e mesmo podía-

mos ver o líder do Partido Socialista en Galicia dicir hai uns días que, cando gobernaba Pérez Touriño aquí, tiñamos 976 sanitarios máis —que non é verdade—. Seguen repetindo a mesma mentira de sempre, a ver se, repetíndoa moitas veces, isto cala.

Pero miren, señorías, seriedade e rigorosidade. Este dato desmentiu o conselleiro no pleno pasado e penso que a todos os grupos parlamentarios nos chegou o que o conselleiro presentou aquí. E, se non, eu fágolle chegar. Son datos claros. A plantilla media de profesionais diarios do Sergas entre o 2008 e o 2021 incrementouse en máis de 6.500 profesionais, pasando de 36.256 no 2009 a 42.783 no ano 2021. Isto chegounos a todos os grupos o 15 de setembro. Eu rogaríalles que lle fixeran chegar ao señor Formoso eses datos, para que non faga o ridículo en redes contando mentiras.

Miren, seguen mentindo, seguen distorsionando. Señor Torrado, aclárese: ¿vostede quere sobrecargar a atención primaria? ¿Non a quere sobrecargar?

Señora Prado, fala da vacinación. Mire, a vacinación foi un éxito e o que se intenta con isto é aliviar o traballo da primaria. Deixouno claro o conselleiro, saíu en nota. Para eses pacientes de máis de 80 anos, eses cidadáns que non poidan acudir aos vacinódromos —que se fai así porque foi un éxito, porque hai sitio para aparcar e porque hai xente que prefire ir aos vacinódromos—, nos casos en que non poidan acudir, non conte mentiras, porque se van repescar nos seus centros de saúde; porque o que non poida ir ao centro de saúde vaise ir á casa. E porque o obxectivo é claro: que ninguén quede sen vacinar. Díxoo o conselleiro aquí, díxoo en notas de prensa, saíu publicado nos diarios. Pero claro, o seu é a distorsión, o alarmismo, a demagogia.

En fin, mire, nós o obxectivo que temos que aclarar é que hai que conquistar máis médicos, que temos máis médicos que cando vostedes gobernaban e que as medidas que se están implantando de reorganización do persoal dos centros de saúde van permitir unha maior organización. Aquí escoitamos como se empodera a enfermería, como se potencia o persoal farmacéutico e como se incrementaron esas prazas, eses avances no CRM e no sistema XIDE, os plans locais de saúde. Desde logo, temos que darlle a noraboa pola valoración que se fixo dos plans locais de saúde, que foi a única candidatura pública premiada de máis de setenta e cinco candidaturas. O que vostede dicía: que, mentres que outros nos valoran, aquí o que hai é desprezo e desconfianza.

En conclusión, temos melloras salariais, melloras na docencia, melloras tecnolóxicas, melloras asistenciais, sen renunciar a ese obxectivo claro de conseguir máis médicos, máis prazas de formación, máis títolos, novas prazas de profesor asociado para a formación práctica, un profesor asociado en enfermería, unha nova praza teórica de medicina de familia.

Hoxe aquí aprobáronse medidas que, dentro das competencias da nosa Comunidade Autónoma, virán mitigar esa escaseza de médicos tanto na primaria como na especializada...

O señor PRESIDENTE: Remate, por favor.

A señora AMIGO DÍAZ: ... —remato xa—, nesas prazas de distintas coberturas. E, desde logo, coas medidas desa reforma que se están acometendo na atención primaria, van contribuír a

que en Galicia sigamos contando cun Servizo de Saúde forte e comprometido coa saúde dos galegos. E, fronte a todo isto, temos a inacción do Goberno. Queda claro quen traballa por manter unha sanidade boa, quen está en forma proactiva, e quen está na inacción.

Máis nada e moitas grazas. (*Aplausos.*)

O señor PRESIDENTE: Grazas.

Réplica, conselleiro de Sanidade.

O señor CONSELLEIRO DE SANIDADE (García Comesaña): Moitas grazas, presidente.

Señorías.

Señor Torrado, eu creo que vostede non se acorda ben, pero nós acreditamos as prazas no mes de outubro do ano pasado, bastante antes de que se pechara o prazo para incorporar esas prazas na convocatoria de maio deste ano. Foi o ministerio o que nos dixo que non podía incorporalas. Nós argumentamos que no 2020 xa se fixera iso, e non houbo maneira. Polo tanto, non é que as habilitáramos despois, señor Torrado, foi bastante antes de que se abriera o prazo. Un ano despois, señor Torrado. Estas prazas son do ano pasado. (*O señor Torrado Quintela pronuncia palabras que non se perciben.*) Ben. En fin, o que vostede queira. (*O señor Torrado Quintela pronuncia palabras que non se perciben.*) Non. Ben, está claro cal é o interese do Goberno do Estado de non facilitar a formación de médicos especialistas en Galicia, que, por certo, fixémoslo —insisto— con ese esforzo —volvo recoñecer unha vez máis— dos titores e coas regras de xogo actuais, señor Torrado. Nós forzamos os titores, falamos con eles, convencémolos —e hai que agradecérllelo— para que incorporaran eses titores máis.

A verdade é que tamén me chama a atención que vostede fale de non recoñecemento aos titores. Probablemente non coñeza os detalles da formación MIR en atención primaria ou descoñeza, por exemplo, que un titor ten un mes sen necesidade de ir a consulta para que quede o médico de familia el só; un mes que, por suposto, todos eles ocupan en formase, en reciclarse, pero teñen un mes por exemplo de liberación.

E acabo de comentar —o que pasa é que vostede entrou un pouquiño máis tarde, ao mellor non o escoitou— que estamos traballando nese decreto de titores para recoñecer aínda máis se cabe a actividade docente nas axendas de calidade, que están, por certo, aprobadas xa e que si contan con el.

Dende logo non aspiramos a formar médicos de familia en Vilaxoán, señor Torrado. É máis, mentres o centro de saúde non estivo coas reformas que fixo o concello, non aspirabamos nin sequera a que tivera pacientes. Vostede vén aquí e fala do centro pechado, pero non di que o concello estivo facendo unhas obras, que rematou xa por certo, e, unha vez rematadas esas obras, o centro de Vilaxoán abrirá oportunamente. Pero non imos levar residentes a Vilaxoán, señor Torrado.

Curioso o alegato que fai vostede en defensa do Ministerio de Sanidade, que aproba nun consello de ministros no mes de setembro 170 millóns de euros para todas as comunidades au-

tónomas, que, por certo, tócanos 11 millóns, señor Torrado, a Galicia para atención primaria, e ameace ou diga que case mellor que non nos cheguen, non vai ser que os gastemos mal. Ao mellor ten que ver vostede con este prazo tan curto de tempo que nos dan. ¿A alguén lle pode caber na cabeza que se aprobe en setembro e nos dean ata decembro para licitar e comprometer o gasto? Pero ¿que axuda é esta?, ¿que axuda é esta, señor Torrado? Entendo que a única explicación é falar dos fondos covid; perfectamente.

Mire, antes comentaba vostede na primeira intervención e eu quería dicilo antes, pero, como —insisto— non estaba cando empecei a falar, quería parar un momentinho nese suposto problema que ten a atención primaria en Galicia, que é o feito de que teñamos xerencias de atención integrada.

Sempre fago a mesma pregunta. Dígame vostede unha comunidade autónoma que vaia ben coa atención primaria, que teña unha atención primaria estupenda, e dígame vostede se aí hai xerencias de atención primaria ordinarias ou xerencias integradas. Dicar a estas alturas que o problema da primaria son as xerencias de atención integrada é non estar na realidade, señor Torrado. Agradezo á señora Amigo ese repaso que fixo por algunhas comunidades autónomas, que ben, por se algún non o tiña claro, reflicte a situación que hai en cada unha delas. Gustaríame saber se en Asturias hai xerencias de atención integrada, se en Aragón hai xerencias de atención integrada ou se en Cataluña hai xerencias de atención integrada. E, curiosamente, tres exemplos que acaba de citar a señora Amigo, tres comunidades autónomas onde o problema é exactamente o mesmo. Non se engane, señor Torrado, as xerencias de atención primaria non son o problema desta situación, porque, se non, como digo, os problemas de primaria estarían nas tres comunidades autónomas que tomamos a decisión; unha decisión, por certo, valente e probablemente seguida por moitas máis comunidades autónomas en canto se poida.

Dicirlle, señor Torrado, que hai catro xerentes, catro xerentes de área sanitaria que son médicos de atención primaria. *(Pronúncianse palabras que non se perciben.)* Non, non, se o problema é que non temos médicos de atención primaria á fronte das áreas administrativas, hai catro xerentes en toda a área sanitaria e iso non é un problema. *(Murmurios.)*

A ver, os médicos de atención primaria, se estiveramos nun modelo de xerencias, estarían sendo discutidos e compartidos entre hospital e primaria. Eu vivín esa etapa, señor Torrado, eu vivín cando a xerencia de atención primaria tiraba dun médico para as urxencias de primaria e nós tirabamos para as urxencias de hospital. Esa competencia imaxine neste contexto que sería. Creo que non podemos ter mellor situación que que o interese do máximo responsable das áreas sanitarias —insisto: catro deles médicos de atención primaria— sexa mellorar a atención dos cidadáns e non a defensa da primaria ou da hospitalaria, que é un debate realmente rancio. Xa ninguén fala disto, ninguén fala da competencia primaria e hospitalaria.

Vostede antes dicía unhas cousas tremendas, como a falta de capacidade de pedir probas dun médico de atención primaria. Pero ¿en que mundo vive, señor Torrado? Os médicos de atención primaria de Galicia poden pedir todas as probas. Vaia vostede a Asturias, vaia vostede a Aragón, vaia vostede a Madrid e pregunte. Xa non pedir probas, o acceso á información da atención hospitalaria. ¿Onde hai un nivel de integración máis alto que hai aquí?

Por certo, esas probas de atención primaria que agora mesmo se piden de hospital, perdón, se piden de atención primaria, e contan no presuposto de atención hospitalaria: todas as probas de laboratorio, todas as probas diagnósticas, si, claro.

Ben, polo tanto, clarísimo que o modelo de atención integrada é o modelo de futuro, é o modelo correcto, é un modelo que non fai que esteamos discutindo ou pelexándonos por eses tan escasos recursos.

Vou falar un momentíño de algo que me parece tremendo. Tanto vostede como a señora Prado falaron da vacinación dos maiores de 80 anos. Realmente é lamentable que estean a utilizar este tema aquí no Parlamento e, sobre todo, nas vilas e, sobre todo, trasladándolles unha alarma aos cidadáns que non ten sentido. En ningún momento se dixo que non se ían vacinar despois, pero di vostede, señora Prado: xerando incerteza; ningunha incerteza, nin agora nin nos outros tres procesos, ningunha incerteza. Pode dicirlles a todos os maiores de 80 anos que estean totalmente tranquilos, que o que di o Bloque non é certo. *(Aplausos.)* Imos vacinar a todos os maiores de 80 anos, nos centros masivos, se queren ir, ou nos centros de saúde se non poden ir. Deixen xa de manipular e de alarmar, ¡por Dios!; nin sequera coa vacinación, un proceso que é para estar orgullosos en Galicia. *(Aplausos.)*

Dicía que nos comprometemos antes e que nos volvemos comprometer agora: todos os galegos e galegas que sexan citados, teñan máis de 80 anos, se non van aos centros de vacinación masiva, onde, por certo, moitos galegos e galegas nos pediron que levaranmos a vacinación destes colectivos, porque teñen mellor aparcamento... *(Pronúncianse palabras que non se perciben.)* Si, vaia vostede á rúa Cuba a aparcarse co seu coche, señora Prado, ou vaia a Vilagarcía a aparcarse co coche diante... *(Pronúncianse palabras que non se perciben.)* Si, si, si, vaia aparcarse alí, vaia aparcarse alí. Teña vostede voluntarios na porta do centro de saúde para subir os pacientes ás plantas de vacinación. ¿Que pasaría se nós dixeramos que a vacinación era nos centros de saúde?, ¿que diría hoxe vostede, ou vostede? *(Pronúncianse palabras que non se perciben.)* Non. Ben, pois por iso melloramos, por iso melloramos, señora Prado.

E xa o dixeron vostedes: nós estamos dando aos galegos e ás galegas a mellor alternativa que temos, porque non é unha, son dúas: os galegos escollen se van ao punto masivo ou se van ao centro de saúde; é mellor oferta que na anterior. O que quere ir ao centro masivo vai e o que non quere ir é chamado para a repesca. *(Aplausos.)* ¿Que problema hai?, ¿que problema hai? *(Pronúncianse palabras que non se perciben.)*

Ben, falando das outras categorías, señor Torrado, eu sinto que vostede non se sume a esta iniciativa e a todos os proxectos que traemos aquí e vote sistematicamente en contra, incluso hai uns días sobre aumentar as competencias da enfermería ou da farmacia. Repito: estudaremos os podólogos —xa llo dixemos ao colexio—, non haberá problema en estudalo. Pero, agora mesmo, estamos centrados en enfermaría, en farmacéuticos e tamén en persoal administrativo, que, por certo, incrementamos en catrocentos PSX dende que empezou a pandemia, nos centros de saúde, catrocentos. Agora mesmo hai por cada dous médicos un PSX en atención primaria, cousa que nunca tiveramos.

Non vou volver dicirlllo, porque xa llo dixen varias veces; vostede insiste niso, nun tema técnico, seguramente. O XIDE non é unha triaxe, señor Torrado; as triaxes sempre levan implícito un factor de tempo, e o XIDE non leva tempo implícito; polo tanto, non é unha triaxe. Deixe, por favor, de dicir que é unha triaxe, non o é; é que a demanda do paciente a recibe un administrativo que ten unha ferramenta que di que esa persoa ten que atendela, pero non lle di en que tempo; iso sería unha triaxe; isto non é unha triaxe, señor Torrado; deixe vostede de dicilo porque non inclúe.

Fala dos psicólogos. Mire, efectivamente, temos un psicólogo de enlace por cada unha das áreas sanitarias e temos cinco unidades de saúde mental incorporadas neste período, cinco, que curiosamente están ubicadas en atención primaria. Polo tanto, non di vostede a verdade se fala de que non hai psicólogos en atención primaria, que nós puxemos.

E respecto da súa demagogia de que se se levan cento seis, ¿por que non sacamos trescentas cincuenta? Miren, porque non hai trescentas cincuenta vacantes en atención primaria. Nós sacamos a concurso, sacamos un proceso de provisión, señora Prado. Non sacamos prazas novas, sacamos un procedemento para prover esas prazas, e como hai cento seis prazas vacantes, sacamos cento seis prazas. ¿Como imos sacar trescentas cincuenta prazas se non hai trescentas cincuenta prazas vacantes? Pero ¿en que cabeza cabe? Non podemos sacar trescentas cincuenta prazas. Hai alguén que vai dicindo por aí que temos quiñentas prazas vacantes en atención primaria; é falso; en atención primaria temos as cento seis que sacamos agora, e, dende abril ata agora, as que se produciron. Sacamos todas as vacantes que tiñamos. É —insisto— un procedemento a verdade que novidoso, destacando, por suposto, claro que si —á señora Prado non lle parece interesante—, que é —un pequeno detalle— unha praza en propiedade; iso é pouca cuestión.

Pois claro que si, a xente colleu esas prazas porque moita desa xente que vostede dicía, efectivamente, algunha de 60 anos, incluso, leva anos presentándose á OPE e sen aprobala e con este sistema de concurso de méritos conseguiu unha praza, señora Prado, si, e orgulloso eu de que esa xente teña praza en propiedade con este sistema, claro que si; non teño nada que ocultar neste sentido.

A idade media é variada, xa llo direi cando o teña calculado, porque, como digo, faltan persoas por escoller aínda, pero si hai xente maior. Nós o que non fixemos —ao mellor vostede si que o tería feito— foi impedir que a xente que non ten aprobado prazas noutras convocatorias se presentara a esta. Non o fixemos, loxicamente. E a xente que leva anos tratando de conseguir unha praza en propiedade presentouse e sacouna, por concurso de méritos, si, porque esta é a vantaxe deste sistema, e encantados de que sexa así, e van coller esa praza, e ademais van facer dúas gardas ao mes; total, 212 gardas ao mes máis que imos ter en atención primaria, claro que si.

Dicíalle eu, señora Prado, que nós non negamos a falta de médicos, nunca. Tanto é así —dicíao antes, pero non debeu parecerlle razoable— que publicamos a lista de contratación que temos na páxina web. ¿Por que a publicamos? ¿Para ocultar que non hai médicos? Non. Non temos médicos de atención primaria, e publicámolo diariamente na web do Sergas, para que todo o mundo vexa —incluída vostede— que non é un problema de que recortamos. Vostede

di: non, o Sergas non substitúe porque hai que recortar. Non é recortar, señora Prado. Non os hai, non os hai (*Pronúncianse palabras que non se perciben.*) Ben, se non os hai, non os podemos contratar. Entón, é tan sinxelo como iso.

Insisto: o que acabamos de facer agora non é un sistema de dotar de novas prazas, senón que é de provisión. Por iso a lei que acabamos de aprobar hai un momentíño non ten memoria económica, evidentemente. Se o que estamos é facendo un sistema para a elección de prazas, non hai prazas novas; polo tanto, non hai memoria económica, salvo se quere vostede que metamos os custos derivados da organización do proceso de selección, pero non imos por aí.

Ben, sobre os datos de actividade que acabo de darlle aquí, vostede preguntame se hai máis demanda que esa. Volvo repetir o dato: 22,8 millóns de consultas de atención primaria no que vai de ano; insisto: como se todos os galegos tiveramos ido unha vez ao mes, todos, incluídos os que están aquí, ao centro de saúde. Esa é a actividade que estamos facendo en atención primaria, e é esa a demanda, señora Prado.

A demanda en atención primaria acabo de dicila: o 82 por cento dos galegos que piden unha cita recíbena en menos de catro días, e todos reciben esa cita. Polo tanto, si estamos atendendo a demanda que se xera en atención primaria. E —insisto— agradecemento aos profesionais que están a facer que eses datos sexan históricos; nunca tivemos tanta demanda en atención primaria e nunca resolvemos tanta demanda en atención primaria.

Ben, vostede fala nese contexto de desmantelamento da atención primaria. Claro, debemos estar cabreados, porque a nosa folla de ruta de desmantelar a atención primaria desbótase. Pois ¿iamos facer 22,8 millóns de consultas se o noso obxectivo fora desmantelar a atención primaria? ¿Cre que é compatible 120 millóns de euros en obras, oitocentos profesionais máis e 22,8 millóns de actuacións en atención primaria con ese discurso rancio, de novo, de desmantelamento da atención primaria? Pero ¿quen lle compra ese discurso? Ben, xa vexo que algúns llo compran.

Vostede fala da miña valentía de ir o outro día a un centro de saúde a contar que se incorporan tres médicos alí, médicos en turno de tarde, señora Prado. Os turnos de tarde son prazas de difícil cobertura en moitas vilas, si, claro que si, porque os médicos poden escoller e prefiren traballar de mañá e non de tarde. Poden escoller ¿sabe por que? Porque non hai; como non hai, escollen; os que están escollen, efectivamente.

Fálame de valentía. Valentía a súa o outro día en Soutomaior, valentía a súa o outro día en Baltar; ben, valentía na mesa na que ese día comparecía o presidente, o que dixo do caso de Baltar, valentía a súa en ir a Baltar aquel día, ao día seguinte falar, xunto co señor Formoso, falando novamente das novecentas prazas, esas prazas ficticias que cos seus contos queren facernos crer.

Eu o outro día trouxen aquí un informe dun funcionario que di que en Galicia hai máis de oitocentos profesionais máis; media diaria, señora Prado, diaria. (*A señora Prado Cores pronuncia palabras que non se perciben.*) Non, non. A ver, unha media diaria que é un contrato ao día, tres contratos non contan na media diaria, señora Prado, media diaria.

Oitocentos profesionais máis, vostedes seguen a dicir que hai novecentos menos. ¡Por Dios!, deixen de enganar unha vez máis. Xa lle dixen o outro día que neses novecentos están douscentos setenta e dous mil que nos presupostos de 2009 contaban como médicos de atención primaria, que agora están noutro sitio; contaban varias veces os médicos APD e, o máis grave, contaban neste caso médicos con presuposto para catro meses que había en 2009. Se facemos esas contas, esas contas de verdade e non os contos, saen oitocentos profesionais máis, que, —insisto— asina un funcionario. A ver se así dunha vez deixamos de facer ese discurso —unha vez máis lamentable— de que hai novecentos profesionais máis.

Ben, do orzamento, xa o dixo vostede: hai 100 millóns de euros máis en atención primaria no capítulo 1, non teño máis que dicir. 120 millóns de euros en infraestruturas, 100 millóns de euros máis en atención primaria e oitocentos profesionais máis. ¿Que desmantelamento de atención primaria está a contar vostede, señora Prado? (*Aplausos.*)

Xa por último, para rematar, a traca final do Foro da Toxa e O Grove. A ver, señora Prado, cando un concello desenvolve unha actividade que requira moita presenza de cidadáns, como é o caso da Feira do Marisco ou a Festa da Auga, ou incluso o Foro da Toxa, o organizador, non a Xunta de Galicia, o organizador ten que promover e propoñer os recursos asistenciais necesarios. Así, o alcalde do Grove contratou un servizo médico para a Festa do Marisco e así os organizadores da Toxa contrataron os dispositivos que entenderon necesarios para o Foro da Toxa. Non veña vostede manipular unha vez máis suxerindo que o Sergas puxo ambulancia na Toxa. Pero ¡por Dios! (*Pronúncianse palabras que non se perciben.*) ¿Como que si, si? Non, non, non. Nós non... Ben, ¡home!, (*Pronúncianse palabras que non se perciben.*) ¡por Dios!, ¿como que si, si? Demóstrelo vostede. Demostre vostede que a Xunta puxo unha ambulancia no Foro da Toxa. Pero ¿como se pode mentir con ese descaro? Non é certo, non é certo (*Aplausos.*), señora Prado. A Xunta puxo médicos no PAC do Grove ese día, tres días seguidos, que se sumaron aos médicos que puxo o alcalde do Grove. Igual que puxo o alcalde de Vilagarcía médicos de reforzo na Festa da Auga, exactamente igual; ou o de Cambados. Que, por certo, é obriga dos concellos reforzar sanitariamente cando fan ese tipo de festas, non é unha cousa que se lle pide ao Sergas e como o Sergas non o dá pono o alcalde, non é certo. O alcalde do Grove fixo o que tiña que facer e quen organizou o Foro da Toxa fixo o que tiña que facer.

Polo tanto, non siga manipulando unha vez máis, señora Prado.

Moitas grazas. (*Aplausos.*)

O señor PRESIDENTE: Grazas, conselleiro.

Rolda especial de aclaracións.

Grupo Parlamentario Socialista, señor Torrado.

O señor TORRADO QUINTELA: Grazas, presidente.

¡Home!, señor Balseiro, non me compare a Festa da Auga co Foro da Toxa, que xa me entrou aí... A Festa da Auga son un montón de amigos que van alí tomar uns viños de máis e falar

das súas cousas. E o Foro La Toja... (*Pronúncianse palabras que non se perciben.*) E o Foro La Toja... ¡Caramba, que casualidade! En fin...

Habilitación de prazas en outubro de 2021, que dixo vostede para solicitar a convocatoria, que a convocatoria fora un mes antes. Eu non lle detecto o porqué, pero si lle detecto que se lle agriou o carácter cando fala con nós, comigo especialmente, e non, non, non, non creo que..., quero dicir: nós temos debates, ás veces acalorados, non pasa nada. Pero quero dicir, non é necesario, fálame cunha agresividade que «¡Ay mísero de mi, ay infelice!», que dicía Segismundo. (*Murmurios.*) Non se meta na relación cariñosa que temos o conselleiro e mais eu, que somos inimigos íntimos número un e ademais querémonos ben, se nos entendemos ben el e mais eu. Son as malas influencias, conselleiro, fágalle caso pouco e fágame caso a min e entendámonos, discrepemos, pero sen tanto mal ton.

Vostedes solicitaron en outubro —acaba de dicir vostede aquí— do 2021 as prazas para a convocatoria seguinte, pero é que a convocatoria xa saíra, que é o que lle dicía eu, e díxome: ¡bah!, vostede non se entera; a convocatoria é do 13 de setembro; ata onde eu sei, o 13 de setembro é antes que outubro. Polo tanto, cando vostedes dixeron que tiñan máis prazas habilitadas, entraron xusto na seguinte convocatoria que se podía.

Vostede pode dicir que é tarde, lexítimo, e está ben, pero non me pode dicir que as pediron antes da convocatoria de 2021, porque non é certo. Pódeme dicir que querría que foran antes, que a convocatoria se puidese cambiar. Todo iso é lexítimo; nós temos algunha dúbida sobre iso, pero é lexítimo. Pero vostedes dixeron —que é o que lle dixen eu na primeira intervención—: faise a convocatoria en setembro e en outubro, ¡ah!, pero se nós temos moitas máis prazas habilitadas; ¡home!, pois hai un mes que sacaron a convocatoria, ¡que pena que non as habilitaran un mes antes!, que xa estaban. O que nós entendemos é que podería ser intencionado. Seguro que non, seguro que non.

E as novecentas setenta e seis prazas menos están nos orzamentos 2009–2022, tamén as asina un funcionario, non hai funcionarios de primeira e de segunda; se vale para un, vale para outro. Polo tanto, eu creo que hai que intentar ser honestos cos datos.

Podería vostede facelo moito máis fácil, é dicir, que é culpa das taxas de reposición do 10 por cento, que é así, porque é así, pero, en fin, vostede di que non. Non son os mesmos os contratos, que poden ser eventuais, que as prazas que dá un orzamento, que son estables. Polo tanto, aí hai unha diferenza, porque a diferenza está en que a contratación agora vén sendo, nos últimos tempos, moi inestable.

É certo que vostede apuntou que todas as comunidades teñen o mesmo problema, e díxome: ¿quen ten xerencias de atención primaria? —como se quixera escoitar que lle dixera: ¡ningunha!—. Pois eu creo que algunhas teñen algunha mellora substancial con respecto a Galicia, igual non en todas as cousas.

Pero, mire, voulle dar un dato, só como dato —igual isto tamén o pode discutir—. Dentro da porcentaxe orzamentaria que cada comunidade autónoma ten, porcentaxe adicada a atención primaria, se facemos un ranking de comunidades autónomas, ¿en que posición está

Galicia? Na segunda pola cola. E vostede dime: non é cousa de partidos. A primeira —a peor— é Madrid, Madrid é indiscutible, imbatible neste récord; ou sexa, non intenten ser pioneiros contra Madrid aí, porque isto é imbatible. (*Aplausos.*) A liberdade é que os demais queden sen médicos en Madrid. (*Aplausos.*) Madrid, Galicia, Murcia, Andalucía. As que máis porcentaxe destinan á atención primaria: Euskadi, Aragón, Asturias e Valencia. Se vostede pode dicirme que non é unha cuestión ideolóxica, pode ser. Camiña como un pato, cheira como un pato, parece un pato, igual é unha vaca pero parece un pato. É que só hai que ver as cousas.

E despois non quere dicir iso que vaian resolver todos os problemas do mundo, en absoluto. Pero é que non todos os problemas de atención primaria son culpa da Xunta de Galicia, en absoluto. Pero tampouco é posible dicir que todos son culpa de Pedro Sánchez, dos socialistas, que somos moi malos, e a Xunta faino todo ben.

Porque eu traslado unha pregunta como reflexión, xa sei que é unha reflexión un pouco tramposa, é dicir, é unha pregunta que incita á mala resposta, pero deixo a pregunta só. A situación actual —difícil cobertura de prazas, unha atención primaria que necesita reforma, queixas constantes dos profesionais, dimisión de xefes de servizo en hospital e en primaria, queixas dos usuarios—, ¿todo isto era absolutamente inevitable dende o 2009? Quero dicir: ¿fíxose todo perfecto e ao final esta situación era incluso inevitable? Mire que dende o 2009, se quere vostede botarlle a culpa a Madrid —votos para o Bloque, iso é fantástico—, pasaron polo Goberno de España polo menos gobernos sostidos por dous partidos distintos. Polo tanto, non era inevitable. Sería absurdo dicir que era resoluble na súa totalidade, tampouco o é. Pero algo evitable era. Polo tanto, algún erro cometeuse. Se vostede queda tranquilo dicindo que noutros lados tamén, vale; nós non; pero, vale, nós cremos que iso non é unha excusa.

Pero, en todo caso, nós cremos que hai países que funcionan mellor con outros modelos, que teñen outras desvantaxes tamén. Nós temos algunhas vantaxes con respecto a outros países que eles non teñen e por iso o xestionan mellor, porque teñen que ocuparse de menos espazo asistencial, e nós non o compartimos. Pero quero dicir que, postos a buscar, poderíamos, pero iso non é a solución. ¿Era inevitable? Non, era evitable, en parte era evitable.

E, por tanto, nós o que defendemos é que vostedes, se van tomar medidas, que sexan valentes e as tomen de verdade.

O señor PRESIDENTE: Remate, por favor.

O señor TORRADO QUINTELA: O argumento sobre as cento seis prazas non é tecnicamente asumible, non o é, non é provisión de prazas. Vostedes vendéronnolas porque, como había cento seis MIR que acababan, ían convocar cento seis para os MIR que terminaban, e non me diga que non, porque así o dixeron o presidente e vostede aquí. E, ademais, que é moi curioso: cento seis porque acaban cento seis MIR —camiña como un pato ese tamén—, pero se vostedes o convocaron para o MIR e practicamente non hai ningún MIR que aspirara, poden convocar trescentas cincuenta, ¡poden!; e existen profesionais que concursaron; polo tanto, pódenos contratar.

Insisto —e non é o noso modelo—, pero, se foran valentes, facíano; se foran valentes, traerían a debate as leis e non as aprobarían pola porta de atrás. Se foran valentes, tiñan que propoñer un plan completo...

O señor PRESIDENTE: Remate, por favor.

O señor TORRADO QUINTELA: ...e non medidas individuais e puntuais, cada vez arrastrando a dicir que nós somos demagogos só polo único pecado que cometemos, que é non aplaudirlos. E iso é trampa, incluso non é decente nin para este goberno.

Moitas grazas. (*Aplausos.*)

O señor PRESIDENTE: Grazas.

Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego, señora Prado.

A señora PRADO CORES: Grazas, presidente.

Señor Comesaña, nin na vida nin aquí vale todo, e vostede pode poñerse todo o vehemente que queira, que non vai ser capaz de tapar a realidade. E a primeira realidade é que o BNG non crea ningunha alarma coa vacinación dos maiores de 80 nos vacinómetros. (*Murmurios.*)

O señor PRESIDENTE: Silencio.

A señora PRADO CORES: O que facemos é trasladar a alarma, o descontento e o malestar das miles de persoas que non entenden esa medida, (*Aplausos.*) que non entenden como vostede vén aquí e di que iso é imprescindible, cando as tres anteriores doses puideron facelas nos centros de saúde; que non entenden como os obrigan a desprazarse setenta ou oitenta quilómetros e pagar por ese desprazamento.

E vostede non minta dicindo o que eu non dixen. Dixen que vostedes os sumían na incerteza de non saber se logo na repesca, ¿como e cando?, que iso é o que está pasando. Vostedes estanos citando para os vacinómetros e dinlles que quen non vaia logo vai poder ir a unha repesca. ¿Como? ¿Cando? ¿De que xeito? ¿Dentro de tres meses, de dous? Iso foi o que lle dixen. Ou sexa, que non minta, non minta porque hoxe xa leva aquí unha dose importante.

Segunda cuestión. Mire, vostede pode tamén poñerse moi vehemente, pero no PAC do Grove o día 29 non houbo ningún médico pola noite, e o día 30 tampouco, nin moitos outros días de todo este verán. E a veciñanza está farta de non ter asistencia e por iso sae á rúa. E a veciñanza está farta de que lle digan que non hai recursos e que o Sergas puxera á disposición da oligarquía, *de los ricos* reunidos no Foro da Toxa, unha ambulancia medicalizada do 061 e un equipo completo; o Sergas. ¿Ou quere dicirme que os organizadores foron e contrataron unha ambulancia do 061 que estaba aparcada alí? (*Pronúncianse palabras que non se perciben.*) ¿Contratou unha ambulancia que estaba aparcada alí? ¿Ou foron os organizadores os que lanzaron a proposta aos profesionais do 061 de quen quería facer horas extras para cubrir esas quendas extraordinarias no Foro da Toxa? (*Aplausos.*) Pero ¿de que fala, señor conse-

lleiro?, ¿de que fala? ¡Sexan capaces de recoñecelo! Sexan capaces de recoñecer que o fan así, que teñen recursos para os ricos e non os teñen para a veciñanza. ¡Sexan capaces de recoñecelo! (*Murmurios.*) Si, vergonza, claro que si. ¡Demóstreme vostede que non é así! Demóstreme vostede que profesionais con nomes e apelidos non estiveron alí. Iso si, nalgúns casos vestidos de paisano, para que non foran identificados. Esa é a realidade.

Polo tanto, señor conselleiro, señores e señoras do Partido Popular, por fin hoxe vostede dixo aquí unha verdade alta e clara: non hai novas prazas. ¡Por fin! Non hai novas prazas. Simplemente están cun baile, están cambiando de aquí para outro lado, non hai novas prazas. Por fin foi capaz de recoñecelo aquí abertamente. Claro que non hai novas prazas. Simplemente é un baile, simplemente para facer que fan, cando ningunha das propostas que vostede hoxe puxo aquí encima da mesa significan aumento de persoal, significan rectificar.

Porque a esas propostas que vostede dixo de que estamos no camiño de solicitar aumento de prazas de formación —si, díxoo moitas veces, vale—, fágano. ¿E como vai ser esa formación? ¿Onde se van formar, señor conselleiro? ¿Con que profesionais? Se en atención primaria os profesionais están que non dan para o seu traballo. ¿Que calidade de formación van recibir? Di vostede que teñen un mes libre os titores, un mes en catro anos, porque esa posibilidade de que os MIR queden un mes sós é no cuarto ano; e vostede quere poñelo aquí como que teñen un mes para formarse. Pero ¿de que está falando? É que non se pode ser tan demagogo. (*Murmurios.*)

Polo tanto —eu xa llo dixen antes—, o BNG non vai ser cómplice, non o foi nunca, non lle compramos para nada este relato de que isto é o que hai e que non se poden facer outras cousas, porque si se poden facer. Porque se realmente o obxectivo fora ter unha atención primaria resolutiva como auténtico eixo vertebrador do sistema, solucionarían os problemas e porían recursos encima da mesa, a empezar polo aumento de orzamento.

E sígolle dicindo: só o IPC. Vostede pode falar de que hai un informe —xa llo dixen antes— dun funcionario que di que hai non sei cantas persoas traballando máis ao día. Pero non son novas prazas, son con contrato, e xa se verá como; porque non hai aumento orzamentario e vostedes cada medida que poñen aquí é sen aumento orzamentario, soamente a custa do lombo dos traballadores, unha e outra vez.

E así non é posible, señor conselleiro, porque mire, se realmente o obxectivo fora ese, dotarían con recursos, porque a atención primaria podería resolver entre o 80 ou o 90 por cento dos procesos de saúde, e neste momento non é posible facelo así. Cunha atención primaria ben dotada, diminuíríase a dispensación de fármacos e as derivacións a hospitais e a Urgencias. Pero, claro, isto o que faría sería diminuír o negocio da industria farmacéutica, o negocio da industria tecnolóxica e o aumento do negocio da privada. E iso é o que vostedes non queren, e entón parécelles que é moi recorrente que digamos que o obxectivo do Partido Popular é menos pública e máis privada. Pero é o que levan facendo, porque se hai máis pública todas estas cousas non son posibles.

E por iso o que está facendo o Partido Popular, sistematicamente, é roubarlles aos galegos e ás galegas o dereito a unha sanidade pública, universal, gratuíta e de calidade, para entregarlles ese dereito en forma de negocio para as empresas amigas...,

O señor PRESIDENTE: Grazas.

A señora PRADO CORES: ...para os ricos e para as multinacionais. Iso é o que está facendo o Partido Popular. *(Aplausos.)*

O señor PRESIDENTE: Grazas, señora Prado.

Grupo Parlamentario Popular, señora Amigo.

A señora AMIGO DÍAZ: Bos días de novo.

Moitas grazas, presidente.

Señora Prado, non se enfade, aquí estamos para solucionar os problemas. Eu o que lle diría é que espero que lle quede claro que eses milleiros de persoas que están tan preocupadas pola vacinación se van vacinar, nos vacinómetros, nos centros de saúde e, se teñen problemas dunha grande invalidez, incluso na súa casa. *(Aplausos.)* Iso penso que é o importante. E temos ademais a obriga de transmitilo.

Vostede sempre fala de investimento. Eu teño que traerlle aquí, mire: *(A señora Amigo Díaz mostra un documento.)* sanidade, investimentos en atención primaria, comparativa, máis de 100 millóns de euros en persoal, en bens e servizos correntes. Sempre é maior. Mire, *(A señora Amigo Díaz mostra un documento.)* aquí están os orzamentos da Xunta, esta é a realidade.

Vostede fala do negocio e non sei por que falou da industria farmacéutica. Eu quérolle recordar que foi o Goberno do Partido Popular o que cos medicamentos, cos xenéricos, aforrou cartos niso. Ou sexa, o Goberno do Partido Popular preocúpase de gastar o diñeiro alí onde é necesario.

Ben, non sorprende, señora Prado. Lía, embarra todo o que pode. Eu o que lles pido é que deixen de contar contos, de dicir que a consellería explota, porque non explota, nin mantén ningunha situación precaria cos profesionais. Ao contrario. Escoitamos o conselleiro, está dotando aquí de capacitacións para as novas categorías.

E o do desmantelamento, a min paréceme que o único que periga é o desmantelamento das ideas que vostede ten, das súas mentiras, que perigan, das inxurias; todo iso si que corre perigo de desmantelarse con todas estas medidas que se están levando a cabo.

Eu pediríalles que escoitaran, porque os feitos están aí, que comprendan, que deixen facer aos que saben de xestión, aos que coñecen a problemática. O señor Torrado —marchou— falaba de patos. Hai intervencións que, desde logo, perdón, hai intervencións que evidentemente son máis patosas que outras. *(Murmurios.) (Aplausos.)*

Miren, eu penso que, desde logo, desde o meu grupo hoxe estamos contentos porque escoitamos aquí unha intervención magnífica do conselleiro na que nos aportou... *(Pronúncianse palabras que non se perciben.)* —non, si, a súa xa lle dixen que as ten tido mellores—. Escoi-

tamos aquí unha boa intervención, vemos que se está avanzando en todo o que ten que ver coa mellora de atención primaria e ademais fomos quen hoxe de aprobar unha lei.

Ninguén nega que a escaseza de profesionais sexa un feito, pero hai unha diferenza grande entre o grupo que sustenta o Goberno, que apoia todas aquelas medidas que tratan de solventar o problema, e vostedes: que cando se pon enriba da mesa, como se fixo no día de hoxe, unha lei para que poida atallar esa escaseza pois non lles vale e votan en contra. E votaron en contra desa realidade, ou sexa, do que hoxe é un feito, desas cento seis novas prazas que van ir a moitos concellos, que van mellorar a saúde dos nosos galegos. Porque eu non sei —xa llelo dixen— como lles van explicar aos seus veciños que vostedes votaron en contra disto.

O certo e verdade é que a Xunta de Galicia conta cun goberno estable, cun goberno comprometido coa sanidade, sen ningún compromiso nin débeda con ninguén, salvo cos galegos, que foron os que o elixiron por cuarta vez para que xestionara a Autonomía, e así o está a facer. Cumpre coa súa parte do traballo e demanda ao Goberno central que sexa responsable e que tamén faga o seu traballo.

Aínda que lles pese, Galicia liderou por parte da Consellería de Sanidade unha serie de reivindicacións que son competencia única e exclusivamente do Goberno central, ás que posteriormente se sumaron outras comunidades. E eu non me cansarei de lembrar as demandas: ese sistema de elección de prazas MIR, para que non queden prazas desertas; aprobar a especialidade de medicina de urxencias, que todos aprobamos aquí, pero que chegou a Madrid e vostedes votaron en contra; a reforma da formación especializada na medicina de familia; un rexistro estatal de profesionais sanitarios, porque Galicia conta con ese rexistro, pero ese rexistro foi regulado por unha orde do Ministerio de Sanidade en setembro do 2017 e seis anos despois seguimos esperando; a convocatoria extraordinaria de prazas MIR para primaria; facilitar o desenvolvemento de competencias do médico en atención primaria, pero a isto en Madrid tamén o Bloque e o PSOE votaron en contra. E xa sabemos, ademais, porque o lemos esta semana, do veto da ministra Darias que puxo á formación de MIR en zonas rurais. Parece que o déficit de especialistas non é nin foi nunca unha prioridade para o Goberno central.

E, por certo, señor Torrado, non me quero ir sen recordarlle que se falou no pleno pasado das retribucións dos MIR. Mire, as comunidades peor pagadas son Asturias e Extremadura. ¿Quen goberna aquí? O PSOE.

Remato xa agradecendo ao conselleiro esa bondade que sempre ten por vir á Cámara comparecer, con transparencia, para explicar as liñas que están a seguir na consellería para mellorar a sanidade, e lamentando que, unha vez máis, os partidos da oposición dean as costas aos galegos. Para vostedes, parece que canto peor mellor. Os galegos toman nota.

Máis nada e moitas grazas. (*Aplausos.*)

O señor PRESIDENTE: Grazas.

Peche da comparecencia, conselleiro de Sanidade.

O señor CONSELLEIRO DE SANIDADE (García Comesaña): Grazas, presidente.

Moi bos días de novo.

Ben, vou comezar, señor Torrado, dicíndolle que ao Foro da Toxa —respectando a xente que vaia a Vilagarcía, por suposto— tamén foi Pedro Sánchez. *(O señor Torrado Quintela pronuncia palabras que non se perciben.)* Non, foi, foi. Foi ademais, foi curioso porque... Si, foi, foi. *(Mur-murios.)* Si, eu estiven alí. *(Pronúncianse palabras que non se perciben.)* Ben, estivo alí e ademais aproveitou... *(Risos.)* para darnos unha clase maxistral sobre canto custa a sanidade en Galicia, canto custan os ingresos, a atención a urxentes, como o Goberno do Estado paga cos impostos do Goberno do Estado o que custa a sanidade en Galicia. Foi moi interesante. *(Aplausos.)*

Mire, sobre as prazas do ano pasado, señor Torrado, nós tivemos unha reunión, foi a principios de outubro en Canarias, e pedímoslle á ministra que deixara aberta a posibilidade de que aquelas comunidades autónomas que podíamos engadir máis prazas puideran entrar nesa convocatoria. A ministra dixo que o ía estudar, non o estudou. Directamente pechou a convocatoria.

Nós o que pedimos en todo ese proceso, como o pedimos agora: imaxine vostede que lle vén a inspiración divina a ese señor que dicía vostede —que non coñezo Xogo de Tronos nin nada diso, igual digo un nome equivocado, Sauron ou algo así, ben, o que sexa— e resulta que conseguimos meter máis prazas de MIR de familia este ano. Pois con este sistema, que foi o que pasou o ano pasado, non poderíamos incorporalas ata maio do 2024.

Isto que estamos a pedir nun momento no que ben, xa llo comento, vostede falaba das catro comunidades autónomas con maior investimento na atención primaria. ¿Como está a atención primaria nas comunidades autónomas? Voullo dicir eu. Exactamente igual ca nós. *(O señor Torrado Quintela pronuncia palabras que non se perciben.)* Ben, unha opinión súa. Vaia a Valencia, vaia á Valencia por exemplo. *(O señor Torrado Quintela pronuncia palabras que non se perciben.)*

En todo caso, negar que todas as comunidades autónomas estamos nunha situación similar coa falta de médicos especialistas é non vivir neste mundo. É dicir, non é un tema de ton, señor Torrado; é máis, dígollo de bo ton. Pensar que nas comunidades autónomas do PSOE a atención primaria está mellor que nas do PP é non vivir neste mundo. Pensar que as comunidades autónomas que teñen xerencias de atención integrada están peor que as que non as teñen é non vivir neste mundo. O problema da falta de médicos especialistas en medicina comunitaria é outro, señor Torrado, non é nin de presuposto. Non vou recorrer á xa..., ben, si, vou recorrer á manida frase do señor Vergeles, que non fai falta igual que xa llela diga, pero ao mellor para alguén que non a recorda: nin con todo o ouro do mundo se arregla o problema da atención primaria en España, nin en Portugal, nin en Francia.

Alégrome que diga vostede que hai outros modelos. Claro, en Francia todo o mundo sabe como funciona a primaria, ou en Inglaterra. Nós tampouco queremos ese modelo. E Italia por exemplo tamén ten os mesmos problemas.

Falaba eu do que acaba de facer o Goberno portugués de incentivar xustamente, coa mesma cantidade que nós, o 50 por cento os centros carenciados. Acaba de facer un esforzo para que a xente escolla esas prazas. Porque, cando non hai, o que pode escoller escolle. Hai que buscar formas de dopar —se se me permite a expresión— esas prazas. Pois, por exemplo, nós, cunha iniciativa que traemos aquí hoxe, que é con praza en propiedade. E funcionou.

Hai xente que leva moitos anos nun centro de saúde traballando de mañá e ofrecémoslle unha praza en propiedade de tarde nun centro máis afastado e cóllea. Iso é o que ao final ao cidadán lle interesa. Que en Moaña vai haber tres médicos de tarde, porque os outros dous marcharon no concurso de traslados do ano pasado. Tamén teño que poñelo en valor: nós seguimos coidando os profesionais e ofrecémoslles cada ano concurso de traslados. Os médicos de familia en Galicia escollen onde queren estar: os propietarios, os interinos e os MIR tamén.

Dixemos cento seis prazas. Efectivamente, acababan cento seis MIR de familia e por iso sacamos esas cento seis. Non sacamos todas as vacantes, porque, como dixemos, estas son vacantes de difícil cobertura. Hai algunha vacante máis que non saíu neste proceso porque se metemos Rúa Cuba de mañá non falamos de prazas de difícil cobertura. Estamos metendo prazas de difícil cobertura. Por exemplo, no Porriño de tarde, que, para quen coñece O Porriño, pois parece mentira que O Porriño sexa unha praza de difícil cobertura. Pois éo. A xente prefire ir de mañá a un sitio máis lonxano que estar no Porriño de tarde. É así, é unha realidade. Pero é aquí, en Valencia, en Aragón ou, como comentaba a señora Amigo, en Cataluña.

De novo o tema económico. Miren, Cataluña fixo un esforzo brutal por facer atractivas as súas prazas de MIR antes da elección das prazas deste ano. Vostede sabe o resultado igual ca min. Quedaron setenta prazas baleiras en atención primaria en formación de MIR en Cataluña. Ou o campión de prazas baleiras sen cubrir, Estremadura, onde supostamente as cousas tamén funcionan como aquí. Co cal —insisto— non é un problema nin de modelo nin de investimento nin absolutamente de nada.

Eu volvo recordarlle —e xa o dixeran varias veces—: non xoguemos —agora en bo ton— a seguir dicindo vostedes que hai novecentos setenta e tres médicos menos e nós oitocentos máis; é absurdo. Mire, está nos presupostos, efectivamente. Pero eu dicíalle antes: neses presupostos figuran douscentos setenta e dous médicos de familia. Recoñeza polo menos que xa non son novecentos setenta e tres, son douscentos setenta e dous menos, que estaban no presuposto nese apartado no 2009 e agora están noutro sitio. Entón, estamos comparando cousas diferentes.

Recoñeza que estaban os APD. Por cada dous APD en atención primaria nós puxemos un médico oito horas. ¿Que preferimos: médicos de dúas horas en centros de saúde ou médicos oito horas e que ademais fagan gardas de PAC? Iso é o que estamos traballando nós, señor Torrado.

E despois as prazas de catro meses que estaban pintadas nese presuposto. É certo, había noventa e tres prazas nese presuposto máis que agora. Pero acabo de dicir os motivos. Dous—

centos setenta e dous MIR menos e un montón de prazas, case trescentas, pintadas por catro meses. *(O señor Torrado Quintela pronuncia palabras que non se perciben.)* E duascenas trinta e dúas.

En fin, creo que temos que poñernos de acordo, e por iso trouxen o outro día un informe dun funcionario, efectivamente, a día de hoxe, que certifica esta realidade. Deixen de utilizar este dato, porque ao final dicirlle á xente que hai mil médicos menos ou mil profesionais menos é mentir, e non é certo.

Insisto:... *(O señor Torrado Quintela pronuncia palabras que non se perciben.)* Señor Torrado, dende logo non é un problema de ton. Non é nada persoal, vostede dicía persoal. Mire, vostede fai o que ten que facer, vostede di que as actuacións do Sergas son unha pamplinada —díxoo en público—, que a consellería ten ideas de bombeiro, esa famosa idea de bombeiro de coller os MIR 4 e poñelos cun médico adxunto nun PAC. *(Murmurios.)* Non, non, sós non, señor Torrado, cun médico adxunto. *(O señor Torrado Quintela pronuncia palabras que non se perciben.)* Ben, só dirao vostede. Nós dixemos sempre que estaban cun médico só. Esa é a idea de bombeiro sobre a que, como xa lle dixen o outro día, o ministerio dixo que tiñamos razón; é que é máis: que podían estar sós, dixo o ministerio, mire por onde. Pero nós non os puxemos sós. *(Murmurios.)* Si, si, pásolle a carta do ministerio mañá mesmo. Di que poderían estar sós.

Ou tamén di vostede que a consellería está aturdida. Ben, eu todo iso non o tomo como algo persoal nin llo considero un problema de ton, señor Torrado. Polo tanto, tampouco creo que vostede poida tomar como persoal que eu constate que mentres que o PSdeG nas comunidades onde goberna, as catro que dixo vostede por exemplo, pecha a actividade esencial no verán, vostede dinos que fagamos máis actividade no verán. Ou que mentres o PSdeG di que as prazas MIR sen cubrir en Galicia son polas malas condicións laborais, e a realidade é que o récord de prazas MIR está, como dicía, en Extremadura, pois supoño que non lle parecerá mal. Ou que mentres o PSdeG di que non atopamos médicos, porque pagamos pouco, o conselleiro Vergeles di a famosa frase. Ou que, mentres o PSdeG di que aquí concertamos moito coa privada, sae o Goberno socialista de Valencia a dicir que vai potenciar as derivacións neste caso da privada para reducir a lista de espera.

O problema que ten vostede é que di aquí o que vostede mesmo e o seu partido está facendo noutras comunidades autónomas. Iso non é un problema —insisto— de ton, é un problema de realidade. Eu espero que reciba estas críticas do mellor xeito posible, e, dende logo, tamén co mellor ton posible.

Señora Prado, eu de verdade o que acaba de facer vostede aquí dicindo o tema da Toxa e do centro de saúde do Grove, mire, creo que ten vostede que demostrar que é así. Eu podo demostrarlle que o 28, o 29 e o 30 de setembro si que había médico no PAC do Grove. Dígoos aquí en sede parlamentaria e é certo; habíaos. E vostede mentiu. Dixo que eses tres días non había, e habíaos. *(Murmurios.)* ¿De acordo? Entón, terá vostede que demostrar que eu minto, polo menos. Non vou ter que demostrar que vostede di a verdade.

Falamos desas cento seis prazas. Mire, as prazas sempre foron de difícil cobertura. Nunca falamos de que foran prazas novas. ¿Vostede onde escoitou iso? Sempre dixemos que había

unhas prazas que non conseguíamos cubrir, dixémolo hoxe un bo rato pola mañá e dixémolo cando as trouxemos aquí. Son prazas de difícil cobertura, prazas que están dotadas presupostariamente e que non conseguimos cubrir.

Puxen antes dous exemplos: Laza e Viana do Bolo. Prazas que saen a concurso-oposición, saen na OPE, non se collen; saen a concurso de traslados, non se collen. Son prazas que están presupostariamente dotadas e o que facemos é cubrilas. Ninguén falou de prazas novas, señora Prado, ninguén, nunca. Non sei vostede de que prazas novas escoitou falar.

Pero si que falamos de prazas novas, por exemplo, nas oitenta e unha enfermeiras que acabo de volver dicir hoxe aquí, das que vostede por suposto non dixo nada, oitenta e unha enfermeiras en atención primaria, tendo xa, como vostede ben sabe, o ratio practicamente igualado: 1-1 médico-enfermeira; é un fito importantísimo. Si, hai oitenta e unha enfermeiras máis e estamos moi preto do ratio 1-1 en enfermería de atención primaria. Igual que estamos, como dixen antes, moi preto do ratio por cada dous médicos un PSX, porque incorporamos neste período catrocentos PSX máis.

Tamén incorporamos vinte e oito farmacéuticos, que para vostedes non é nada vinte e oito farmacéuticos. Somos a única comunidade autónoma que ten farmacéuticos de atención primaria e temos xa cen. Había oitenta e dous e incorporamos vinte e oito máis.

Di vostede que falamos de prazas MIR e non concretamos. Sesenta e cinco, señora Prado. Este ano Galicia aumenta en sesenta e cinco prazas MIR, agora, cando escollan en maio; por desgraza, non vai ser ata maio deste ano cando se incorporen, sesenta e cinco médicos de familia máis. Que supón que aos 62 millóns de euros que gasta Galicia en formación de médicos MIR —que xa todos o saben, pero, por se acaso algún non o recorda, financia a Comunidade Autónoma, non as financia o Goberno do Estado— cada ano imos engadir 3 millóns de euros máis para financiar esa formación deses sesenta e cinco médicos MIR máis que imos ter este ano.

Somos a comunidade autónoma que máis crece, de longo. A metade das prazas que crecen en atención primaria crecen en Galicia.

Eu vou insistir unha vez máis en dúas cousas.

Unha, o tema da vacinación. Quero, de verdade, transmitir aos galegos e ás galegas, aos que teñen máis de 80 anos e aos que teñen menos de 80 anos, sobre todo ao grupo que ten máis de 60, que estamos nunha campaña de vacinación que esperamos —como foron as outras— exitosa, animalos a vacinarse e que, dende logo, esa cuestión de onde se van poder vacinar que non sexa un impedimento para que o fagan.

E volvo dicir: temos dispostos os puntos de vacinación masiva para aquelas persoas que reciben a cita e queiran ir a el e poidan, que vaian. E aqueles que non vaian van ser chamados nunha repesca nos centros de saúde. Non podo ser máis claro, non o podo dicir máis alto: van ter as dúas posibilidades.

E agradecería que tanto o PSOE como o Bloque axuden, porque aquí o que nos interesa é que todo o mundo se vacine, non que ninguén quede sen vacinar. Ese é o noso primeiro interese. Engadido, —insisto— a moitas peticións, non poucas, moitas peticións de que puideramos optar a vacinar a xente maior nos puntos de vacinación masiva polas facilidades que había. E tamén —e non menos importante—, por seguir protexendo, como o fixemos sempre.

En Galicia as probas diagnósticas da covid non se fixeron nos centros de atención primaria, polo menos ata que non estiveron os test de antíxenos. A vacinación das tres campañas actuais non se fixo nos centros de saúde, agás á poboación maior de 80, que, como digo, tivemos moitas peticións para que puidera facerse tamén nos puntos masivos. O que facemos agora —insisto— é aumentar esa capacidade, poden escoller entre o centro de vacinación masivo ou poden escoller entre vacinarse no centro de saúde nesa repesca.

Polo tanto, o que facemos é aumentar as capacidades, porque cremos que esta vacinación vai ser igual de boa que a anterior, polo seguimento e pola concienciación que teñen os galegos e as galegas, pola axuda sen dúbida da sociedade, que sempre axudou a esta vacinación, e téñolles que pedir que sexa tamén coa axuda dos grupos políticos, que a verdade é que nas anteriores botaron unha man e espero que esta vez, en vez de poñer atrancos, tamén sigan botando unha man.

E, por último, quero falar da atención primaria e dos centros de saúde. Mire, nós nunca tivemos a tentación de pechar ningún punto de atención continuada, nunca tivemos a decisión de cerrar ningún centro de saúde. Aquí a única persoa que nalgún momento promoveu pechar centros de saúde escribiu o seguinte: *En la situación actual de los PAC en Galicia estos prestan atención de escasa eficiencia, son poco resolutivos y provocan una elevada ocupación de profesionales, en un escenario de escasez de los mismos, que se sienten frustrados ante el escaso desarrollo profesional que pueden desarrollar en estos dispositivos. Se hace necesario —e pono en negra— realizar una reforma en profundidad que produzca una reducción del actual número de puntos, un menor consumo de profesionales y una mejor calidad asistencial.*

¿Sabe quen puxo isto por escrito no ano 2009? Manuel Martín, ese ao que vostedes agora se unen detrás da pancarta facendo manifestacións pedindo que non se pechen os centros de saúde. (Aplausos.) 2009, Manuel Martín.

Máis nada e moitas grazas. (Aplausos.)

O señor PRESIDENTE: Grazas, conselleiro.

Suspéndese a sesión ata as dezaseis, catro da tarde.

Suspéndese a sesión ás dúas e dezanove minutos da tarde e retómase ás catro.

A señora PRESIDENTA (Candia López): Boa tarde.

Reiniciamos a sesión.

Imos ao punto 3 da orde do día, relativo ás mocións.

Moción do G. P. do Bloque Nacionalista Galego, por iniciativa de D. Paulo Ríos Santomé, sobre o servizo de transporte público por estrada

A señora PRESIDENTA (Candia López): A esta moción presentouse unha emenda do Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia.

(O G. P. dos Socialistas de Galicia, por iniciativa da súa deputada Patricia Otero Rodríguez, a través do seu portavoz e ao abeiro do disposto no artigo 151.2 do Regulamento da Cámara, presenta ante a Mesa a seguinte emenda a esta moción.

Emenda de modificación.

Na parte resolutiva da iniciativa débese substituír o terceiro parágrafo que comeza por: «Posta en marcha das bonificacións...», polo seguinte texto: «-Ampliación das prestacións de mobilidade existentes para menores de 21 anos a todos os menores de 30 anos»).

A señora PRESIDENTA (Candia López): Para formular a moción, ten a palabra don Paulo Ríos Santomé por un tempo de dez minutos.

O señor RÍOS SANTOMÉ: Grazas, presidenta.

Boa tarde.

Sobre o Concello de Pontevedra, o Concello de Lugo e o Goberno do Estado foi no que centrou o seu discurso a conselleira o pasado mércores; só faltaba o Bipartito e Bildu para ser un debate máis do Parlamento galego, un debate completiño deses aos que estamos acostumados.

Do caos, da falta de planificación e dos reiterados incumprimentos no servizo de transporte público de Galiza, ¡nada de nada! O que si fixo a conselleira, tal e como nos ten acostumados, é deixar titulares de prensa e reproducir titulares pasados no empeño de confundir a propaganda coa realidade para que nada mude.

Falou a señora conselleira dos millóns, milleiros e centos de horarios, paradas, itinerarios e frecuencias que se inclúen como mellora no Plan de transporte público da Xunta de Galiza, no plan do fomento do monopolio e da blindaxe a Monbus, plan que eu comparaba no pleno anterior cun barco que perde auga ou cun traxe ao que se lle vían as costuras. O seu plan de transporte, plan que só vostedes defenden, con todos eses datos que dá a conselleira non é máis que un papel mollado.

Isto entronca directamente con outros termos recorrentes que se deron no debate da semana pasada: universalidade contra o anecdótico e a realidade contra as formulacións teóricas. O que si é unha realidade son as queixas dos usuarios e das usuarias do servizo, a precariedade laboral no servizo de transporte e a paulatina desaparición das pequenas e medianas empresas do sector.

Se as formulacións teóricas da conselleira se verifican na realidade e todas estas cuestións entran dentro da anécdota e non do universal, tal e como dicía a conselleira o outro día, ¿por que estamos na situación na que estamos?, ¿por que recibimos queixas diarias dunha gran parte do país queixándose do servizo?, ¿por que se abren e se aceptan a trámite denuncias xudiciais polo que está acontecendo?, ¿por que hai un número tan elevado de baixas por depresión entre as traballadoras deste grupo empresarial? Eu sei a resposta e creo que todo o mundo a sabe: é cousa do BNG. Dese BNG onnipotente e onnipresente que está detrás de todo o que fai mal a Xunta de Galiza e que se utiliza como argumento cando non hai argumento posible para defender esta xestión.

Se analizamos a realidade cunha mínima rigorosidade vemos que o anecdótico colle trazas do universal e que as formulacións teóricas non pasan dos papeis que leu aquí a conselleira o mércores pasado. A realidade é que este plan de transporte é o contrario ao fomento do transporte público. A realidade é que este é un plan de transporte no que o seu deseño, os seus procesos de adxudicación e valoración de ofertas e a súa aplicación práctica busca o beneficio dun grupo empresarial concreto en detrimento de usuarios, traballadores e pequenas e medianas empresas do sector.

As deficiencias son moitas, aínda que hai algunha que ten un fondo carácter estrutural. Estamos a falar dos incumprimentos reiterados e da total impunidade coa que se traballa por parte de quen ten o monopolio, de facto, sobre este sector. Autobuses que chegan tarde, outros que non chegan, vehículos en mal estado, duplicidade de matrículas en diferentes concesións, vehículos que superan a idade indicada nos pregos, modificación unilateral dos horarios, falta de información, falta de prazas e un caos xeneralizado. Isto é o que vive o servizo público de transporte deste país e é o que vostedes permiten e xustifican.

Vese que a súa teima por tentar convencer á xente de que van facer máis cousas con menos recursos tamén está calando nas oficinas de Monbus, aínda que, polo tempo que levan eles practicando esta cuestión, non sei quen aprende de quen. A realidade é que todos estes incumprimentos e deficiencias teñen como causa fundamental a falta total de flota e a máxima capitalista de sacar o maior beneficio caia quen caia. Se con dous vehículos podo facer o traballo de catro, e ademais mo permiten, iso que gaño e que aforro. Se podo poñer a un condutor ou condutora a facer transporte escolar sen que estea controlada co tacógrafo e despois poñela a facer liñas regulares facéndoa traballar o dobre, se ninguén me di nada, iso que gaño e que aforro. O problema é que isto o que está traendo é precariedade no servizo e precariedade laboral, todo co visto e prace da Xunta de Galiza.

Na prensa hai moitos exemplos de xuntanzas da empresa e da Xunta cos concellos usuarios afectados para que se reforce o servizo. A empresa, despois dunha dura negociación, sempre acepta a regañadentes realizar estes reforzos: a ver se me dá, imos a ver como podemos facer, imos a reforzar... E despois a conselleira ven aquí —ou ven ver o Parlamento— e vende este tema na prensa conforme presionou á empresa para que se fixeran os reforzos —como pasou no caso da liña Ferrol-A Coruña, que o outro día falaba a propia conselleira cos reforzos— e vén dicindo que vai haber dúas expedicións novas de ida e volta.

E ¿saben onde está o problema disto? Por contrato, a empresa debiera facer dez e fai cinco e a xente quéixase e despois fai sete e todos contentos. E vén a Xunta de Galicia aquí vender que fixeron dous reforzos máis, cando nin sequera están cumprindo os contratos. Un negocio totalmente redondo para a empresa e que a Xunta de Galiza xustifica e ampara. O que están facendo con estas prácticas é totalmente demencial. Un xogo de trilerismo e de propaganda onde só hai un beneficiario, que é Monbus, e un gran benefactor, que é a Xunta de Galiza.

A nosa proposta de hoxe si que vai destinada a fomentar o uso do transporte público e debemos comezar polo cumprimento escrupuloso dos contratos en todos os termos. Noutras palabras: que o universal pase a ser anecdótico e que as formulacións teóricas se verifiquen na realidade, isto é, que todo o que nos dixo a conselleira o outro día fose verdade e se aplicara realmente.

O problema é que vostedes viven entrampados nunha situación que axudaron a crear, porque se eu debo un teño un problema, pero cando eu debo un millón, o problema teno outro; chámese Abanca, que despois presiona á Xunta para que nada cambie, ou chámese outro tipo de intereses políticos ou persoais. Así poden facer toda a propaganda do mundo. Poden ir parcheando e sacando vehículos e rutas dun sitio para metelos noutros para paliar as queixas de xeito puntual. Pero así non se fomenta o transporte público ou, polo menos, non se fomenta un transporte de calidade.

Falaba o outro día a señora conselleira de que xa se iniciaran os reforzos para que toda a xente que estaba quedando sen prazas nos autobuses xa non tivera que facelo. Isto é un pequeno Excel (*O señor Ríos Santomé ensina un documento Excel aos membros da Cámara*) coas queixas diarias dalgunhas das rutas —despois déixollo, señor Balseiro, se non o chega a ver, case non o vexo eu—, onde día tras día, nos últimos 15 días —suponse que este servizo xa estaba reforzado e que non habería ningún tipo de problema—, vemos como todos estes días, hoxe incluído, —non me dou tempo a poñelo aquí— ás sete menos cuarto da mañá, na liña Ferrol-A Coruña quen chega a tempo queda con praza —con tempo non, media hora antes— e quen non ten que esperar a ver se chega algunha furgoneta dalgunha VTC que os poida recoller e levar ao traballo.

Pero aquí podémolo ver sen ningún tipo de problema: Fene, 24 persoas sen asiento a semana pasada; Ferrol, 12 o mesmo día en diferentes horarios; Mugardos-Ferrol, nin sequera saíu; a liña de A Coruña-Ferrol saíu media hora tarde —saíndo ás dúas da tarde—, sen ningún tipo de xustificación; 12 persoas sen asiento na liña A Coruña-Ferrol; despois a outra hora, 15 persoas sen asiento e sen praza; 17 persoas tiradas en Fene ás dúas e media da mañá na liña A Coruña-Ferrol... E así pode seguir cun montón de incidencias todos os días e non é só nesta ruta. Vaíamos ver que pasa na comarca de Compostela, en Vedra, por exemplo, ou o que está acontecendo tamén en Padrón ou en Pontevedra.

Saía o outro día unha nota de prensa dunha persoa que estivera máis dunha hora esperando por un autobús que nunca chegou e que non chegará, porque seguramente estaba cubrindo unha ruta doutros que se queixaron noutro lado e como non teñen flota suficiente... E como co traballo de dous vehículos fan como se tiveran catro van xogando, sacando e poñendo de aquí e de alá. E vemos que todas estas promesas de reforzos e de parches que nos viu traer

a conselleira realmente despois non se verifican na realidade. E que continuamos afondando en beneficiar ese monopolio e esas malas prácticas e incumprimentos contractuais da empresa concesionaria Monbus, que ten xa o 80 % de todas as liñas deste país.

Vehículos nunhas condicións lamentables. Teño aquí fotos (*O señor Ríos Santomé ensínalles unha fotografía aos membros da Cámara*), por exemplo, dun vehículo que leva circulando dous meses coa porta enganchada cunha corda (*Murmurios.*), porque se lle abría no medio da autoestrada e que leva dous meses coa lúa de atrás rota e cun plástico cuberto. (*Pronúncianse palabras que non se perciben.*) (*Risos.*) Supoño que quere moita xente participar deste debate. Eu entendo que é un debate non vou dicir divertido, aínda que si pode ter algún tipo de diversión para vostedes, xa que o manteñen tanto tempo e supoño que esta situación lles parece ben.

Nós o que traemos hoxe son propostas concretas para mellorar o servizo de transporte público con medidas concretas tanto na gratuidade para estudantes e para a mocidade —como xa teñen implementado outros gobernos dentro do Estado español— e tamén como unha cuestión fundamental para que se cumpran e se vele por cumprir todos os contratos no servizo de transporte público, porque aí —como diría o meu compañeiro, o señor Rivas— está [...] (*Inaudible*).

Máis nada. (*Aplausos.*)

A señora PRESIDENTA (Candia López): Quenda do Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia, dona Patricia Otero.

A señora OTERO RODRÍGUEZ: Grazas, presidenta.

Boas tardes.

A verdade é que os exemplos que puxo hoxe aquí o señor Ríos son a mostra de que algo non está a funcionar ben. Son a mostra do que levamos tanto e tanto tempo denunciando dende o meu grupo e é que este plan levouse adiante por parte da Xunta de Galicia, sen ter en conta os axentes interesados e tamén con escaso prazo dado aos concellos para que fixeran as súas aportacións. Este plan de transporte público da Xunta de Galicia, dende logo, non axuda a paliar as dificultades e a complexidade —que entendemos que é complexo— para levar adiante este plan de transporte, pero é que non escoitan. A Xunta de Galicia non escoita aos usuarios e ás usuarias e, polo tanto, é moi complexo darlle boas facilidades de mobilidade á nosa cidadanía.

Son numerosas as veces que o meu grupo trouxo a esta Cámara iniciativas, no senso que hoxe trae a debate o Bloque Nacionalista Galego, nas que pediamos, en repetidas ocasións, que por parte do Goberno galego se revisen as queixas que se están a dar por parte de usuarios e de usuarias e dos colectivos que se están a mobilizar día si e día tamén ao longo de todo o territorio galego; e tamén das queixas das administracións locais sobre o mal funcionamento do transporte público por estrada da Xunta de Galicia. É necesario que a Xunta de Galicia analice os problemas plantexados para poder darlles unha solución ás necesidades de mobilidade da cidadanía galega.

Pero, partimos dun erro xa de premisas. Se a Xunta de Galicia non recoñece que hai estes problemas, é moi difícil que lle aporte solucións. E o que levamos dicindo moito tempo os socialistas é que os pregos de contratación non recollen, dende logo, as necesidades de mobilidade da cidadanía galega. Levamos pedindo moito tempo por parte do meu grupo que a Xunta de Galicia non abdique das súas responsabilidades de inspección e de control e, no seu caso, se detectan incumprimentos —que os hai, que son patentes, que os están a denunciar constantemente— aplique as sancións correspondentes na execución deses contratos de servizo público por estrada da Xunta de Galicia.

A Xunta de Galicia non pode permitir que as empresas adxudicatarias unilateralmente e sen previo aviso cambien liñas e horarios, como así está a acontecer. Abdicar das súas competencias por parte do Goberno galego prexudica, dende logo, aos cidadáns galegos, pero tamén levou a que pequenas empresas non puideran optar a eses lotes de contratación.

Tamén pedimos por activa e por pasiva que a Consellería de Infraestruturas garanta que as adxudicacións dos servizos sirvan ao interese xeral e que actúen con imparcialidade nas fases de adxudicación e vixilancia na execución dos contratos públicos de transporte por estrada. E pedimos tamén, en numerosas ocasións, corrixir os pregos de contratación, realizando os cambios precisos de maneira que se dea unha resposta axeitada e eficiente ás necesidades da cidadanía galega.

Como dicía o señor Ríos, son numerosas as queixas ao longo de todo o territorio galego: atrasos e reducións de frecuencias horarias, supresións de servizos unilateralmente por unha empresa sen previo aviso, falta de publicidade dos horarios e falta de prazas nos autobuses. A semana pasada viámolo nos autobuses de Vigo–Nigrán que quedaban sen prazas e os usuarios quedaban tirados nas paradas dos autobuses. Viámolo tamén en todos eses concellos que atravesan o Camiño de Santiago como faltaban prazas de autobuses. Polo tanto, falta de previsión do Goberno galego e anuncios de melloras incumplidas reiteradamente por parte da Xunta de Galicia.

Falaba o señor Ríos que o outro día a conselleira na interpelación que fixo o Bloque Nacionalista Galego anunciaba melloras na liña Ferrol–A Coruña —cando hai uns meses trouxemos tamén unha pregunta a esta Cámara— e novos servizos nesa liña que quedaron en anuncios e que nunca se levaron a adiante. Faltas de puntualidade, a non chegada a tempo dos nosos nenos e das nosas nenas aos colexios, e nenos e nenas que quedan máis de media hora na parada do autobús ou casos —como teñen acontecido— de autobuses que nin sequera apareceron a recoller os nenos para levalos ao colexio. Poño un caso puntual: o caso da Baña no que o autobús non chegou a recoller os escolares. *(Aplausos.)*

Polo tanto, foron numerosas as ocasións nas que o meu grupo trouxo a esta Cámara tamén os problemas do transporte escolar. Incluso no último Pleno, antes do verán, preguntabamos cales ían ser as medidas e as melloras que poñería enriba da mesa a Xunta de Galicia para mellorar este transporte escolar. Pero xa vimos que ningunha e vimos todo o que aconteceu ao comezo deste curso escolar. Polo tanto, aí están as mobilizacións dos pais e das nais para criticar este mal funcionamento do transporte escolar. E non é que o diga o PSdeG, só fai falta abrir os xornais e ver que día si e día tamén están esas denuncias aí.

Como dicía o señor Ríos, existen problemas na comarca de Ferrolterra, do Eume, de Santiago, no Barbanza, en Lugo, no Salnés, etc. E ¿que fai a Xunta de Galicia ante estas queixas? Porque os propios usuarios e usuarias non son só críticos co mal funcionamento, senón que fan propostas para mellorar este servizo pero que son desatendidas, en todo momento, por parte da Xunta de Galicia. E a Xunta de Galicia para desviar o foco centra os seus balóns mirando cara ao Goberno central, tentando desviar o foco de atención e empregando mentiras e falsas verdades ante a filtración do borrador do plan de transporte estatal; que —como repito— é un borrador, non estamos a falar dun documento pechado nin dun documento definitivo, senón dun borrador.

O Plan de transporte público da Xunta de Galicia si que é un plan que está funcionando, pero que está funcionando mal. E vostedes dirixen todas as súas miradas cara a un documento inicial que, dende logo, está aberto a que cheguen achegas e melloras e que non será efectivo ata o ano 2024. Polo tanto, o que debe facer o Goberno galego, se cre que hai que mellorar este documento, son aportacións necesarias para actualizar un mapa de transporte que leva 30 anos sen renovarse.

Pero, aquí hai que puntualizar. Tanto a Xunta de Galicia como o Partido Popular intentan terxiversar e confundir á cidadanía. Incluso están a confundir os seus propios alcaldes, mesmo algún incluso chegou a dicir que agora a ver como chegaban os estudantes ás universidades. Todo o que é dentro do territorio galego é competencia da Xunta de Galicia. Isto non é competencia do Goberno central. O transporte en autobuses dentro da Comunidade Autónoma de Galicia é competencia da Xunta de Galicia. *(Aplausos.)*

Polo tanto, eu o que lles pido a vostedes, señorías do Partido Popular —que tanto falan de que con ese borrador do Goberno central se está a abandonar o rural—, é que, dende logo, garantan que, por exemplo, na miña provincia un veciño de Baralla poida chegar a Lugo en boas condicións, que teña bos horarios e que teña boas frecuencias. E iso é competencia da Xunta de Galicia. *(Murmuros.) (O señor Balseiro Orol pronuncia palabras que non se perciben.)*

Señor Balseiro, terá vostede ocasión de dicir aquí o que crea conveniente.

Pero, dende logo, é obriga da Xunta de Galicia complementar e harmonizar os servizos da Xunta cos do Estado, e asegurar que funcionen os nodos dende as principais localidades cara a outras comunidades autónomas. Que funcione o transporte dende as zonas do rural cara ás cidades para, posteriormente, enlazar despois con outros territorios fóra da nosa comunidade autónoma. E iso é competencia da Xunta de Galicia, pero —como lle dicía eu o outro día á conselleira— parece que gastan folgos en buscar confrontación co Goberno central e non en exercer as competencias que teñen encomendadas.

Nós estamos de acordo coa iniciativa que trae a debate o Bloque Nacionalista Galego porque —polo que dicían— coinciden en moitos dos puntos que temos traído tamén nós a debate. Presentamos unha emenda que entendemos que pode mellorar un pouquiño a redacción no tema das bonificacións do transporte para a mocidade. E o que pedimos é que se amplíen esas prestacións de mobilidade existentes en Galicia para menores de 21 anos a todos os menores de 30 anos. Porque debemos de ter en conta que case todo o colectivo universitario,

por exemplo, queda fóra destas bonificacións e queda fóra desta cobertura que á Xunta de Galicia tanto lle gusta vender como marabillosa, desta cobertura da Tarxeta Xente Nova, pero que está limitada ata os menores de 21, mentres que os de 21 a 30 non teñen esas bonificacións. Polo tanto, nós o que lles pedimos é que as amplíen tamén ata os menores de 30 anos.

Porque o que estamos a ver é que, dende logo, se por parte das administracións públicas se lle ofrece á cidadanía posibilidades de conexión e posibilidades de mobilidade en transporte público, a cidadanía responde ben. E só temos que ver unha noticia que sae hoxe en *La Voz de Galicia*, que di que Renfe xa ten expedido máis de 51.000 abonos para viaxar gratis en tren en Galicia. Polo tanto, a xente cando se lle dan boas conexións e boas posibilidades de mobilidade cuns horarios adaptados ás necesidades dos galegos e das galegas responde ben. Polo tanto, a Xunta de Galicia o que ten é que articular e mellorar este plan de transporte público de Galicia.

Á parte, a Xunta de Galicia que ultimamente está a compararse moito con outras comunidades autónomas e vemos tamén como algúns portavoces do Partido Popular estes días estaban a compararse moito con Valencia. Por exemplo, en Valencia puxeron a gratuidade aos menores de 30 anos nas viaxes en autobús, en metro e en tranvía. Se tanto se comparan con Valencia, ¿por que non o fan tamén no transporte público por estradas? E tamén en Asturias coa tarifa plana Conecta, que por 30 euros ao mes se poderá viaxar por Asturias en transporte público sen límite de viaxes.

A señora PRESIDENTA (Candía López): Ten que ir rematando, señora Otero.

A señora OTERO RODRÍGUEZ: Remato, presidenta.

Polo tanto, escoiten e se queren compararse tanto con outras comunidades autónomas, compárense tamén e iguallen as condicións que outras comunidades autónomas poñen para o transporte público por estrada.

Pola miña parte, nada máis e moitas grazas. (*Aplausos.*)

A señora PRESIDENTA (Candía López): Moitas grazas.

Quenda para o Grupo Parlamentario Popular de Galicia, ten a palabra don José Manuel Balseiro.

O señor BALSEIRO OROL: Moitas grazas, señora presidenta.

Señorías.

Señor Ríos Santomé, Paulo e señora Otero.

Señorías, voulles poñer un exemplo para ver o criterio e o rigor desta iniciativa. Entre outras cousas, o Bloque Nacionalista Galego pide a posta en marcha de bonificacións para a moci-

dade ligadas ao Carné Xove para as persoas que excedan da idade máxima da Tarxeta Xente Nova, gratuíta no transporte público dos cidadáns. E o Partido Socialista emenda a ampliación das prestacións de mobilidade existentes para menores de 21 anos a todos os menores de 30 anos.

Falaba o señor Ríos de Lugo e recórdolle que en Lugo as competencias de mobilidade lévaas o Bloque Nacionalista Galego e a empresa que ten a concesión do transporte urbano no concello de Lugo é Monbus, á que fixo vostede referencia.

Pero, aquí non acaba isto. Aquí, concretamente, unha moción do... Pregúntelle ao portavoz do grupo que gañou as eleccións no Concello de Lugo, do grupo maioritario do PP, o señor Carballo, que é compañeiro nesta Cámara, e pregúntelle que pedía o Partido Popular. (*Murmurios.*) Pedía que se aprobe e se poña en marcha de xeito inminente a gratuidade do servizo para os menores de 18 anos, nin sequera para os menores de 30. ¿Votos a favor desta iniciativa? Doce votos dos grupos municipais do Partido Popular e de Ciudadanos. ¿Votos en contra? Trece votos dos grupos do Partido Socialista e do Bloque Nacionalista Galego. É que ¿que criterio poden ter vostedes para falar de bus? (*Aplausos.*) Pero, isto non é unha falacia deste deputado, nin é unha falacia deste grupo. Déixollo á presidenta da Cámara para que lles faga entrega aos grupos do Partido Socialista e do Bloque Nacionalista Galego.

E, aproveitando que falamos de Lugo, permítanme antes de entrar en materia que lles desexe aos veciños da cidade de Lugo e ás veciñas un bo San Froilán, que bailen moito e que coman moito polbo.

Señor Ríos, quero comezar dando traslado de certa decepción polo alcance e o contido da moción que presenta vostede neste Pleno; idéntica na súa literalidade á que tivemos oportunidade de debater hai 15 días na Comisión 2ª desta Cámara. Non quixera pensar eu que isto é consecuencia da falta do traballo do Bloque Nacionalista Galego —comprendo que non é habitual ter dous plenos en menos de dúas semanas e, ao mellor, vostede non deu feito e por iso meteu o mesmo acordo—. (*Murmurios.*) En calquera caso, todos os datos e argumentos que nos levaron a rexeitar a súa iniciativa hai 15 días, comprenderá que están plenamente vixentes neste momento, completamente, todos eles.

O BNG mantense inamovible nisto do transporte. Levo escoitándoa a vostede practicamente o mesmo tempo que levamos nesta lexislatura. Dá igual o que lle explique á señora conselleira, ¿que máis dá? Vostede tira do seu argumentario e se non xa verán vostedes. Vostede aínda vai volver máis veces porque hoxe non lle vai quedar todo claro —estou convencido de que non lle vai quedar todo claro—.

Polo cal, vostedes tiran do argumentario, empregan incidencias puntuais, ¡puntuais!, para cuestionar o bo funcionamento xeral do transporte por autocar de Galicia e pídenlle á Xunta aquilo que vostedes non fan onde teñen responsabilidade e onde gobernan. Porque, primeiro, o que teñen que facer vostedes —onde teñen a oportunidade de gobernar como é no Concello de Lugo— é aplicar o conto que vostedes traen ao Parlamento para ter vostedes criterio, ¡para ter vostedes criterio! (*Aplausos.*)

Eu, de verdade, diríalles unha cousa. Se, de verdade, están preocupados vostedes polas deficiencias do transporte público en Galicia, vostedes o que teñen que cambiar é o punto de mirada porque están equivocados. Sexan vostedes un pouco máis sensibles cos centos de cidadáns que cada día quedan sen billete nas estacións de tren da nosa comunidade autónoma. Censuren vostedes a caótica xestión de Renfe que enche trens con viaxeiros fantasma e deixa a moitos cidadáns en terra por falta de reforzos. Viaxeiros que a única alternativa que teñen é os buses da Xunta de Galicia, ¡a única alternativa! Pero, a vostedes isto non lles interesa porque como quen xestiona —neste caso, o Ministerio— son os seus socios, os do Partido Socialista —socios de investidura, socios en tres das catro deputacións, socios en moitos concellos—, están vostedes mudos e calados. Calados e mudos ante un exemplo máis do evidente mal funcionamento do servizo ferroviario no noso país.

E, de verdade, ¿están vostedes preocupados polos viaxeiros de transporte? Dean a batalla para garantir máis frecuencias, mellores horarios, unha modalidade acorde cos tempos e un servizo ferroviario público digno. E non nos vale que, como solución, pidan que a Xunta asuma o transporte ferroviario en Galicia. E ¿sabe por que non nos vale? Porque non se trata de pagar cos cartos dos galegos o que ten que pagar, neste caso, a Facenda estatal. O que teñen que facer é ser máis exixentes cos seus socios do Partido Socialista e obrigarlles a que cumpran con Galicia. Deixen de ser vostedes cómplices necesarios dun Goberno —o de Pedro Sánchez— que está a ser nefasto para Galicia.

Señorías, por moito que intenten vostedes agochar, o Plan de transporte público por autocar da Xunta supuxo unha mellora substancial con respecto á situación anterior.

Falou a señora Otero de hai trinta anos. Pero, señora Otero, se o Plan de transporte público de Galicia renovouse no ano 2016 e vostede fala dun plan de transporte público de hai trinta anos.

Hoxe, Galicia dispón dunha rede de transporte de competencia autonómica conformada por máis de 3.400 liñas renovadas e modernas nas que, ás veces, xorden problemas, —por suposto que si— pero podo asegurarlles que se analizan e se impoñen os reaxustes necesarios.

(Pronúncianse palabras que non se perciben.) ¿Quere vostede tamén intervir, señora Gallego?
(Murmurios.)

Os datos son incomparables en relación a cando gobernaban vostedes e poñen de manifesto a mellora substancial que supuxo o Plan de transporte público da Xunta de Galicia.

Tomen nota, ¡tomen nota! Pasamos de 20.500 paradas a 55.000, de 925 liñas a 3.500 e de 1.000.400 servizos a 2.000.300 servizos. Nas catro provincias galegas duplicouse, como mínimo, o número de liñas, de paradas e de servizos. Na súa provincia, señora Otero, multiplicouse por seis, ¡por seis! E a Xunta inviste cada ano oitenta millóns de euros en garantir un transporte público de calidade.

E xa sei que vostede vai dicir que pide corenta millóns máis, pero vostede realmente mire o que piden na súa iniciativa. Piden corenta millóns para o plan de transporte. Polo cal, se

aprobamos a súa iniciativa teríamos que reducir á metade o plan de transporte que ten Galicia que, neste momento, gasta oitenta millóns de euros. ¡Esa é a realidade! Pero, como falar non ten cancelas, ¡que máis dá! Moitos máis recursos dos corenta millóns de euros.

Señorías, nin o Partido Socialista nin o Bloque son a alternativa. Din ter moitas ideas para mellorar o transporte público dependente da Xunta, pero non son capaces de poñelas en práctica.

E, como queda pouco tempo, voulle dar simplemente dous datos en canto ao transporte público na provincia de Lugo; datos que acreditan a mellora que a Xunta liderou coa transformación do transporte na provincia de Lugo. A Xunta multiplicou por catro os quilómetros totais recorridos: de dous millóns a 8,4 millóns e multiplicouse por oito o número de liñas que pasaron de 76 a 549, tendo o triplo de paradas, que pasaron de 2.600 a 7.400.

Se non lle vale isto, podo seguir dándolle datos. Podo darlle datos da Mariña de Lugo. Na Mariña de Lugo multiplicamos por catro o número de combinacións horarias e de frecuencias; frecuencias da liña Ribadeo-Viveiro, Viveiro-Ribadeo, con conexións cada dúas horas en ambos sentidos, entre as 6.45 e as 22.45 horas. De 89 combinacións pasamos a 318 e de 24 a 32 liñas. Espero que vostede, agora que vai ter a oportunidade de ter a réplica, me contradiga algún dato destes que lles acabo de dar eu.

¡E en Pontevedra xa non digamos! Na cidade de Pontevedra ten que xestionar o servizo do transporte público urbano a Xunta de Galicia porque o Goberno de Pontevedra, que é da súa cor política, é incapaz de xestionalo. E as bonificacións que está pedindo vostede para o transporte, moitas delas levan o alcalde e o Goberno de Pontevedra máis de doce meses sen poñelas en práctica e vostede as está pedindo aquí no Parlamento de Galicia.

A señora PRESIDENTA (Candía López): Ten que ir rematando, señor Balseiro.

O señor BALSEIRO OROL: Polo cal, señor Ríos, unha cousa é predicar e outra cousa é dar trigo. Só se pode predicar cando se dá exemplo. Pero, neste caso, o Bloque Nacionalista Galego, alí onde ten oportunidade como no Concello de Pontevedra ou no Concello de Lugo, o único que teñen vostedes co transporte é unha desfeita.

E voulle dar outro dato de Lugo —e termino, señora presidenta—. En Lugo, vostedes fixeron unha revisión e están en liortas no xulgado por esa revisión que fixeron do transporte público. ¿Sabe o que pasa en Lugo? Todo o contrario do que pasa en España e en Galicia: baixa o número de usuarios de transporte público desde que o xestionan vostedes.

Nada máis e moitas grazas. (*Aplausos.*)

A señora PRESIDENTA (Candía López): Moitas grazas, señor Balseiro.

Turno de peche do autor da moción, señor Paulo Ríos.

O señor RÍOS SANTOMÉ: Grazas, presidenta.

Señor Balseiro, eu non pensaba que as cousas estivesen tan mal en Lugo nin que confiaron tan pouco na súa candidata. Teñen que vir aquí vostede e a señora conselleira a facerlle campaña ao Partido Popular de Lugo. *(Aplausos.)* ¡Non sabía que estaban tan mal as cousas! Cada día teño máis claro que Rubén Arroxó será o alcalde de Lugo máis cedo que tarde. *(Murmurios.) (Aplausos.)* Vese que lles molesta bastante e por algo será.

¿Sabe vostede por que levamos dous anos con este tema? Porque nada cambiou, se non agravarse a situación. *(Aplausos.)* Por iso, levamos dous anos con este tema, porque nada cambiou. Díciámosllo nós, dillo o outro grupo da oposición, dinllo os usuarios, os traballadores e as pequenas e medianas empresas. Quedan sos e soas defendendo este plan. ¡Nada cambiou nestes dous anos porque teñen moi clara a súa folla de ruta!

E ¿sabe por que os nosos puntos son practicamente iguais aos da comisión? Non é falta de traballo, señor Balseiro. Chámase coherencia. Esta organización política ten coherencia e non pode exixir unha cousa a semana pasada e esta semana unha cousa distinta. *(Aplausos.)* Non sei se lles soa o que é a palabra coherencia. A nós si que nos soa porque é o que nos levou ata aquí despois de corenta anos de traballo. *(Murmurios.)*

¿Sabe o que é, señor Balseiro? Na gran parte das mobilizacións e das concentracións da xente que está organizándose para denunciar a situación do transporte público todas teñen en común algo. E é que xa non piden nin a mellora do servizo nin piden... Piden volver a como estaban antes das dúas concesións. ¡Fíxese! Iso, de verdade, ¿non lles fai pensar e repensar que quizais o seu plan de transporte non é tan marabilloso como o pinta? Están pedindo os usuarios e as usuarias volver á concesión que había antes, ao servizo que había antes, que non fallaba como este.

Eu estou moi de acordo, señor Balseiro, en que todos os datos que dixo vostede —os que, segundo vostede, non lle podo contradicir—. Estou de acordo con eses datos e pareceríanme moi ben se fosen reais. Nun papel enmarcadiños na consellería e na dirección xeral están moi ben. O problema é que ese aumento de paradas, itinerarios, de horarios e de todo o que vostede me formula, ¿por que non falou de aumento de usuarios e só falou de aumento de paradas e de quilómetros? Ou sexa, do que está no papel. ¿Por que non me falou da realidade? Porque eses datos non se cumpren, señor Balseiro. ¡É o que lle levamos dicindo dous anos!

Os contratos que teñen asinados con Monbus non se cumpren nin en quilómetros, onde, por exemplo, na ruta Ferrol–A Coruña, neste último ano, hai un déficit de quilómetros segundo o que está no contrato ao que se realiza, de máis dun 20 % e seguen cobrando o 100 % do contrato. Pero só nos quilómetros hai un desfase e un déficit de máis do 20 % dos quilómetros que están proxectados e os que se realizan. As paradas, os retrasos, a falta de flota e as matrículas dos vehículos duplicadas en diferentes concesións, todo isto motivo de rescate e de rescisión do contrato. Pero, aquí non pasa absolutamente nada. Vostedes escúdanse no seu plan, nos seus datos e a realidade que haxa xa que se encargue outro, porque patear o territorio e ver o que está pasando pódelle empañar un pouquiño a foto e o titular.

Falábase da falta de traballo ou de ambición deste deputado ou deste grupo neste tema. Señor Balseiro, anunciáballo xusto na primeira liña da miña intervención: Concello de Pontevedra,

Concello de Lugo e Goberno de España. Non se moveu vostede unha micra do argumentario oficial do Partido Popular. Escoiteille a moitos deputados do Partido Popular que aquí cando entrabamos os do BNG nos daban un catecismo. O deputado do BNG ten que dicir isto, isto e aquilo. E como dicía tamén na primeira parte da miña intervención, a vostede só lle faltou Bildu e o Bipartito para completar o argumentario do deputado ou deputada do Partido Popular. Do que eu dixen aquí nada, ¡nada ou menos! (*Murmurios.*) (*Risos.*)

Sobre os trens, señor Balseiro, señores do Partido Popular, saben perfectamente cal é a postura do BNG. Non é que non a trouxeramos aquí. É que tamén a levamos a Madrid e estamos na rúa defendendo uns trens dignos para este país tamén cos usuarios e as usuarias. Polo tanto, iso xa é unha demagogia total.

Igual que na cuestión dos autobuses de competencia estatal. Sábeno perfectamente e nós temos aquí rexistrada unha iniciativa a ese respecto e ademais cando foi debatida coincidimos en moitos puntos co Partido Popular. Polo tanto, dicir que nós caladiños co noso suposto socio de Goberno, non é máis que afondar nesa falacia do manual de deputado e deputada do Partido Popular.

En canto á moción, señora presidenta, imos aceptar a moción do Partido Socialista porque entendemos que viñan a dicir máis ou menos o mesmo que queríamos dicir nós, pero entendemos que queda máis claro deste xeito. E creo que ademais o Goberno galego debería seguir os pasos doutros gobernos do Estado español e, dunha vez, recoñecer que hai vida e hai dificultades máis alá dos 21 anos e que a mocidade dos 21 aos 30 anos ten o mesmo dereito que a que ten menos de 21 anos.

Máis nada e moitas grazas. (*Aplausos.*)

A señora PRESIDENTA (Candia López): Moi ben, moitas grazas. Acepta, entón, a emenda.

Pasamos ao punto seguinte, apartado 3.2.

Moción do G. P. dos Socialistas de Galicia, por iniciativa de Dª Noelia Otero Lago, sobre o sistema de axudas para a adquisición de libros de texto e material escolar

A señora PRESIDENTA (Candia López): A esta moción non se presentaron emendas.

Pasámoslle a palabra para que formule a moción a dona Noelia Otero.

A señora OTERO LAGO: Moitas grazas, presidenta.

Boa tarde a todas e a todos.

Hai dúas semanas, durante o debate da interpelación deste grupo parlamentario, o conselleiro interpeloume. Como xa é habitual, aínda que esteamos —empregando unha metáfora deportiva— xogando en estadio propio, xogando un partido con interese para as galegas e para os galegos, coas regras de xogo da nosa propia comunidade autónoma, estamos afeitos

e afeitas dende a oposición a que a cada pregunta en comisión neste Parlamento e a cada interpelación se lle dea a volta e fagan unha especie de chute de punteirolo, se fai falla, a ver se marcan en estadio contrario, tratando de marcar un gol nesa estratexia da confron-
tación.

Ante a falta de argumentos á iniciativa, consideramos ademais tan importante e máis neste momento, e para non falar só dunha metáfora futbolística, adoitan facer neste Parlamento non só os membros do Goberno da Xunta de Galicia, senón tamén por parte do grupo maioritario do Partido Popular, algo que nun partido de balonmán sería motivo para que a árbitra ou o árbitro lles pitase pasivo, que é non xogar o partido como marcan as regras e non perder tempo.

E dentro desta estratexia que protagonizan pleno tras pleno, comisión tras comisión, conver-
verten as interpelacións en preguntas á oposición. E iso facíao de xeito reiterado o conselleiro o outro día ante a falta de argumentos para contestar ou argumentar por que rexeitan recu-
perar ese sistema de préstamo universal de libros de texto tan necesario, sobre todo, neste momento que fora implantado polo Goberno presidido por Emilio Pérez Touriño.

E o conselleiro trasladaba a esta deputada unha cuestión, aínda que non é bo nunca conver-
terse en protagonistas do debate. As e os socialistas como si temos argumentos para defen-
der por que traemos certas proposicións e por que defendemos certas políticas e, sen que
serva de precedente, imos contestar a esas preguntas persoais.

Dicía o señor conselleiro se esta deputada consideraba xusto —e pedíame encarecidamente
que respondera— que, se tendo un salario moito máis digno que boa parte da sociedade, os
meus fillos —igual que os seus fillos, as fillas e os fillos de todas e todos os deputados que
estamos aquí— tiveran e teñamos libros de xeito gratuíto. E imos tratar de explicar por que
o sistema de préstamo universal, ademais de máis eficiente no económico e asequible, é
sustentable no máis xusto.

Vou falar do que significa a memoria da conciencia social que dá a vivencia familiar de como
a desigualdade marca no ensino público e se padece a distintos niveis nas familias, pero
tamén nas nenas, nos nenos e nos pais. Baixo esa conciencia e esa memoria social e familiar
precisamente eu esfórzome en explicarlle á miña filla a sorte que ten. E cando discutimos
sobre a necesidade ou non de cambiar a mochila, —algo que non é necesario—, os libros de
texto e o material —que si son obrigatorios—, eu lembro que sempre lle conto o inicio do
curso escolar con amargor. Porque os primeiros días do inicio do curso escolar no colexio,
eu que era a maior de catro, significaba compartir as primeiras semanas —ante a falta e a
ausencia de libros de texto— pupitre, e que a miña compañeira de pupitre Charito —aínda
me lembrarei sempre— estivese obrigada a poñer o libro no medio, no centro, mentres agar-
dabamos se podía chegar algún libro do colexio, da escola ou os que non chegasen, pois se
tiñan que comprar.

Ben, tamén tocaba ir con Charito facer os deberes á súa casa. Curiosamente, estou de ani-
versario este mes de outubro e sempre lle conto á miña filla que tiña unha profesora que
nunca esquecerei, María Jesús, en quinto de primaria, en quinto da EXB, que curiosamente

ela empregaba como escusa o aniversario en outubro —xa calculaba que non chegaban os libros ou a mochila ou o estuche ou as cores— para facer ese agasallo. Por certo, en oitavo de EXB tamén para facer un agasallo, que foi a viaxe de fin de curso. Esas cousas marcan e quedan aí, esas diferenzas, e marcan moitas cousas.

Ademais dos libros e do material, as que temos fillas e fillos, saberá tamén o conselleiro que no comezo de curso, este ano, con ese aumento da inflación por riba do 10 %, non só son os libros ou o material; porque saben vostedes que en infantil, en primaria, non hai neno ou nena que resista o paso do verán en centímetros e agora ha de ter que comprar un chándal, un pantalón longo, tamén no número de pé que varia indiscutiblemente, invariablemente e necesariamente co paso do verán. Todo isto, tamén se padece no comezo de curso.

Ben, no instituto eu tiven a sorte de compartir clase tres anos cunha compañeira, no Manuel Antonio, que era compañeira de bloque no edificio da Doblada, que era tamén dunha clase media pero a súa nai era viúva dun traballador de Citroën: Vanesa. E xa no instituto, o dos libros de texto notábase menos porque tomabamos apuntes e o da mochila tamén, pero logo entran outras circunstancias, por exemplo —de aí a importancia da educación pública de calidade en igualdade de condicións para todas e todos— que eran ¿saben que? Pois claro, con 14 ou 15 anos levar unhas galletas ao instituto como que xa daba cousa. E Vanesa sempre levaba 50 pesetas ou 75 pesetas para comprar o bocata de jamón asado, a cocacola ás veces, e mesmo os venres uns chaskis na sobremesa. Eu estarei eternamente agradecida porque Vanesa —hai pouco retomaba relacións con ela polas redes sociais— compartiu todos os anos de BUP, 1º, 2º e 3º, esas 50 ou 75 pesetas cunha servidora.

Evidentemente, a severidade nas dificultades das familias pode ir do máis branco ao máis negro e no medio hai grises intermedios. Ben, así que si, señor conselleiro, somos moi conscientes de que os seus fillos e a miña filla son, neste momento, afortunados e que somos os menos, tamén, da sociedade galega, e que non podemos esquecer cada inicio de curso que, sendo máis sostible e máis eficiente economicamente, ese sistema de préstamo universal era máis xusto para todas e todos, entre outras cousas, como dicíamos, porque evita esa desigualdade, esa marca que afecta a moitos niveis e créame que é absolutamente inxustificable.

E se hoxe un sistema educativo inspirado no principio básico constitucional da educación pública, gratuíta e universal permite que algunhas e algúns de nós, seguro que moitas, chegásemos ata aquí grazas ás axudas dun sistema público pero tamén ás axudas do préstamo, dos colexios, desas mestras, mestres, ANPA, bancos de libros, axudas que están a conceder Concellos ante o desleixo da Xunta de Galicia dende que chegou ao Goberno o señor Feijóo —como o Concello de Vigo este ano anunciando esas axudas de máis de douscentos euros neste momento de crise—, pois claro que o seu argumento de que vostedes pensan na redistribución da riqueza cando interesa para non asumir a gratuidade da educación, como que non coa.

Porque miren (*A señora Otero Lago levanta a súa man dereita e vai sinalando conceptualmente os seus dedos co índice esquerdo.*), esta é a man que representa o conxunto, poderíamos dicir, da sociedade galega. E o señor conselleiro argumenta que, claro, non se pode dar café a estes de

aquí (*A señora Otero Lago sinala o seu dedo polgar.*), que están moi ben, porque hai que dar café para aquí (*A señora Otero Lago sinala o seu dedo maimiño.*) Pero é que o sistema de libros de texto na actualidade, aínda que maquillen as cifras, non chega —como dixo o señor conselleiro de Educación aínda sendo máis caro ao longo— á maior parte da sociedade galega. E dicía que chegaba a un 75 % do alumnado do ensino obrigatorio en Galicia, e iso é —sábennos vostedes— mentira. Outra cousa é que cheguen parte das axudas e axudas parciais case a ese 70 %, pero unicamente arredor de catro de cada dez alumnas ou alumnos do ensino público galego reciben axudas totais. Insistíamos: tres de cada dez axudas parciais que non chegan —e máis tendo en conta o que supón, como dicíamos, o inicio de curso na súa totalidade para a economía das familias— e tres de cada dez que non reciben ningún tipo de axuda. Pero, se falamos de eficiencia, vostedes saben que para eses catro de cada dez alumnos, cada ano comprar libros novos... cando, co sistema anterior implantado polo Goberno presidido por Emilio Pérez Touriño o que se facía era gratuidade de libros cada curso para todos e eses mesmos libros rotaban en sistema de préstamo durante catro anos para esa totalidade; iso é moito máis barato que cada ano cubrir o material para catro alumnos e o ano seguinte outra vez para ese mesmo curso para eses catro alumnos. Vostedes saben perfectamente que é así.

Tamén dicíamos o outro día que está —non só por eficiencia económica— por xustiza social na súa man acabar con esa desigualdade que están a padecer —igual que hai máis de trinta anos padecíamos moitas e moitos— moitas nenas e nenos na actualidade sen ter necesidade; e dicíamos que se visibilizan na educación esas diferenzas sociais e económicas; e que un sistema baseado na educación como dereito efectivo é absolutamente posible, necesario e indiscutible como ninguén ousa discutir hoxe en día unha sanidade pública e universal.

Así que, pedimos que hoxe non fagan que se lles pite un pasivo, que se centren no partido que estamos a xogar, que é ben máis importante para tantas galegas e galegos.

Moitas grazas, e pola nosa parte máis nada. (*Aplausos.*)

A señora PRESIDENTA (Candia López): Moitas grazas, señora Otero.

Quenda polo Grupo do Bloque Nacionalista Galego, don Manuel Antonio Lourenzo Sobral.

O señor LOURENZO SOBRAL: Grazas, presidenta.

Consello Escolar do Estado: A Constitución española é taxativa. A educación básica é obrigatoria e gratuíta. O libro de texto, polo tanto, para garantir o dereito fundamental á educación debe ser gratuíto. (*Aplausos.*)

Defensor do Pobo, ano 2013, Goberno Rajoy: O carácter gratuíto da ensinanza nos niveis educativos obrigatorios constitúe un instrumento dirixido a garantir o acceso de todos a estes estudos. Polo tanto, este carácter gratuíto debe facerse extensivo aos libros de texto.

Unicef, hai escasas semanas, en setembro deste mesmo ano: Non é de recibo que as familias teñan que endebedarse nin que este gasto —o dos libros de texto— supoña un obstáculo para o exercicio do dereito á educación.

Señor Rodeiro, señores do Partido Popular: Consello Escolar do Estado, Defensor do Pobo, Unicef —que digo eu que non serán perigosos *jemeres rojos*—, pero podemos seguir movementos de renovación pedagóxica, profesorado, ANPA; toda a comunidade educativa, sen excepción, está a poñer enriba da mesa que o que fixo o Goberno que sostén este grupo coa gratuidade universal dos libros de texto foi unha barbaridade. E que nun contexto no que en toda Europa se están a implementar medidas a este respecto —agora mesmo faltan Irlanda e Portugal—, eu creo que é importante e interesante vermos cal é o papelón que está poñendo o Goberno galego, cal é o papelón que está poñendo enriba da mesa o Goberno do Partido Popular. Insistimos, toda Europa agás Irlanda e Portugal está implementando mecanismos a este respecto.

¿Que di o Goberno do Partido Popular? Román Rodríguez, hai escasas semanas, nesta mesma tribuna: «Non podemos aceptar o café para todos». Señor Feijóo, despois de cargarse a gratuidade universal: «Estamos ante unha enganosa medida universal». O propio Feijóo: «Provoca un gasto moi elevado por parte da Administración».

E polo tanto, señores do Partido Popular, como nós, se algo temos claro é que en poucas ocasións se evidencia dunha maneira tan palmaria que o rei vai espido, eu creo que o que toca é cotexar o relato do Partido Popular e poñelo en relación cos datos que está a dar a Consellería de Educación, cos datos que está a dar o Instituto Galego de Estatística e cos datos que está a dar o DOG, fíxense.

Polo tanto, vaíamos, a ver se somos capaces entre todos de facermos este exercicio. E empezamos polo final. «Provoca un gasto moi elevado por parte da Administración». Orzamento con orzamento, cotexemos o que vén plasmado neses orzamentos. O sistema de gratuidade universal dos libros de texto á altura do ano 2008-2009 supuña un gasto de 14,4 millóns de euros. O que aconteceu despois de que o Goberno Feijóo se cargase este Goberno é que á altura do curso 2012-2013 o sistema de gratuidade solidaria —que deron en chamar— pasa a custarles ás arcas públicas 15,4 millóns de euros. (*Aplausos.*) Son vostedes, señores do Partido Popular, unhas verdadeiras lumbreras na xestión dos cartos públicos. Adoptaron vostedes unha medida que vai quedar nos anais dos pais da economía. Fíxense: gastamos un millón de euros máis para dar cobertura na gratuidade dos libros de texto á metade da poboación escolar. Sen ningunha dúbida é algo para enmarcar.

Pero sigamos co relato do Partido Popular, fíxense: «A modalidade elixida permite unha maior solidariedade» —isto dicíano o conselleiro aquí mesmo a semana pasada—. «Non lle imos pagar os libros de texto aos privilexiados» —sic—, creo que veu dicir aquí. Imos ver os privilexiados. (*Murmurios.*) —«Normal», din por aí.— Orde do 18 de maio do 2022, artigo 26.3: «Serán excluídas as solicitudes que superen os límites de renda per cápita de unidade familiar fixados nesta orde: 10.000 euros en axudas para adquirir libros de texto, 6.000 en material escolar».

¿Privilexiados, señores do partido Popular? ¿Vostede cre que unha nai solteira, limpadora, que rompe as costas nove horas ao día para conseguir chegar a final do ano e ter 21.000 euros para alimentar a súa filla é unha privilexiada?, ¿unha nai que paga oitenta euros de luz, cincuenta de telefono, cincocentos de alugueiro é unha privilexiada? ¿Vostede cre que unha fa-

milia de catro membros cun pai albanel, unha nai caixeira de supermercado van estar por riba dese umbral do 10.000 euros per cápita son privilexiados, e, polo tanto, non teñen dereito a estas axudas de libros de texto tal cal se contempla na normativa do Partido Popular?

É que temos que dicilo, señor do Partido Popular, curioso concepto de privilexiados. Porque para vostedes supón que estas familias que precisan as axudas para libros de texto son privilexiados, en cambio 7.000 millónarios aos que vostedes lles acaban de implementar un pelotazo fiscal e lles meten no peto 4.500 euros por ano a cada un son necesitados. De verdade que hai que ter estómago señores do Partido Popular. (*Aplausos.*)

Pero, semella que agora vén o señor Feijóo, cae da burra e resulta que o que dicía aquí: que a gratuidade universal era unha enganosa medida universal, pois agora di que hai que implementar esa enganosa medida universal en Madrid. E claro, ter que escoitar declaracións que se meten con un pois non é doado. Dicía: «A xente non sabe que en Galicia o 80 % dos alumnos teñen libros de texto gratis»; evidentemente, non o saben porque é unha mentira de tamaño descomunal. Pero, pasemos a ver os datos, e non é algo que diga este deputado, imos ver o que di o IGE, a respecto do que temos unicamente no ensino obrigatorio, non imos ir máis alá.

Datos do curso pasado: educación primaria: 130.000 alumnos, educación secundaria: 88.000 alumnos, educación especial: 1.200 alumnos; sae a conta a 220.000 alumnos no ensino obrigatorio deste país. Señores do Partido Popular, se vostedes mesmos están recoñecendo que as axudas para libros de texto se foron estendendo a pouco máis de 110.000 alumnos é que vostedes están recoñecendo que deixaron na estacada á metade das familias deste país privándoos do dereito a ter libros de texto. É que o conselleiro mente aquí, é que o señor Feijóo mente con absoluto descaro (*Aplausos.*) sen que semelle que o rigor e a verdade teñan importancia ningunha. Pero é que mesmo se avanzamos nesta cuestión, aínda aceptando o razoamento do Partido Popular, estaríamos a ver que aqueles alumnos que si se poden beneficiar destas axudas van recibir catro ou seis libros de texto, e teñen que pagar os outros. Pero, é que aínda aceptando isto, se afondamos máis, aqueles centros que estean adscritos —550 centros deste país— ao programa de E-Dixgal non van poder comprar libros de texto a pesar de que llelos demandan e que si teñen que compralos.

Polo tanto, señores do Partido Popular, con este panorama, cunha inflación por riba da media do Estado, o 11 %, cos salarios e as pensións máis baixas do Estado, o que si hai que recoñecerlle ao Partido Popular é coherencia. É certo que é unha coherencia, non sei, de palco VIP, pero, para mostra, un botón e poñamos enriba da mesa cales son as prioridades do Goberno da Xunta de Galicia, cales son as prioridades do Partido Popular.

Gratuidade universal dos libros de texto para familias que si o precisan é un dispendio inxusto. Agora, gastar cantidades indecentes de diñeiro en pagar concertos a colexios clasistas e elitistas do Opus Dei que segregan por sexo, iso é liberdade e solidariedade. (*Aplausos.*)

Que a unha limpadora se lle dean os libros de texto é algo insolidario e inxusto. Agora, pelotazo fiscal que regala 34 millóns de euros aos millónarios, iso é solidariedade e xustiza social.

Que a unha familia á que lle custa chegar a fin de mes se lle poidan aboar, nun contexto como o que estamos, os libros de texto é insolidario e inxusto para o Partido Popular. Agasallar ao señor Escotet con 9.000 millóns de euros e unha universidade privada iso é xustiza social e solidariedade.

Señores do Partido Popular, aquí, se nun debate queda de manifesto cal é a súa visión da xustiza social, cal é a súa visión do ensino público e cal é o modelo de sociedade que vostedes propoñen é isto, gobernar —escoiteino nesta tribuna— é establecer prioridades. E vostedes establecen no caso do ensino unhas prioridades de maneira palmaria, de maneira evidente, e afortunadamente cada vez enganan menos xente. Na comunidade educativa son conscientes de que esta realidade é insostible, que non é de recibo que se financien os centros do Opus Dei, que se financien universidades privadas e que se realicen pelotazos fiscais mentres se priva o alumnado da gratuidade universal dos libros de texto, e polo tanto, se algo fica claro e algo fica enriba da mesa é que este país precisa dunha alternativa de Goberno comprometida co ensino público e comprometida coas clases populares. Niso estamos e non teña dúbida de que máis antes ou despois estas inxustizas serán revisadas. *(Aplausos.)*

A señora PRESIDENTA (Candia López): Moitas grazas.

Quenda do grupo Parlamentario Popular de Galicia, ten a palabra don Ovidio Rodeiro.

O señor RODEIRO TATO: Moitas grazas, presidenta.

Señor Lourenzo, non fai falta que levante tanto a voz para mentir porque, mire, os colexios eses clasistas aos que vostede se refire teñen os mesmos convenios que tiñan cando gobernaron vostedes, e ademais, *(Aplausos.)* pagámoslle tanto á universidade privada —esa de Abanca— como lle pagaban vostedes, non lle pagamos un só céntimo. Polo tanto, deixe vostede de manipular e de dicir aquí cousas que non son verdade, señor Lourenzo, de verdade.

Pero miren, Galicia, por moito que vostedes digan, ten un bo modelo de axudas de libros de texto, e sobre todo un modelo que está a funcionar ben, un modelo que chega ao 75 % das familias con idade escolar e chega ás familias que máis o precisan; de verdade as que máis o precisan. Nós estamos de acordo con vostede, señora Otero, en pagarlle os libros a vostede pero non entendemos por que llos hai que pagar a Charito, iso é o que non entendemos. *(Aplausos.)* Claro, iso é o que non entendemos, señora Otero.

Miren, o modelo actual, señorías, incrementou un 50 % os fondos dos libros de texto con respecto ao ano anterior. Pasamos de 17,4 millóns de euros a un total de 28 millóns de euros, un modelo no que aporta a Comunidade Autónoma vinte e cinco millóns de euros fronte aos tres míseros millóns de euros que aporta o señor Sánchez. Polo tanto, señor Lourenzo, recórdolle, todas esas entidades ás que fixo vostede referencia —o Consello Escolar, entidades de todo tipo—, que teñen que financiar os libros de texto, supoño que se o Estado tan só aporta tres de vinte e oito para Galicia pois tamén llelo pode recordar vostede.

Polo tanto, estamos ante un modelo que se pode ver claramente quen aposta polos libros de texto e, señorías, eu creo que á vista do que escoitamos aquí, convén facer un pouco de his-

toria con este programa. Este programa bota a andar no ano 2003 cun Goberno da Xunta de Galicia que iniciou un sistema de préstamos de libros de texto e, efectivamente, o Bipartito pretendeu estendelo, pero quero recordarlles que nunca, nunca foi universal; ademais de que tiña un montón de críticas polo seu funcionamento. E é certo que no ano 2009, co presidente Feijóo houbo que tomar unha serie de decisións, obrigadas por unha serie de decisións que adoptaron vostedes mentres gobernaron, e que supuxo devolver a débeda que vostedes foron acumulando durante catro anos, que foron máis de 2.000 millóns de euros de pufo en facturas que deixou o Bipartito ao seguinte goberno, señorías. (Aplausos.)

E aí, efectivamente, cambiouse de modelo e optouse polo modelo de gratuidade solidaria, que a vostedes este nome lles molesta. E este modelo evolucionou. Foi evolucionando, froito da adaptación dos sistemas dos libros de texto e sobre todo pola incorporación do libro dixital e dos contidos dixitais, que neste momento é unha ferramenta que utiliza unha nada desprezable cantidade de alumnos: 60.000 alumnos en Galicia utilizan, señorías, o libro de texto.

Este modelo consolidouse sobre todo a través dun acordo parlamentario no 2014, a través do debate dunha proposición non de lei, e este é o modelo que nós defendemos, o modelo que está a cumprir a Xunta de Galicia, o modelo que facilita o acceso das familias galegas ao libro de texto facendo compatibles as axudas a quen máis o necesita coa solidariedade e a cooperación na progresiva extensión das iniciativas dos bancos de libros impulsadas pola comunidade educativa naquel momento en cada centro, e ao mesmo tempo propiciando a dispoñibilidade de materiais e contidos dixitais.

Señorías, o préstamo de libros de texto do Bipartito recórdolles que non era universal, pois os pais pagaban. Os pais tiñan que desembolsar, señorías, entre 58 e 65 euros polos libros de texto en primaria. E falábase de que valían eses libros entre 119 e 145 euros; é dicir, que había familias que pagaban case a metade desa mal chamada gratuidade universal que vostedes tanto levan vendendo aquí. E esta é a realidade, señorías. Pero ademais de non ser gratuío, o préstamo do libro de texto xeraba problemas de xestión nos centros. Tanto é así, que a solución que adoptaron foi, señorías, nada máis e nada menos que contratar unha empresa privada para xestionar os libros de texto. É alucinante, de verdade, de verdade. De verdade que é alucinante.

Pero miren o que dicían, ademais, os medios de comunicación no último curso do Bipartito: *«Los colegios critican la demora de los bonos para canjear los libros. Los directores sostienen que la empresa contratada por la Xunta para gestionar el programa de gratuidad les envían los cheques que deben entregar a los padres el último día de clase»*. Este é do mes de xullo, este é o último curso que vostedes xestionaron. Polo tanto, non sei, a vostedes écheselles aquí a boca de falar dese programa, pero, desde logo, que non é nada do que vostede di.

Miren, señorías, este grupo parlamentario defende a utilidade, a idoneidade deste programa. O Partido Socialista, parece que por ideoloxía, máis dunha década despois e desde logo cuns tempos que mudaron radicalmente, volve defender o modelo de gratuidade do Bipartito. Aínda que ben saben, como lles acabo de acreditar, que non funcionaba tan ben como vostedes din aquí, e ademais había que pagar libros, señorías. Con esta iniciativa que presentan

dá a sensación de que queren esconder, por unha banda, que o Goberno de Sánchez coa aplicación apresurada da LOMLOE e sen contar coas Comunidades Autónomas, obriga a un maior desembolso das familias, ao ter que cambiar todos os libros de texto nos cursos impares no peor momento que están pasando as familias. E, por outra banda, tamén tentan esconder que non tiveron iniciativa e que non adoptaron medidas para axudar ás familias a facer fronte aos sobrecustos derivados da inflación neste curso escolar. O Partido Socialista do 2022 quere volver ao sistema do 2005. Non sabemos se os socialistas teñen claro o seu modelo. Non sei se realmente apostan por recuperar o sistema do Bipartito ou se queren o modelo de Abel Caballero ou se prefiren o modelo da actual ministra do Goberno de España.

O sistema do Bipartito non era universal, dado que non todos os alumnos tiñan os libros gratis, señorías. O que si é certo é que moitas familias con grandes ingresos accedían a materiais gratuítos á custa dos impostos de todos os galegos e de todas as galegas, señorías. Esta é a realidade.

E por outra banda, tamén temos o modelo de Abel Caballero, que ten dúas versións; dúas: o modelo ordinario, vinculado á capacidade económica das familias e a concorrência competitiva, e despois agora ten outro modelo populista previo ás eleccións municipais, que habilita unhas axudas para libros de texto porque ten competencias para facelo e pódeno facer, e parécenos ben —por certo, unhas axudas que favorecen a quen máis ten, que favorecen os ricos, señorías—, e despois aproba unha moción no pleno de Vigo no mes de xullo para tratar de que esas axudas as pague a Xunta de Galicia.

E, por outro lado, teñen vostedes o modelo do Goberno central, que non reparte por igual entre as Comunidades Autónomas as achegas para libros de texto. É verdade, señorías, pero, ademais, os criterios de reparto dos fondos do Estado están condicionados pola taxa de risco de pobreza, e non na súa dimensión pola totalidade dos alumnos. Polo tanto, este modelo sanchista ten unha gran contradición co que piden os socialistas en Galicia e tamén co que fan os socialistas en Vigo.

E, efectivamente, o BNG súmase a esta iniciativa do Bipartito, do Partido Socialista, e efectivamente, aquí a algún deputado lle parecía mal se lles preguntaban se era oportuno que os cartos dos galegos financiaran os libros de texto dos deputados desta Cámara. A nós desde logo que non nos parece oportuno, señorías. Polo tanto, ese non é o noso modelo.

Pero en todo caso, mire, vostedes póñanse de acordo, sobre todo os socialistas, ¿que modelo queren? Porque se queren o modelo do Estado, entón o reparto dos fondos para libros de texto non o deben vincular á taxa de pobreza senón ao número total de alumnos para que fagan un financiamento máis xusto e coherente.

Polo tanto, eu recórdolles unha vez máis eses tres millóns de euros que tan só aporta o Estado ao sistema dos libros de texto de Galicia fronte aos vinte e cinco que aporta Galicia, e ademais no momento no que estamos, señorías.

Polo tanto, este é un sistema —o que ten Galicia— que axuda a quen máis o precisa, que aplica criterios redistributivos como a renda familiar, que combina axudas directas coa reu-

tilización dos libros a través do fondo solidario e ademais que dá acceso aos recursos dixitais.

Señorías, este programa tivo o recoñecemento tamén da Defensora do Pobo, que mesmo animou a outras Comunidades Autónomas a poñer en marcha iniciativas similares por ser un sistema máis eficiente. Un sistema, señorías, que neste ano, como lles dicía, incrementou case o 50 % os fondos con respecto ao ano anterior, e que chega ao 75 % das familias aínda que a vostedes lles moleste; e que ademais no curso pasado se repartiron 464.000 libros a un total de 80.000 alumnos; que anualmente sete de cada dez alumnos son beneficiarios do fondo de libros e reciben seis ou máis libros, señorías. E as axudas para a compra de libros de texto beneficiaron o ano pasado a máis de 26.000 alumnos, con axudas de entre 140 e 275 euros; e que se beneficiaron do cheque escolar, que se incrementou a 75 euros, un total de 90.000 alumnos; e 60.000 son os usuarios do libro dixital, cun ordenador gratuíto, señorías.

Por iso, nós cremos que este é un modelo xusto, solidario, redistributivo, porque non lles paga os libros ás familias con rendas máis altas, senón que axuda, señorías, ás familias que máis o necesitan e ás familias máis numerosas.

Máis nada, señor presidente.

Moitas grazas. (*Aplausos.*)

A señora PRESIDENTA (Candía López): Moitas grazas, señor Rodeiro.

Pecha o grupo parlamentario autor da moción, ten a palabra dona Noelia Otero.

A señora OTERO LAGO: Ben grazas.

Desta vez o punteirolo tratárono de marcar no estadio municipal de Balaídos, poñendo o acento na cidade de Vigo e no Goberno municipal vigués, presidido polo alcalde Abel Caballero. E trasladaba vostede unha pregunta —temos costume de contestar dende o PSdeG—: ¿que preferimos?, ¿o modelo do señor Rueda, que anuncia neste contexto de crise, tendo as competencias, unha esmola lamentable dun aumento de 25 euros para as familias en axudas para libros de texto e material, neste contexto de crise, ou sen ter as competencias, o anunciado polo alcalde de Vigo, ante o desleixo da Xunta de Galicia, para o conxunto do alumnado —porque si, o Partido Socialista cre nunha educación pública igualitaria e efectiva para todas e todos— da cidade e Vigo, de 205 euros para compensar esta crise no inicio do curso escolar? ¿De verdade que me traslada esa resposta, señor Rodeiro? ¿De verdade que pensaba que o punteirolo cara ao estadio municipal de Balaídos e cara á cidade de Vigo lle beneficia en algo?

Si se agradece —non lle vou pitar pasivo, se fose árbitro, como conselleiro— e temos que agradecer que, con argumentos que non compartimos, que nalgún punto mesmo son falaces en canto ás cifras, non perdesse tempo falando do Goberno do Estado e se cinguise un pouco máis, iso si, a este debate arredor dos libros de texto. Non o entendía vostede: non era Charito a que non tiña os libros, era Lucía. Como o conselleiro me interpelaba a min sobre a im-

portancia de ter ou non ter libros, dígolle que quen non os tiña era eu, e Charito era a que compartía comigo durante moitos anos, e dicía que iso marca.

E ¿sabe vostede?, falaba de cifras o conselleiro, e falaba vostede de solidariedade. E cando o voceiro do BNG falaba da renda das familias que teñen varios fillos e que non acceden a esas axudas co sistema actual implantado polo Goberno do señor Feijóo e que mantén o señor Rueda —que de solidario non ten absolutamente nada—, dicían na bancada do Partido Popular —cando preguntaba o voceiro do BNG— e o conselleiro se considerabamos xusto que todo o alumnado teña acceso aos libros de texto e ao material. E dicían vostedes aí, na bancada do Partido Popular: «Claro, claro, é evidente, non o poden ter todos; claro, claro, iso non é xusto». A ver, ¿non quedou claro o outro día? Son 28 millóns de euros os que destina a Xunta de Galicia, a Consellería de Educación, a axudas de material e libros de texto para o conxunto da cidadanía e do alumnado galego, que non chega nin á metade do alumnado, ¡28 millóns de euros!

No mesmo punto anunciamos que imos renunciar a máis de 34 millóns de euros para rebaixar nun 50 % o imposto de patrimonio aos máis ricos, a pouco máis de 7.000 persoas. Eses 34 millóns de euros chegarían para os libros de texto, para o transporte escolar, para as bolsas de comedor... Por certo, que na cidade de Vigo tamén teñen todo as alumnas e os alumnos grazas ao alcalde Abel Caballero. Xa que preguntaba vostedes que preferimos, apliquen o modelo, señor Rodeiro, que teñen vostedes tamén as competencias. Os 34 millóns de euros neste momento non só darían para ese sistema de libros, para ese préstamo universal, para recuperalo —que incluso, como dicíamos, é máis eficiente economicamente, sae máis barato—, senón que quedaría para transporte escolar, para becas de comedor, mesmo para ese bocata de xamón asado, que tamén é importante, ou para o chándal, para o pantalón, para os zapatos e para os tenis, que no mes de setembro hai que comprar para as nenas e para os nenos. E para esas familias, porque con esas rendas que teñen votedes situadas non acceden ás axudas da Xunta de Galicia ou acceden de forma absolutamente parcial; non abunda, e sábeno vostedes. E xa que teñen agora como referente máximo das políticas a nivel nacional ao señor Moreno Bonilla, mire, dicíao o outro día: alí, polo menos, rebaixan os impostos e a fiscalidade aos máis ricos, pero teñen o sistema de préstamo universal para o conxunto do alumnado. Tamén en Valencia, por certo, que o sacaron hoxe a relucir aquí en varias ocasións.

Polo tanto, de verdade que resulta absolutamente abafante —dicíamos— escoitar a hipocrísia do señor Rueda e escoitar o señor Feijóo neste comezo de curso falar de que estamos ante o inicio do curso escolar máis caro da historia e pedir máis fondos ao Goberno do Estado, cando teñen aquí as competencias. E a experiencia, ademais —preguntaba vostede tamén—, amosou que o compromiso do Goberno que presidía Emilio Pérez Touriño o acompañou; ese compromiso exemplar do alumnado e das familias no coidado dos libros de texto. E tamén o esforzo de xestión por parte dun profesorado, dunhas ANPA e duns sindicatos que, de xeito unánime, o están a reclamar, non só neste 2022, como dicía vostede, porque o reclamamos non só os socialistas e moitos máis nesa sociedade galega nese 2022, senón que o vimos reclamando e o seguiremos reclamando, en aras de seguir defendendo esa educación pública, universal de verdade e efectiva para todas e todos. Pero seguimos batendo contra unha parede, porque empatía —insistimos—, cero, nin antes nin agora; nin están nin se lles espera.

Moitas grazas. (*Aplausos.*)

A señora PRESIDENTA (Candia López): Moitas grazas, señora Otero.

Pasamos ao seguinte punto da orde do día, ao punto 3.3.

Moción do G. P. dos Socialistas de Galicia, por iniciativa de D. Pablo Arangüena Fernández, sobre as políticas de prevención de incendios do Goberno galego

A señora PRESIDENTA (Candia López): A esta moción non se presentaron emendas.

Para formulala ten a palabra don Pablo Arangüena.

O señor ARANGÜENA FERNÁNDEZ: Moitas grazas, señora vicepresidenta.

En primeiro lugar, quero reiterar a nosa empatía e solidariedade cos traballadores antiincendios, que fan un traballo que pode ser moi duro, francamente duro, e que están instalados na precariedade permanente. Tamén, por suposto, coa xente que viu con auténtica impotencia como ardían as súas propiedades e incluso, en determinados casos, as súas vivendas. Unha vez máis, todo o ánimo e apoio, solidariedade e empatía do Grupo Parlamentario Socialista.

A partir de aquí, a semana pasada a vicepresidenta deste Parlamento chamoume á orde porque dixen que o Goberno de Galicia é como Atila e os hunos en materia medioambiental. Cualifíqueinos de «banda de falsificadores verdes, de defraudadores ambientais e de estafadores ecolóxicos». Ademais de afirmar que, na miña opinión, o Goberno de Galicia prevarica continuamente en materia ambiental por non cumprir e facer cumprir a legalidade.

Debo dicir con contundencia que me reafirmo tamén con convicción no que dixen. Así que se a vicepresidenta fose coherente debería volver chamarme á orde. Pero, poñendo a venda antes que a ferida, direi que me parecería unha auténtica inxustiza, porque a liberdade dun deputado para dicir o que considere, sen faltar ao respecto persoal, é un ben protexido, moi protexido por todas as constitucións do mundo, que non pode socavarse pola vía de considerar aleatoriamente. Pode ser que un use unha linguaxe pouco amable, pero sempre —insisto— sen faltar a ninguén ao respecto. Se eu insultase ou faltase ao respecto, o Goberno de Galicia, a vicepresidenta, estaría na súa razón e no seu dereito, e tería toda a razón do mundo para chamarme á orde. Pero se digo que son falsificadores é porque considero que falsifican en materia medioambiental, e iso é unha crítica política perfectamente lexítima. E se digo que son defraudadores é porque considero que cometen fraude, que defraudan en materia medioambiental; e esa tamén é unha crítica política perfectamente lexítima. E se digo que son estafadores é porque considero que estafan a cidadanía en materia medioambiental, e iso é tamén unha crítica política perfectamente lexítima, ¡perfectamente lexítima!, máis aló de que o uso de adxectivos cualificativos poida considerarse máis ou menos bonito, cousa da que podemos, certamente, debater porque, como dixo o clásico: «*De gustibus non est disputandum*», que, en versión moderna, pois sería: «para gustos, cores», aproximadamente. Pero, en todo caso, non pode ser, desde logo, obxecto de censura ou obxecto de

amoestación, como foi o outro día, especialmente cando vostedes desde esta tribuna din exactamente o que lles peta. É dicir, nesta tribuna as señorías do PP poden dicir o que lles parece, pero este humilde deputado e outros dese lado da Cámara pois estamos moito máis restrinxidos. (Aplausos.)

E eu, señora vicepresidenta, se afirmo que ante unha lexislación medioambiental que está aí para ser cumprida e que vostedes sistematicamente incumpren e ante unha lexislación medioambiental que teñen que facer cumprir sistematicamente omiten facer que se cumpra, considero que iso é un delito de prevaricación continuada por omisión. Se a vostedes non lles gusta, poden rebatelo, podemos debatelos, etc., pero non amoestar este deputado por facer o seu traballo, que consiste, en parte, en criticalos a vostedes, mal que lles pese; e, na outra parte, en propoñer alternativas. E iso é o que estamos facendo hoxe basicamente.

Por iso hoxe, ademais de criticar, propoñemos concretamente dez medidas perfectamente razoadas e razoables, que constitúen unha proposta de mínimos, de auténticos mínimos, eu diría que imposible de rexeitar nun mundo racionalmente ordenado —que probablemente non sexa o seu—. Se os señores e as señoras do PP me dan a sorpresa de aprobalas, eu, dende logo, non terei ningún problema en felicitalos e en dicir que van mellorando con todo o que eu considero da súa actuación en materia medioambiental e en materia de extinción de incendios.

Señorías, o contexto do problema do que falamos resúmese en tres puntos. Este verán ardeu unha parte importante da Rede Natura 2000, dos espazos naturais protexidos de Galicia. Segundo, Galicia ten a rede de espazos naturais protexidos máis pequena do Estado, con enorme, con abraiante, con pasmosa diferenza —a máis pequena do Estado—, o que implica que, cando arde, se perde máis en proporción que no resto do Estado; é dicir, o impacto é máis grave que no resto do Estado, en igualdade de condicións. Terceiro, a reacción da Xunta ante estes incendios en espazos naturais protexidos foi —por dicilo suavemente— manifestamente mellorable, e por iso propoñemos aquí dez medidas para mellorar esa reacción e evitar, na medida do posible, que no futuro volva reproducirse esta situación.

A semana pasada o conselleiro neste Parlamento minimizou e restou importancia ao que pasou este verán. Dixo que soamente arderan, aproximadamente, algo máis de 20.000 hectáreas. Bueno, todo é cuestión de enfoque, pero se o maior incendio por extensión rexistrado na historia da nosa comunidade, como foi o que arrasou O Courel, máis 11.000 hectáreas —que é un terzo do Courel—, non é algo importante, pois apaga e vámonos. Se no parque natural do Invernadeiro arderon 7.000 hectáreas, que representan a metade dese parque, pois dificilmente pode minimizarse a gravidade do que pasou. Se no parque natural do Xurés, que arde cada ano, arderon aproximadamente 650 hectáreas e arderon decenas de miles acumuladamente, na última década, pois dificilmente pode minimizarse. E o incendio de Valdeorras, que calcinou aproximadamente 10.000 hectáreas, afectou tamén o parque natural da serra da Enciña da Lastra, e xa van dous parques naturais e unha zona moi importante da Rede Natura. Ardeu gran parte do macizo Central Ourensán, que é unha zona da Rede Natura 2000, e morreron aproximadamente —segundo os expertos— 400.000 animais, arderon ecosistemas moi valiosos... E, bueno, vaian vostedes ver como quedou O Courel —eu estiven alí, acompañado de dous compañeiros deputados— e digan se iso non é importante.

O lume chegou ás portas do teixeral de Casaio e ás portas da devesa da Rogueira, que son os dous espazos máis importantes do patrimonio forestal de Galicia.

Por tanto, minimizar a gravidade do que pasou, como fixo o conselleiro a semana pasada, é outro exercicio de falsificación da realidade e de intento de estafa ou fraude á cidadanía. Eu —teño que dicilo e teño que confesalo— experimentei rabia e impotencia cando vin como ardían auténticas xoias naturais do noso país este verán; por tanto, minimizalo —insisto— é un exercicio de cinismo. E dicir que todo funcionou perfectamente na extinción e prevención de incendios, como fixo o conselleiro a semana pasada, é tamén exercicio de falsificación e un intento de defraudar a cidadanía, porque todos sabemos que non foi así; todos o sabemos. Os propios profesionais da loita antiincendios din que houbo improvisación e desorganización, no mellor dos casos. Por tanto, cando falo de improvisación e desorganización, non falo da miña opinión, falo da dos profesionais. Un bombeiro ourensán dicía este verán literalmente: *«Eu estiven doce horas dando voltas sen facer nada. Antes en doce horas apagabamos dous lumes, e agora vas dun lado para outro, sen facer nada, pola desorganización que hai. Non saben por onde andan. Hai brigadas que chegan a puntos que non fan falla, mentres que son necesarias noutros»*. E remata ese bombeiro con catro palabras absolutamente demoledoras, que son as seguintes: *«Todo é un desastre»*. Isto non o digo eu, dío un bombeiro. E outro bombeiro dicía: *«O sistema está colapsado, e isto non se pode tolerar»*.

Son dúas testemuñas. E volverán dicirme que non é unha mostra estatística representativa, pero, entón, terei que remitirme á Asociación de Bombeiros e Bombeiras Forestais de Galicia, que dixo este verán nun comunicado —é dicir, por escrito—, literalmente, o seguinte —abro comiñas— *«Denunciamos a pésima xestión da Xunta, que insiste en investir unha morea de cartos públicos na extinción de lumes no canto de diminuír este gasto investindo en prevención mediante a contratación de máis persoal un maior período de tempo, evitando así o problema nos meses de baixo risco con traballos de roza e limpeza dos montes»*.

Así que se eu digo que a Xunta leva a cabo unha pésima xestión, pois poderei ser acusado de parcial, pero cando a Asociación de Bombeiros e Bombeiras Forestais de Galicia emite un comunicado, falando literalmente de pésima xestión da Xunta, pois todo apunta a que, efectivamente, hai unha pésima xestión da Xunta. E soamente estou traendo aquí tres testemuñas máis ou menos aleatorias, pero podería estar o resto da lexislatura traendo aquí todo tipo de testemuñas.

O problema, en definitiva, é que a catástrofe climática —que non se pode cualificar doutra forma— que se está despregando ante os nosos ollos neste século cambia as condicións nas que se producen os incendios, pero vostedes non cambian en absoluto a política contra incendios. Este verán houbo no noso país 42 días de máxima calor, dos que se consideran como ondas de calor, fronte a unha media histórica de 7. Falo do conxunto do Estado —en Galicia poden variar as cifras—, pero de 7 historicamente a 42 este verán. Temos incendios cada vez máis intensos e secas cada vez máis intensas, intensas e extensas, difíciles de controlar, porque a calor e a seca van a máis ano tras ano. Pero vostedes non reaccionan ante eses cambios. Aproban o Pladiga en maio —non en xaneiro, nin en marzo, nin en abril, en maio—, nada menos, sacan os convenios en xuño, señorías, e logo os concellos teñen problemas, e vostedes bótanlles a culpa —¡como non!— aos concellos.

Para rematar. Esta é unha proposta para mellorar, para avanzar. Esta é unha proposta de mínimos e irreprochable —entendo sinceramente que irreprochable— en cada punto e en cada coma. Se non a aproban, vostedes saberán por que.

Nada máis e seguimos despois. (*Aplausos.*)

A señora PRESIDENTA (Candía López): Moitas grazas, señor Arangüena.

Quenda para o Grupo do Bloque Nacionalista Galego, para dona María González Albert.

A señora GONZÁLEZ ALBERT: Grazas, señora presidenta.

Imos ver se podemos ir un pouquiño máis aló do circo, porque eu a semana pasada escoitei con moita atención as respostas do conselleiro do Medio Rural á interpelación que presentou o Partido Socialista á conselleira de Medio Ambiente, e foi un debate interesante por moitos motivos. Primeiro, pola incompencia da persoa, evidentemente, interpelada naquel momento. Era unha interpelación que ía dirixida á conselleira de Medio Ambiente en tanto e en canto é a responsable máxima do estado lamentábel de conservación no que se encontran os parques naturais do interior do noso país; unha conselleira que no día de hoxe —e estamos a 4 de outubro— aínda non dixo unha palabra neste Parlamento sobre o acontecido nos espazos naturais este verán.

En segundo lugar, polo evidente exercicio, novo exercicio, de propaganda, de soberbia e de falta de autocritica por parte do conselleiro do Medio Rural nun verán que, por se se lles esquece, foi o peor dos últimos quince anos en materia de incendios forestais; o peor dos últimos quince anos.

E terceiro, polos escasos, e teño que dicir, ademais, que interesados datos que o titular da Consellería do Medio Rural ofreceu neste hemicycle. E eu vou mencionar poucos, porque poucos deu, pero si algúns, porque aínda que a información que deu o señor González foi bastante escasa, eu creo que hai cousas que foron reseñables do que se dixo aquí a semana pasada.

Dixo o conselleiro do Medio Rural que nos últimos dez anos arderon en Galiza 59.479 hectáreas —case 60.000— dentro das cualificadas como Rede Natura —que lembro, máis unha vez, que é a máis pequena de todo o Estado—. Isto significa que nunha década ardeu o equivalente —dixo o señor conselleiro— ao 12,5 % do total do territorio cualificado como Rede Natura. E para iso non facía falta que comparecese, porque só basta con coller o Pladiga deste ano e literalmente di esta mesma frase que dixo o señor conselleiro aquí. Como nós o Pladiga o temos e o sabemos ler, era innecesaria esta apreciación.

Máis cousas que dixo o conselleiro. Se seguimos lendo o Pladiga, ¿saben cantas referencias hai no Pladiga 2022 á Rede Natura? Unha, unha referencia en todo o Pladiga, esa que di que ardeu o 12,5 % nos últimos dez anos; nin unha única referencia máis. Esta única referencia, e despois un anexo III que, de verdade, son 4 páxinas —pódeo ler todo o mundo—, referido ás consecuencias dos incendios en dúas zonas especialmente sensíbeis, neste caso: O Cau-

rel-Ancares e Baixa Limia. E as únicas medidas propostas son a ampliación e a creación de novas pistas forestais.

Outro dato perturbador —perturbador, ao noso modo de ver— que deu o conselleiro. Do total de hectáreas ardidas este ano, un total de 12.569 arderon dentro dos parques naturais. Isto representa o 25,66 % do total ardido en 2022. Isto é o que dixo o señor conselleiro. É dicir, unha cuarta parte de todo o que ardeu este ano ardeu dentro do territorio de parques naturais, e aquí non pasa nada. O 25 % ou o 26 % do que ardeu ardeu en parques naturais, e aquí non pasa nada. A conselleira, desaparecida e o conselleiro, encantado porque estamos na media dos últimos anos. (*Aplausos.*)

¿Que di a Consellería de Medio Ambiente sobre estes espazos, sobre os parques naturais? Di: «Os parques naturais son áreas naturais pouco transformadas polas actividades humanas que, pola beleza das súas paisaxes, a representatividade dos seus ecosistemas ou a singularidade da súa flora, fauna ou da súa diversidade xeolóxica, incluídas as súas formacións xeomorfolóxicas, posúen uns valores ecolóxicos, estéticos, educativos ou científicos cuxa conservación merece unha atención preferente». Imos volver despois sobre iso.

No día de hoxe en Galiza existen seis parques naturais, máis un parque estatal, nacional, e tres deles —tres destes seis parques— arderon este verán. ¡Tres!, os tres do interior do país arderon este verán.

E outro dato —terceiro dato— inquietante que deu a semana pasada o conselleiro. Do total de hectáreas ardidas neste ano até hoxe —porque aínda pode arder máis, esperemos que non—, un total de 20.317 hectáreas arderon dentro de espazos naturais protexidos. Máis de 20.000 hectáreas, incluíndo todo tipo de protección. E incidiu: «A superficie afectada en espazos naturais oscilou nunhas cifras similares ás dos últimos dez anos». Isto foi o que dixo o señor conselleiro na semana pasada.

E nós, se damos por bos os datos que deu aquí o conselleiro, que din que este verán arderon 43.000 hectáreas, están vostedes a afirmar que o 47 % do ardido —a metade— ardeu dentro de espazos naturais sensíbeis, ¡o 50 %! ¡E tan anchos! ¡E sigamos así! Así podemos seguir indefinidamente.

E a pregunta é: ¿fixeron unha prevención axeitada para estes espazos? Porque vostedes melloraron moito. Aquí vimos as sesións de propaganda da Consellería do Medio Rural —que fixo outra a semana pasada—: fixeron a Lei de recuperación de terra agraria, o Plan de pastos, xestión do territorio —que é o máis importante, sempre o di o conselleiro—, o ditame do 2018, medidas estruturais, a primeira revisión do Plan forestal, que aplicou 92 —dixo— das 123 recomendacións do ditame, van sacar a nova Lei de loita integral contra os incendios forestais... Pero estamos en cifras similares ás dos últimos dez anos. Entón, ¿de que serve toda esta propaganda se non mellorou nin un punto a superficie queimada en Galiza nun verán neses espazos protexidos? (*Aplausos.*) No verán máis cálido, máis seco da nosa historia recente, ¿que medidas de prevención especiais tomaron neses espazos naturais protexidos? Cero. E o resultado está á vista.

¿Que temos na contra? Un Xurés —que tamén dixo o señor conselleiro a semana pasada— no que nos últimos dez anos se declararon case douscentos incendios nese parque natural. É dicir, iso tamén está no Pladiga, iso tamén o di o Pladiga, pero vaise corrixir. Entón, o señor conselleiro anunciou aquí que van investir en restauración das zonas afectadas 500.000 euros, que é unha quinta parte do que gastaron vostedes no concerto de Muse en Vigo. Supoño que é unha cuestión de prioridades, señoras e señores do Partido Popular. *(Aplausos.)*

Falou tamén o conselleiro —non quero que me esqueza— do plan preventivo en Rede Natura, polo que lle preguntaba neste caso o interpelante. E aquí houbo que recorrer á inventiva: falou de áreas cortalume, de faixas auxiliares, de mellora de devasas, da eliminación de residuos forestais, de queimas prescritas, de rozas, falou do capítulo VI da súa consellería, cun total de 5,2 millóns de euros entre investimentos directos e subvencións... E fíxonos trampa. Falou destes 5,2 millóns de euros, pero non era un plan para a Rede Natura; este é o plan xeral que ten a Consellería para todo o territorio.

En todo caso, permítanme que dubide da solvencia de todos os datos aquí expostos, porque, entre outras cuestións, afirmou que só no último bienio investiron en Rede Natura no Caurel 305.000 euros por parte da Consellería. E vendo o total do orzamento destinado á recuperación, resulta estraño que fose toda esta cantidade ao Caurel, porque isto significaría que moitas zonas do territorio quedaron sen un euro.

Outra trampa que fixo foi falar do Plan de queimas prescritas, e aquí non falou xa do feito, senón da planificación previa. Entón, díxonos que, efectivamente, segundo o Pladiga, o Plan de queimas prescritas deste ano prevía 835 hectáreas de queimas prescritas dentro da Rede Natura. E a pregunta é: ¿cantas se executaron, efectivamente? ¿Cantas se executaron, efectivamente, nun ano no que prohibiron as queimas en abril? ¡E así todo...! E, mentres tanto, o 61 % do parque natural do Invernadoiro, arrasado, por exemplo. E, mentres tanto, na última década —tamén Pladiga, que non hai que ir moito máis alá— 13.238 hectáreas ardidas no parque natural do Xurés, por exemplo, que equivalen ao 45 % da súa superficie total. E agora anúnciannos o PRUX, porque a estas alturas o parque natural do Courel segue sen un plan reitor de ordenación e xestión. Xa veremos o que sae dese documento, pero é que no anteproxecto que sacaron a consulta pública, por exemplo, non se recollía un orzamento específico dentro dos obxectivos de xestión e mellora dese parque.

Ou podemos falar do parque natural da serra da Enciña da Lastra, cun plan reitor de uso e xestión que prevé un gasto anual —¡é que isto é tremendo!— de 118.000 euros —para manter este parque natural—, que vén dando aproximadamente —fixen o cálculo— 37 euros por ano e hectárea, e que non lles dá a vostedes nin para unha entrada VIP do concerto de C. Tangana. E, de novo, estamos a falar de prioridades. *(Aplausos.)*

E unha cousa última que quero resaltar antes de rematar esta intervención, que se desprende de todo o que veño dicindo desde o comezo, é que aquí as dúas consellerías —eu creo que a estas alturas está bastante claro— andan, seguen andando, cada unha polo seu lado, e iso é moi malo para o territorio. ¡É que é malo para o país! É malo para o país, e teñen que solucionar, máis aló de todas as cuestións políticas. Estes departamentos nestas cuestións teñen

que ter unha coordinación exquisita, unha planificación correcta do que hai que facer con estes espazos, que é case —repito— o 50 % do que ardeu este verán e que ten esa etiqueta de protexido. Isto téñeno que solucionar, non podemos estar así.

A nós esta moción parécenos ben intencionada, e imos votala a favor. Todas as propostas de acordo son aceptábeis, todas e cada unha delas, e non son ambiciosas, as cousas como son. Parece case unha iniciativa do Partido Popular porque nos falan de posibilitar, evitar, facilitar, incentivar, incrementar, garantir... Non lles poñemos deberes en realidade, dicímoslles que sigan facendo, e moito temo, de verdade, señoras e señores do Partido Socialista, que aínda así nin isto lles van aprobar.

Máis nada.

Grazas. (*Aplausos.*)

A señora PRESIDENTA (Candia López): Moitas grazas, señora Albert.

Quenda para o Grupo Parlamentario Popular.

Ten a palabra don José Antonio Armada.

O señor ARMADA PÉREZ: Moitas grazas, señora presidenta.

Señor Arangüena, moi mala conciencia debe ter vostede do que está a dicir, porque para botar a metade da súa intervención xustificándose por chamarnos prevaricadores, falseadores, falsificadores —que non é o mesmo, especifique vostede un pouco mellor—... E, sobre todo, voulle dicir unha cousa, déixese vostede de tantas insinuacións. Se vostede realmente cre que hai unha prevaricación, vaia vostede ao xulgado, denuncie e punto. E, entón, automaticamente lle damos a razón. (*Aplausos.*) Pero fágao con consecuencia, porque, mire, estalle dando unha moi mala mensaxe á sociedade utilizando este Parlamento desa maneira. Porque con insinuacións —créame— non se chega a ningún lado.

E, bueno, voume centrar un pouco no debate, que penso que é o realmente interesante e o que lles importa aos galegos, e non este tipo de insinuacións e andar con estas cousiñas. Porque, mire, eu creo que si, é verdade que existen condicionantes nos espazos naturais protexidos que dificultan a prevención. Por iso si que se están a establecer bastantes medidas —non unhas poucas, senón bastantes medidas— para mellorar ese eido.

Tamén lle podo asegurar que o debate desta moción penso que non está ben dimensionado. Explícome. Sobre o territorio non se poden activar exclusivamente políticas de extinción observando soamente o conxunto das áreas protexidas, senón que ten que ser observando absolutamente todo o territorio. E digo isto porque os incendios non entenden de fronteiras, porque hai moitos incendios nalgún parque natural que eu lle coñezo que veñen de Portugal, por exemplo, nin entenden de límites de concellos, nin entenden de que existan espazos naturais. É máis, gustaríame recordarlle tamén cales foron as condicións, como xa repetiu a voceira do Bloque Nacionalista Galego, e creo que tamén vostede fixo algunha lixeira alusión,

tanto nesta intervención como na anterior da interpelación, e cales foron as circunstancias que se deron na vaga de lumes deste mes de xullo. E creo que durante, precisamente, esa primeira quincena houbo unha noite concretamente, que foi cando se iniciou esta desgraza, na que houbo aproximadamente 6.000 raios, tormentas secas, elevadas temperaturas, vento cambiante, enorme sequidade na vexetación, etc. E isto non o di este portavoz, isto estano a dicir os especialistas. Pode consultar vostede MeteoGalicia, se quere. E pódolle asegurar que con ventos de 30 quilómetros/hora extinguir un incendio é bastante complicado, por non dicir case imposible, e pódolle asegurar que as rachas que houbo durante esa semana foron bastante máis altas deses 30 quilómetros por hora. Creo que superaron nalgún caso os 70 nalgún momento.

E tamén lle digo que cando, ademais, ese vento non é estable, senón que é cambiante, hai que mover o dispositivo, e o dispositivo sabe que tarda catro ou cinco horas aproximadamente en posionalo novamente. Son simplemente uns datos para ir explicando un pouco que é o que pasou. E non o conta —insisto— este portavoz, pódennlo consultar a calquera especialista na materia.

Tendo en conta estas circunstancias de vento, de como se encontra a vexetación, de como se encontra ese territorio nese momento, está claro que non se pode atacar directamente un incendio, senón que hai que esperalo moitas veces a quilómetros.

Voulle dicir, o noso Servizo de Prevención e Extinción de Incendios —sempre o digo— é un dos mellores que hai no mundo. Aínda estou esperando que mo veñan comparar con algún, pero, desgraciadamente, aquí aínda non mo compararon absolutamente con ningún. Foi bastante efectivo porque practicamente nesa noite, do cen por cento aproximadamente dos incendios que houbo, o 83 % quedaron en conatos; polo tanto, houbo unha actuación moi dilixente.

Falaba vostede de que a conselleira estaba de vacacións durante esa época. Pois non, mire, a conselleira, a de Medio Ambiente, non estivo de vacacións. Pódelle preguntar vostede a moitos dos alcaldes afectados por eses incendios. E, de feito, constituíron unha comisión interdisciplinar coa necesidade de comezar canto antes coas tarefas de rexeneración deses espazos naturais. Unhas axudas que, en primeiro lugar, ían para as persoas, que son o máis importante que habita eses espazos naturais, e esas persoas intentaron que se buscasse, dentro desa comisión, integrada por distintos expertos, unha serie de medidas que non fosen illadas, senón que definisen unha folla de ruta a seguir no futuro para a recuperación deses espazos naturais.

Pódolle dicir que se habilitaron diferentes axudas, das cales non escoitei absolutamente a ningún portavoz falar, nin das axudas para a recuperación de vivendas, nin para os montes veciñais, nin para o que son os tecor; absolutamente nada. Tamén lle podo falar de axudas que habilitou a Consellería do Medio Rural para a reposición de explotacións afectadas polo lume. Por suposto, tampouco escoitei falar absolutamente nada das axudas que se estableceron por parte da Vicepresidencia Primeira a establecementos comerciais, industriais, turísticos e mercantís para dar cumprimento a reparación de danos ocasionados en edificacións, instalacións, maquinarias e mercadorías, así como nos vehículos afectados pola actividade.

Tampouco das axudas que habilitou tamén a Vicepresidencia Segunda e Consellería de Presidencia, Xustiza e Deportes. Tampouco escoitei nada das axudas que se deron, a través da Consellería de Infraestruturas e Mobilidade, concretamente Augas de Galicia, a concellos afectados para garantir o abastecemento a núcleos para reparar acometidas de subministración de auga potable, así como repoñer estacións de bombeo.

E no que se refire ás actuacións de restauración dos solos afectados polos incendios, desde o momento no que un lume é extinguido, pódolle asegurar que sempre a Xunta pon a traballar, na avaliación dos danos, aos mellores, que neste caso son os técnicos do Centro de Investigación de Lourizán. Eles encárganse de facer unha avaliación sobre o terreo e, en especial, naquelas zonas afectadas con maior severidade; actuacións que xa se están executando nas zonas de Rede Natura afectadas polos incendios forestais.

Efectivamente, a Consellería de Medio Ambiente, no período 2020-2021, fixo diversos investimentos nas zonas dos parques naturais e, concretamente, foron a través de diferentes actuacións directas e a través tamén de axudas da Consellería; un esforzo que supón un investimento de 4,9 millóns de euros e que vai continuar durante este ano 2022, no que se convocan 1,4 millóns de euros en axudas a concellos, particulares e entidades para a execución de actuacións que contribúan á mellora da conservación e posta en valor destes parques naturais.

Tamén se está xa a desenrolar un proxecto a través do cal se vai realizar a conservación da biodiversidade e do patrimonio grazas a preto de sete millóns de euros de fondos europeos que se destinan exclusivamente a estes parques naturais.

E continuando coa liña da que estamos a falar, da prevención de incendios, teño que dicir que todo este paquete de medidas que propoñen, a maioría non son deberes, porque esa maioría delas xa se están desenrolando. E si lle podo dicir que disto poden dar testemuño as diferentes leis que xa foron aprobadas e incluso tamén lle podo falar da futura lei que vai ter entrada neste Parlamento, que é a Lei de loita integral contra os incendios forestais.

E proba diso —e vostede seguro que a coñece ben— é a Lei de recuperación de terra agraria de Galicia, que tamén afecta eses parques naturais e eses espazos protexidos, a través da cal se artellan ferramentas, como pode ser o desenrolo de polígonos onde teñen prioridade áreas cortalumes. Tamén lle podo falar de que eses polígonos delimitan con criterios técnicos a implantación da actividade agraria, gandeira ou forestal.

Evidentemente, tamén lle poderei falar de que hai un plan forestal de Galicia, o 2021-2040, que aposta por un monte sustentable ambiental, social e economicamente, orientado a favorecer os propietarios. Isto recolle o 75 % das recomendacións do ditame da Comisión de Estudo sobre a Política Forestal que se aprobou neste Parlamento.

Por suposto que tamén lle falarei do Plan de pastos de Galicia, que non soamente se implanta en todo o territorio, senón que tamén entra dentro deses espazos naturais. E cando queira pódese desprazar á miña comarca, e gustosamente lle ensinarei moitos destes mecanismos que agora mesmo xa se encontran implantados.

Por certo, o Pladiga, para a súa información, dígolle que é un documento que simplemente se modifica; non hai que facelo, modifícase. E modifícase antes de entrar na alta temporada de incendios. (*Murmurios.*)

Por outra parte, as recomendacións, das que tamén se fala moitas veces no ditame de expertos, recóllense no borrador do Anteproxecto de lei de loita integral contra os incendios forestais, ao que convidamos a todos os grupos, e, por suposto, convidámolo a vostede a que faga as súas aportacións, que seguro serán moi interesantes. Esperamos que o seu grupo apoie esa necesaria implicación tamén das deputacións provinciais na loita contra os incendios forestais, tal e como derivou no ditame, e estou seguro de que vostede será tan veheamente con elas como foi con este goberno e con este grupo parlamentario.

Mire, creo que o máis axeitado non é facer política cos incendios. O máis axeitado cos incendios é ter unha política común, unida e, sobre todo, mandarlle mensaxes á sociedade de que todos somos responsables e de que dalgunha forma todos temos que colaborar para que esta lacra dos incendios forestais vaia desaparecendo tanto dos nosos espazos naturais como dos nosos montes.

Nada máis. Moitas grazas. (*Aplausos.*)

A señora PRESIDENTA (Candía López): Quenda de peche para o autor da moción.

O señor ARANGÜENA FERNÁNDEZ: Grazas, señora vicepresidenta.

Señor Armada, dime vostede que teño mala conciencia. A verdade é que teño unha conciencia estupenda, moito mellor que a do señor Bárcenas, que dorme cada noite en prisión... (*Murmurios.*) (*Pronúncianse palabras que non se perciben.*) Eu durmo na miña casa á perna solta e teño moi boa conciencia.

Dime vostede que vaia denunciar. Ben, a ver, eu non os quero meter en máis líos dos que xa teñen. Teñan en conta que o señor Rajoy é un expresidente do Goberno que está sendo investigado en Andorra por organizar unha operación supostamente ilegal en Cataluña. Teñan vostedes en conta que foron vostedes o único partido do que se dixo que tiña un auténtico e eficaz sistema de corrupción institucional por unha sentenza da Audiencia Nacional, etc. (*Murmurios.*) Por tanto, non me anime a min a denunciar, que teño cousas mellores que facer. Eu o que fago é unha crítica política onde toca facer unha crítica política e se —insisto— non lles gustan as miñas verbas, ¡que lle vou facer! ¿Verdade?

Tamén falou vostede de raios. Parece que este verán houbo moitos raios, o cal lembra aquilo que dicía Felipe II: «Eu non levei as miñas naves a loitar contra os elementos...», etc. Pero, claro, mire, os raios en verán «habelos hailos»; é dicir, caen raios en verán. O problema é como reaccionan vostedes ante os raios, ante as inclemencias meteorolóxicas. O que hai é un agravamento sistemático, pola crise climática, das condicións que propician os incendios. Iso está perfectamente documentado. Levan os expertos dicíndolles que cambien o guión da súa política antiincendios moitos anos, e non o fan, e non o van facer hoxe votando a favor

desta proposta, polo que vexo, a pesar de que non o dixo claramente. Por tanto, todo está estupendamente nesta materia.

E dinnos que non fagamos política cos incendios. Isto xa é de risa, ¿verdade? Eu non teño aquí a foto, o ouro día saqueina. ¿Lembran? ¿Lembran o señor Feijóo coa manguera por aí, cos calcetíns brancos, cos náuticos...? Iso non era facer política cos incendios, iso era unha cuestión estética. Entón, ben, non temos que facer política e, por tanto, no tema dos incendios, non podemos nin criticar, nin dicir que é o que pasou este verán, que foi moi grave, que ardeu, que, efectivamente, un 25 % dos incendios que se produciron foron en parques naturais, un 45 % en Rede Natura... E a vostedes dálles igual. Tan igual lles dá que nin sequera comparece a conselleira de Medio Ambiente aquí —ou sexa, nin sequera aparece—; nin aquí nin fóra de aquí. É dicir, a conselleira de Medio Ambiente está desaparecida, a directora xeral está desaparecida, o subdirector xeral de Espazos Naturais está desaparecido. Todo o mundo, desaparecido, porque, claro, como non hai un problema, como vostedes todo o fan incrivelmente, como non arderon corenta e tantas mil hectáreas este verán, pois seguimos cobrando os salarios, pero sen xustificar o cobro deses salarios.

Xa llelo dixen, temos a Rede Natura de espazos protexidos máis pequena de España, e gran parte ardeu este verán. E, ademais, é sistemático, arde ano tras ano; este verán máis, pero é sistemático. Os bombeiros denuncian unha pésima xestión da Xunta. Vostede, en cambio, di que é marabillosa, o conselleiro tamén di que é marabillosa e a conselleira de Medio Ambiente, desaparecida, non di nada. E vostedes din que, efectivamente, está todo fantástico. Minimizan que ardesen máis de vinte mil hectáreas en Rede Natura e parques naturais, O Caurel, O Invernadeiro, macizo Central Ourensán...

O Pladiga di vostede que é unha cousa anecdótica e non sei que e que por iso o sacan en maio. Ben, se é tan anecdótico, pois sáqueno en xaneiro, e así a xente vaise afacendo á idea.

E néganse a votar a favor —polo que deduzo— dunha proposta razoada e razoable con dez medidas que realmente, efectivamente, son de mínimos, son para tratar de chegar a un consenso con vostedes.

¿Que parte de garantir a coordinación entre as consellerías de Medio Ambiente e Medio Rural non lles gusta? ¿Que parte de incrementar os labores de prevención non lles gusta? ¿Que parte de establecer cortalumes formados por especies forestais autóctonas non lles gusta? ¿Que parte de incentivar o pastoreo non lles cadra ou non lles gusta? ¿Que parte de establecer mapas de riscos e protocolos de actuación específicos para o caso de incendio nesos espazos non lles gusta? ¿Que parte de facilitar que os axentes medioambientais participen —cousa que non puideron facer, por certo —eles mesmos o denunciaban— nas tarefas de prevención e extinción dos incendios nesos espazos non lles gusta? ¿Que parte de evitar a erosión do solo queimado, deseñando protocolos de actuación adaptados a cada espazo para a súa restauración non lles gusta? ¿Que parte de posibilitar a fixación de poboación, mellorando os servizos públicos, establecendo estímulos á actividade económica nesos espazos non lles gusta? ¿Que parte de avaliar o custo —nin sequera de implantar, senón de avaliar o custo— de implantar pagos por servizos ecosistémicos nos espazos na-

turais protexidos de Galicia non lles gusta? ¿E que parte de ofrecer mecanismos estables e facilmente accesibles para a formación práctica en materia de prevención e extinción nes espazos non lles gusta? Eu non sei que parte non lles gusta. Igual non escoitei ben, pero dáme a impresión de que non hai ningunha parte que non lles guste; simplemente van votar que non porque son así, porque parece que queren afirmar a toda custa que non pasou nada este verán, pero este verán ardeu un terzo do Courel, a metade do parque natural do Invernadoiro e ardeu unha gran parte da escasísima Rede de espazos protexidos de Galicia. E a vostedes dálles igual.

Nada máis e moitas grazas. (*Aplausos.*)

O señor PRESIDENTE: Grazas, señor Arangüena.

Votación das mocións

O señor PRESIDENTE: Procedemos á votación das mocións.

Comezamos votando a do Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego, a iniciativa de don Paulo Ríos.

Hai unha emenda do Grupo Parlamentario Socialista que foi aceptada.

Votamos.

Votación do texto transaccionado da Moción do G. P. do Bloque Nacionalista Galego, por iniciativa de D. Paulo Ríos Santomé, sobre o servizo do transporte público por estrada.

Efectuada a votación, deu o seguinte resultado: votos a favor, 31; votos en contra, 40.

O resultado da votación é negativo.

En consecuencia, queda rexeitada esta moción.

O señor PRESIDENTE: Votamos agora a do Grupo Parlamentario Socialista de Galicia, a iniciativa de dona Noelia Otero.

Votamos.

Votación da Moción do G. P. dos Socialistas de Galicia, por iniciativa de Dª Noelia Otero Lago, sobre o sistema de axudas para a adquisición de libros de texto e material escolar.

Efectuada a votación, deu o seguinte resultado: votos a favor, 31; votos en contra, 40.

O resultado da votación é negativo.

En consecuencia, queda rexeitada esta moción.

O señor PRESIDENTE: E, por último, votamos a do Grupo Parlamentario Socialista, a iniciativa de don Pablo Arangüena, sobre as políticas de prevención de incendios do Goberno galego.

(O señor Armada Pérez pide a palabra.)

¿Si, señor Armada?

Déanlle voz ao escano do señor Armada.

O señor ARMADA PÉREZ: Si, presidente

Gustaríanos, se é posible, facer votación por puntos, e separar os puntos 2, 5 e 9.

O señor PRESIDENTE: ¿Acepta vostede, señor Arangüena esta separación de puntos?

O señor ARANGÜENA FERNÁNDEZ: Si.

O señor PRESIDENTE: Entón, comezamos votando os puntos 2, 5 e 9.

Votación dos puntos 2, 5 e 9 da Moción do G. P. dos Socialistas de Galicia, por iniciativa de D. Pablo Arangüena Fernández, sobre as políticas de prevención de incendios do Goberno galego.

Efectuada a votación, deu o seguinte resultado: votos a favor, 71.

O resultado da votación é positivo.

En consecuencia, quedan aprobados estes puntos.

O señor PRESIDENTE: Votamos agora o resto dos puntos da moción.

Votamos.

Votación da Moción do G. P. dos Socialistas de Galicia, por iniciativa de D. Pablo Arangüena Fernández, sobre as políticas de prevención de incendios do Goberno galego, agás os puntos 2, 5 e 9.

Efectuada a votación, deu o seguinte resultado: votos a favor, 31; votos en contra, 40.

O resultado da votación é negativo.

En consecuencia, queda rexeitada esta moción.

O señor PRESIDENTE: Remataron aquí as votacións.

(Pronúncianse palabras que non se perciben.)

¿Perdón? (*Pronúncianse palabras que non se perciben.*) Non, quedaron aprobados os puntos que pediu separar o señor Armada, os outros foron votados en contra. (*Pronúncianse palabras que non se perciben.*) ¡Ah!, non especifiquei iso. Entón, o correcto é dicir que quedaron aprobados os puntos que pediu separar o señor Armada, e o resto dos puntos da moción quedan rexeitados.

Continuamos co punto cuarto da orde do día, proposicións non de lei.

Proposición non de lei do G. P. do Bloque Nacionalista Galego, de iniciativa popular, de rehabilitación dos dereitos do persoal do Servizo Galego de Saúde suspendidos pola Lei 9/2009, do 23 de decembro, de orzamentos de Galicia, para o exercicio 2010

O señor PRESIDENTE: A esta proposición non de lei non se presentaron emendas.

Para formular a proposición non de lei ten a palabra a señora Prado.

A señora PRADO CORES: Grazas, presidente.

Antes de máis, quero saudar os representantes da CIG- Saúde que están na tribuna acompañándonos e que son os promotores desta proposición non de lei de iniciativa popular; unha proposición non de lei que vén avalada pola sinatura de varios miles de profesionais da sanidade e que o que demanda é a rehabilitación dos dereitos do persoal que foran negociados, que foran asinados e que foran publicados no DOG e que a Xunta do Partido Popular suspendeu no ano 2009. Estamos no ano 2013, e parécelles aos promotores da iniciativa —o BNG concorda, por iso fai propia esta iniciativa, e o único que facemos aquí é darlle voz ás súas demandas— que xa é tempo de que eses dereitos sexan recuperados.

Os profesionais e as profesionais da sanidade galega precisan recoñecemento ao seu traballo, mais precisan ese recoñecemento non soamente con titulares de prensa, non soamente con declaracións de intencións, non soamente desde esta tribuna, como fixo hoxe de novo o conselleiro de Sanidade, senón que necesitan este recoñecemento dun xeito real, dun xeito efectivo. E ese recoñecemento ten que empezar por rematar coa discriminación salarial que significa que o persoal do Sergas cobre un complemento específico menor que a contía que se contempla na orde de nóminas para o resto de persoal da Xunta de Galiza, ou o complemento de atención continuada, que está á cola dos complementos do Estado. Polo tanto, esta demanda parece máis que xustificable, e non parece que sexa un capricho, que demanden un luxo asiático, senón que demandan estar á altura dos outros e das outras profesionais.

E, como dicía antes, ao persoal sanitario impúxoselle, porque a Xunta do Partido Popular non tivo a ben negociar nada, a conxelación deses acordos asinados, que significaba o roubo de toda unha serie de dereitos. No ano 2009 a Consellería de Sanidade, insisto, dun xeito unilateral, deixou en suspenso a aplicación dos acordos asinados na Mesa sectorial, negociados antes e publicados no DOG no ano 2008; acordos para efectivizar entre as anualidades 2008-2012. Púxose en práctica ese recoñecemento no ano 2008 e no ano 2009, mais chegou o Partido Popular de novo á Xunta de Galiza e dixo que non, que ata aquí se chegara e que deixaba sen efectivizar eses acordos pendentes dos anos 2010, 2011 e 2012. Polo tanto, tres

anualidades sen efectivizar. E, como non, o argumento foi a crise, a crise do 2008, mais contemplábase o compromiso de que logo se retomarían porque a suspensión era temporal á espera dunha pronta recuperación económica.

No BNG consideramos que estes acordos non eran nin seguen sendo ningún capricho; non eran unha ocorrencia de última hora, senón que correspondían a esa necesidade de avanzar na equiparación salarial do Sergas a respecto do persoal da Xunta e a respecto do persoal doutros servizos de saúde. Estes acordos tiñan e teñen moita xustificación, porque o persoal do Sergas era e segue a ser —era, cando se asinaron os acordos no ano 2008, e segue a ser no ano 2022— dos peor pagados do Estado español. E unha mostra é que no último informe publicado polo Ministerio en abril deste ano 2022 Galiza ocupa, con respecto ao resto de comunidades autónomas, o posto 14, pola cola, en remuneración do seu persoal; é dicir, o cuarto pola cola. É dicir, que parece lóxico que queiran, que demanden, rematar con este agravio.

Estes complementos tiñan obxectivos moi claros: ter eses complementos de destino e de continuidade para que retribúan a penosidade na prestación do servizo, o traballo a quendas ou traballar en domingos e festivos. Respecto da penosidade, é que estamos falando, ademais, de que os profesionais da sanidade están continuamente en contacto coa dor, en contacto co sufrimento, en contacto coa morte, en contacto cunhas condicións que, desde logo, desde o punto de vista físico, porque tamén supón esforzo, pero tamén desde o punto de vista emocional, son unha penosidade, á parte de que hai determinados sectores que están en contacto con produtos químicos, con produtos radiolóxicos.... É dicir, que parece máis que obvio que hai que remunerar en condicións esas características, e remunerar días especiais, como poden ser o 24 e 25 de decembro, o 1 de xaneiro, o 25 de xullo, o 15 de agosto, que a inmensa maioría dos profesionais da Administración pública non traballan, mais os da sanidade si. Son días que a inmensa maioría da poboación nos dedicamos a desfrutar e que os traballadores e traballadoras aos que lles toca quenda pois teñen que traballar. Un incremento e unhas remuneracións nin máis nin menos para que se recoñezan esas características do persoal da sanidade, que é que se traballan 24 horas ao día, 7 días á semana e 365 días ao ano, incluídos, como acabo de dicir, eses días especiais, á parte das quendas, das noites, dos domingos e festivos.

Polo tanto, estamos falando de que o recoñecemento do traballo dos empregados da sanidade pública de Galiza sexa, cando menos, igual aos da Administración, que traballan practicamente todos e todas de 8.00 a 15.00, e de luns a venres. Parece que é evidente a diferenza. Insisto en que ao BNG nos parece que é unha remuneración máis que xusta.

Estes acordos significaban actualizar unhas remuneracións, e, non telo feito, significa que, por exemplo, o grupo A1 cobre 433 euros menos de media con respecto á mesma categoría na Administración, 380 menos o grupo A2 ou 231 euros menos o grupo C1. Parécenos que estas cifras evidencian que estamos falando dun agravio que ten repercusións na vida destes traballadores e traballadoras.

Dicía que este acordo se suspendeu dicindo que se recuperarían en canto as condicións económicas o permitisen, en canto a crise desaparecese. A Xunta de Galicia, o Partido Po-

pular, leva xa uns cantos anos dicindo que, grazas á súa xestión, a crise en Galicia xa non está. Entón, os datos que dá a respecto da recuperación do IPC, a respecto de cuestións como o déficit público, etc. están recuperados. Polo tanto, ¿cal é a xustificación, o argumento para suspender eses acordos, insisto, negociados, acordados, asinados e publicados no DOG —polo tanto, son norma de obrigado cumprimento— para que trece anos despois non se dean recuperado? Dende logo, no BNG cremos que absolutamente ningunha, e cremos que non poden seguir conxelando esas retribucións do persoal indefinidamente nin as melloras das condicións laborais que supoñían parte deses acordos.

Consideramos que a Xunta do Partido Popular ten que saldar esa débeda que ten cos traballadores e traballadoras do Sergas, e que a recuperación que demandan destes acordos non é un incremento salarial. Non están falando dun incremento salarial —que tamén estaría xustificado, evidentemente, pero non é iso do que están a falar—, senón de respectar ese dereito das traballadoras e dos traballadores públicos a recuperar salarios retraídos nestes anos, xa que estes salarios son froito desa negociación na Mesa sectorial. E, ademais, ter suspendido estes acordos supón un problema como acordo en si, pero supón un agravio permanente, porque, ao partir de menos salario, cada actualización salarial que se produce significa que están perdendo cartos, porque esa actualización faise tendo como base un salario menor ao que terían que ter. É dicir, non é un agravio puntual non ter efectivizado eses tres anos, senón que é un agravio que se mantén no tempo e que significa que o conxunto dos traballadores e traballadoras teñen unha perda de poder adquisitivo continuado e permanente porque os niveis de inflación e IPC son superiores ás subas salariais, e no caso dos de Galiza pois aínda máis porque parten deses salarios menores.

Polo tanto, a proposta que demandan parécenos, insisto, que é máis que xustificada. O que piden é que se negocie na Mesa sectorial un calendario para rehabilitar ese acordo suspendido no ano 2009. É que as causas que xustificaron esa suspensión a propia Xunta de Galicia, o propio Partido Popular di que xa non existen. Din que se negocie e que se inicie canto antes. Pedían na súa iniciativa que fora en xullo do ano 2022, pero é evidente que xullo xa pasou, polo tanto, que se faga canto antes, e que, unha vez feito, se ratifique no primeiro Consello da Xunta despois de acadado o acordo para que nos orzamentos da Xunta do ano 2023 xa se efective esa primeira anualidade de reposición.

E tamén demandan que a rehabilitación desas retribucións do persoal se faga dun xeito escalonado. Parece, ademais, de moito sentido común e unha posición de responsabilidade. Non piden que se lles efective de inmediato...,

O señor PRESIDENTE: Remate, por favor.

A señora PRADO CORES: ...senón que se vaia facendo en varias anualidades para garantir o equilibrio financeiro da Xunta de Galicia.

Polo tanto, en nome dos promotores da iniciativa, agardo o voto positivo dos outros dous grupos.

Moitas grazas. (Aplausos.)

O señor PRESIDENTE: Grazas, señora Prado.

Polo Grupo Parlamentario Socialista, o señor Torrado.

O señor TORRADO QUINTELA: Grazas, presidente.

Boa tarde a todos e todas, tamén á xente que nos acompaña dende a tribuna.

Eu hoxe, como non falei nada, pois vou intentar seguir falando da atención primaria, que dende a mañá xa non falamos e a min xa se se me fixo longo.

A verdade é que esta iniciativa que se plantexa na súa parte resolutiva realmente formula unha serie de acordos ou de propostas que non parecen extremadamente revolucionarias nin que alteren a orde pública, ou que provoquen altercados graves no sistema. Simplemente o que está plantexando é ir ao foco dun dos graves problemas do sistema, probablemente o que máis, que ten que ver coa precarización do persoal. Hai dous graves problemas no sistema sanitario: un é o déficit de profesionais, especialmente nalgunhas categorías con respecto a outras, e especialmente nalgunhas especialidades con respecto a outras; e outro é a precarización e a precariedade sobre a estabilidade e as condicións laborais dos profesionais que xa están dentro do sistema, que vén sendo así dende hai moito tempo e que perden capacidade e condicións laborais, ou, polo menos, que non gañan; e na cuestión dos dereitos laborais, cando non se avanza, retrocédese.

E, por tanto, esta é unha iniciativa ou unha proposta que vai fundamentalmente ao eixo da cuestión, que é recuperar algúns dereitos laborais, co engadido de que o que plantexa non é unha formulación nova ou unha ideación nova, senón recuperar acordos que estaban asinados en 2008. E, entón, daquela si que pasou en 2009, que *«llegó el comandante y mandó parar. Se acabó la diversión»*. Porque a partir do 2009 o que pasou foi que os acordos anteriores non valían. E eu, ante iso, voules dar unha opinión: iso si que é unha mostra absoluta de deslealdade, ¡absoluta!, ¡pero absoluta!, porque os gobernos son de todos os cidadáns, e os acordos asinados son dos gobernos —que non son propiedade de ninguén— coas entidades sociais, cos representantes dos cidadáns, cos representantes dos traballadores e, por tanto, necesitan ser cumpridos. Un non pode cumprir as normas só si lle gustan, e os acordos asinados deberan ter un valor moral moi por encima do valor legal, tamén ademais dun valor ético.

Por tanto, nós o que entendemos dende o primeiro momento —e así o defendemos dende sempre— é que aqueles acordos deben ser recuperados e, obviamente, actualizados á realidade de hoxe. Non vaia ser que fagamos a trampa de recuperalos conforme a actualidade de entón, porque, entón, si que todos eses debates, cando un quere ser moi hábil nos debates económicos sobre inflación e deflación, van polo sumidoiro. Polo tanto, debemos recuperar.

Pensen que estamos falando en 2022 —¡en 2022!— de recuperar acordos asinados co persoal sanitario en 2008 e interrompidos en 2009. E, evidentemente, xa temos debatido en numerosas ocasións se estaba ben ou mal paralizar aqueles acordos que a situación económica dificultou. Creo que a situación económica mudou. Todo mudou en trece anos de maneira absoluta, pero

xa pasamos por diversas fases dos ciclos económicos, e en ningunha delas se pretendeu recuperar estes acordos. Por tanto, é unha evidencia que a intención era non recuperalos. Non é que tiveran unha escusa; escusa sempre hai, pero non recuperalos era o seu obxectivo.

E nós imos votar a favor, como temos defendido nesta Cámara a través de iniciativas diversas, de recuperar eses acordos, que é unha reivindicación dos representantes dos traballadores, unha reivindicación lexítima e unha reivindicación, ademais, que daría máis fortaleza ao noso sistema. Porque as condicións laborais son a clave fundamental de moitos dos problemas que temos, que, por suposto, non se explican de maneira unifactorial, pero si se explican en boa parte moitos deles polas condicións laborais dos profesionais. Para ser máis claros —porque creo que é necesario que sexamos claros, como dicía hoxe o conselleiro pola mañá, para estar no mundo—, para estar no mundo, especialmente de como funciona o sistema sanitario en Galicia, os problemas gravísimos de ausencia de profesionais nos PAC este verán —moitos deles en comarcas completas, comarcas cheas de xente ou moi frecuentadas—, ¿non son acaso un problema de condicións laborais? Non é unicamente un problema de falta de profesionais para chamar, senón que é un problema de condicións laborais. É un problema de que se traballa baixo certas condicións de estrés e de presión, coas condicións laborais existentes, coa inseguridade dos profesionais á hora de saber con que recursos van contar, coa sensación de que están afrontando un mundo vendidos ante a porta e que ninguén os está respaldando, e iso son condicións laborais das máis fundamentais. Fronte a iso, pasa o que pasa co resultado dos PAC. Pasa como nos últimos días, que o venres se anunciaba en Pontevedra, coa plana maior do Partido Popular, que xa estaba resolto o problema do PAC da Parada, e o domingo non había médicos. *(Aplausos.)*

É que estamos nunha situación grave, porque as condicións laborais son o eixo fundamental. *(Aplausos.)* De aí nace o debate, en realidade, de que o Goberno pensa que todo se vai solucionar con máis profesionais, que, obviamente, é unha parte do problema, pero, jollo!, porque se non falamos en ningún momento das condicións laborais dos que xa están, ter máis profesionais significa basicamente ter petróleo máis barato. É unha cuestión da oferta e da demanda. Se temos moitísimos máis profesionais, poderanse seguir ofertando condicións laborais que non son as necesarias, e, por tanto, haberá quen poida ou quen deba ou quen necesite traballar baixo esas condicións. Pero esa non é a solución. Devaluar o mercado dos profesionais sanitarios non é a solución, puxar á baixa non é a solución; e, por tanto, hai que recuperar condicións. Por suposto, hai que traballar no déficit de profesionais, pero tamén necesitamos traballar nas condicións laborais dos profesionais que xa están.

Na recente convocatoria das famosas 106 prazas vostedes puideron escoitar ou puideron ler a noticia sobre quen se incorporaba a esas prazas. Moitos deles eran profesionais facultativos que levaban anos, anos e anos pululando polo sistema con prazas inestables, con contratos de semanas, de meses; tamén facultativos. Parece que xa estabamos anestesiados de que isto pasase —coas enfermeiras, cos fisioterapeutas, con profesionais de todo tipo dentro do sistema—, pero tamén pasa cos facultativos, que podíamos pensar que é unha categoría máis protexida, ¡pois tampouco! Por tanto, ese é o problema que temos.

O déficit en atención primaria ten que ver en boa parte coas condicións laborais. As prazas de difícil cobertura teñen que ver en boa parte coas condicións laborais; non con cuestións

de priorizar, fomentar, axudar e impulsar —que é a PNL basicamente que trouxeron hoxe pola mañá—. A falta doutros profesionais —esa si— non é unha cuestión de condicións laborais —que algo tamén—, senón de vontade política: sete anos sen convocar prazas de fisioterapeuta, por exemplo, e algunhas outras como a non convocatoria ou a negativa deste goberno a abrir as categorías para atención primaria. Tamén a incapacidade que ten este goberno para entender que a redistribución dos profesionais entre os distintos hospitais é necesaria e non debe facerse unicamente a golpe de decisión ou a golpe de criterio personalista, como se fai nalgúns hospitais.

E, ademais, cando falamos de condicións laborais, temos que dicir que non é unicamente o salario, porque o debate non é unicamente de salarios, nin de dicir que se isto fose unha cuestión de diñeiro se resolvía rápido; non o é unicamente. Iso si, permítanme, porque, ante este argumento, eu escoito moitas veces que, se fose unha cuestión de salario... É que non é unha cuestión de salario. Pero tamén me pregunto se non foi este goberno quen puxo o foco unicamente no salario, por exemplo, nesta Cámara, cando o conselleiro —nunha desafortunada intervención— mencionou que el non tiña a culpa de que non quixera ir ningún médico á Guarda por 63.000 euros ao ano. ¿Non é iso poñer o foco no salario e ademais intentar culpar os médicos? Nós cremos que si, e é un erro absoluto, porque, primeiro, esa oferta non existe. Pero, ademais, non é un problema unicamente de salario, hai moitísimas máis condicións sobre estabilidade, sobre calidade dos recursos, das posibilidades que un ten, da capacidade de facer investigación, de formarse, da capacidade de ter equipos multidisciplinares reais, máis completos, de ter acceso a todas aquelas capacitacións para as que os profesionais estean formados en todos os ámbitos do sistema sanitario que non existen. É certo que tamén, en parte, é un problema de salario.

Mire, nos últimos días debateuse —hoxe pola mañá aínda unha vez máis— sobre o salario dos MIR. É un exemplo. Non é un tema que eu sacase aquí, pero, cando se falou do tema, plantexei a nosa visión en función dos datos. O Partido Popular citou aquí —e vou facer algo tamén bastante sorprendente, que é coller a citación dos datos que deu o Partido Popular, non ningunha miña— que eu non tiña razón sobre os datos 2022-2000 en España; citou —se non lembro mal— o Sindicato Médico de Granada como fonte. A nós válenos igual; hai que coller un criterio, collamos este. E eu busquei as publicacións dese sindicato médico sobre os MIR españois, e voulles citar o que cobra un MIR en Galicia en neto os cinco anos. E como temos a comparativa con todas as demais comunidades podémola facer. Mire, un R1 no lugar onde menos cobra en España cobra en neto 1.022 euros, sen gardas. ¿En que comunidade é? En Galicia. Un R2 en neto e sen gardas na comunidade onde menos cobra en España cobra 1.077 euros; é dicir, en Galicia. Un R3 —sigo citando datos que formulou o Partido Popular, que foi quen puxo a fonte, e hai que fiarse desta fonte—, sen gardas e en neto, en España cobra 1.163 euros; a comunidade autónoma onde menos cobra é Galicia. Un R4 cobra, na comunidade onde menos cobra, Galicia— 1.249 euros. E un R5, na comunidade onde menos cobra, cobra 1.332 euros; Galicia. En todos os anos, citando a fonte que trae o Partido Popular aquí, esta é a comunidade autónoma na que menos cobran os MIR de España. (*Aplausos.*) Xa non lle podo dar máis voltas. (*Aplausos.*) Uso as súas fontes, fíome dos seus comentarios, acéptolles o Sindicato Médico de Granada e, aínda así, somos os que menos cobramos —bueno, son os que menos cobran—. Por tanto, non é un problema de salarios, que tamén, senón de moitas máis cuestións que teñen os acordos retributivos.

E, por tanto, nós imos votar a favor desta iniciativa porque é lexítimo e é digno que se recuperen eses acordos. Pero, ademais diso —moito máis alá diso—, ten que ver coa dignidade dos profesionais en xeral e coa precariedade á que están sometidos. E, por tanto, cremos que hai que estar a favor destas iniciativas porque isto é unha cuestión unicamente de vontade política. Aquí non hai que botarlle a culpa a ningún outro goberno nin buscar culpables noutro lado, nin falar do Instituto Karolinska —como pasou algunha vez—; nada diso, é unha decisión da Xunta de Galicia, que pode tomar xa sen necesidade deste Parlamento.

Nós apoiamos esta iniciativa para que, se saíse aprobada...,

O señor PRESIDENTE: Remate, por favor.

O señor TORRADO QUINTELA: ...este Parlamento instase a Xunta a facelo e a Xunta puidese facelo mañá co acordo de todos, porque se trata de defender a dignidade dos nosos profesionais sanitarios; dos que aquí se fala moito pero a ver se somos capaces de facer algo moi interesante: menos flores e algo máis de capítulo I, que isto é o que traslada esta iniciativa.

Máis nada. (*Aplausos.*)

O señor PRESIDENTE: Grazas.

Polo Grupo Parlamentario Popular, o señor Pazos.

O señor PAZOS COUÑAGO: Grazas, presidente.

Antes de nada, quero pedir desculpas por vir aquí debater de sanidade, que creo que non fai moita ilusión, pero teño que dicilo. Primeira cousa.

A segunda cousa que teño que dicir é que, coa mesma fonte que acaba de citarse: R1 con menor retribución, A Rioxa; R2 con menor retribución, Estremadura; R3 e R4 con menor retribución, Estremadura tamén. Pois haberá que comprobar as fontes, efectivamente.

Eu non me vou meter moito nisto porque o que quería era, primeiro, dar a benvinda aos representantes da CIG e agradecerlles a súa presenza aquí. Quero agradecerlles iso, e tamén o recoñecemento político que fan dos postulados do Partido Popular de Galicia coa presentación desta iniciativa. É algo que lles quero recoñecer e agradecer. En primeiro lugar, porque utilizan un mecanismo de participación cidadá aprobado única e exclusivamente cos votos do Partido Popular de Galicia. É a segunda vez nesta lexislatura que a CIG impulsa unha iniciativa ao abeiro da Lei de iniciativa popular e participación cidadá que aprobou só esta parte da bancada. ¡Moi agradecidos! (*Aplausos.*)

En segundo lugar, quero recoñecer tamén —creo que hai que facelo pola importancia política que ten o tema— que recoñeceran vostedes abertamente a Constitución española —cito literalmente— como «o pilar básico do Estado social e democrático de dereito español». Eu creo que, fronte ás críticas do BNG, hai que recoñecer a lexitimidade de orixe e o exercicio

da democracia española, nacida da Constitución do 78. Quero agradecerlle á CIG esta mostra de lealdade constitucional. Agradézollo tamén moi sinceramente.

En terceiro lugar, quero destacar tamén desta proposición non de lei algunha das cuestións que recollen. Cito literalmente: «...a evolución positiva da situación económica do país...» —do país galego— «...recoñecendo...» —cito de novo literalmente— «...o modelo de crecemento san que asenta a acción do Goberno, baseado...» —cito de novo literalmente— «...na progresiva redución do déficit, que permite afirmar que a ratio de endebedamento está totalmente estabilizada en Galicia». Eu agradézolle á CIG que desminta literalmente o discurso da señora Pontón. E, iso si, pídolles aos señores do BNG que deixen de repetir falsos mantras sobre o incremento da débeda galega que son negados pola propia CIG. Moitas grazas. (*Aplausos.*)

Pero miren, señorías, que eu agradeza o diagnóstico favorable da CIG non pode supoñer que compartamos o seu excesivo optimismo —se mo permiten—; do mesmo xeito que recoñecer as dificultades que atravesamos a sociedade galega neste momento non supón tampouco compartir a análise catastrofista que o BNG trasladaba a esta Cámara a semana pasada. ¡Home!, señorías, eu creo que nin tanto nin tan calvo. Porque hai unha semana vostedes aseguraban aquí, neste mesmo atril, que viviamos unha situación de crise homologable á da pandemia. Falaban de crise excepcional, de alza de prezos desbocada, de agravamento da economía de milleiros de familias vulnerables..., e unha semana despois, neste mesmo atril, queren convencernos de que vivimos unha bonanza económica que permite recuperar os compromisos salariais anteriores á crise financeira de 2008, coa mesma inflación desbocada, coa mesma crise excepcional, co agravamento da economía familiar de milleiros de familias galegas... ¡É curioso!

Señorías, para deixalo claro, o equilibrio das contas públicas galegas non é consecuencia da bonanza económica, senón do actual responsable, do actual Goberno galego, nas duras e nas maduras. E tamén foi esa mesma responsabilidade a que permitiu a mellora real das condicións salariais dos profesionais sanitarios e dos demais empregados públicos, como reconece, por certo, a propia iniciativa, que reconece as melloras, como, por exemplo, o acordo de concertación de emprego público de Galicia. Porque eu teño que desmentir o que dixeron. Cando foi posible, cando mellorou a situación económica en Galicia, claro que houbo melloras retributivas, por exemplo, a devolución da paga extraordinaria de 2012, que en Galicia si se fixo; ou a devolución do complemento específico da paga extraordinaria de xaneiro e febreiro de 2013; ou un maior número de días de libre disposición, mantendo as retribucións; ou a regulación do sistema de carreira profesional, dotado con máis de 50 millóns de euros; ou o incremento das retribucións ligadas á atención continuada do persoal médico e da enfermería dos PAC; ou a subida global das retribucións do 2 %, con efectos de xaneiro deste ano... Só por citar algunha delas. Polo tanto, señoría, eu teño que desmentilo. Cando a situación o permitiu, en Galicia melloráronse as retribucións.

E, sinceramente, o que si cremos é que a situación actual é incompatible coa recuperación de acordos, que, se se me permite, se realizaron con ausencia absoluta de rigor e, por certo, de dotación orzamentaria, tamén hai que dicilo. Son esas promesas irresponsables que fan vostedes en tempos de vacas gordas, practicando ese keynesianismo tramposo, ¿verdade?

Porque aquí de medidas contracíclicas vostedes falan moito, pero non as poñen en marcha xamais. A única medida do keynesianismo que coñecen vostedes é que cando estamos en tempo de crise hai que gastar moito, e cando estamos en tempo de bonanza teñen que gastar máis. Ese é o keynesianismo entendido polo Partido Socialista Obreiro Español.

Miren, este goberno non vai facer esas promesas que non se poden cumprir, porque esa frivolidade é a que nos leva aos sanitarios *low cost* da señora Pontón, que nos deu a coñecer no pasado pleno, ou ao maior recorte salarial da historia de España, que, por certo, foi aprobado por un goberno socialista, o de José Luis Rodríguez Zapatero.

¿Saben, señores da CIG, que a semana pasada nesta Cámara escoitamos unha proposta, por parte do BNG, que consiste en contratar médicos cun salario de 48.000 euros anuais — máis ou menos a metade do que cobran hoxe —? Aquí, jeh! —non se asusten—, dos seus compañeiros do BNG.

¿Ou saben as persoas máis novas desta Cámara que xusto despois de prometer ese complemento que hoxe se reclama aquí, meses despois, se sufriu unha rebaixa dos salarios públicos de todos os funcionarios de España de entre o 3 % e o 10 %? ¿Ou diso non nos acordamos? Porque eu creo que hai que ser un pouco rigorosos. Vaime permitir, señora Prado, pero o que non se pode é dicir unha cousa pola mañá, a contraria pola tarde e ter as dúas veces razón. Porque vostede nos di aquí que estamos recortando salarios dos sanitarios galegos, pero esta mesma mañá —jesta mesma mañá!— vostede afirmou que o incremento de máis de 100 millóns no capítulo I, de atención primaria, era polo IPC. ¡Home!, señora Prado, se cobran o mesmo que cobraban, se ademais se lles incrementou o IPC e se ademais, segundo vostede, hai 900 sanitarios menos, en realidade, non é que estean empobrecendo, é que estarían cobrando bastante máis do que cobraban naqueles anos. E iso é mentira, como é mentira que haxa 900 sanitarios menos. A realidade é que nestes anos perderon poder adquisitivo, e iso hai que recoñecelo, case un 20 % de poder adquisitivo.

Iso si, non se pode repartir a responsabilidade por igual. Porque a min me sorprende que veñan aquí sacar peito da defensa que fan dos salarios dos traballadores públicos. Mire, en sete anos de goberno do Partido Popular —os peores anos da crise, efectivamente—, a perda de poder adquisitivo dos funcionarios foi do 3,9 %. E recoñecémolo. En seis anos de gobernos socialistas do señor Zapatero e do señor Sánchez a perda do poder adquisitivo foi do 15,8 %. E estes mesmos veñen darnos hoxe leccións de compromiso cos traballadores públicos. ¡Manda truco, señores!, ¡manda truco!

Mire, eu teño que dicirlles unha cousa: sempre van atopar o Partido Popular de Galicia disposto ao diálogo, sen máis premisa que a vontade sincera dun acordo na busca do interese xeral de Galicia. Pero creo que nas actuais circunstancias todo o mundo entenderá que é razoable que o Goberno centre o seu apoio nos máis castigados pola crise. E sen negar os sacrificios dos funcionarios, a perda de poder adquisitivo foi moito maior nos traballadores do sector privado. Hoxe mesmo coñecemos algún informe nese sentido (*O señor Pazos Couñago mostra un documento.*) que fala de que nunca houbo unha maior fenda salarial entre os traballadores públicos e os traballadores do sector privado.

Señorías, diso se trata, de facer propostas razoables. Nós escoitamos unha proposta que fixo a CIG recentemente, a semana pasada, que consiste en que no momento de maior escaseza de profesionais da sanidade apoiemos que se xubilen anticipadamente; por certo, enterámonos a través dos medios de comunicación.

E con isto quero rematar, señorías, porque non parece moi razoable vetar o Partido Popular a mesma semana que presentan un acordo —por certo, en todo o arco parlamentario do Congreso dos Deputados— con Batasuna e con Esquerra Republicana... *(Pronúncianse palabras que non se perciben.)* Si, con Batasuna e con Esquerra Republicana, e cos seus sindicatos respectivos. ¡Non se teñen que asustar disto! Porque eu creo que iso amosa que priorizan os seus intereses ideolóxicos sobre os intereses de Galicia. Pero, polo menos, o que si pedimos é que sexan consecuentes e non veñan exixir un diálogo en Compostela que nos negan en Madrid. Porque resulta que en Madrid se negaron vostedes a reunirse co Partido Popular. Non parece que haxa unha oferta de diálogo demasiado sincera, permítanme que lles diga. *(Murmurios.)* E, dende logo, entenderá vostede que desconfiemos dunha oferta de diálogo dunha formación que nos exclúe a mesma semana dese diálogo.

Eu, de verdade llelo digo, creo que hai que ser serio con determinadas cousas. Hoxe escoitamos algunhas cousas neste pleno que foron chamativas. Unha foi que dicía que se considerabamos nós que as propostas da oposición estaban realizadas por Sauron. ¡Home!, paréceme un exceso, pero creo que o problema real está relacionado con outro personaxe. Eu creo que hai algúns que pensan que a defensa dos traballadores ou a defensa da sanidade pública é súa, exclusivamente súa...

O señor PRESIDENTE: Remate, por favor.

O señor PAZOS COUÑAGO: E, actuando como Gollum, veñen aquí convencernos de que es «su tesoro» *(O señor Pazos Couñago pronuncia esta expresión modulando a voz e imitando o mencionado pernonaxe.)* E non é o seu tesouro, é o tesouro de todos.

O que demostran os datos é que, cando se buscan retribucións xustas, son equilibradas para o sector público e para os seus traballadores, e cando se busca garantir unha sanidade de calidade para todos os galegos, o partido no que hai que confiar é o partido no que levan máis dunha década confiando os galegos.

O señor PRESIDENTE: Grazas.

O señor PAZOS COUÑAGO: Para o resto, para o fume, xa os temos a vostedes.

Máis nada e moitas grazas. *(Aplausos.)*

O señor PRESIDENTE: Grazas, señor Pazos.

Polo grupo autor da proposición non de lei, a señora Prado.

A señora PRADO CORES: Vén aquí o deputado do Partido Popular a botar borra pola boca... ¡Bo representante de Redondela!, ¿non? ¡Menos mal que hai un regulamento que impide á xente que nos acompaña poder dicir nada! Eu pídolles desculpas, en nome, polo menos, do meu grupo, de que veñan aquí a este Parlamento e que reciban o trato que acaban de recibir por parte do Partido Popular. (*Aplausos.*) Coida o deputado do Partido Popular que con esa intervención provocadora, faltona, xa resolve.

Teño que dicirlle que os representantes da CIG-Saúde que están aí representan a miles de traballadores e traballadoras. Son o sindicato maioritario na saúde (*Aplausos.*) e están máis que lexitimados a vir, en nome deses miles de traballadores e traballadoras que os votan, para que os representen, a traer aquí propostas para mellorar as súas condicións laborais e retributivas, que é o que están facendo.

E deixen de presumir dun regulamento de participación cidadá que o único que permite é que presenten unha iniciativa por rexistro, que podían traela os grupos, porque, logo, non poden defendela nin nada. Entón, non presuman do que non ten. «Dime do que presumes e direiche do que careces».

En todo caso, sería bo que mellorase a súa lectura comprensiva, señor Pazos, ¡sería bo!, porque intentou desacreditar vostede a CIG dicindo que, ¡madre mía, menos mal que reconece a situación económica e de bonanza! Non, se vostede tivese un mínimo de lectura comprensiva, que é evidente que non a ten, (*Pronúncianse palabras que non se perciben.*) que non a ten, vería que o que fai a CIG é reproducir fragmentos de documentos oficiais do Consello de Contas, do Consello da Xunta e demais, onde di que hai esa recuperación económica. ¡Por favor, teña un mínimo de decencia e de rigor de non poñer en boca do escrito da CIG o que non pon! (*Aplausos.*) É verdadeiramente indigno dun deputado que faga iso diante dos autores, que estarán escandalizados de que se estea dicindo o que vostede está dicindo aquí.

Señor Pazos, esta deputada, en nome do BNG, dixo aquí —e volverao dicir as veces que faga falta— que o único aumento no capítulo I que se produciu nos orzamentos da Xunta entre 2009 e 2022 corresponde ao aumento do IPC oficial, producido entre eses dous anos; que non hai nada a maiores. Entón, vostede, ¿que quere dicir con iso?, ¿que se se aumenta o salario por debaixo incluso do IPC?, ¿que non teñen dereito a reclamar uns acordos que son lei, que están aprobados, que son norma —¡que son norma!—?, ¿que non teñen dereito a reclamarlos, porque vostedes teñen a xentileza de pagarlles a nómina a fin de mes, porque teñen a xentileza de aumentar eses incrementos que se lles aumentan para todo o mundo? ¿Como se pode ser tan indecente? ¿Como se pode ser tan indecente? (*Murmurios.*) Si. ¿Como se pode ser tan indecente? (*Murmurios.*)

Por certo, señor Pazos e señores do Partido Popular, o BNG trouxo aquí a iniciativa que presentaron no Congreso para solicitar a xubilación anticipada e o Partido Popular votou que non neste Parlamento. E agora queren que negocien con vostedes ao que aquí dixeron que non. Votaron aquí que non, porque xa o trouxo aquí o BNG. Ou sexa, nin saben o que fan, porque xa trouxemos a iniciativa que nos propuxo a CIG para solicitar esa xubilación anticipada. ¿Que fixo o Partido Popular? Votar en contra. ¡E agora resulta que se escandalizan

porque non queren negociar con eles no Congreso dos Deputados no que dixeron que xa non querían! Bueno, realmente é increíble.

Eu teño que seguir repetindo que estas non son peticións nin filocomunistas nin bolivarianas, que son unha cuestión de mínimos, que é pedir que lles devolvan o que lles roubaron, o que está escrito no DOG, ¡o que está escrito no DOG! E ao Partido Popular éncheselle a boca continuamente dicindo que ten que haber seguridade xurídica. ¿Só para as súas empresas e as dos seus amigos? Porque os traballadores e traballadoras tamén necesitan seguridade xurídica, e o que está publicado no DOG ten que respectarse, ¡ten que respectarse! (Aplausos.)

O Partido Popular acaba de demostrar que se comporta como o peor dos patróns, que é o que leva facendo estes trece anos. (*Murmurios.*) E o que a mesma Xunta acorda para outros colectivos —o cal me parece ben—, como no tema dos do ensino... Os do ensino asinaron un acordo que era de tres anos, 2006-2009, e tiveron a sorte de que non chegara Atila e llelo suspendera. E resulta que volveron negociar outros acordos de mellora e de equiparación no ano 2018, que se efectivizaron, pero o mesmo Goberno da Xunta négalles ese dereito aos sanitarios, ao persoal sanitario; ese persoal sanitario co que se lles enche a boca en dicir que son *lo mejor de lo mejor*, que lles agradecen o seu traballo e aos que lles dan medallitas e premios. Agora, recoñecemento, absolutamente ningún. Non, claro, porque o Partido Popular os cartos ten que telos para rebaixarlles os impostos aos ricos. Para iso si, pero para os traballadores da sanidade non hai; hai para rebaixarlles aos ricos. (Aplausos.) Os cartos o Partido Popular úsaos, efectivamente, para o palco VIP de C. Tangana. Non hai recursos para os traballadores, non hai recursos para atender a veciñanza, pero si para poñerlles ambulancia medicalizada e un equipo completo ao servizo dos VIP que estiveron reunidos no Foro da Toxa. Para iso si hai cartos; agora, para recoñecer o traballo dos traballadores e traballadoras da sanidade, para iso non, para iso non está o Partido Popular, porque o seu é outra cousa.

Eu teño que dicirlles que sería bo que tivesen a decencia de retirar esa decisión de rebaixarlles 34 millóns de euros aos ricos e que os destinasen a devolverlle o roubado ao persoal sanitario, porque vostedes...

O señor PRESIDENTE: Remate, por favor.

A señora PRADO CORES: ...moito compromiso coa sanidade pública, a custo cero, só ao lombo dos traballadores e traballadoras. Nin un euro. (*Pronúncianse palabras que non se perciben.*) O mesmo traballo repárteno entre os mesmos, sen ningún recoñecemento e a custa dos traballadores e traballadoras. Esa é a política do Partido Popular...,

O señor PRESIDENTE: Grazas.

A señora PRADO CORES: ...e eu teño que dicirlles hoxe aquí que teñan moito coidado de non morrer de éxito. (Aplausos.)

O señor PRESIDENTE: Grazas.

Proposición non de lei do G. P. Popular de Galicia, por iniciativa de Dª Marta Nóvoa Iglesias e catorce deputados/as máis, sobre a solicitude que debe realizar a Xunta de Galicia ao Goberno de España dun PERTE singular para destinar os fondos necesarios que permitan dar viabilidade aos proxectos industriais priorizados pola Comunidade Autónoma

O señor PRESIDENTE: Hai unha emenda do Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego e unha autoemenda do Grupo Parlamentario Popular.

(O G. P. do Bloque Nacionalista Galego (BNG), por iniciativa do deputado Ramón Fernández Alfonso, ao abeiro do disposto no Regulamento da Cámara, presenta a seguinte emenda a esta proposición non de lei.

Emenda de substitución.

Substituír o texto da parte resolutiva polo seguinte:

«O Parlamento galego insta a Xunta de Galiza a negociar co goberno central un marco xusto para Galiza no contexto do Plan de Recuperación, transformación e resiliencia, que garanta os seguintes principios:

- 1. Máximo respecto ás competencias exclusivas de Galiza, e nomeadamente as relativas ao fomento e á planificación da actividade económica na Galiza, así como na Industria, tal como recolle o noso Estatuto de Autonomía.*
- 2. Descentralización dos fondos e da súa xestión e execución.*
- 3. Garantir a adxudicación dunha porcentaxe dos fondos superior ao que vimos recibindo de outros programas europeos que reparte o goberno central, en base á situación demográfica, medioambiental, industrial, entre outras. O Parlamento galego elaborará de xeito participativo un informe que dea soporte ás reivindicacións económicas da Xunta nas negociacións co Estado.*
- 4. Democratizar e fomentar a participación e a transparencia respecto da definición e da execución de proxectos, prioridades e políticas a impulsar a través do Consello Económico e Social de Galiza e do propio Parlamento Galego.*
- 5. Garantir que a recepción dos fondos públicos para a reactivación da economía non supoñen detrimento de dereitos ou recorte dos servizos públicos.»)*

(O G. P. Popular de Galicia, a través do seu portavoz e por iniciativa da deputada Marta Nóvoa Iglesias, ao abeiro do disposto no artigo 161.2 e concordantes do Regulamento da Cámara, presenta, ante a Mesa, a seguinte emenda a esta proposición non de lei.

Emenda de adición.

Débese engadir in fine na parte resolutiva desta iniciativa o seguinte texto:

«En particular:

1º.- Destinar os 7.700 millóns de euros adicionais de fondos europeos que recibirá pola evolución do crecemento da economía nos últimos dous anos a articular novos PERTE en ámbitos como a bioeconomía, o forestal, o téxtil e a cultura, en liña coa Estratexia para a transformación de Galicia remitida en maio de 2021, e que permitirían apoiar proxectos industriais e empresariais de enorme impacto no territorio.

2º.- Xestionar desde as Comunidades Autónomas estes PERTE, co ánimo de colaborar para evitar que se deixen sen executar uns fondos que son imprescindibles para os nosos sectores económicos, sempre que o seu deseño se axuste realmente ás propostas do tecido produtivo e se faga nun prazo razoable.»)

O señor PRESIDENTE: Para formular a proposición non de lei, ten a palabra a señora Nóvoa.

A señora NÓVOA IGLESIAS: Grazas, presidente.

Boa tarde, señorías.

Señorías, os fondos europeos Next Generation deberían ser a vacina económica que nos tería que axudar a saír da complicada situación pola que atravesamos a economía española. Galicia ve nos fondos europeos unha oportunidade para a transformación industrial a partir de tres vectores de crecemento cruciais na próxima década: a sustentabilidade, a dixitalización e a innovación. Porque queremos abrir paso a unha economía máis verde, unha economía máis dixital e unha economía de máis coñecemento, que é a que se traduce en crecemento san e en emprego de calidade.

Tiñamos unha oportunidade histórica que chegou no momento máis oportuno polas noticias preocupantes sobre a deterioración da economía española, deterioración dunha economía que onte volvía poñer de manifesto a vicepresidenta primeira, Nadia Calviño, rebaixando as previsións de crecemento para o ano 2023 por segunda vez en menos de tres meses, pasando a ser agora do 2,1 %, cando en xullo era do 2,7 % e cando o dato de partida fora do 3,5 %. Pola contra, a OCDE tan só estima o crecemento da economía española no 2023 no 1,5 %. Polo tanto, as previsións do Goberno de España é posible que poidan cambiar novamente e por terceira vez, pois é máis que obvia a ralentización que está sufrindo a economía española, cuns prezos da electricidade que seguen marcando récords, de, por exemplo, onte mesmo, ás oito da tarde, 456 euros o megavatio/hora, afectando directamente a economía das nosas empresas, dos autónomos e das familias. Fracaso, señorías do Partido Socialista, do tope do gas, que segue sen colocar o prezo da luz nun prezo razoable e nun prezo estable, a diferenza do que ocorre noutros países do noso contorno.

E eses son os datos previstos para o crecemento da economía no ano 2023, pero é que o crecemento do ano 2022 tamén o corrixiron, do 4,4 % ao 4 %, sendo a española a única economía europea que non recuperou os niveis do PIB previos á pandemia da covid.

E outro tanto ocorreu coas previsións da inflación. Primeiro, que era algo transitorio e conxuntural, pero a realidade foi que se pechou o ano 2021 co dato do 6,4 %. Comezamos o ano

2022, previo á guerra de Ucraína, cun 7,5 % e, claro, coa guerra alcanzamos os dous díxitos. E xa atoparon a escusa perfecta para botarlle a culpa de todo a Putin —que estamos de acordo en que ten moita—, pero a súa nefasta xestión da economía española e a súa recuperación, señorías socialistas, vén de lonxe.

E é que non se pode facer peor previsión, porque gobernan a base de rectificacións e de plaxios. E aí están as propostas da baixada do IVE da luz, do IVE do gas, da inclusión da coxeración no tope do gas e —o último— a baixada selectiva de impostos; iso si, unha rebaixa pésima que apenas se traducirá en aforro para a clase media traballadora do noso país. Todas, propostas feitas polo Partido Popular a nivel nacional que despois vostedes, do Partido Socialista, copiaron.

E con este escenario os fondos Next Generation deberían ser a chave para a recuperación e a transformación da economía española; unha oportunidade histórica para a que Galicia se ten preparado desde o primeiro momento, a través do traballo conxunto con expertos e o tecido produtivo galego, co obxectivo de presentar unha candidatura de país, candidatura baseada na colaboración público-privada e que aspira a obter as maiores sinerxías posibles destes fondos europeos en favor da viabilidade de proxectos tractores, que axudasen a consolidar e ampliar as cadeas de valor industrial e estratéxicas da nosa economía, pensando especialmente nas pemes, o desenvolvemento do rural e a xeración de emprego estable e de calidade.

E, señorías, o maior deber dun goberno é xestionar achegando certezas. E, non obstante, a realidade en España é que a execución dos fondos europeos Next Generation está a ser a crónica dun fracaso. E este fracaso referéndase cos seus propios datos, señorías do Partido Socialista. A vicepresidenta Calviño asegurou hai quince días no Congreso ter lanzado convocatorias por 9.372 millóns de euros, dos máis de 33.000 millóns de euros de investimento público asignados aos PERTE, é dicir, tan só un 28 %, despois de quince meses de recibir a aprobación da Comisión Europea para executar eses fondos.

Preto de 2.400 millóns de euros do PERTE do vehículo eléctrico e conectado, é dicir, o 80 % dos fondos, quedaron sen adxudicar tras a resolución provisional do pasado mes de agosto, deixando fóra a principal factoría que temos en España, Stellantis, en Vigo, e destacando ademais a renuncia de máis de 100 millóns de euros de Ford, que non ve viable cumprir os criterios do PERTE.

Estas cifras, señorías, deixan de manifesto, en primeiro lugar, a pouca axilidade do Goberno, que se suma á discrecionalidade e á falta de transparencia amosada ata o de agora na xestión destes fondos, así como á dificultade de encaixe a que deben facer fronte algúns proxectos e os seus investimentos. E deixan de manifesto, sobre todo, o pouco interese en construír un novo modelo económico con máis industrias e máis empregos. Porque parece, señorías, que non recordan que os fondos europeos Next Generation se crearon para dar un impulso á economía e transformar o tecido produtivo de Europa, nun contexto de grande incerteza, co propósito de brindar un mellor futuro para as vindeiras xeracións.

Pero, lamentablemente, o que vemos é que o Goberno de España prefere improvisar un novo Plan E, e todos sabemos ben como acabou o impulsado polo señor Zapatero.

Miren, señorías, a candidatura galega de proxectos Next Generation foi presentada por enésima vez na reunión celebrada o pasado 10 de xuño entre o presidente da Xunta, Alfonso Rueda, e a vicepresidenta primeira e ministra de Asuntos Económicos e Transformación Dixital, Nadia Calviño. E tras esa reunión ratificouse a boa impresión dos proxectos estratéxicos identificados en Galicia, pero, non obstante, a día de hoxe segue pendente a concreción dos fondos europeos necesarios que fagan posible a súa execución na Comunidade Autónoma, ocasionando un grave risco de deslocalización e perda de investimentos ante esta incerteza.

Señorías, proxectos dun alto nivel de investimento, como de xeración de emprego, tales como a plataforma ideada por Stellantis para fabricar desde Vigo os novos modelos eléctricos do grupo a partir do 2026. O Goberno de Pedro Sánchez ten que dar resposta ao proxecto de Stellantis en Galicia, señorías, que estaba previsto para onte, e convocar de inmediato o grupo de traballo que acordou coa empresa e as comunidades autónomas de Galicia, Aragón e Madrid para definir un novo PERTE no que —esta vez si— se teñan en conta as necesidades da maior fábrica de vehículos de España.

En segundo lugar, proxecto como a planta prevista por Showa Denko na Coruña, para elaborar ánodos de grafito e contribuír á mobilidade sostible. Outro proxecto: a planta de hidróxeno verde que Reganosa e EDP Renovables proxectan nas Pontes. A fábrica de pneumáticos de Sentury Tire, tamén nas Pontes, que está moi avanzada. Ou a fábrica de fibras téxtiles que Altri promove en Palas de Rei, chamada a ser un referente industrial na provincia de Lugo, para que Galicia concentre o 3 % da produción mundial neste material. Ou a proposta do grupo farmacéutico Kern Pharma, que prevé construír unha nova planta en Monforte de Lemos.

Todos estes proxectos, señorías, son coñecidos polo Goberno, son proxectos maduros e proxectos solventes, pero aínda non teñen a certeza de que este cumpra co seu compromiso e lles asigne os fondos necesarios para a súa realización.

Está claro, señorías, que o Goberno da Xunta de Galicia, co seu presidente Rueda á cabeza, fixo os deberes, pois Galicia está pedindo paso para ser un lugar atractivo para investir e contribuír ao novo modelo industrial desde a innovación, desde a dixitalización e desde a sostibilidade e o talento. E canto antes se resolva o apoio do Goberno a estoutros proxectos, pasando das palabras dunha vez aos feitos, antes será unha realidade para os miles de galegos e galegas que esperan unha oportunidade.

Polo tanto, convidamos o Goberno a que rectifique e acorde coa industria e as comunidades autónomas cada un dos pasos dos PERTE.

E neste sentido, señorías, introducimos unha autoemenda que completa a iniciativa orixinal do Grupo Parlamentario Popular, que di no primeiro punto: Convidamos o Goberno do Estado a destinar os 7.700 millóns de euros adicionais de fondos europeos que recibirá pola evolución do crecemento da economía nos últimos dous anos a articular novos PERTE en ámbitos como a bioeconomía, o forestal, o téxtil e a cultura, en liña coa Estratexia para a transformación de Galicia remitida en maio do ano 2021, e que permitirán apoiar proxectos industriais e empresariais de enorme impacto no territorio.

En segundo lugar, convidamos o Goberno a que, se non ten a capacidade, descentralice a xestión dos fondos, co ánimo de colaborar para evitar que se deixen sen executar uns fondos que son imprescindibles para os nosos sectores económicos, sempre que o seu deseño se axuste realmente ás propostas do tecido produtivo e se faga nun prazo razoable.

Porque, señorías, os datos non enganan e a realidade, por desgraza, é a que é. Insisto: segundo as cifras do propio Goberno, España só ten autorizados un de cada catro euros dos fondos asignados pola Unión Europea, un de catro, señorías.

E cómpre recordar que, de acordo co Regulamento europeo polo que se establece o mecanismo de resiliencia e recuperación, o 70 % dos fondos destinados a cada país deberán estar asignados ou comprometidos xuridicamente a finais deste ano 2022 e o 30 % restante a finais do ano 2023.

Polo tanto, se queremos cumprir cos prazos marcados pola Unión Europea, non temos tempo que perder, polo que esas transferencias de fondos deberían producirse canto antes; non vaia ser que eses fondos se nos transfiran ás comunidades autónomas cando non quede tempo para executalos, señorías.

Con todo isto —remato xa— pídolles e agardo, sen máis, o seu voto favorable para esta importante iniciativa, que, lamentablemente, pouco se fala neste parlamento de fondos europeos. E por iso este grupo vese na obriga, debido á falta de resposta do Goberno central con Galicia e cos proxectos europeos, de traela a este parlamento.

Sen máis, agardo o voto favorable para esta iniciativa. (*Aplausos.*)

O señor PRESIDENTE: Grazas, señora Nóvoa.

Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego, señor Fernández Alfonso.

O señor FERNÁNDEZ ALFONZO: Boa tarde.

Obrigado, señor presidente.

Esta proposta que o Partido Popular trae hoxe a debate ao Parlamento galego, para solicitar do Goberno do Estado un PERTE singular para Galiza, permítenos recuperar un debate que desde o BNG puxemos enriba da mesa desde o minuto cero, desde o primeiro momento en que se anunciaron fondos extraordinarios para a reactivación económica: como distribuír eses fondos, en función de que criterios e a quen corresponde a súa xestión.

Desde o BNG sempre que promovemos este debate fixémolos desde un punto de vista construtivo e, deste xeito, ímolos facer tamén hoxe. Con ese ánimo presentamos unha emenda que —entendemos nós— mellora bastante a proposta do Partido Popular e que podería ser aceptada sen problemas, a non ser que esta sexa unha iniciativa de falsa bandeira; é dicir, a non ser que o único que pretendan vostedes con esta iniciativa sexa criticar o Goberno do Estado con Galiza como escusa mais sen interese real por solucionar unha problemática acu-

ciante xa a estas alturas, que é a escasa ou nula penetración dos fondos para a recuperación económica no noso país.

E con ese ánimo construtivo, como dicía, desde o BNG queremos trasladarlles tres cuestións ao respecto da súa iniciativa.

O Goberno galego e o Partido Popular deben ser máis ambiciosos e ampliar o marco do terreo de xogo, elevar a mirada. No actual contexto de crise, a consecución de fondos para impulsar a recuperación e a reactivación económica debера ser unha das principais ocupacións e preocupacións do Goberno galego.

Vostedes denuncian que apenas se teñen realizado convocatorias polo 18 % dos fondos totais anunciados nos actuais once PERTE que a día de hoxe están en marcha, é dicir, 6.400 millóns de euros convocados, cando había 35.000 millóns anunciados. E isto, que é un fracaso evidente e grave do Goberno do Estado e do que foron advertidos por activa e por pasiva, parece ser a única ou a principal xustificación da súa iniciativa de solicitar un PERTE singular para Galiza, para que a Xunta poida financiar os proxectos industriais priorizados pola propia Xunta.

Mais o total de fondos anunciados no Plan de recuperación, transformación e resiliencia aprobado polo Goberno do Estado, que vai moito máis aló dos PERTE, e deses trinta e cinco mil millóns, é de 140.000 mil millóns de euros. E o BNG leva desde o primeiro momento, tanto neste Parlamento como no Congreso en Madrid, defendendo que a xestión dos fondos debe descentralizarse.

No BNG tivemos claro desde o primeiro momento que cando se fala de recuperación, transformación e resiliencia, estamos a falar de planificación da actividade económica, estamos a falar de industria, estamos a falar de comercio, estamos a falar das rías, de aproveitamento forestal, de turismo. Estamos a falar de medio ambiente, de patrimonio, de cultura, de educación, de ordenación do territorio, de infraestruturas. E estamos a falar de sanidade e de coidados. Tivémolo claro desde o primeiro momento, a recuperación, a transformación e a resiliencia é todo isto, e todo isto son competencias do Goberno galego; non o di o BNG dio o Estatuto de autonomía. A conclusión lóxica, inmediata e directa é que a xestión dos fondos debe realizala o Goberno galego, o goberno titular das competencias. E, polo tanto, é do total dos fondos do que deberíamos falar: dos 140.000 millóns de euros do Plan para a recuperación, transformación e resiliencia.

Segunda cuestión, o Goberno galego debe ser proactivo na consecución de fondos para as empresas. A súa política respecto dos fondos, que vostedes cualifican continuamente de acompañamento, non está a altura das circunstancias, non responde ás necesidades das empresas, non responde á realidade do noso tecido empresarial, a gran maioría pequenas ou moi pequenas empresas que carecen do grao de información e da capacidade de xestión necesarias para moverse neste universo de múltiples convocatorias de axudas que se veñen realizando ao abeiro dos fondos e, por suposto, carecen da interlocución e da influencia na administración e no goberno para condicionar o deseño e os requisitos das axudas. Acompañar non chega, o Goberno galego debe tomar a iniciativa, deben ser vostedes, nas actuais

circunstancias máis do que nunca, un goberno de proximidade, un goberno accesible, pegado á realidade do país que representa.

E non parece que vostedes poidan presumir de ningún éxito na súa xestión; basta con repasar algunha das convocatorias para constatar o escaso número de solicitudes presentadas polas empresas galegas, porque, á marxe dos grandes proxectos que acaparan titulares, está todo ese tecido de pequenas empresas e toda esa multitude de diferentes convocatorias. E non parece que as empresas galegas estean sequera presentando solicitudes, e observe que falo de solicitudes presentadas, non de solicitudes estimadas senón presentadas.

Podemos coller algunha das resolucións que comezan a chegar. Por exemplo, nas axudas para I+D+i da industria manufactureira, cun orzamento de cento cincuenta millóns de euros, ¿sabe cantas solicitudes se presentaron? 169. ¿Sabe cantas desas 169 solicitudes eran de empresas galegas? Tres. Na mesma convocatoria hai unha liña específica para proxectos da industria farmacéutica cun orzamento de cincuenta millóns de euros, ¿saben cantas solicitudes se presentaron? 26. ¿Saben cantas foron solicitudes de empresas galegas? Cero.

Non están vostedes á altura das necesidades das empresas galegas, que non están chegando sequera a presentar solicitudes ás convocatorias de axudas. E non están á altura das necesidades tampouco noutros ámbitos que son fundamentais para o noso país, como por exemplo en canto á necesidade da rexeneración das rías. Non sei se este problema será do seu interese, pero certamente é do interese de moita xente no noso país. E dado o enorme potencial das nosas rías, sería un dos mellores e máis rendíbeis investimentos que podería facer o Goberno galego, un dos mellores e máis rendíbeis destinos para os fondos do Plan de recuperación, transformación e resiliencia. E novamente podemos poñer exemplos, porque hai outros territorios, outros gobernos, que si que están conseguindo fondos e destinándoos para estes fins; pónolle dous exemplos: o saneamento do porto de Bilbao que vai financiar ao 50 % o Estado, con fondos do Plan de recuperación, concretamente algo máis de nove millóns de euros destes fondos. Pero neste ámbito, salienta por enriba de todo o orzamento destinado á recuperación do Mar Menor. O Goberno do Estado fala dun proxecto de case quíntos millóns de euros, de aquí ao 2026, case quíntos millóns de euros, e este mesmo mes de setembro veñen de anunciarse os primeiros vinte millóns de euros en subvencións para os concellos da ribeira, vinte millóns, por suposto dos fondos para a recuperación; pero queden coa cifra total de quíntos millóns de euros dun proxecto plurianual onde os fondos chegarán por diferentes vías, e queden tamén con que se trata da rexión de Murcia gobernada polo Partido Popular.

Terceira cuestión, pecan vostedes do que critican: improvisación, falta de transparencia e abuso de propaganda. Anunciaron en marzo do 2021, a través da prensa, 354 proxectos, dos que 107 eran de iniciativa privada. Despois de anunciarlos en prensa trouxéronos ao Parlamento; iso si, dos 107 de iniciativa privada non soubemos nada por —segundo vostedes— necesidades de confidencialidade.

¿Que sabemos destes proxectos ano e medio despois? O mesmo: pouco ou nada. En todo caso, o que se publica na prensa. De feito, o director xeral do Igape non sabía como esquivar as miñas preguntas nunha Comisión 3ª hai moi pouco tempo. A súa xestión respecto destes

proxectos foi precisamente unha combinación de grandes anuncios e grandes titulares por unha banda, e escuridade total en canto aos detalles por outra.

Son vostedes tamén exemplo de falta de diálogo coa oposición — cousa que critican en Madrid pero que practican aquí— ou con institucións, como o Consello Económico e Social de Galiza. E son vostedes tamén o mellor exemplo de elixir ou apoiar proxectos sen ningún tipo de proceso, concorrente ou competitivo; se non díganos de que proceso xurdiron os famosos proxectos para o hidróxeno verde de Reganosa EDP ou o proxecto de Altri para as fibras téxtiles ou o seu apoio ao proxecto de Showa Denko. Un día Feixóo visitou a fábrica e ao día seguinte era un proxecto estratéxico. Vaia exemplo dan. Non parece serio nin transparente, senón todo o contrario; evidencia improvisación e falta de proxectos.

Desde o BNG presentamos unha proposta que significa ampliar o terreo de xogo que vostedes marcan. Vostedes falan dun PERTE singular para Galiza, sen cuantificar, para financiar os proxectos que determine a Xunta, sen procesos concorrentes e sen transparencia. A nosa proposta é que Galiza, o Goberno galego, faga respectar o seu marco competencial estatutario, que defenda o noso dereito a planificar a nosa actividade económica e polo tanto a pilotar o noso proceso de recuperación.

A nosa proposta consiste en exixir unha parte da totalidade dos fondos do plan, unha porcentaxe deses cento corenta mil millóns anunciados, e pactar ou acordar neste Parlamento cal debe ser esa porcentaxe, ponderando debidamente as características e necesidades do país, como a crise demográfica ou a crise industrial.

A nosa proposta inclúe garantir a participación de organismos, como o Consello Económico e Social de Galiza, e sobre todo dotar de transparencia todo o proceso de adxudicación de fondos procurando que cheguen a todo o tecido produtivo do país.

Insisto en que é unha proposta que debера ser perfectamente asumíbel para calquera que realmente acredite no autogoberno galego, nas competencias que o Estatuto de autonomía reserva para a Xunta e sobre todo na nosa capacidade para decidir o que é mellor para nós. E o noso dereito é dispoñer de recursos públicos na porcentaxe que nos corresponda, de recursos que non son un regalo de ninguén nin caen do ceo, senón que son froito dos impostos e do traballo de todos e todas, dos galegos e das galegas entre os que máis.

En canto a Stellantis, deberían vostedes poñerse de acordo. Aquí piden un PERTE singular, fala vostede da problemática de Stellantis, pero en Madrid hai quince días pedían un novo PERTE para o sector da automoción a nivel estatal. ¿En que quedamos? ¿Queren vostedes xestionar desde aquí e impulsar un proxecto propio para o sector galego da automoción ou non?

Falaban antes aquí, noutra iniciativa, de coherencia. Por favor, coherencia; desfáganse desa mentalidade subsidiaria, reclamen exercer as competencias que lles recoñece o Estatuto e gobernen.

Máis nada e obrigado. *(Aplausos.)*

O señor PRESIDENTE: Grazas, señor Fernández Alfonso.

Grupo Parlamentario Socialista, señora Rodríguez Rumbo.

A señora RODRÍGUEZ RUMBO: Grazas, señor presidente.

Boa tarde, señores e señoras deputados.

Hoxe, o Partido Popular de Galicia a verdade é que trae unha iniciativa que en principio tiven que ler dúas veces, posto que pensei que se trataba dun erro. E vou basear as miñas dúbidas en dúas cuestións fundamentais e que espero que a voceira do Partido Popular nos explique.

Vostedes nesta iniciativa, o Partido Popular, falan literalmente na súa exposición de motivos, e vostede mesma, señora voceira do Partido Popular, señora Nóvoa, acaba de lernos que os fondos europeos Next Generation son a vacina económica que nos debe axudar a saír da complicada situación pola que atravesamos a economía española, e avanzar na transformación industrial, a partir de tres vectores de crecemento cruciais na próxima década: sustentabilidade, dixitalización e innovación. E que estes fondos son unha oportunidade histórica. Vacina para saír da crise e oportunidade histórica. E mire, os socialistas estamos totalmente de acordo con estas afirmacións. Pero o primeiro que lle teño que recordar, tanto á voceira do Partido Popular como a toda a cidadanía, é que, se polo Partido Popular e polo Partido Popular de Galicia fora, estes fondos Next Generation, esa vacina e esa oportunidade histórica que supoñen xa cento corenta mil millóns de euros para España, nunca terían chegado a España e polo tanto, nunca terían chegado a Galicia. *(Aplausos.)* Mal que lles pese. Porque mire, señora Nóvoa, quero recordarlle que mentres estabamos vivindo os momentos máis críticos, cando máis falta facía a colaboración e o respecto institucional, vostedes —o Partido Popular, o expresidente Feijóo e o presidente Rueda— estiveron preocupados só de sacar rédito partidista, confrontando co Goberno do Estado encabezado polo presidente Sánchez. Confrontaron votando en contra deses recursos, de que estes recursos chegaran ao noso país. Votando en contra deses recursos aos que vostede denomina vacina e oportunidade histórica. Tamén confrontaron indo á Unión Europea, a Bruxelas; o único partido da oposición que foi Europa para que estes fondos non chegaran a España. E tamén confrontaron sendo o único partido da oposición que foron a Europa a criticar a xestión dos fondos europeos en España.

Mire, señor Nóvoa, recórdolle que tivo que saír en varias ocasións a presidenta da Comisión Europea, a señora Ursula von der Leyen, que está ao fronte dos populares europeos —é dicir, aqueles onde está o seu partido en Europa— a aplaudir unha e outra vez a xestión de España nos fondos europeos. Curioso ¿non?, señora Nóvoa. Dous anos e medio confrontando co Goberno de Pedro Sánchez, loitando para que perderamos esa vacina e esa oportunidade histórica da que hoxe vostede nos vén falar.

Cento corenta mil millóns de euros que están servindo xa para impulsar a recuperación da crise sanitaria, económica e social que padecemos como consecuencia da covid-19 e para transformar o noso modelo produtivo. Respóndame cales foron os criterios do Partido Popular para votar en contra de que viñeran eses cento corenta mil millóns de euros ao noso país. Explíqueo, porque toda a cidadanía galega estaremos pendentes dos seus argumentos.

¿Acaso foi porque o presidente Sánchez foi un dos presidentes que liderou a defensa da necesidade de adoptar un paquete de estímulo fiscais a nivel comunitario, capaz de asentar a recuperación económica sen deixar a ninguén atrás? ¿Ou están en contra de que España sexa un dos estados membros máis beneficiados deste fondos?

Díganos señora Nóvoa, estaremos atentos á súa resposta.

Señor presidente, eu estiven absolutamente calada.

O señor PRESIDENTE: Ten razón.

A señora RODRÍGUEZ RUMBO: E mire, señora Nóvoa, non nos esquecemos e procuraremos que tampouco o esqueza ninguén, ninguén. Que a nosa cidadanía recorde que, se por vos-
tedes fose, non estaríamos falando desa vacina e deste investimento histórico.

A segunda cuestión que me chamou a atención nesta iniciativa é o descoñecemento, ou mala fe, con respecto aos criterios de distribución dos fondos, aos proxectos para Galicia ou á execución dos mesmos. Estou segura de que vostede coñece perfectamente, en primeiro lugar, que estes fondos representan, entre transferencias directas e préstamos, cento corenta mil millóns de euros para un prazo de seis anos, dos que case setenta mil millóns de euros son recursos directos.

Vostede sabe tamén que en xuño de 2020, a Comisión Europea aprobou o Plan de recuperación transformación e resiliencia de España cunha felicitación por seren o primeiro país europeo en aprobar a norma; que a día de hoxe España xa ten recibido máis de trinta mil millóns de euros do fondo; que o Goberno do Estado xa está traballando na elaboración da adenda ao Plan de recuperación, que incluírá novas reformas e investimentos que se van financiar con cargo a eses sete mil setecentos millóns de euros de transferencias adicionais e dos oitenta e catro mil millóns de euros en préstamos. Tamén sabe que a vicepresidenta primeira enviou unha carta ao presidente da Xunta de Galicia, invitándoo formalmente para que presentase as propostas de Galicia para elaborar esa adenda, na que debe identificar as prioridades sectoriais e os proxectos estratéxicos a reforzar con estes fondos. O prazo finalizou o 15 de setembro. Esperemos que teñan presentadas estas prioridades e estes proxectos.

Vostedes, señora Nóvoa, tampouco descoñecen que estes fondos Next Generation non son fondos de cohesión, nin son fondos Feder; polo tanto, non hai unha repartición previa por territorios, senón que se distribúen a través de políticas pancas. E vostede sabe tamén que estes recursos se asignan ás comunidades autónomas mediante os acordos acadados con criterios obxectivos de distribución fixados nas conferencias sectoriais, que son os órganos de colaboración sectorial nos que participan todas as comunidades autónomas, e que se teñen desenvolvido no día de hoxe máis de cen conferencias sectoriais.

Vostede sabe que, ao longo do período plurianual, as comunidades autónomas xestionarán ata o 74 % dos fondos, e a Xunta de Galicia xestiona xa de maneira directa un 60 % dos fondos asignados á nosa comunidade; é dicir, 1.098 millóns de euros dos 1.856 millóns de euros xa despregados para a nosa comunidade. Porque supoño que vostede tamén sabe —e

non ten descoñecemento— que todos os documentos están publicados na páxina web do dito plan, no que se establecen absolutamente todos os criterios de distribución das transferencias dos fondos, a través das conferencias sectoriais, dos criterios específicos ou dos proxectos piloto, como, por exemplo, a asignación a Galicia de 10,6 millóns de euros para desenvolver un proxecto piloto para perceptores do ingreso mínimo vital.

Eu entendo que á Xunta de Galicia lle custe traballo entender esta claridade e esta transparencia, porque o Goberno de España está desenvolvendo un plan co maior exercicio de co-gobernanza e de transparencia feito nunca —¡feito nunca!—, a través desas máis de cen conferencias sectoriais nas que a Xunta de Galicia estivo sempre. Pero vostedes están acostumados a esa repartición a dedo e, polo tanto, este é un tema que lles sorprende bastante. *(Risos.)*

Vostede sabe perfectamente que os PERTE...

Señora Nóvoa, eu poderíame rir de vostede, dalgunha afirmación que dixo aquí, e non o fago porque son respectuosa coa súa palabra. *(Aplausos.)* Pídlle exactamente o mesmo. ¡Home! Vostede non veña falar de respecto.

Vostede, señora Nóvoa, sabe perfectamente que os PERTE son un novo instrumento de colaboración entre entidades públicas e privadas, orientados a impulsar, mediante proxectos transformadores, áreas claves para o futuro da nosa economía que funcionan cun carácter finalista e responden aos obxectivos estratéxicos indicados; polo que non pode haber PERTE vinculado a un territorio, senón proxectos nese territorio que contribúan ao fin do PERTE no seu conxunto.

Mire, señora Nóvoa —e señor Pazos tamén—, gustaríanos que nos dixese na súa segunda quenda que está facendo a Xunta de Galicia, e que está facendo a Xunta de Galicia para axudar a todas aquelas empresas que seguramente poidan quedar fóra porque non teñen ese acompañamento que precisan da Comunidade Autónoma. Eu o que lles pido —o noso grupo o que lle pedimos— é que non enreden, que traballen para levar a cabo os investimentos, para que a nosa comunidade cambie a súa estrutura produtiva; que traballen, que para iso os votaron, porque Galicia non pode perder unha vez máis esa vacina nin esa oportunidade histórica da que vostede falou desde o principio. É que, se por vostedes fose, non estaríamos falando deles.

Polo tanto, señora Nóvoa, dígalle á Xunta de Galicia que xestionen xerando certezas e déixese de bla, bla, bla.

Grazas. *(Aplausos.)*

O señor PRESIDENTE: Grazas.

Polo grupo autor da proposición non de lei, a señora Nóvoa.

A señora NÓVOA IGLESIAS: Grazas, presidente.

Bueno, imos empezar por partes.

A ver, señor Fernández Alfonzo, mire, Galicia foi das primeiras comunidades en ter, dende o inicio da pandemia, os proxectos presentados, froito da colaboración público-privada —que a vostedes iso lles dá un pouco de alerxia—. (*Pronúncianse palabras que non se perciben.*)

Mire, o que me sorprende a min é que vostede veña aquí dicir que as empresas galegas non son capaces de presentarse aos PERTE e que a culpa de todo isto é da Xunta de Galicia. ¡Pero vostede, que está reclamando que os fondos veñan á Xunta de Galicia, ¿que parte non entende de que os fondos os xestiona o Estado e as convocatorias as pon o Estado?! É que, ¿que parte non entende diso? A convocatoria sácaa o Estado, e non llo digo eu (*A señora Nóvoa Iglesias le un documento.*): «*La mayoría de las empresas renuncian a pedir fondos europeos por las trabas burocráticas*», señor Fernández Alfonzo; as trabas burocráticas dos fondos asignados polo Goberno do Estado, que xestiona os PERTE e que vostede aquí reclama que se descen-tralicen a Galicia. Polo tanto, un pouco de rigor.

E, en segundo lugar, vostede fala aquí de pedir aquí un informe e de que se traballe no Parlamento cunha comisión. ¡É que vostedes teñen un rostro increíble! Houbo aquí unha comisión de reactivación na que un dos puntos principais eran os fondos Next Generation, con máis de cincuenta expertos, máis de cen informes, durante un montón de meses, e vostedes votaron que non, e agora vén dicir que se veña aquí crear outra comisión neste Parlamento para crear un informe... ¡Pero, por favor, un pouco de rigor! Votaron que non ao ditame da Comisión de Reactivación, vostedes e o Partido Socialista. Polo tanto, non están lexitimados para falar deste tema. (*Murmurios.*)

Miren, falan vostedes das propostas, dos proxectos estratéxicos... Se vostede non coñece os criterios dos proxectos estratéxicos, é o seu problema. Eu dígolle que os proxectos estratéxicos non aparecen así (*A señora Nóvoa Iglesias fai un xesto coa man.*) por arte de maxia, son proxectos definidos, e eu dígolle que os empregos van enlazados a un número de investimento... (*Pronúncianse palabras que non se perciben.*) Señor Rivas, se quere falar vostede, pois que lle deixe o seu grupo. Eu síntoo, pero tocoulle ao señor Fernández Alfonzo, e creo que se defende perfectamente, non o necesita a vostede. (*Murmurios.*)

Mire, señor Fernández Alfonzo, a planta de hidróxeno verde son 150 millóns de euros e 64 empregos; a fábrica de Sentury Tire, 520 millóns de euros, 720 empregos; a planta de Altri, 500 millóns de euros de investimento. ¡Si, señor Fernández Alfonzo!, si, están declaradas aquí polo señor vicepresidente primeiro e foi dito en innumerables ocasións. ¡É que vostedes non escoitan! E proxectos de empresas pequenas tamén lle podo nomear e pasar aquí..., mire: Cortizo, en Padrón; Albo, en Salvaterra de Miño; Oviganic, en Monforte; Sogama, en Vilanova de Arousa... E así ata máis de dezaseis proxectos de iniciativas prioritarias, ás que vostedes se opoñen constantemente, porque se opoñen á empresa privada.

Mire, señora Rodríguez Rumbo, este grupo, o Grupo Parlamentario Popular, no Congreso votou que non aos fondos Next Generation, pero votou que non porque vostedes pretendían entregar os fondos Next Generation a dedo, a dedo do señor Sánchez (*Pronúncianse palabras que non se perciben.*) e baixo ocultación absoluta. ¡Si, señor! ¡Si, señora Rodríguez Rumbo! E

naquel momento ata presumiron de que Santiago Abascal lles votou a favor. ¡Si, daquela era un patriota e un home de Estado, si! O Partido Popular votou que non porque ían ser entregados a dedo os fondos polo señor Sánchez; por iso, non porque estivese en contra dos fondos Next Generation. ¡Non, non!; non foi así.

E mire, señora Rodríguez Rumbo, as vacinas, para que funcionen, hai que poñelas, e o problema é que o Goberno do Estado non as pon. Nós pensamos que unha vacina é unha solución, si, o problema é que vostedes non a poñen. Ese é o seu problema. Mire non llo digo eu, dillo a prensa. Mire (*A señora Nóvoa Iglesias le uns titulares de prensa.*): «*Las comunidades autónomas se hartan y exigen fondos a la Unión Europea para sus propios PERTE*». Isto é de maio. «*La renuncia de Ford, de 106 millones, confirma el fiasco del PERTE del motor*». «*El colpaso de los PERTE pone en riesgo 3.800 millones de euros de inversión en Galicia*». Señora Rodríguez Rumbo, non llo digo eu. E, pola contra, «*Francia, gastó casi cinco veces más de fondos europeos que España, pese a recibir la mitad en el año 2021*». Si, hai outra fórmula de asignar os fondos europeos, e vostedes non o están facendo.

E vostede pode vir aquí noutra ocasión e dicirme se non hai un prazo que cumprir neste ano 2022, se o 70 % ten que estar comprometido e se no ano que vén o 30 % ten que estar tamén comprometido. ¿Si ou non? Vostede non dixo nada, mutis por el foro. É que llelos van entregar ás comunidades autónomas, señorías... (*Pronúncianse palabras que non se perciben.*) Vánllelos entregar ás comunidades autónomas cando non haxa tempo para poder executalos —ese é só o risco que estamos vendo todos—, cando non sexan capaces, señora Rodríguez Rumbo.

E vostede vén aquí preguntar que fixo a Xunta de Galicia. Pois eu dígollo: aprobamos unha lei de simplificación administrativa, como están facendo outros países europeos, para poder axilizar os fondos, e como fan vostedes co sector enerxético, ¿si ou non? Vostedes votaron que non. ¿Que está facendo Galicia? Si, pois adiantarse, pero o que non pode facer Galicia é xestionar os fondos que non ten. Vostedes saben todos que Galicia non dispón dos fondos industriais para poder aplicalos aquí, porque os xestiona o Goberno do Estado. Levámolo reclamado dende o principio e non se nos fai caso, e agora xa nos vemos na obriga de traer unha iniciativa aquí de mínimos, porque xa vemos que non vai haber solución. E non llo dicimos nós, é que a semana pasada llo dicía o Tribunal de Contas, que non hai execución. É que é un de cada catro euros...

O señor PRESIDENTE: Remate, por favor.

A señora NÓVOA IGLESIAS: ...señora Rodríguez Rumbo, ou sexa, que non pode vostede presumir.

Vostede aquí non adiantou o que vai facer coa iniciativa. Supoño que votará que non. ¡Alá vostede e a súa conciencia! Eu o que lle digo aquí —e quero que conste en sede parlamentaria— é que imos ver que ocorre, se despois non son capaces de executar os fondos e llelos teñen que dar ás comunidades autónomas no último momento, cando xa non haxa tempo. (*Aplausos.*)

O señor PRESIDENTE: ¿A emenda?

A señora NÓVOA IGLESIAS: Non vou aceptar a emenda, señor presidente. (*Aplausos.*)

O señor PRESIDENTE: Grazas.

Alteración da orde do día

O señor PRESIDENTE: Procedemos agora a tramitar unha alteración da orde do día. Formularase agora a interpelación de dona Rosana Pérez Fernández, do Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego.

Interpelación de Dª Rosana Pérez Fernández e dous deputados/as máis, do G. P. do Bloque Nacionalista Galego, sobre a política ambiental da Xunta de Galicia nas rías galegas

O señor PRESIDENTE: Para formular a interpelación ten a palabra a señora Pérez Fernández.

A señora PÉREZ FERNÁNDEZ: Presidente, grazas.

Boa tarde.

Boa tarde a todos e a todas. Señora conselleira, boa tarde.

Hoxe traemos aquí unha interpelación cun tema que non é novo, e que é a alarmante perda de produtividade das rías galegas; un asunto que levamos anos, non só os grupos políticos, non só o BNG, senón tamén o propio sector, poñendo enriba da mesa, pero a verdade é que teño que recoñecer que con moi pouco éxito.

É un tema, señora conselleira, que non depende da UE, que non depende en grandísima medida do Goberno do Estado e onde a Xunta ten competencias exclusivas que, baixo o noso punto de vista, non está exercendo. Hai numerosos datos que confirman isto, e o peor é que ano tras ano vostede, na Consellería —vostedes—, ten no seu poder os datos, precisamente, e a Xunta segue sen tomar en serio e sen ter unha estratexia propia para que o marisqueo sexa unha actividade de futuro, con futuro.

Na ría de Vigo, señora conselleira, as mariscadoras de Arcade, de Redondela e de Soutomaior véñense queixando de que as sementeiras da ameixa babosa morren; moitas delas xa anunciaron que están a piques de deixar a actividade.

Na ría de Pontevedra, as confrarías de San Telmo, de Lourizán e de Raxó veñen detectando que a porcentaxe de exemplares xuvenís que sobreviven nos bancos despois do desove da ameixa é cada vez menor, e isto implica, efectivamente, que o produto diminúe. Tanto na ría de Vigo como na ría de Pontevedra, hai quen achaca o problema de recrutamento de xuvenís á incidencia da modificación dos ventos nas tempadas de desove e á alteración das correntes mariñas. Hai outros que din que se debe á propia bioloxía da ameixa. Pero non se sabe; non se sabe, todo son «disques». E todos son «disques» porque non hai ninguén da Administración que lles confirme iso ou o contrario, ou ninguén da Administración que tome medidas contra unha cousa ou contra outra ou contra outra máis.

Diante da falta de argumentos científicos, a Consellería alude —¿como non?— aos factores climatolóxicos e marítimos adversos que condicionan a produción, como choivas intensas, riadas, baixas salinidade da auga, etcétera, etcétera, etcétera. E nós preguntámonos, conselleira: ¿factores climatolóxicos adversos durante os últimos vinte anos? Isto non é un argumento serio, evidentemente, non.

A ría de Arousa. A ría de Arousa é a que ten ou a que tiña o título da maior, da ría máis produtiva do mundo. No ano 2021 algunhas especies acadaron o 53 % —por exemplo, a ameixa roxa— con respecto á media dos últimos vinte anos. Incluso a xapónica, en teoría máis resistente —en teoría e na práctica—, ten problemas para medrar, e de recrutamento, agudizados, aínda máis nos últimos tres anos. A ameixa fina —estamos falando da ría de Arousa— cae, sobre todo, dende 2013 para aquí e só acada o 43 % da media dos últimos vinte anos.

Do berberecho xa nin falamos, porque os datos son verdadeiramente abraiante. Pero incluso o mexillón, señora conselleira, está tendo problemas de produción que parece que están motivados por desprendementos, por alteración do ritmo de crecemento e incluso por algunha outra causa.

Na mesma ría de Arousa, a campaña de libre marisqueo que acaba de comezar —a deste ano— e que outra vez se prevé horrible tivo datos desastrosos na campaña última, na do ano pasado.

A brutal escaseza de bivalvo nos Lombos do Ulla en Cabío e no Bohído fixo que esa campaña durase menos que nunca. En toda a ría nos bancos de libre marisqueo, que levan anos en declive, a última campaña comezárona 412 embarcacións —estou falando dos tres bancos de libre marisqueo—, cen menos que no ano anterior, no 2020, e por riba dos douscentos menos que no ano 2019.

A ría de Ferrol é o caso extremo da desfeita no sector marisqueiro e exemplo paradigmático dunha situación absolutamente xa insostible, malia ás melloras —hai que recoñecelas, aínda que son insuficientes— que se foron producindo no saneamento ao longo dos anos. Por exemplo, —por citarlle un dato, porque datos hai moitos— o recoñecido banco das Pías no ano 2001 producía 343.000 euros de ameixa babosa e no ano 2021 —apenas 20 anos despois— produciu 25.800 quilos. É dicir, unha perda en 20 anos dun 92 %, señora conselleira.

En Pontedeume, o propio sector alarmado polo descenso de capturas impulsa estudos que se levan a cabo por investigadores da Estación de Bioloxía Mariña da Graña. En Cariño deixaron de extraer ameixa porque xa non queda, literalmente, non queda. Dende mediados do ano 2021, pasaron dunha produción de —non lembro agora— miles de quilos a nada, a practicamente nada. E o longueirón vai polo mesmo camiño.

Na costa de Ortegal e de Ferrolterra recoñecen que cada vez hai menos percebe. Outro dato: a lonxa de Cariño, por exemplo, de xaneiro a agosto do ano 2021, vendía 1.071 quilos de percebe. E neste ano, de xaneiro a agosto, vendeu 795. Pero na lonxa de Cedeira pasa o mesmo: hai máis de cinco quilos de diferenza dun ano a outro.

Os datos, señora conselleira, son infinitos. Poderíamos estar falando deles durante horas. Pero agora queremos falar un pouco, cando menos, das consecuencias de todos eses datos e de moitos máis que non teño tempo para darlle, pero que vostede coñece perfectamente.

O baixón produtivo rexistrado nas rías galegas xa provocou que Portugal se sitúe por segundo ano consecutivo por riba de Galiza no mercado español. Segundo os datos da Axencia Tributaria, non do BNG, no ano 2021 entraron no Estado 6,3 millóns de quilos de ameixas, berberechos e navallas de Portugal. No mesmo ano, 6,2 de Italia e na Galiza producíronse 6, é dicir, por debaixo tanto de Italia como de Portugal. Pero, o curioso e o chamativo é que catro anos antes, en 2017, Galiza superaba os nove millóns de quilos do total que se comercializaba no Estado. Italia estaba a bastante distancia, con 7,5 e Portugal en 5,4. Iso en catro anos e xa temos a Portugal por riba da produción galega.

Neste momento, o mercado español xa ten alternativa ao produto galego no produto doutros países. Xa non necesita o produto galego, cando menos, de xeito imprescindible. Por certo, este aumento de produción noutros países durante os últimos anos en Francia, Holanda, á parte de Portugal, segundo a lóxica da consellería habería que preguntarse a que se debe. Habería que preguntarse se non hai choivas intensas, se non hai riadas e se non hai baixa salinidade que, como aquí, afecten tamén á súa produción.

O argumento da consellería vén sendo precisamente que a causa de todo isto, de todo este problemón que temos en todo o país, son as causas naturais e vai moi pouco máis alá a propia consellería. Isto das causas naturais, á parte de dicilo a propia consellería, díxosenos por parte do Partido Popular nunha comisión de pesca, onde —por certo— reiteradamente se menosprezan e minusvaloran os argumentos da oposición, nomeadamente do BNG. E acúsasenos de falsear a realidade, unha realidade que lle estamos describindo hoxe, que vostede coñece de sobra e que todo o sector se vén queixando dende hai anos.

Por esta regra de tres, señora conselleira, de que falseamos a realidade, como di o Partido Popular nas comisións, habería que preguntarse se só a falseamos nós, o BNG, ou tamén a falsean as mariscadoras, as biólogas, as investigadoras, os funcionarios e funcionarios da consellería, etcétera.

A Consellería tamén adoita xustificarse co argumento do prezo dalgúns produtos e de que os datos dunha ría compensan os doutra. Pero, señora conselleira, na consellería saben perfectamente que o aumento do prezo non fai desaparecer o problema principal. De feito, menos produto e maior prezo tamén leva a que os comercializadores busquen produto noutros países.

Outro dato, outra consecuencia —se quere— ou non sei se orixe ou consecuencia. En 2008, señora conselleira, o *Boletín Oficial do Estado* publicaba a clasificación microbiolóxica das augas costeiras de España. Galiza —naquel momento, en 2008— tiña o 76 % das zonas C de todo o Estado. Nesa mesma clasificación, no ano 2013 tiña o 85 % e no ano 2020 tiña case o 100 %, señora conselleira. Isto está publicado no BOE, non me estou inventando ningún dato dos que hai aquí ou dos que acabo de citar.

En todas esas zonas C danse en zonas de produción marisqueira e iso que hai bancos que nin sequera aparecen na clasificación, nin A, nin B, nin C, é dicir, hai bancos que non aparecen clasificados. Teño aquí o listado dos actuais a data de hoxe.

A pesar da importancia estratéxica do sector do marisqueo e da pesca para Galiza, somos —como vemos, tamén nisto— os últimos do Estado e seguimos tendo as únicas zonas C de todo o litoral español, señora conselleira, nun país que é eminentemente marisqueiro e pesqueiro.

E nin esa importancia estratéxica que ten este sector para nós, para a nosa economía, para a nosa sociedade, etcétera, levou en todos estes anos a tomar medidas para paliar a falta de produción de semente. A produción de semente non chega nin de lonxe para atender as necesidades do sector. Hai confrarías que compran directamente fóra: en Francia, Portugal e noutros países. No ano 2020, a consellería gabouse publicamente...

O señor PRESIDENTE: Remate, por favor.

A señora PÉREZ FERNÁNDEZ: ...—remato, presidente— varias veces de que subvencionara con diferentes liñas de axuda 36 millóns de unidades de ameixa e no ano 2021 de que subvencionara 55 millóns.

Só un dato e xa remato. Despois continúo.

Vostede sabe mellor ca min, dende logo, que hai un colectivo de mariscadoras e mariscadores neste país, ¡só un!, —esas subvencións eran para todo o país— que compra ao ano máis de setenta millóns de unidades, señora conselleira. Ou sexa, que os 55 millóns que subvencionou a consellería non chegan nin para empezar.

Continúo na segunda rolda.

Grazas. (*Aplausos.*)

O señor PRESIDENTE: Grazas, señora Pérez Fernández.

Resposta da conselleira do Mar, dona Rosa María Quintana Carballo.

A señora CONSELLEIRA DO MAR (Quintana Carballo): Grazas, señor presidente.

Señorías e señora Pérez, moi boa tarde.

Como vostede ben dixo, señora Pérez, a Xunta de Galicia está a realizar un seguimento constante do estado dos bancos marisqueiros e traballa intensamente en colaboración coas confrarías de pescadores, alí onde se detectan descensos na produción das distintas especies marisqueiras. Nese sentido, levamos traballando así dende o ano 2010 na recuperación produtiva dos bancos marisqueiros para favorecer a mellora dos ingresos dos e das profesionais do mar.

A Consellería do Mar —como vostede ben sabe— ten establecidas dúas ordes de axudas ás que poden acceder as confrarías de pescadores: unha axuda a proxectos colectivos financiados polo FEMP para a conservación e restauración da biodiversidade e dos ecosistemas mariños no marco das actividades marisqueiras sostibles; e, outras axudas, tamén a proxectos colectivos, tamén financiados polo FEMP que contribúen á protección e recuperación da bio-

diversidade mariña a través dunha mellor xestión e conservación dos recursos mariños e dos seus ecosistemas, así como o fomento da sensibilización ambiental.

A través destas ordes de axudas, entre os anos 2010 e 2021, puxemos a disposición do sector 17 millóns de euros, aprobándose 284 proxectos polo importe de máis de dez millóns de euros aos que hai que sumar 4.834.000 euros para financiar 44 accións que foron impulsadas directamente pola consellería.

Todo isto permitiu rexenerar máis de quince millóns de metros cadrados de bancos marisqueiros e a sementeira de máis de douscentos millóns de unidades de semente de ameixa.

Na convocatoria de achegas deste ano 2022, aprobamos xa 45 proxectos para a rexeneración de bancos marisqueiros por importe de 1.400.000 euros. Esas iniciativas inclúen accións como a rexeneración dun total de 3,2 millóns de metros cadrados de superficie e a sementeira de máis de corenta e dous millóns de unidades de semente de ameixa. Concretamente, estes traballos beneficiaron ás confrarías de Cabo de Cruz, Rianxo, Barallobre, Vilaboa, Carril, O Grove, Vilaxoán, Cambados, Pontedeume, Lourizán, Ribeira, Camariñas, a Illa de Arousa, Pontevedra, Vilanova, Carreira, Aguiño, Raxó, A Pobra do Caramiñal, Vigo, Ferrol, Moaña, Miño, Bueu, Arcade, Asociación de Marisqueo A Flote Ría de Vigo e a Sociedade Cooperativa Galega Ría de Arousa. Medidas deste tipo contribuíron a que a produción marisqueira da comunidade roldase, nos últimos anos, as 8.000 toneladas comercializadas.

O ano pasado puxáronse nas lonxas galegas máis de sete mil toneladas dos distintos moluscos bivalvos producidos na comunidade. Non obstante, debe terse en conta que esta cifra se acadou malia que o ano 2021 foi un ano no que a actividade se viu condicionada, en boa medida, pola situación derivada da covid-19, que reduciu a demanda de marisco por parte de sectores como a hostalaría, que afectou directamente a actividade extractiva dos e das profesionais do marisqueo.

Na produción marisqueira, á marxe dunha adecuada xestión dos recursos, inflúen outros moitos factores —como vostede citou— e entre eles están: a baixa salinidade da auga como consecuencia dos episodios de precipitacións fortes e abondosas, as patoloxías, a presenza de depredadores ou situacións excepcionais como a pandemia, na que houbo unha actividade marisqueira indeterminada, zonas moi reducidas e se deixaron de traballar determinadas zonas.

A análise dos datos mostra que hai zonas, independentemente da súa situación xeográfica, que están en peor situación, como poderían ser as rías de Arousa ou de Ferrol, nas que a Xunta está a traballar intensamente para impulsar a súa produtividade, mentres que outras están a acadar bos resultados, como poden ser as rías de Muros ou Noia, ou a de Pontevedra.

No que se refire á situación microbiolóxica, os datos que vostede ten non son os correctos —lamento comunicarllo—. Dende 2019 ata xullo de 2022, houbo unha melloría en 37 zonas de produción de moluscos bivalvos: 13 correspóndense con polígonos de bateas e 24 son zonas de moluscos infaunais. Cento corenta e un bancos beneficiados e unha superficie es-

timada de máis de 14,8 millóns de metros cadrados. As zonas C pasaron de ser o 15,3 % do total en 2009 a quedar nun 9,2 na actualidade. As zonas A pasaron de representar o 3,1 % do total no ano 2009 a supoñer un 18,3 na actualidade.

Galicia leva anos traballando co obxectivo de contar con mellores datos sobre a situación dos distintos recursos para mellorar a súa xestión e con esta finalidade puxemos en marcha iniciativas como a Rede de observadores do medio mariño galego, que ten como obxectivo principal detectar e avaliar a presenza das especies mariñas exóticas non habituais no litoral galego, que poidan ser indicadoras de cambios ou alteracións no ecosistema mariño e estas aparicións poden deberse á introdución de especies exóticas, ao quecemento das augas, á acidificación dos océanos ou á contaminación mariña, entre outras cuestións.

A maiores, a Consellería do Mar vén de publicar o pasado 12 de xullo a Orde pola que se crea a rede entre o sector pesqueiro e os organismos científicos na Comunidade Autónoma de Galicia cos obxectivos de avanzar no coñecemento do estado dos recursos e dos factores que inflúen na súa situación para mellorar a súa xestión e impulsar a produción. E tamén para que os profesionais do mar poidan plantexar estudos ou colaboracións cos organismos científicos da comunidade autónoma na busca de dar solucións ás distintas situacións.

Así, a rede entre o sector pesqueiro e organismos científicos na Comunidade Autónoma de Galicia constituíuse o 7 de setembro en Santiago de Compostela e xa está en funcionamento. Esta rede forma parte do conxunto de iniciativas que a Consellería do Mar está a poñer en marcha no marco da partida orzamentaria destinada a Galicia con cargo ao Programa operativo español do FEMP, 2,5 millóns de euros para o período 2022-2023

Todas as medidas que relatei están destinadas a corresponder a importancia que ten o marisqueo na nosa economía galega; unha actividade á que se dedican máis de nove mil profesionais, aos que se engaden, por suposto, os postos de traballo que se xeran tanto nas depuradoras como nas cetarias ou nas empresas comercializadoras.

Non teñan ningunha dúbida de que seguiremos a traballar nas diferentes accións que a Rede nos vaia poñendo diante co fin de acadar os mellores resultados para o noso sector. É o que queremos e niso traballamos.

Máis nada e moitas grazas. (Aplausos.)

O señor PRESIDENTE: Grazas, señora conselleira.

Para a réplica, a señora Pérez Fernández.

A señora PÉREZ FERNÁNDEZ: Grazas, presidente.

Señora conselleira, vexo que trae vostede hoxe moi poucas ganas de falar; en todo caso, eu traio moitas, non me vai chegar o tempo.

Eu, ás veces —isto é só un pequeno inciso—, teño algún *lapsus* e non me acordo ben do que dixer, do que fixen ou de se o fixen ou non, pero estou segurísima —pero segurísima, pero segurísima— de que eu, na miña primeira intervención, non dixer —como vostede dixo que eu dixera— que a Consellería está levando a cabo un estrito control e seguimento dos bancos marisqueiros. (*Aplausos.*) ¡Eu iso non o dixer! Repase o inicio da súa intervención. ¡Repáseo! Xa vexo que non son a única que ten *lapsus*. (*Murmurios.*)

Señora conselleira, vostede anda polos portos do país. Vostede reúnese con todas as confrarías, con todos os sectores...; é dicir, podemoslle achacar moitas cousas, pero iso non llo imos negar porque é público. Ás veces, é incluso excesivamente público. Pero, digo eu —ou dicimos nós—, cando ás mariscadoras, aos mariscadores, ás confrarías e aos distintos colectivos lles din todo isto que nos din a nós e que está publicado nos medios de comunicación, vostede, ¿por que cre que é? ¿É un hobby dicir iso das propias confrarías? ¿Dino por dicir? Eu creo que non. É dicir, isto que acabo de relatar eu na miña primeira intervención —insisto—, utilizando datos que son públicos na inmensa maioría da súa propia consellería, non o acabo de inventar eu.

A min gustaríame saber se ao lado de todos eses datos que vostede acaba de dar aí —e que sempre dá, por outra parte— non lle chama a atención, por exemplo —por poñer un—, que os bancos de libre marisqueo da ría de Arousa sexan unha auténtica debacle, como o cualifica, por certo, o propio sector.

Vostede, a respecto das consecuencias que eu lle dixer —e que tiñan os datos da primeira intervención: falta de semente, falta de control de vertido de augas...—, non me dixo nin unha palabra.

E, por certo, vostede acaba de anunciar aquí que se creou unha rede —efectivamente, a principios deste mes de setembro, e que ademais se chama así, Rede— entre o propio sector e os investigadores dos organismos científicos da Xunta —a propia Administración— para intercambio de información e colaboración. Pero vostede non dixo, señora conselleira, tal e como pon aquí a disposición adicional primeira da Orde de creación desa rede, que a constitución e o funcionamento da Rede non suporá incremento do gasto público, e que será atendida cos medios técnicos e orzamentarios da Dirección Xeral de Desenvolvemento Pesqueiro (*A señora Pérez Fernández le un documento.*): «En ningún caso, poderán implicar o incremento de dotacións, nin de retribucións, nin doutros custos de persoal ao servizo da Administración xeral da Comunidade Autónoma». Ou sexa, que vostede crea unha rede, pero a creación desta rede ten cero euros de orzamento (*A señora conselleira do Mar, Quintana Carballo, pronuncia palabras que non se perciben.*). Vale. Dous millóns. Pero, ¿para que ano? (*A señora conselleira do Mar, Quintana Carballo, pronuncia palabras que non se perciben.*). Si, explíquemolo despois porque, dende logo, a Consellería non vai poñer nin un peso para esta rede.

Pero, en todo caso, a pregunta é: se vostede creou esta rede de intercambio de información entre as partes o 7 de setembro do 2022 —é dicir, hai menos dun mes—, nos últimos vinte anos, señora conselleira, ¿como se intercambiaba esa información? ¿O sector non falaba nin cos organismos investigadores, nin cos organismos científicos, estes á súa vez non falaban coa Consellería e a Consellería á súa vez non falaba co sector? Polo tanto, ¿como se intercambiaban? Porque se se intercambiasen e se houbese estudos realmente serios e medidas, recursos e me-

dios encima da mesa, señora conselleira, non teríamos chegado a este momento. (*Aplausos.*) Citeille practicamente, de abaixo para arriba, empezando pola de Vigo e acabando arriba en Cariño, Ferrolterra e Ortegal, todas as rías galegas e os datos que proporcionan elas mesmas. Digo eu —porque, insisto, moitos son da Consellería— que vostede tamén os coñece.

Polo tanto, ¿a que achaca todo isto? Volveu facer aquí o mesmo que fixo o Partido Popular na Comisión de Pesca. Achacouno, queridos deputados e deputadas —e con isto *terminamos el tema*—, a un problema das causas meteorolóxicas e das causas climáticas. Díxoo vostede, señora conselleira; repase a súa intervención. Polo tanto, nós preguntámonos: ¿por que en Portugal, por exemplo, en Francia ou en Holanda non teñen condicións meteorolóxicas adversas durante os últimos anos, e xa non digo vinte anos, senón durante os últimos dez ou cinco anos? Non, soamente en Galiza e nas rías galegas en concreto, porque nos montes non hai ese problema. Xa ve que non choveu en todo o verán e houbo incendios.

En Portugal, por exemplo, hai menos dun ano puxeron en marcha un centro biomariño para a produción de semente para preengorde...,

O señor PRESIDENTE: Remate, por favor.

A señora PÉREZ FERNÁNDEZ: ...onde —remato, presidente—, do total do investimento, a Administración puxo máis do 50 %. Aquí estamos ás expensas da produción de semente doutros países porque falta o primeiro centro público de produción de semente no noso país (*Aplausos.*) E, desde logo, falta tamén a incentivación dos centros privados, señora conselleira.

Se me quere responder a algo do que lle plantexei, do que vén plantexando o sector e do que din os seus datos da Consellería dende hai moitos anos, respóndamo, e...

O señor PRESIDENTE: Grazas.

A señora PÉREZ FERNÁNDEZ: ...non me veña coas causas meteorolóxicas e climáticas, porque iso, realmente, xa non coa, jeh! (*Aplausos.*)

O señor PRESIDENTE: Grazas.

Peche da interpelación, a señora conselleira do Mar.

A señora CONSELLEIRA DO MAR (Quintana Carballo): Grazas, señor presidente.

Señorías.

Señora Pérez, eu o único que pretendía dicir é que vostede falara aquí de todos os datos de produción —que son datos da Consellería—. E non digo que dixera que nós estabamos facendo unha boa xestión. Nunca esperaría de vostede que recoñecera que nós o estabamos facendo ben, non se preocupe. Se o entendeu da miña primeira intervención, xa lle digo que non. Xa sei que vostede iso non o entende así.

Nós levamos dende —creo que aínda era eu directora xeral— o ano 2000, 2002 ou 2001 poñendo en marcha asesoramento para todas as confrarías que tiñan plans de explotación; dotamos todas as confrarías que teñen plans de explotacións dunha asistencia técnica, é dicir, dun biólogo que traballe directamente con elas para facer o seguimento do que está a acontecer en todos os bancos marisqueiros; temos un centro de investigacións —o Cima— que ten dúas sedes: unha en Vilaxoán, que se dedica a estudar todos os problemas de patoloxía ou de reprodución, e outro centro en Ribadeo, que xa se dedica a un asesoramento para a produción de semente en *hatcheries*; e a maiores, temos convenios con practicamente todos os departamentos das tres universidades que traballan no mundo do mar, e iso levámolo facendo de maneira sistemática dende que eu cheguei á Consellería.

Eu pediríalle que non intente mezclar unhas cousas con outras. Cando vostede se refire á disposición adicional da Orde pola que se crea a Rede, o que se di é que esa rede que se crea non supón un incremento nin de persoal nin de custo, porque as persoas que van formar parte da Rede son os investigadores que están a traballar no Centro Superior de Investigacións Científicas, nas universidades galegas ou nos propios centros de investigación da propia Consellería. Polo tanto, non supón un incremento de persoal. O que si é que hai fondos suficientes. E eu dixen na primeira intervención que para o ano 2022-2023 temos xa á disposición dous millóns e medio de euros para identificar esas accións que nos digan os científicos que hai que poñer en marcha para solventar os posibles problemas que se detecten nos diferentes bancos marisqueiros.

Eu non estou dicindo aquí que as condicións naturais sexan as únicas e que sexan a consecuencia de que baixe a cantidade de ameixa que poden atopar diariamente as mariscadoras ou os mariscadores nos bancos. Non o dixen. O que dixen foi que unha produción natural está condicionada por moitos factores externos. Un deles pode ser, por suposto, como aconteceu no ano 2021, a gran caída de auga, que, choveu —non sei se recorda, que aquí viñemos dar conta— tanto, que había mortalidade nos Lombos do Ulla, en Rianxo, e morrera toda a produción de marisco, porque chegou a estar a un 0 % a salinidade na auga desas zonas. Nas zonas onde hai máis proximidade aos ríos, suele baixar a salinidade, e a salinidade afecta especies fundamentais, como o berberecho, que é a principal especie que se produce nos Lombos do Ulla.

Nos Lombos do Ulla viñamos dunha caída de produción total do berberecho como consecuencia dunha patoloxía —vostede sábeo—, a *Marteilia*, que no ano 2013 produciu unha mortalidade do cen por cento de todo o berberecho e de practicamente toda a ameixa xaponesa que se producía nesa zona. É evidente que ata que non se conseguiu recuperar —e para iso houbo técnicos no Centro de Investigacións Mariñas que estiveron estudando a posibilidade de facer especies resistentes á *Marteilia*— e que o berberecho superase esa resistencia a esa patoloxía, tiñamos todos os anos un pequeno recrutamento, e, antes de chegar á idade adulta, xa morría pola patoloxía que tiña. Polo tanto, se non hai novos adultos, é imposible que haxa unha recuperación dos bancos.

E eu, como sei que lle gustan estas noticias, xa lle podo adiantar que, neste momento, nos Lombos do Ulla hai sitios onde a densidade por metro cadrado é de máis de oito mil individuos de berberecho, ¡máis de oito mil! E normalmente en todos os puntos dos Lombos do

Ulla nestes momentos o que menos se detectou foron puntos de densidade superior aos mil individuos por metro cadrado. Quere isto dicir que os Lombos do Ulla pasaron un proceso complicado, unha parte como consecuencia dunha patoloxía —identificada como *Marteilia*— e tamén despois os problemas de choivas que houbo no ano pasado.

Pódolle dicir, por exemplo, que algúns técnicos que están facendo o seguimento nas diferentes confrarías falan de que tamén prexudicou moito na produción marisqueira o feito de que durante a pandemia, e como consecuencia tamén das chuvias do ano 2021, moitas confrarías acudiron aos ceses de actividade e, polo tanto, deixáronse de traballar as zonas. Unha zona non traballada é unha zona onde a posibilidade de que haxa un maior recrutamento é moito menor. E, a maiores, tamén puideron percibir que, se extraemos moitos individuos adultos, a capacidade para producir semente é moito menor.

Con respecto á produción de semente, a min gustárame que vostedes tivesen unha posición clara, porque non queren acuicultura, pero queren que produzamos *hatcheries* para producir semente. Iso é acuicultura, e iso é a acuicultura que nós queríamos desenvolver nun momento determinado, onde algúns partidos políticos se posicionaron en fronte de desenvolver esta actividade. Eu pódolle dicir que nós estamos incentivando a produción de *hatcheries* neste país e que estamos incentivando todas as bateas de engorde que se poidan destinar a engordar a semente que se obtén nas *hatcheries*. E iso todo ten liña de financiamento propio dende esta consellería.

Vostede fáleme das zonas C —e nese tema non volveu entrar cando llo corrixín—. Non hai —isto dígollo co corazón na man, e vostede pódese sentir orgullosa deste país— ningunha rexión de toda España —e atreveríame a dicir máis, pero este dato non o teño contrastado, por iso non o vou dicir— que teña un seguimento tan fiel e tan axustado á normativa comunitaria, en canto á clasificación microbiolóxica, como ten Galicia.

O señor PRESIDENTE: Remate, por favor.

A señora CONSELLEIRA DO MAR (Quintana Carballo): É máis, a maioría das comunidades autónomas nin sequera teñen esta rede de control feita. E o que fan na maioría das comunidades autónomas é ter todo clasificado como zona A e, cando detectan unha contaminación, pechan e non detectan que iso sexa unha zona C. Iso non é unha forma de cumprir o decreto. Nós cumprimos coa normativa, temos un seguimento perfecto, e por iso lle podó dicir que os datos dende o ano 2009 ao 2022 nos teñen acreditado que eses 660 millóns de euros que temos destinado a investir na recuperación integral das rías están dando os seus froitos, e hoxe podemos presumir de que temos o maior número de zonas A...

O señor PRESIDENTE: Grazas.

A señora CONSELLEIRA DO MAR (Quintana Carballo): ...de toda España, contrastado polos técnicos que nos veñen inspeccionar dende a Unión Europea.

O señor PRESIDENTE: Grazas.

A señora CONSELEIRA DO MAR (Quintana Carballo): Como lle digo, non haberá problemas en poñer en funcionamento toda a cadea de investigación que os científicos, a través desa rede, nos poñan enriba da mesa.

O señor PRESIDENTE: Grazas, conselleira.

A señora CONSELEIRA DO MAR (Quintana Carballo): Máis nada e moitas grazas. (*Aplausos.*)

O señor PRESIDENTE: Suspendemos ata mañá ás 10 da mañá.

Boa tarde.

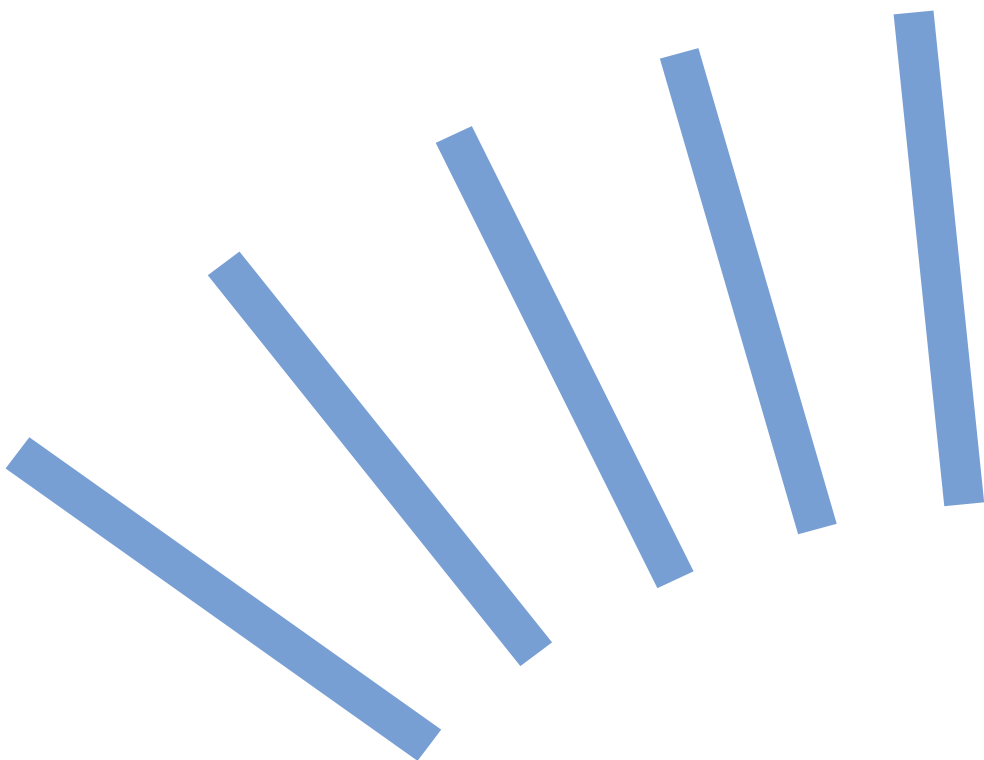
Suspéndese a sesión ás oito do serán.

RELACIÓN DE DEPUTADAS E DEPUTADOS PROCLAMADOS ELECTOS POR ORDE ALFABÉTICA

1. Aira Díaz, María del Carmen	(BNG)	40. Pazos Couñago, José Alberto	(P)
2. Álvarez Martínez, Luis Manuel	(S)	41. Pérez Domínguez, Fernando	(P)
3. Amigo Díaz, María Encarnación	(P)	42. Pérez Fernández, Rosana	(BNG)
4. Arangüena Fernández, Pablo	(S)	43. Pérez López, Daniel	(BNG)
5. Arias Rodríguez, Raquel	(P)	44. Pérez López, Noelia	(P)
6. Armada Pérez, José Antonio	(P)	45. Pomar Tojo, Carmen María	(P)
7. Balseiro Orol, José Manuel	(P)	46. Pontón Mondelo, Ana	(BNG)
8. Bará Torres, Xosé Luís	(BNG)	47. Porro Martínez, María Corina	(P)
9. Caballero Miguez, Gonzalo	(S)	48. Prado Cores, María Montserrat	(BNG)
10. Cachafeiro Anta, Belén	(P)	49. Prado del Río, Paula	(P)
11. Calvo Pouso, Diego	(P)	50. Prado Patiño Jesús Miguel	(P)
12. Candia López, María Elena	(P)	51. Presas Bergantiños, Noa	(BNG)
13. Carballo Páez, Ramón	(P)	52. Puy Fraga, Pedro	(P)
14. Carreira Pazos, Iria	(BNG)	53. Queixas Zas, Mercedes	(BNG)
15. Castro García, Daniel	(BNG)	54. Rey Varela, José Manuel	(P)
16. Castro Rey, Paloma	(S)	55. Ríos Santomé, Paulo	(BNG)
17. Conde López, Francisco José	(P)	56. Rivas Cruz, Xosé Luís	(BNG)
18. Díaz Mouteira, María Sol	(P)	57. Rodeiro Tato, Ovidio	(P)
19. Díaz Varela, Noa Susana	(S)	58. Rodil Fernández, Olalla	(BNG)
20. Egerique Mosquera, Teresa	(P)	59. Rodríguez Carrera, María Felisa	(P)
21. Fernández Alfonzo, Ramón	(BNG)	60. Rodríguez Dacosta, María del Carmen	(S)
22. Fernández Gómez, Alexandra	(BNG)	61. Rodríguez Pérez, Moisés	(P)
23. Ferro Iglesias, José Luis	(P)	62. Rodríguez-Vispo Rodríguez, Marta María	(P)
24. Freire Vázquez, María Begoña	(P)	63. Rodríguez Rumbo, Matilde Begoña	(S)
25. Gallego Sanromán, María Leticia	(S)	64. Rueda Valenzuela, Alfonso	(P)
26. García Vidal, Ana Belén	(P)	65. Salido Maroño, María Belén	(P)
27. Gómez Salgado, Carlos	(P)	66. Santalices Vieira, Miguel Ángel	(P)
28. González Albert, María	(BNG)	67. Santos Costa, Manuel	(P)
29. González Iglesias, María do Carme	(BNG)	68. Sanz Arias, Cristina	(P)
30. López Sánchez, Rosalía	(P)	69. Seco García, Martín	(S)
31. Lourenzo Sobral, Manuel Antonio	(BNG)	70. Suárez Sarmiento, María Elena	(P)
32. Lorenzo Gómez, Rubén	(P)	71. Tabarés Pérez-Piñeiro, Iago	(BNG)
33. Murillo Solís, María Guadalupe	(P)	72. Torrado Quintela, Julio	(S)
34. Nóvoa Iglesias, Marta	(P)	73. Vázquez Domínguez, Sandra	(P)
35. Ojea Arias, Eduardo	(S)	74. Vega Pérez, Daniel	(P)
36. Ortega Otero, Marina	(S)	75. Vereja Fraiz, Borja	(P)
37. Otero Lago, Noelia	(S)		
38. Otero Rodríguez, Patricia	(S)		
39. Pardo López, Adrián	(P)		

PARLAMENTO
DE GALICIA

DIARIO DE SESIÓN DO **PARLAMENTO DE GALICIA**

Edición e subscricións:
Servizo de Publicacións do Parlamento de Galicia.
Hórreo, 63. 15702. Santiago de Compostela.
Telf. 981 55 13 00. Fax. 981 55 14 25

